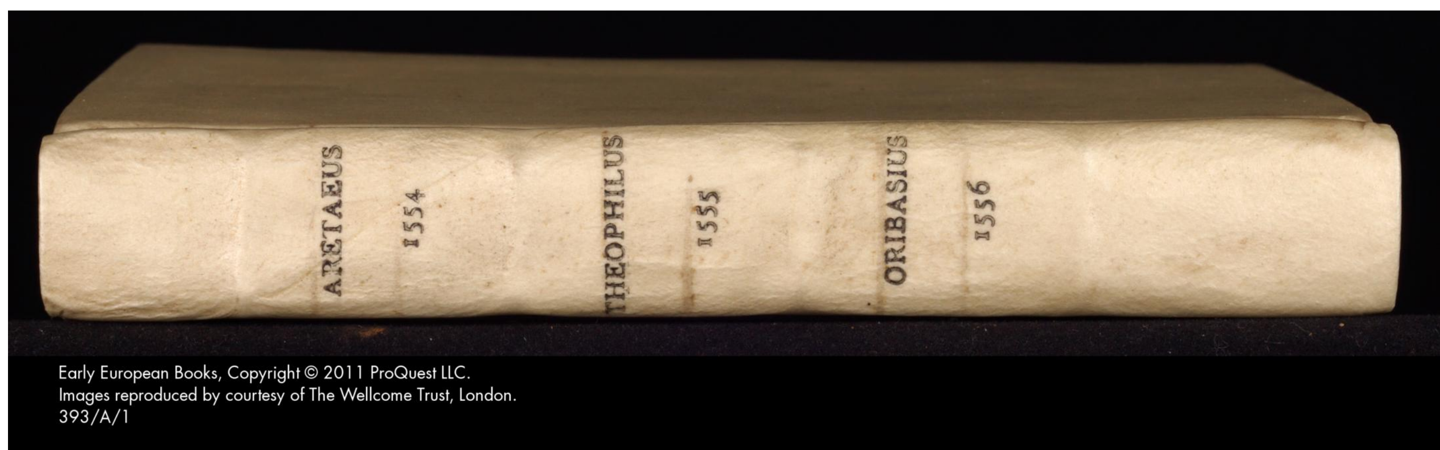
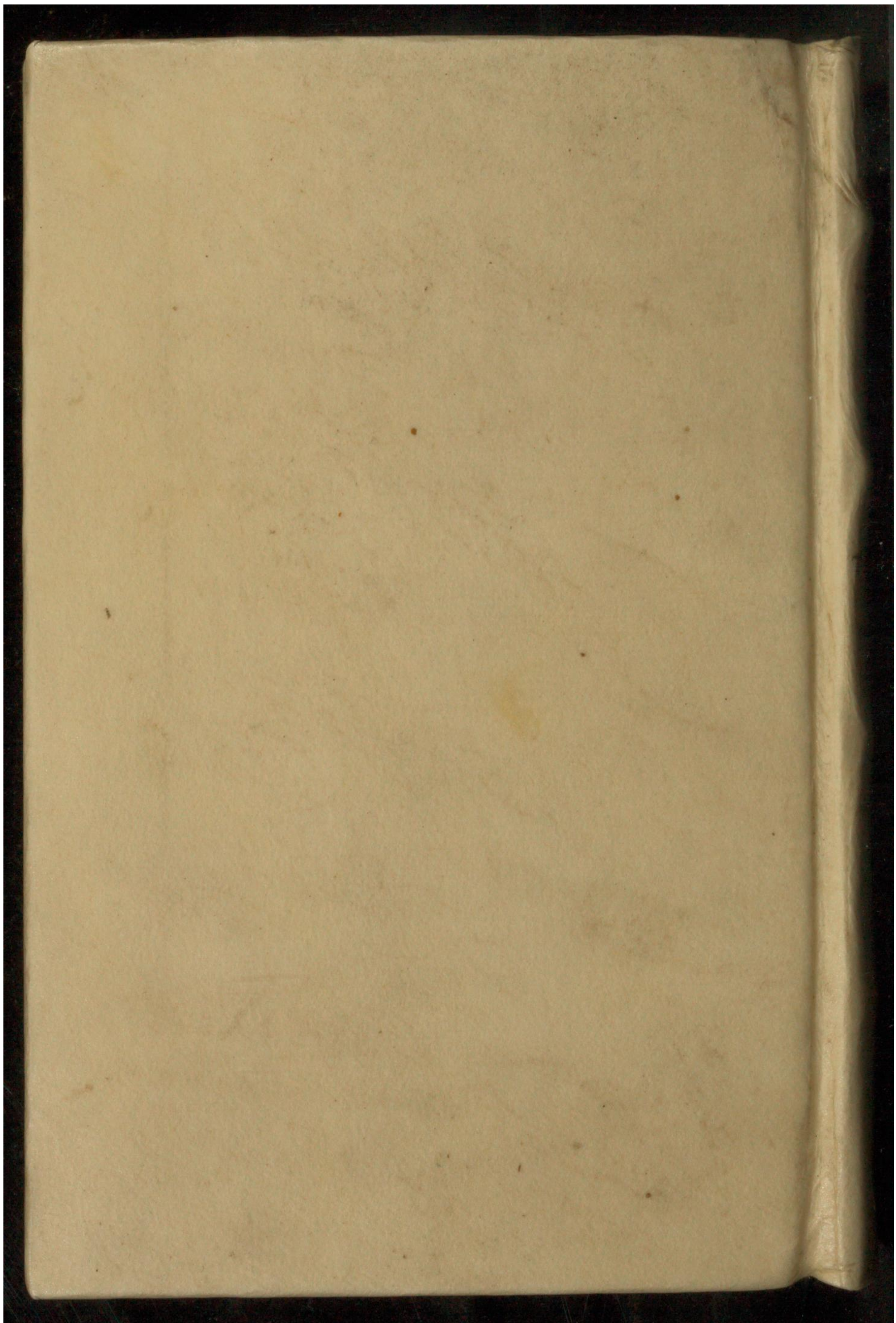
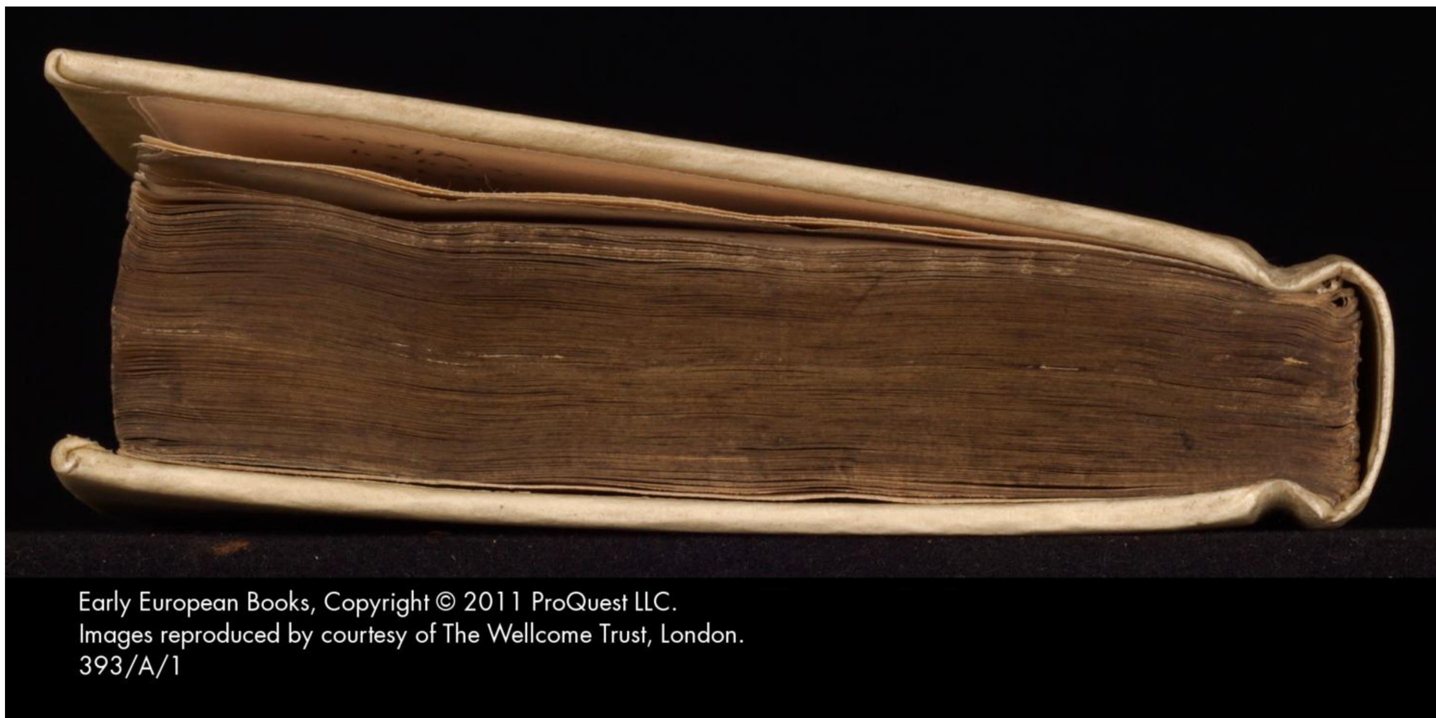

ARETAEUS
1554
THEOPHILUS
1555
ORIBASIUS
1556

ΑΡΕΤΑΙΟΥ
ΚΑΠΠΑΔΟΚΟΥ

Περὶ αἰτιῶν καὶ σημείων ὀξέων καὶ χρονίων παθῶν, Βιβλ. δ.
Ὀξέων καὶ χρονίων νούσων θεραπευτικά, Βιβλ. δ.

ARETÆI CAPPADOCIS

DE ACVTORVM, AC DIVturnorũ morborũ causis & signis, Lib. IIII.
De acutorum, ac diuturnorum morborum curatione, Lib. IIII.

EX BIBLIOTHECA REGIA.

Βασιλεῖ τ' ἀγαθῷ κρατερῷ τ' αἰχμητῇ.

PARISIIS M. D. LIIII,
Apud Adr. Turnebum typographũ Regium.
EX PRIVILEGIO REGIS.

ΟΔΔΩΝΙ ΚΑΣΤΙΛΛΙΩΝΙ ΤΩ Καρδινάλει Ἰάκωβος Γούπυλος ἰατρὸς εὖ πράττειν.

Ρήσιμον ἔγωγε μᾶλλον καὶ βιωφελὲς τοῦτ' εἶναι πάντας ὁμολογήσειν ἡγοῦμαι, λαμπρότατε δέσποτα, τὸ τοῖς γονιμωτέροις ζητεῖν καὶ χαριεστέροις τῶν σοφῶν ἀνδρῶν, φημὶ δὴ τῶν παλαιῶν, ἐκ τοῦ τῆς λήθης ὡσανεὶ βυθοῦ ἀνιμᾶν τε καὶ εἰς φῶς ἄγειν, καὶ τοῖς αὐτῶν ἐφιεμένοις ἐκδοῦναι, ἢ νέα τινὰ κεκιβδηλευμένα καὶ ἐκμελῆ συγγράμματα συντιθέναι πολλῷ χείρω τῶν παλαιῶν ἀεί γε τυγχάνοντα, διὰ τὴν τῶν νῦν ἀμέλειαν, καὶ τὴν τῶν βιωτικῶν φροντίδα. Τούτου γε χάριν καὶ τὸν τῆς ἀρετῆς ἐπώνυμον καππαδόκην ἐν ταῖς καππαδοκικαῖς χιόσι τοσοῦτον κεχωσμένον· διὸ καὶ διερρυηκότα σχεδὸν τὰ πλείω τῶν γραμμάτων ἐτύγχανε· τῷ χρόνῳ δὲ ταῖς ἡλιακαῖς ἀκτῖσι τῆς χιόνος διαλυθείσης, εἰς τὴν βασιλικὴν κομισθέντα βιβλιοθήκην, τοῖς φιλιατροῦσιν ἐγχειρίσαι διέγνωμεν, ἐμοῦ εἰσηγουμένου τυπωθέντα τε καὶ ἐς ὅτι μάλιστα ἀπηκριβωθέντα, ἔκ τε τῶν βασιλικῶν ἀντιγράφων, καὶ δυοῖν ἑτέρων, τοῦ μὲν τοῦ ἐν ἀσκληπιάδαις ἀρίστου Καπέλλου· τὸ δὲ ἐμαυτοῦ πόνῳ καὶ δαπάνῃ κτησαμένου, ὥσπερ πάλαι καὶ περὶ τοῦ Τραλλιανοῦ Ἀλεξάνδρου τοῦτο ποιῆσαι οὐκ ὠκνήσαμεν· ἄνδρα σοφόν τε καὶ παλαιὸν τοῖς τὰ ἰατρικὰ ποθοῦσι χαριζόμενοι, Ἱπποκράτους μὲν ὕστερον γεγονότα, Γαληνοῦ δὲ πρότερον· καὶ τοῦ μὲν ζηλωτὴς, καὶ τέχνην καὶ διάλεκτον ἐγένετο, τὴν ἰατρικὴν γράψας ἰωνικῶς· τοῦ δὲ οὐχ ἧττον διαγνωστικὸς, καὶ θεραπευτικὸς, καὶ ταῦτα οὐκ

ἐξειργασμένης οὔσης τὴν καὶ ταῦτα τῆς θείας ἰατρικῆς. διὸ καὶ μᾶλλον τῶν ἄλλων ἐπαινετέος ἡμῖν, κάλλιστα τὴν τέχνην διεξειργασμένος· ὥστε καὶ ἐπ' αὐτῷ τὴν θρυλλουμένην ἐψεῦσθαί μοι δοκεῖν παροιμίαν, τὴν, τρία κάππα κάκιστα, καππαδόκην, κρῆτα, καὶ κίλικα διισχυριζομένην. καὶ γὰρ χρηστὸς ὢν ἀνήρ, καὶ τῶν τότε ὄντων καὶ μετ' αὐτὸν ἐσομένων ἀνθρώπων οὐχ ἧττον ἢ ἑαυτοῦ κηδόμενος, ἢ τὴν τὸ ζῆν αὐτῶν ὠφελοῦσαν, καὶ τῶν σωμάτων, κατὰ Πλάτωνα, παιδαγωγικὴν ἰατρικὴν οὐκ ἀμούσως συνέγραψε. τοῦ ἀνδρὸς τὴν τούτου τοσοῦτον ἀρετῇ καὶ σοφίᾳ διαπρέψαντος τὰ χρησιμώτατα τοῖς ἀσκληπιάδαις καθεστηκότα ἀσμένως ἐξεδόμην, καὶ τῇ σῇ μεγαλοψυχίᾳ εἰκότως ἐπεφημισάμην, ἀεὶ τοῖς τῇ ἀρετῇ καὶ σοφίᾳ ἑπομένοις προστιθεμένῃ. σὺ γὰρ διὰ τὴν ἀνείκαστόν σου φιλανθρωπίαν οὐ μόνον ἐπὶ τοῖς τῷ κοινῷ λυσιτελές τι ποριζομένοις, πάνυ γε χαίρεις, ἀλλὰ καὶ τοῖς ἀγωνιζομένοις τοὺς ἐρριμμένους εἰκῇ που, καὶ οἱονεὶ ἐφθαρμένους συγγραφεῖς βυσσόθεν ἐξάγειν εἰς φῶς, εὐμενῶς τὰ πρὸς τὸν βίον πορίζῃ, καὶ ὑπερασπίζεις τὰ μέγιστα, ἐξ ὧν εἷς καὶ αὐτός εἰμι, καὶ, ἵνα συνελὼν εἴπω, εἴ τι μοι ἐστὶ σχολῆς τῶν ἀγαθῶν τι πράττειν, τῇ σῇ εὐμενείᾳ καὶ φιλανθρωπίᾳ μοι χορηγεῖται, Ἔρρωσο.

Τοῦ αὐτοῦ εἰς Ἀρεταῖον.

Υἱὸν ἀκεσορίης Ἀρεταῖον ἔειπεν ἀθρήσας
    Πορθμεὺς τῶν νεκύων, δώμασι Περσεφόνης,
Κοίραν' ὑποχθονίων ἀκόρεστε βροτῶν Ἀϊδωνεῦ,
    Πῶς ὄλεθρον νεκύων δεῦρο φέρεις κατέχειν.
Ὧδε γὰρ ἐξεπίτηδες ἐπῆλθε νέκυς ἀνεγεῖραι
    Τῶν ἀσκληπιαδῶν ἔξοχος ὢν σοφίῃ.
Ἄγρει μὰν ἔκβαλλε νεκρῶν τάχα, μή σε κενώσῃ·
    Ὢν ἰητρεύει, οὐδὲν ὁρῶ φθίμενον.

ΑΡΕΤΑΙΟΥ ΚΑΠΠΑΔΟΚΟΥ, ΠΕΡΙ ΑΙΤΙΩΝ ΚΑΙ ΣΗΜΕΙΩΝ ΟΞΕΩΝ ΠΑΘΩΝ, ΒΙΒΛ. Α.

Η ἀρχὴ λείπει. κεφ. ε.

* ἀμβλύτητες, ἴλιγγοι, τενόντων βάρεα, φλεβῶν ἐν τῷ τραχήλῳ πληρώσιες καὶ διατάσιες, ναυτίαι δὲ πολλαὶ μὲν ἐπὶ σιτίοις, οὐχ ἥκιστα δὲ καὶ ἐπ' ἀσιτίῃσι, καὶ βληχρῇ, καὶ φλέγμα ἐμεῖται συχνόν· ἀποσιτίη καὶ ἀπεψίη ἐπὶ σμικροῖσι ἐδέσμασι· φυσώδεες, ἐπηρμένοι ὑποχόνδρια. τάδε μὲν οὖν διηνεκέα· ἢν δὲ πλησίον εἴδεος ᾖ τοῦ παροξυσμοῦ, κύκλῳ μαρμαρυγαὶ πρὸ τῆς ὄψιος πορφυρέων ἢ μελαίνων, ἢ πάντων ὁμοῦ συμμεμιγμένων, ὡς δοκέειν τὴν ἐν οὐρανῷ τετανύσθαι ἶριν. ἦχοι ὤτων, βαρυοδμίη· ὀργίλοι, πικρόχολοι παραλόγως. κατέπεσον γοῦν τινὲς ὑπὸ προφάσιος ἐξ ἀθυμίης· μετεξέτεροι δὲ ῥεύματι ποταμοῦ ἀτενέες ἐνιδόντες, ἢ τροχῷ δινευμένῳ, ἢ βέμβικι ἐλισσομένῃ· ἄλλοτε δὲ ὄσφρησις βαρέων ὀσμῶν κατέβαλε, ὥσπερ γαγάτου λίθου· τοῖσδε μὲν οὖν ἐν τῇ κεφαλῇ τὸ κακὸν ἐστηρίχθη τε, καὶ ἐντεῦθεν πημανθὲν ἄρχεται· μετεξετέροισι δὲ καὶ ἀπὸ τῶν πορρωτέρω τῆς κεφαλῆς νεύρων, ὁκόσα ξυμπαθέα τῇ ἀρχῇ, γίγνεται. δάκτυλοι γοῦν μεγάλοι χειρῶν ἢ ποδῶν ξυνέλκονται, καὶ πόνος, καὶ νάρκη, καὶ τρόμος ἕπεται. καὶ ἐς κεφαλὴν τουτέων ἡ ὁρμὴ ἦκεν, ἢν ἕρπον τὸ κακὸν εἰς τὴν κεφαλὴν ἵκηται, πάταγος τουτέοισι γίγνεται ὡς ἀπὸ πληγῆς ἢ ξύλου, ἢ λίθου· καὶ ἐξαναστάντες ἐνδιηγεῦνται, ὡς ὑπό τευ ἐξ ἐπιβουλῆς παταχθέντες. ἥδε μὲν τοίνυν ἀπάτη γίγνεται, ὁκόσοισι τόδε πρῶτον τὸ κακὸν ξυνέπεσε· οἷς δὲ ξυνήθες τὸ πάθος, ἢν ἐπίῃ μὲν ἡ νοῦσος, ἐς δάκτυλον δὲ ἤδη ἀφίκηται, ἢ ἀ-

πό που ἄρξηται, ξυνηθέας ἀρωγοὺς καλέουσι τοὺς παρεόντας,
προγνῶσι τοῦ μέλλοντος ὑπ' ἐμπειρίης· διασφίγγειν τε καὶ ἀνα-
κλᾶν ἢ συντείνειν δέονται τὰ κατάρχοντα μέρεα· καὶ αὐτοὶ
δὲ ἑωυτέοισιν ἕλκουσι τὰ μέρεα ὅκως περ τὴν νοῦσον ἐξαιρεύμενοι.
καὶ σφέων ἡ τοιήδε ἐπικουρίη κοτὲ, καὶ ἐς τὴν ἡμετέρην σημα-
σίην διώσατο. πολλοῖσι δὲ φόβος ἐστὶ ὡς ἐπιόντος θηρίου, ἢ
σκιῆς φαντασίη, καὶ οὕτω κατέπεσον. ἐν δὲ τῇ σημασίῃ, ἀναι-
σθήτως μὲν κέεται ἄνθρωπος· χεῖρες δὲ οἱ σπασμῷ συνέρχονται,
σκέλεα οὐ διαπεπλεγμένα μοῦνον, ἀλλὰ τῇδε κἀκεῖσε βαλλό-
μενα αὐτοῖς ὑπὸ τῶν τεινόντων· ἐσφαγμένοισι ταύροισι ἤδε ἰκέ-
λη ἡ ξυμφορή· αὐχὴν ἀγκύλος, κεφαλὴ ποικίλως διάστρο-
φος. ἄλλοτε μὲν γὰρ ἐς τὸ πρηνὲς τόξον, εὖτε ἐς τὸ στέρνον ἡ γένυς
ἐρείδῃ, ἄλλοτε δὲ ἐς τὸ μετάφρενον ἀνακλᾶται, ὅκως τοῖς
ἀπὸ τῆς κόμης ἑλκομένοισι βίῃ, εὖτε ἔνθα ἢ ἔνθα ἐπὶ τοὺς ὤ-
μους ἰζάνει. χάσκουσι μέγα, στόμα ξηρὸν, γλῶσσα προμήκης,
ὡς ἐς κίνδυνον τρώματος μεγάλου γίγνεσθαι, ἢ ἀποτομῆς·
κοτὲ σπασμῷ ξυνερείσουσιν οἱ ὀδόντες· ὀφθαλμοὶ ἐνδεδινη-
μένοι, βλέφαρα τὰ πολλὰ διέχοντα ξὺν παλμῷ· ἢν δὲ ἐπιμύ-
σαι κοτὲ ἐθέλοιεν, οὐ ξυμβάλλουσι τὰ βλέφαρα, ὡς καὶ τὰ λευ-
κὰ ὁρῆσθαι ἐξ ὑποφάσιος. ὀφρύες, ἄλλοτε μὲν ἐς τὸ μεσό-
φρυον ἀγειρόμεναι, ὅκως τοῖς χαλεπαίνουσι· ἄλλοτε δὲ ἐς τοὺς
κροτάφους ἀπηγμέναι, πολλόν τι μᾶλλον, ὡς τὸ δέρμα περὶ τὸ
μέτωπον σφόδρα περιτετάσθαι, καὶ τὰς τοῦ μεσοφρύου ῥυτί-
δας ἐξαληλίφθαι· μῆλα ἐρυθρὰ, παλλόμενα χείλεα, κοτὲ μὲν
ἄμφω ἐς ὀξὺ μεμυκότα, ἄλλοτε δὲ ἐς τὰ πλάγια ἀπηγμένα·
εὖτε τοῖσι ὀδοῦσι περιτείνεται τοῖσι μειδιῶσι ὁμοίως· ἐρύθη-
μα μήλων· ἐν αὔξῃ δὲ τοῦ κακοῦ, καὶ πελιδνότης τοῦ προσώ-
που προσγίγνεται· ἀγγείων τῶν ἐν τῷ αὐχένι διάτασις, ὡς
ἐν πνιγὶ ἀφωνίη, ἀναισθησίη, καὶ εἰ μέγα ἐμβοῇς· νυγμὸς δὲ
καὶ στεναγμὸς ἡ φωνὴ, καὶ ἡ ἀναπνοὴ, καὶ ἡ πνὶξ ὡς ἀπαγχο-

μένῳ· σφυγμοὶ σφοδροὶ, καὶ ταχέες, καὶ σμικροὶ ἐν τῇσι ἀρχῇσι· μεγάλοι δὲ, καὶ βραδέες, καὶ νωθροὶ ἐπὶ τῷ τέλει, ἄτακτοι δ' ἐς τὸ ξύνολον· αἰδοίων ξύντασις. τάδε μὲν οὖν ἐς τέλος τῆς σημασίης πάσχουσι· ἢν δ' ἐς ἄφεσιν ἀφικνέωνται τοῦ κακοῦ, οὖρα αὐτόματα, κοιλίης περίπλυσις· μετεξετέροισι δὲ καὶ γονῆς ἀπόκρισις τῇ θλίψει καὶ πιέσει τῶν ἀγγείων, ἢ γαργαλισμῷ τοῦ πόνου, καὶ ὑγρασίης περιβλύσει. γίγνονται γὰρ ἐν νεύροισι πόνοι καὶ τοῖσδε. στόμα δίυγρον, φλέγμα πολλὸν, παχὺ καὶ ψυχρὸν, καὶ εἰ ἕλκοις αὐτὸ, ἐπὶ μᾶλλον ἂν πλῆθος αὐτέου μηρύσαιο. ἢν δὲ χρόνῳ μακρῷ καὶ πόνῳ πολλῷ βραθῇ μετὰ τὰ ἔνδον τοῦ θώρηκος, πνεῦμα δ' ἐγκατειρχθὲν τὰ πάντα σείσῃ· σπασμὸς δὲ καὶ τάραχος τῶν αἰτίων ἔῃ· κλύδων δὲ ὑγρῶν ἀναπνέῃ ἐς τὰς διαπνοὰς, στόμα καὶ ῥῖνα, σὺν ὑγρῷ τὸ πνεῦμα, ἄνεσις δὴ τῆς πρόσθεν πνίξιος ἁπάντων ἔοικε. ἀφρὸν δὲ ἀποπτύουσι ὥσπερ ἐπὶ τοῖσι μεγάλοισι πνεύμασι, ἡ θάλασσα τὴν ἄχνην· εὖτε καὶ ἐξανίστανται δῆθεν ὡς τελευτήσαντος τοῦ κακοῦ· ἐπὶ δὲ τῇ ἀποπαύσει, νωθροὶ τὰ μέλεα τὰ πρῶτα, καρηβαρικοὶ, διαλελυμένοι, παρετοὶ, ὠχροὶ, δύσθυμοι, κατηφέες, καμάτῳ καὶ αἰσχύνῃ τοῦ δεινοῦ.

ΠΕΡΙ ΤΕΤΑΝΟΥ κεφ. ϛ.

Σπασμοὶ οἱ τέτανοι, κάρτα μὲν ἐπίπονοι, ὀξύτατοι δὲ κτεῖναι, ἀτὰρ οὐδὲ ῥηΐδιοι λυθῆναι. μυῶν τῶν ἐν γνάθοισι καὶ τενόντων τάδε πάθεα· ξυνδιδοῖ τε τὸ κακὸν εἰς τὸ πᾶν. ἅπαντα γὰρ ξυμπαθέα τῇσι ἀρχῇσι γίγνεται· ἰδέαι δὲ τῆς ξυνολκῆς ἔασι τρεῖς· ἐς εὐθὺ, ἐς τὸ κατόπιν, ἐς τοὔμπροσθεν· ἐς εὐθὺ μὲν, ὁ τέτανος, εὖτε ἀστραβὴς ἄνθρωπος καὶ ἀκαμπὴς ἐντέταται· αἱ δὲ εἰς τοὐπίσω, ἢ εἰς τοὔμπροσθεν ξυνολκαὶ, ξὺν τῇ τάσει καὶ τῷ χωρίῳ ἴσχουσι τὴν ἐπίκλησιν. τὴν μὲν γὰρ κατόπιν τοῦ νοσέοντος ἀνάκλισιν, ὀπισθότονον καλέομεν, τῶν τῇδε πεπονθό-

τῶν νεύρων· ἐμπροσθότονον δὲ, ἢν ἐς τοὔμπροσθεν καμπύληται
ἄνθρωπος ἐπὶ τοῖσι πρόσθεν νεύροισι. τόνος γὰρ νεύρων καὶ ἐντά-
σιος οὔνομα. προφάσιες δὲ τῶνδε μυρίαι. καὶ γὰρ ἐπὶ τρώματι φι-
λέουσι γίγνεσθαι, ὑμένος, ἢ μυῶν, ἢ νεύρων νυγέντων· εὖτε τὰ πολ-
λὰ θνήσκουσι. ἐπὶ τρώματι γὰρ σπασμὸς θανάσιμον· σπᾶται δὲ
καὶ ἐπὶ ἀμβλώματι ἡ γυνή· ἀτὰρ καὶ ἥδε οὐ μάλα περιγίγνεται·
καί τευ πατάξαντος μεγάλως τὸν αὐχένα μετεξέτεροι σπῶνται.
καὶ ψύξις κάρτα ἰσχυρὴ γίγνεται αἰτίη. διὰ τόδε χεῖμα μὲν μάλιστα
πάντων τίκτει τάδε τὰ πάθεα· δεύτερον δὲ ἦρ, σὺν τῷ μετο-
πώρῳ· θέρος δὲ, ἥκιστα, εἰ μὴ κατάρξῃ τρῶμα, ἢ νούσων ἀλλοδα-
πῶν ἐπιδημίη· γυναῖκες δὲ ἀνδρῶν σπῶνται μὲν μᾶλλον, ὅτι ψυ-
χραί· ἀτὰρ αἵδε περιγίγνονται μᾶλλον, ὅτι ὑγραί. ἡλικίαι δὲ, παῖ-
δες μὲν ξυνεχέες, ἀλλ' οὐ μᾶλλον θνήσκοισι, ὅτι ξυνήθες καὶ οἰ-
κεῖον πάθος· νέοι δὲ τουτέων ἧσσον πάσχουσι, μᾶλλον δὲ θνήσκου-
σι· ἀκμάζοντες ἥκιστα· γέροντες δὲ πάντων μᾶλλον καὶ πάσχουσι
καὶ θνήσκουσι. αἰτίη γὰρ ψύξις καὶ ξηρότης γήραος, καὶ θανάτου ἡ
φύσις· ἢν δὲ ἡ ψύξις ἔῃ σὺν ὑγρῷ, ἀσινέστεροί τε καὶ ἀσφαλέστε-
ροι εἰς κίνδυνον οἱ σπασμοί. ξύνεσι μὲν αὐτέοισι, ἀθρόον μὲν ἅ-
πασι εἰρῆσθαι, πόνος καὶ ἔντασις τενόντων καὶ ῥάχιος, καὶ μυῶν τῶν
ἐν γνάθοισι καὶ θώρηκι. ἐρείδουσι γὰρ τὴν κάτω γένυν πρὸς τὴν ἄ-
νω, ὡς μηδὲ μοχλοῖσιν ἢ σφηνὶ διὰ ῥηϊδίως στῆσαι δύνασθαι·
ἢν δὲ καὶ βίῃ διαγαγὼν τοὺς ὀδόντας ἐνστάξῃ τις ὑγρὸν, οὐ κατα-
πίνουσι, ἀλλ' ἐκχέουσι, ἢ ἐν τῷ στόματι ἴσχουσι, ἢ ἐς τὰς ῥῖνας ἀνα-
κόπτεται· ὅ, τε γὰρ ἰσθμὸς συνερείδεται, καὶ τὰ παρίσθμια σκληρὰ καὶ
ἐντεταμένα ἐόντα, οὐ ξυμπίπτει εἰς τὴν ἔνθλιψιν τοῦ καταπινο-
μένου. πρόσωπα ἐρυθρὰ, πεποικιλμένα, ὀφθαλμοὶ μικροῦ
δεῖν ἀτενέες, μόλις περιδινούμενοι· πνῖξ ἰσχυρὴ, ἀναπνοὴ κα-
κὴ, χειρῶν καὶ σκελέων τάσις, μύες παλλόμενοι, πρόσωπα ποι-
κίλως διάστροφα, μῆλα καὶ χείλεα τρομώδεα, γένυς παλλο-
μένη, ὀδόντων ἄραβος· ἐπ' ἄλλῳ δ' αἴ τινι, καὶ τὰ ὦτα. ἐγὼ δὲ ἐ-

θηεῦμεν, καὶ ἐθωύμαζον· οὖρα ἐπισχόμενα μέχρι δυσουρίης καρτερῆς, ἢ αὐτομάτως ἐκχεόμενα θλιβομένης τῆς κύστεος. τάδε μὲν οὖν ξυνὰ πάσῃ ἰδέῃ σπασμῶν· ἰδίῃ δὲ ἑκάστης, τετάνου μὲν ἡ ἐς εὐθὺ ἀπότασις ὅλου ἀσχαβὴς πάντη καὶ ἀκλινής· εὐθέα δὲ τὰ σκέλεα, καὶ χεῖρες· ὀπισθότονος δὲ κατόπιν ἀγκύλλει τὸν ἄνθρωπον, ὡς τὴν κεφαλὴν ἀνακεκλασμένην μεσηγὺ τῶν ὠμοπλατέων κέεσθαι· βρόχος ἐξέχει, γένυς τὰ πολλὰ διίσταται· σπάνιον δὲ, εὖτε ξυνερείδει τῇ ἄνω. ῥωχμὸς ἡ ἀναπνοή. περιπετέες κοιλίην καὶ θώρηκα. οὖρον τουτέοισι μᾶλλον ἀκρατές· ἐπιγάστριον ἐπιτεταμένον, καὶ εἰ ἐπικρούοις ἐνηχοῦν· χεῖρες ἐν ἐκτάσει κατόπιν κεκλασμέναι· ἐναντίως γὰρ ἰγνύϊ κακόν τε κάμπτεται. ἢν δὲ ἐς τὸ ἔμπροσθεν ἕλκωνται, κυρτοὶ μὲν τὰ νῶτα, ἐπ' ἴσον τοῖσι μεταφρένοισι τῶν ἰσχίων ἐξωθευμένων· ἐσχάτως ἕλκει ἐς εὐθύ· κορυφὴ, κεφαλὴ πρηνὴς, ἐς θώρηκα συννενευκυῖα· γένυς ἐπὶ τοῖσι στέρνοισι πεπηγυῖα, χεῖρες συνηρεισμέναι, σκέλεα ἐκτεταμένα. πόνοι ἁπάντων καρτεροὶ, φωνὴ ἁπάντων κλαυθμώδης· στενάζουσι δὲ μύζοντες βύθιον. ἢν μὲν οὖν τοῦ θώρηκος καὶ τῆς ἀναπνοῆς λάβηται τὸ κακὸν, ῥηϊδίως τοῦ ζῆν ἀπήγαγε· ἀγαθὸν μὲν τῷ νοσέοντι ἐς πόνων, τε διαστροφῆς, καὶ αἰσχύνης ἀπαλλαγήν· ἀλυπότερον δὲ καὶ τοῖσι παρεοῦσι, κἢν υἱὸς, ἢ πατὴρ ἔῃ· ἢν δὲ ἐς τὸ ζῆν ἔτι διαρκέῃ τῆς ἀναπνοῆς, εἰ καὶ κακῆς, συντελουμένης δ' οὖν, ἐς τὸ πρόσθεν οὐ τοξοῦνται μόνον, ἀλλὰ καὶ σφαιροῦνται, ὡς τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῖσι γούνασι ἔχειν, καὶ τὰ σκέλεα καὶ τὰ νῶτα ἐς τὸ πρόσθεν κεκλάσθαι, ὡς δοκέειν ἐς ἰγνύην κατὰ γόνυ τὸ ἄρθρον ἐξῶσθαι. ἐξάνθρωπος ἡ συμφορὴ, καὶ ἀτερπὴς μὲν ἡ ὄψις, ὀδυνηρὴ δὲ καὶ τῷ ὁρέοντι θέη· ἀνήκεστον δὲ τὸ δεινόν· ἀγνωσία δὲ ὑπὸ διαστροφῆς καὶ τοῖς φιλτάτοις ἀνθρώποις· εὐχὴ δὲ τοῖσι παρεοῦσι ἡ πρόσθεν οὐχ ὁσίη, νῦν ἀγαθὴ γίγνεται, ἀπελθέμεναι τοῦ βίου τὸν κάμνοντα, ἐς ἀπαλλαγὴν ξὺν τῷ ζῆν, καὶ τῶν πόνων, καὶ τῶν

ἀπρεπέων κακῶν. ἀτὰρ οὐδὲ ἰητρὸς παρεὼν ὁρέων οὔτε ἐς ζωὴν, οὔτε ἐς ἀπονίην, ἀτὰρ οὔτε ἐς μορφὴν ἔτι ἐπαρκέει. εἰ γὰρ καὶ ἐπευθῦναι ἐθέλοι τὰ μέλεα, ζῶντα ἂν διατμῆξαι καὶ κατάξαι τὸν ἄνθρωπον. τοῖσι οὖν κεκρατημένοισι οὐκέτι ἐγχειρέων, ξυνάχθεται μοῦνον. ἥδε ἐστὶ τοῦ ἰητροῦ μεγάλη συμφορή.

ΠΕΡΙ ΣΥΝΑΓΧΗΣ. κεφ. ζ.

Η Συνάγχη κάρτ᾽ ὀξὺ μὲν τὸ πάθος· ἀναπνοῆς γὰρ ἡ πίεσις· δύο δὲ τὰ εἴδεα. ἢ γὰρ τῶν ὀργάνων τῶν τῆς ἀναπνοῆς ἐστὶ φλεγμονὴ, ἢ μοῦνον τοῦ πνεύματος πάθος, ἐφ' ὧν οὔτε τὴν αἰτίην ἴσχοντος. ὀργάνων δὲ, παρισθμίων, ἐπιγλωττίδος, φαρυγγέθρου, κίονος, ἄκρης ἀρτηρίης· ἢν δὲ ἐπινέμηται ἡ φλεγμονὴ, καὶ γλώττης, καὶ γνάθων τῶν εἴσω· ὥστε περιβέβληνται τῶν ὀδόντων τὴν γλῶτταν ὑπερβολῇ μεγέθεος. πίμπλησι γὰρ τὴν χώρην τοῦ στόματος, καὶ τὸ πλεῖον ταύτης ὑπὲρ τοὺς ὀδόντας ἐκκεῖται· συνάγχη καὶ κυνάγχη τόδε καλέεται, ἤτοι τῷ ξυνεχέϊ πάθεϊ τῶνδε τῶν ζώων, ἢ τῷ ξυνήθεϊ τῆς προβολῆς τῆς γλώσσης καὶ ἐν ὑγιείῃ. τῷ ἑτέρῳ δὲ εἴδεϊ τὰ ἐναντία ξύνεστι· ξύμπτωσις τῶν ὀργάνων, καὶ ἰσχνότης ἐπὶ μᾶλλον τῆς ἑκάστου φύσιος, καὶ πνὶξ καρτερὴ, ὡς δοκέειν σφίσι αὐτέοισι ἐς θώρηκα ἐς τὸ ἀφανὲς ἐγκεκρύφθαι τὴν φλεγμονὴν ἀμφὶ καρδίην καὶ πνεύμονα. συνάγχην τήνδε καλέομεν, ὅτι συνέχουσαν ἔνδον καὶ ἄγχουσαν· ἐμοὶ δὲ δοκέει αὐτέου τοῦ πνεύματος μούνου τὸ κακὸν ἔμμεναι, τροπὴν πονηρὴν ἐς τὸ θερμότατον καὶ ξηρότατον τρεπομένου, ἄνευθεν τοῦ σώματός τινος φλεγμονῆς. ἔστι δὲ οὐ μέγα τὸ θῶυμα. καὶ γὰρ ἐν χρονίοισιν αἱ πνίξιες οὐ σωμάτων πάθεϊ ὀξύταται γίγνονται, ἀλλὰ καὶ μιῇ εἰσπνοῇ θνήσκουσι ἄνθρωποι, πρὶν τὸ σῶμα κακόν τι παθέειν. ἀτὰρ καὶ ἀπὸ γλώσσης κυνὸς εἰσπνεύσαντος μοῦνον ἐς τὴν ἀναπνοὴν, οὔτι μὴν ἐν-

δακόντος, λυσσᾷ ὁ ἄνθρωπος. τὴν δὲ οὖν τῆς ἀναπνοῆς τὴν τροπὴν οὐκ ἀδύνατον γίγνεσθαι ἔνδοθεν· ἐπεὶ καὶ ἄλλα μυρία τὰ ἐν ἀνθρώπῳ τὴν αὐτὴν ἰδέην τοῖς ἔξωθεν αἰτίοις ἴσχει. χυλοὶ φθέροντες ἔσωθεν καὶ ἔξωθεν· ἀτὰρ καὶ νοῦσοι φαρμάκοισι δηλητηρίοισι ἴκελαι, καὶ ἀπὸ φαρμάκων ἐμέουσι ὁκοῖα πυρετῶν εἵνεκα. ὅθεν οὐδὲ ἀπεοικὸς ἐν τῷ λοιμῷ τῷ ἐν Ἀθήνῃσι, μετεξετέροις δοκέειν εἰς τὰ φρέατα ἐν τῷ Γειραιεῖ, ὑπὸ πελοποννησίων ἐμβεβλῆσθαι φάρμακα. οὐ γὰρ ξυνίησαν ἄνθρωποι τὸ ξυνὸν τοῦ κακοῦ τοῦ λοιμώδεος πρὸς τὰ δηλητήρια. ξύνεστι δὲ τοῖσι μὲν κυναγχικοῖσι φλεγμονὴ παρισθμίων, φαρυγγέθρου, παντὸς τοῦ στόματος· γλῶσσα προπετὴς ὑπὲρ τοὺς ὀδόντας καὶ τὰ χείλεα· σιελοχόοι, φλέγμα παχύτατον, ἀπορρέον καὶ ψυχρόν· ἐρυθροὶ τὰ πρόσωπα καὶ ἐπηρμένοι, ὀφθαλμοὶ ἐξίσχοντες, ἀναπετέες, ἐξέρυθροι· τὸ ποτὸν ἐς τὰς ῥῖνας ἀνακόπτεται· πόνοι καρτεροί, ἀλλὰ καὶ ὑπὸ τῆς πνιγὸς συνδιωκόμενοι ἀμαυροῦνται. θώρηξ καὶ καρδίη φλέγεται· πόθη ψυχροῦ ἠέρος. εἰσπνέουσι δὲ μικρὸν πάνυ, ἔς τε καὶ ἀπεπνίχθησαν, ἐμφραχθείσης τῆς ἐς τὸν θώρηκα διόδου. ἐνίοισι δὲ ἐς πνεύμονα ἡ ξύνδοσις ῥηϊδίως· οἱ δὲ μεταστάσι θνήσκουσι· πυρετοὶ νωθροί, μαλακοί, οὐδὲν ὠφελέοντες. εἰ δέ τῳ ἐς ἀγαθὸν τρέποιτο, ἀποστάσιες γίγνονται ἔνθα καὶ ἔνθα παρ' οὖς, ἔξω ἢ ἔνδον, ἐς τὰ παρίσθμια· κἢν μὲν ξὺν νάρκῃ, μὴ κάρτα βραδέως, περιγίγνονται μέν, ξὺν πόνῳ δὲ καὶ κινδύνῳ· ἢν δὲ τρεπομένων ἐς ἀπόστασιν ὄγκος μέζων ὑπογίγνηται, ἐς κορυφὴν τῆς ἀποστάσιος ἀνισταμένης, ἀθρόον πνίγονται. τάδε μὲν τὰ κυνάγχης εἴδεα. ξυνάγχης δέ, σύμπτωσις, ἰσχνότης, ὠχρότης σύνεστι· ὀφθαλμοὶ κοῖλοι, εἴσω δεδυκότες, φάρυγξ καὶ γαργαρέων ἀνεσπασμένοι, παρίσθμια ἐπὶ μᾶλλον προσίζοντα, ἀφωνίη, πνίξ. ἡ τοῦδε τοῦ εἴδεος τῆς πρόσθεν πολλόν τι κραταιοτέρη, ἐν θώρηκι ἐόντος τοῦ κακοῦ, ἔνθα ἡ ἀρχὴ τῆς ἀναπνοῆς· οἱ δὲ ὀξύτατοι θνήσκουσι αὐτῆ-

μὲν ἔστι ὅπη καὶ πρὶν καλέσασθαι τὸν ἰητρὸν, οἱ δὲ καὶ ἐσκαλεσάμενοι οὐδὲν ὤναντο. ἀπέθανον γὰρ πρὶν ἢ τὸν ἰητρὸν ἐπὶ τέχνῃ χρήσασθαι. ὁκόσον δὲ ἐς ἀγαθόν τι ἔπεται, ἐπιφλεγμαίνει πάντα, ἀτὰρ ἐς τὸ ἔξω ἡ φλεγμονὴ ἐξωκείλει, ὡς συνάγχην ἀπὸ κυνάγχης γίγνεσθαι· ἀγαθὸν δὲ καὶ ἐν θώρηκι οἴδημα καρτερὸν, ἢ ἐρυσίπελας ἐμφανέως. καὶ ἰητρὸς δὲ ἀγαθὸς, ἢ σικύη εἰς τὸν θώρηκα τὸ κακὸν ἀνήγαγε, ἢ σίνηπι ἐς τὰ στέρνα καὶ ἐς τὰ παραγνάθοις μέρεα ἐπιθεὶς, εἵλκυσε ἔξω καὶ διέπνευσε· μετεξετέροισι δὲ, ἐς μὲν βραχὺ τὸ κακὸν ὑπὸ τουτέων ἀπετάθη ἔξω· ἀπολυθὲν δὲ, ἀθρόως ἐπαλινδρόμησε, καὶ ἐπανῆξε. προφάσιες δὲ μυρίαι, ψύξιες μᾶλλον, ἧσσον ἐγκαύσιες, πληγαὶ, ὀστέων ἰχθύων διαπάρσιες ἐς τὰ παρίσθμια, ψυχροποσίαι, μέθαι, πλησμοναὶ, καὶ τὰ ἀπὸ τῆς ἀναπνοῆς κακά.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΚΙΟΝΙΔΑ ΚΑΚΩΝ. κεφ. η.

Τὸ ἀπὸ τῆς ὑπερῴης ἐκκρεμάμενον σῶμα στεῤῥὸν μεσηγὺ τῶν παρισθμίων, κίων καὶ γαργαρεὼν καλέεται. σταφυλὴ γὰρ πάθεός ἐστιν οὔνομα. νεῦρον δέ ἐστι ἡ κιονὶς τὴν φύσιν, ἀλλ' ὑγρόν. ἐν γὰρ ὑγρῷ κέεται χωρίῳ. ὅδε ὦν ὁ γαργαρεὼν πλεῦνα πάσχει πάθεα. καὶ γὰρ ἐπὶ φλεγμονῇ παχύνεται, ἶσος ἀπὸ τῆς βάσιος ἄχρι τοῦ πείρατος ἄκρου, ἐπιμήκης γιγνόμενος, καὶ ἐρύθημα ἴσχει. κίων δὲ τοῦδε τοῦ πάθεος ἡ ἐπίκλησις. εἰ κατὰ πέρας μοῦνον στρογγύλεται, καὶ μεγέθει πελιδνὸς γίγνεται, καὶ ὑπομελανίζει, σταφυλὴ ἐπώνυμον τόδε τὸ πάθος. πάντα γὰρ ἴκελα αὐτέῃ, καὶ σχῆμα, καὶ χροιὴ, καὶ μέγεθος. τρίτον πάθος ἐστὶ ὑμένων, ἔνθα καὶ ἔνθα, οἷόν τι λέπεα πλατέα, ἢ νυκτερίδων πτέρυγες ἐκφαίνονται· ἱμάντιον τόδε καλέεται. ἱμᾶσι γὰρ ἴκελαι αἱ τῶν ὑμένων εἰς πλάτος ἐξαπλώσιες. εἰ δὲ ἐς λεπτὸν καὶ ἐπιμήκη

ὑμένα τελευτᾷ κιονὶς, οἷόν τι ὕστερον κατὰ πέρας ἴσχουσα, κράσπεδον τὴν ἐπωνυμίην ἴσχει. γίγνεται δὲ τόδε καὶ αὐτομάτως μὲν ἐκ ῥεύματος, ὅκωσπερ καὶ ἕτερα· ἀτὰρ καὶ ἀπὸ τομῆς ἐπικαρσίης, ἐγκαταλιπόντος τοῦ ἰητροῦ ὑμένα κατὰ μίαν πλευρήν· ἢν δὲ δίκροα ὑμέσι δισσέοισι ἐκκρεμέσι ἔνθα καὶ ἔνθα γίγνηται, οὔνομα μὲν οὐκ ἴσχει τόδε πάθος ἔκδηλον· ἅπαντα δὲ ῥηΐδιον θεησάμενον γιγνώσκειν. πνὶξ δὲ ἐπ᾽ αὐτέοισι πᾶσι, καὶ ἥκιστα ῥηϊδίως καταπίνουσι. βὴξ ἐπὶ πᾶσι μὲν, μάλιστα δὲ ἐπὶ τοῖσι ἱμαντίοισι, καὶ ἐπὶ τοῖς κρασπέδοισι. γαργαλισμὸς γὰρ τῆς ἀρτηρίης ἀπὸ τῶν ὑμένων γίγνεται· ἔσθ᾽ ὅτι δὲ καὶ ἐνστάζει τι τοῦ ὑγροῦ λάθρῃ ἐς τὴν ἀρτηρίην, ὅθεν ἀναβήσσουσι· ἐπὶ δὲ τῇ σταφυλῇ καὶ τῷ κίονι δύσπνοια ἐπὶ μᾶλλον, καὶ κάρτα πονηρὴ κατάποσις. καὶ γὰρ ἐς τὰς ῥῖνας ἐπὶ τῶνδε τὸ ὑγρὸν ἀναθλίβεται, συμπαθίῃ τῶν παρισθμίων. γηραιοῖσι ὁ κίων συνήθης, σταφυλὴ δὲ νέοισι καὶ ἀκμάζουσι· πολύαιμοι γάρ· καὶ ἐπιφλεγμαίνει μᾶλλον. ἡβάσκουσι δὲ καὶ παισὶ, τὰ ὑμενώδεα. τάμνειν δὲ πάντα, ἀσινέα· ἐπὶ δὲ τῇ σταφυλῇ ἔτι ἐρυθριώσῃ, αἱμορραγίη, καὶ πόνοι, καὶ φλεγμονῆς ἐπίδοσις.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΑ ΠΑΡΙΣΘΜΙΑ ἙΛΚΕΩΝ. ΚΕΦ. Θ.

Ἕλκεα ἐν τοῖσι παρισθμίοισι γίγνεται, τὰ μὲν ξυνήθεα, εὐήθεα, καὶ ἀσινέα· τὰ δὲ ξένεα, λοιμώδεα καὶ κτείνοντα. εὐήθεα μὲν, ὁκοῖα καθαρὰ ἐστὶ, καὶ σμικρὰ καὶ ἀβαθῆ, οὐδὲ ἐπιφλεγμαίνει, καὶ ἀνώδυνα· λοιμώδεα δὲ, ὁκόσα πλατέα, κοῖλα, λιπαρὰ, ἐπιπάγῳ λευκῷ, ἢ πελιδνῷ, ἢ μέλανι συνεχόμενα· ἄφθαι τοὔνομα τοῖσι ἕλκεσι· ἢν δὲ καὶ ὁ ἐπίπαγος ἴσχῃ βάθος, ἐσχάρη τὸ πάθος καὶ ἔστι καὶ καλέεται· ἐν κύκλῳ δὲ τῆς ἐσχάρης ἐρύθημα γίγνεται καρτερὸν, καὶ φλεγμονὴ, καὶ πόνος

φλεβῶν ὡς ἐπ' ἄνθρακος, καὶ μικρὰ διεξανθήματα, ἀραιὰ γιγνόμενα· ἔπειτα προσεπιγιγνόμενα, συνήφθη τε ἀλλήλοις, καὶ πλατὺ τὸ ἕλκος ἐγένετο. κἢν μὲν ἔξω ἐς τὸ στόμα νέμηται, ἐπὶ τὴν κιονίδα ἧκε τέ μιν, καὶ τὴν ἀπέταμεν, καὶ ἐς τὴν γλῶσσαν ἐσκεδάσθη, καὶ ἐς οὖλα, καὶ ἐς χαλινούς· καὶ ὀδόντες ἐκινήθησαν καὶ ἐμελάνθησαν. καὶ ἐς τὸν τράχηλον ἡ φλεγμονὴ ἐξώκειλε. καὶ οἵδε μὲν οὐ πολυήμεροι θνήσκουσι φλεγμονῇ, καὶ πυρετοῖσι, κακοδμίῃ καὶ ἀποσιτίῃ· ἢν δὲ ἐς τὸν θώρηκα νέμηται διὰ τῆς ἀρτηρίης, καὶ αὐθημερὸν ἀπέπνιξε. πνεύμων γὰρ καὶ καρδίη, οὔτε ὀδμῆς τοιῆσδε, οὔτε ἑλκέων, οὔτε ἰχώρων ἀνέχονται, ἀλλὰ βῆχες καὶ δύσπνοιαι γίγνονται· αἰτίη μὲν οὖν τοῦ ἔργου τῶν παρισθμίων, κατάποσις ψυχρῶν, τρηχέων, θερμῶν, ὀξέων, στυφόντων. τάδε γὰρ τὰ μέρεα, καὶ θώρηκι εἰς φωνὴν καὶ ἀναπνοὴν, καὶ κοιλίῃ ἐς τροφῆς διαπομπὴν, καὶ στομάχῳ ἐς κατάποσιν διακονέεται. εἰ δὲ καὶ τοῖσι ἔνδον τι συμβαίη πάθος, κοιλίῃ, καὶ στομάχῳ, καὶ θώρηκι, ἐς τὸν ἰσθμὸν καὶ τὰ παρίσθμια, καὶ τὰ τῇδε χωρία τοῦ κακοῦ ἡ ἀναφορὴ καὶ ἀπερεύξιες. διὰ τόδε παιδία μάλιστα πάσχει ἄχρις ἥβης· μάλιστα γὰρ παιδία καὶ μεγάλα καὶ ψυχρὸν ἀναπνέει. πλεῖστον γὰρ τὸ θερμὸν ἐν τουτέοισι. ἀκρατέα δὲ καὶ ἐδωδῆς, καὶ ποικίλων ἐπιθυμία, καὶ ψυχροποσίη· καὶ βοῶσι μέγα καὶ ἐν ὀργῇ, καὶ ἐν παιδιῇ. καὶ κούρῃσι δὲ, μέχρι καθάρσιος ἐπιμηνίων τάδε ξυνήθεα. χώρη δὲ τίκτει Αἴγυπτος μάλιστα. καὶ γὰρ ἐς ἀναπνοὴν ἔη ξηρὴ, καὶ ἐς ἐδωδὴν ποικίλη. ῥίζαι γὰρ καὶ βοτάναι, καὶ λάχανα πολλὰ, καὶ σπέρματα δριμέα, καὶ ποτὸν παχύ· ὕδωρ μὲν, ὁ Νεῖλος, δριμὺ δὲ τὸ ἀπὸ τῶν κριθέων, καὶ τὸ τῶν βρυτέων πόμα. τίκτει δὲ καὶ ἡ Συρίη, μάλιστα κοίλη· ὅθεν αἰγύπτια καὶ συριακὰ ἕλκεα τάδε κικλήσκουσι. τρόπος δὲ θανάτου, οἴκτιστος· πόνος μὲν δριμὺς καὶ θερμὸς, ὡς ἐπ' ἄνθρακος, ἀναπνοὴ κακή. ἀναπνέουσι γὰρ ὀδωδὸς σηπεδόνα καρτερήν· τὸ αὐτὸ δὲ πάλιν συντόνως τὸν θώρηκα ἐμπνέουσι· ἀσθ-

ροι, ὡς μηδὲ ἑωυτέων τὴν ὀδμὴν ἀνέχεσθαι· ὠχροὶ ἢ πελιδνοὶ τὰ πρόσωπα, πυρετοὶ ὀξέες, δίψος, ὡς ἐκ πυρός. τὸ δὲ ποτὸν οὐ προσίενται, δέει τῶν ἐμπνίγων. ἄσσονται γὰρ ἢν τοῖσι παρισθμίοισι ἐνθλίβωσι, ἢ ἐς τὰς ῥῖνας ἀνατρέχῃ· καὶ ἢν μὲν κατακέωνται, ἀνακαθίζουσι, ὡς ἀνακεκλίσθαι οὐκ ἀνεχόμενοι· ἢν δὲ ἀνακαθίσωσι, ὑπὸ ἀπορίης αὖθις ἀνακλίνονται· τὰ πολλὰ δὲ ὀρθοστάδην περιίασι· ἀκρασίῃ γὰρ ἡσυχίης, τὴν ἠρεμίην φεύγουσι, πόνῳ πόνον λῦσαι θέλοντες. ἀναπνοὴ εἴσω μεγάλη· ψυχρὸν γὰρ ἠέρα ποθέουσι ἐς ἔμψυξιν· ἔξω δὲ σμικρή. πυρίκαυτα γὰρ ἐόντα τὰ ἕλκεα, προσεμπίπραται ὑπὸ θέρμης τῆς ἀναπνοῆς. βράγχος, ἀφωνίη, καὶ τάδε ἐπὶ τὸ κάκιον ἐπείγει, εὖτε ἀθρόον καταπεσόντες εἰς τὴν γῆν, ἐξέλιπον.

ΠΕΡΙ ΠΛΕΥΡΙΤΙΔΟΣ. κεφ. ι.

Ὑπὸ τῇσι πλευρῇσι καὶ τῇ ῥάχει, τῷ ἔνδον θώρηκι, ἄχρι κληΐδων, ὑμὴν λεπτὸς κραταιὸς ὑπέζωται, τοῖσι ὀστέοισι προσπεφυκὼς, ὑπεζωκὼς τοὔνομα. ὧδε ἐπὴν φλεγμονὴ γένηται, πῦρ ξὺν βηχὶ, καὶ πτυάλοισι ποικίλοισι, πλευρῖτις τὸ πάθος καλέεται. χρὴ δὲ ταῦτα ἀλλήλοισι ξυνῳδέα καὶ ξύμπνοια ἔμμεναι, ἀπὸ μιῆς αἰτίης ξύμπαντα. ὁκόσα γὰρ τουτέων ἀπὸ ἑκάστης ἄλλα ὑπ' ἄλλης αἰτίης γίγνεται, κἢν τὰ πάντα ἅμα ἐπιφοιτήσῃ, οὐ καλέεται πλευρῖτις· ξυνέστι δὲ πόνος ὀξὺς ἄχρι κληΐδων, πῦρ δριμὺ, κατάκλισις, ἐπὶ μὲν τὴν φλεγμαίνουσαν πλευρὴν, εὔφορος. ἐν ἕδρῃ γὰρ ἵζει τῇ ἑωυτέου ὁ ὑμήν· ἐς τὸ ἐπέκεινα δὲ, ἐπώδυνος. ὑπὸ γὰρ τοῦ ἄχθεος καὶ τῆς φλεγμονῆς, καὶ τῆς ἐξαρτήσιος, ἀποτέταται ἡ ὀδύνη ἄχρι τῆς ἀπάσης ξυναφίης τοῦ ὑμένος, ἐς ὤμους καὶ κληΐδας· μετεξετέροισι δὲ καὶ ἐς νῶτα, καὶ ἐς ὠμοπλάτην τὴν νωπαίην, τὴν πλευρῖτιν ἐκάλεον οἱ πρόσθεν. παρέπεται δὲ δύσπνοια, ἀγρυ-

πνίη, ἀποσιτίη, μήλων ἐρύθημα φαιδρὸν, βὴξ ξηρὴ, πτύελα μόλις ἀναγόμενα, φλέγμα ἢ χολῶδες, ἢ ὕφαιμον κατακορέως, ἢ ὑπόξανθον· καὶ τάδε τάξιν οὐκ ἔχοντα, ἄλλοτε δὲ ἄλλα ἐπιφοιτέοντα, καὶ ἀπογιγνόμενα· κάκιον δὲ ἁπάντων, ἢν τὸ ὕφαιμον ἐκλείπῃ· γίγνονται δὲ παράληροι· ἔστι δ' ὅτε καὶ κωματώδεες, καὶ ἐν τῇ καταφορῇ παράφοροι. ἢν μὲν οὖν ἐς κακὸν τρέπηται ἡ νοῦσος, πάντων ἐπὶ τὸ κάκιον ἐπιδιδόντων, ἐντὸς ἑβδόμης οἵδε θνήσκουσι ἐς συγκοπὴν ἐμπεσόντες· ἢν δὲ ἀπὸ τῆς δευτέρας ἑβδομάδος ἡ ἀρχὴ τῆς ἀναγωγῆς τῶν πτυέλων γίγνηται, καὶ τῶν ξυντεινόντων κακῶν, ἐς τὴν τεσσαρεσκαιδεκάτην θνήσκουσι· ἔσθ' ὅτε δὲ μεσηγὺ τουτέου τοῦ χρόνου, ἐς πνεύμονα πάντων ξύνοδος γίγνεται. ἕλκει γὰρ πνεύμων ἐς ἑωυτὸν, καὶ μανὸς, καὶ θερμὸς ἐὼν, τε ἐς ὁλκὴν τῶν πέλας κινεύμενος, εὖτε ἀθρόον ἀποπνίγῃ ὥνθρωπος, μεταστάσει τοῦ πάθεος· ἢν δὲ ταύτην ὑπερέλθῃ ὁ νοσέων, καὶ ἐντὸς εἰκοστῆς μὴ ἀποθνήσκῃ, ἔμπυος γίγνεται. τάδε μὲν οὖν, ἢν ἐς κακὸν ἐπιδιδῷ, ἢν δὲ ἐπὶ τὸ ἀγαθὸν τράπηται, αἱμορραγίη διὰ ῥινῶν λάβρως, εὖτε ἀθρόον λύεται ἡ νοῦσος· ἐπειδὴ καὶ ὕπνος καὶ ἀναγωγὴ φλέγματος, ἔπειτα δὲ χολωδέων λεπτῶν, ἐπὶ δὲ μᾶλλον λεπτοτέρων, αὖθις δὲ ὑφαίμων, παχέων, σαρκοειδέων· κἢν ἐπὶ τὸ ὕφαιμον παλινδρομέῃ μὲν ἡ χολὴ, ἐπ' αὐτῇ δὲ φλέγμα, ἀσφαλὴς ἡ ἀποκατάστασις· καὶ τάδε, ἢν ἀπὸ τρίτης ἡμέρης ἄρχηται, καὶ ῥηϊδίως ἀναβήσσουσι, λεῖα, ὁμαλὰ, ὑγρὰ, σχογύλα. ἐς ἑβδόμην γὰρ καθίστανται, εὖτε καὶ κοιλίης ἐκταραχθείσης χολωδέων, ἀναπνοῆς κατάστασις, γνώμη εὐσταθὴς, πυρετοὶ ἐνδιδόντες, εὔσιτοι· ἢν δὲ ἀπὸ τῆς δευτέρης ἑβδομάδος τάδε ἄρξηται, ἐς τὴν τεσσαρεσκαιδεκάτην καθίστανται· ἢν δὲ μὴ, εἰς ἐμπύημα τρέπεται, εὖτε ῥίγεα ἐνδείκνυται, πόνοι νυγματώδεες, ἀνακαθίνυσθαι θέλουσι, ἀναπνοὴ κακίων· δέος τότε μᾶλλον μὴ πνεύμων ἀθρόον τὸ πύος ἑλκύσας, ἀποπνίξῃ τὸν

ἄνθρωπον, τὰ πρῶτα καὶ τὰ μείζω διαφυγόντα κακά· ἢν δὲ ἐς τὸ μεσηγὺ τῶν πλευρέων ῥέψῃ, καὶ διαστήσῃ τάσδε, καὶ κορυφὴν ἐς τὸ ἔξω προβάληται, ἢ ἐς ἔντερον ἀναρραγῇ, τὰ πολλὰ περιγίγνεται ἄνθρωπος. φέρει δὲ τὴν νοῦσον ὥρη μὲν, χειμὼν μάλιστα πάντων, δεύτερον φθινόπωρον, ἦρ δὲ ἧσσον, ἢν μήκοτε ψυχρὸν γίγνοιτο· θέρος δὲ ἥκιστα. ἡλικίη, πρῶτον τῶν ἄλλων πάσχουσι γέροντες, οἳ καὶ μᾶλλον ἑτέρων τὸ πάθος διαδιδράσκουσι. οὔτε γὰρ μεγάλη ἂν γίγνοιτο φλεγμονὴ ἐν ξηρῷ τῷ σκήνεϊ, οὔτε ἐς πνεύμονα ἡ μετάστασις. ψυχρότερος γὰρ, ἢ ἐπὶ ἄλλης ἡλικίης, καὶ ἡ ἀναπνοὴ σμικρὴ, καὶ ἡ ὁλκὴ ἁπάντων ὀλίγη. νέοι δὲ καὶ οἱ ἐπὶ ἀκμῆς, οὐ μάλα μὲν πάσχουσι, ἀτὰρ οὐδὲ μάλα περιγίγνονται· οὐ γὰρ ἂν πάθοιεν ἐπὶ σμικρῇ φλεγμονῇ· ἐπὶ δὲ τοῖσι μεγάλοισι μείζων ὁ κίνδυνος. παῖδες ἥκιστα νοσέουσι πλευρῖτιν· ἀτὰρ καὶ ἧσσον θνήσκουσι. τά τε γὰρ σώματα μανὰ, καὶ τὰ ὑγρὰ εὔροα, καὶ πολλὴ ἡ διαπνοὴ καὶ ἀποφορή· ὅθεν οὐδὲ μεγάλη ξυνίσταται φλεγμονή. ἥδε τῆς ἡλικίης εὐτυχίη ἐν τῷδε τῷ πάθεϊ.

ΑΡΕΤΑΙΟΥ ΚΑΠΠΑΔΟΚΟΥ, ΠΕρὶ αἰτίων καὶ σημείων ὀξέων παθῶν, βιβλίον δεύτερον.

Τάδε ἔνεστι ἐν τῷ δευτέρῳ βιβλίῳ.

ΠΕΡΙ ΠΝΕΥΜΟΝΙΗΣ. κεφ. α.

Ὑοῖσι τοῖσι πρώτοισι, τροφῇ καὶ πνεύματι, τὰ ζῶα ζῇ· τουτέων δὲ πολλὸν ἐπικαιροτέρη, ἀναπνοή. ἢν γὰρ ἐπίσχῃ τὶς ὠυτὴν, οὐκ εἰς μακρὸν διαρκέσει, ἀλλ' αὐτίκα θνήσκει ὥνθρωπος. ὄργανα δὲ μυρία· ἀρχὴ μὲν ῥῖνες, ὁδὸς ἀρτηρίη, χώρη δὲ πνεύμων, θώρηξ δὲ, πνεύμονος ἔρυμα καὶ δοχή. ἀλλὰ τἄλλα μὲν ὅκως ὄργανα μοῦνον διακονέεται τῷ ζώῳ· πνεύμων δὲ καὶ τὴν αἰτίην ἴσχει τῆς ὁλκῆς. ἐνίζει γὰρ αὐτέου μέσον σπλάγχνον θερμὸν ἡ καρδία, ζωῆς καὶ ἀναπνοῆς ἀρχή. ἡ δὲ καὶ τῷ πνεύμονι τῆς ὁλκῆς τοῦ ψυχροῦ ἠέρος τὴν πόθην ἐνδιδοῖ. ἐκφλέγει γὰρ αὐτὸν, ἕλκει δὲ καρδίη. πρῶτον τοιγαροῦν ἢν μὲν ἡ καρδίη πάθῃ, οὐκ ἐς μακρὰν τοῦ θανάτου ἡ ἀμβολή· ἢν δὲ πνεύμων, ἐπὶ μὲν σμικρῇ τῇ αἰτίῃ, δύσπνοια, ζώει κακῶς, θάνατος μήκιστος, ἢν μή τις ἀκέηται· ἐπὶ δὲ μεγάλῳ πάθεϊ, ὁκοῖον ἡ φλεγμονὴ, πνιγμὸς, ἀφωνίη, ἄπνοια, ὄλεθρος αὐτίκα. ἡ δὲ ἐστὶν, ἣν καλέομεν περιπνευμονίην, φλεγμονὴ τοῦ πνεύμονος, ξὺν ὀξέϊ πυρετῷ, εὖτε ξυνέστιν αὐτέοισι βάρος τοῦ θώρηκος, ἀπονίη, ἢν μοῦνος φλεγμήνῃ πνεύμων. ἄπονος γὰρ ἡ φύσις αὐτέου· μανὸς μὲν γὰρ τὴν οὐσίην, εἰρίοισιν ἴκελος. ἀρτηρίαι δὲ διεληλάνται τρηχεῖαι, χονδρώδεες, καὶ αἵδε ἄπονοι· μύες δὲ, οὐδαμῆ, σμικρὰ δὲ νεῦρα, λεπτὰ, ἐς κίνησιν ἐπίκαιρα. ἡ δὲ τῆς ἀπονίης αὕτη ἡ αἰτίη. ἢν δὲ καί τις τῶν ἀμφ' αὐτὸν ὑμένων ἐπιφλεγμήνῃ, οἷσι πρὸς τὸν θώρηκα προσέρχεται, ξυνέστι καὶ πόνος, ἀναπνοὴ κακὴ, θερμὴ, ἀνακαθίνυσθαι ἐθέλουσι σχῆμα ὄρθιον ἐς ἀναπνοήν. τὸ δὲ γὰρ ῥήϊστον τῶν σχημάτων. ἐρυθροὶ τὰ πρόσωπα· ἐπὶ δὲ μᾶλλον τὰ μῆλα· τὰ λευκὰ τῶν ὀφθαλμῶν λαμπρότατα καὶ πίονα.

ρὶς ἄκρη σιμὴ, φλέβες ἐν κροτάφοισιν, ἢ καὶ τραχήλῳ διηρμέναι, ἀποσιτίη, σφυγμοὶ τὰ πρῶτα μεγάλοι, κενοὶ, πυκνότατοι, ὁκοῖόν τι συνεληλάμενοι. θερμασίη ἡ μὲν ἐς τὸ ἔξω, ἀμυδρὴ, ὑγροτέρη· ἡ δὲ ἐς τὸ ἔνδον, ξηρὴ, θερμοτάτη· ἐφ' ᾗ ἀναπνοὴ θερμὴ, δίψος, γλώσσης ξηρότης, ἐπιθυμίη ψυχροῦ ἠέρος, γνώμης ἀπορίη, βὴξ ξηρὰ τὰ πολλά. ἢν δέ τι ἀνάγηται, φλέγμα ἀφρῶδες, ἢ ὑπόχολον κατακορὲς, ἢ δίαιμον αἰθηρὸν σφόδρα· τὸ δὲ ἐπὶ τὸ δίαιμον τῶν ἄλλων κάκιον· ἢν δὲ ἐπὶ τὸ θανατῶδες ἐπιδιδοῖ, ἀγρυπνίη, ὕπνοι σμικροὶ, νωθροὶ, κωματώδεες, φαντασίαι ἀξυνέτοι· παράληροι τὴν γνώμην, ἐκστατικοὶ οὐ μάλα, ἀγνωσίη τῶν παρεόντων κακῶν. ἢν γοῦν ἐπανέρῃ περὶ τῆς νούσου, οὐδὲν ὁμολογέοισι δεινόν· ἄκρα ψυχρὰ, ὄνυχες πελιδνοί· ἄγρυπνοι· σφυγμοὶ μικροὶ, πυκνότατοι, ἐκλείποντες, οὗ τε ἀγχοῦ τουτέου ὄλεθρος. ἑβδομαῖοι γὰρ τὸ πλέον θνήσκοισιν· ἢν δέ κοτε ἐπαναφέρῃ ἡ νοῦσος, καί τι ἐς ἀγαθὸν ῥέπῃ δὲ, αἱμορραγίη λάβρως ἐκ ῥινῶν, κοιλίη ἐκτάραξις πολλῶν χολωδέων, ἐπάφρων, οἷα δοκέειν ἀπὸ πνεύμονος εἰς τὴν νειαιρὴν γαστέρα ἐξεῶσθαι, ἢν ἀγάγῃ πολλὸν ὑγρότερον ῥηϊδίως. ἔστι δὲ ὅτε καὶ ἐς οὖρα ἐτράπετο. ὁκόσοισι δὲ πάντα ὁμοῦ ξυμπίπτει, οἵδε ὀξύτατοι ῥηΐζοισι· μετεξετέροισι δὲ πύος πολλὸν γίγνεται ἐν πνεύμονι, ἢ μετάστασις ἀπὸ τοῦ πλευρέου, ἢν μέζον τὸ ἀγαθὸν ὑπογίγνηται· κἢν μὲν ἐς ἔντερον, ἢ κύστιν τὸ ἀπὸ τῆς πλευρῆς παροχετεύθῃ πύος, ἐς μὲν τὰ θεραπευτικὰ ἐρήϊσαν ἀπὸ τῆς περιπνευμονίης· ἕλκος δὲ μακροχρόνιον ἴσχοισιν ἐν πλευρῇ· ἀλλὰ περιγίγνεται. ἢν δὲ ἐς τὸν πνεύμονα ὁρμήσῃ τὸ πύος, εἰσὶν οἳ ἀποπνίγονται, τε ἀθρόῃ ἐκχύσι, τε ἀναγωγῆς ἀπορίῃ. ὁκόσοι δὲ διαδιδράσκοισι τὸ ἐκ τῆς ἀπορρήξεως πνῖγα, ἕλκος οἵδε πολλὸν ἴσχοισι ἐν πνεύμονι, καὶ ἐς φθόην μεθίστανται. τε ἀπὸ μὲν τῆς ἀποστάσιος καὶ τῆς φθόης γέροντες οὐ πάνυ τοι περιγίγνονται· ἀπὸ δὲ τῆς περιπνευμονίης, νέοι τε ἀκμάζοντες.

ΠΕΡΙ ΑΙΜΑΤΟΣ ΑΝΑΓΩΓΗΣ, κεφ. β.

Αἵματος φορῆς τῆς διὰ στόματος, ἰδέαι δύο· ἡ μὲν ἀπὸ στόματος, καὶ κεφαλῆς, καὶ τῶν τῇδε ἀγγείων· ὁδὸς δὲ, ὑπερώη, φαρύγεθρον, ἔνθα καὶ ἀρχαὶ στομάχου καὶ ἀρτηρίης. ἀναχρέμψεσι δὲ καὶ βηχὶ σμικρῇ καὶ προχειροτέρῃ ἐς τὸ στόμα ἀπερεύγονται τὸ αἷμα, ὡς τῇγε ἀπὸ στόματος, οὐδὲ ἀνάχρεμψις παρομαρτεῖ, ἔμπτυσις ἥδε καλέεται· ἐπὴν δὲ μᾶλλον ἦν βροχέη τοῦ αἵματος, καὶ στάγδην καὶ ἀθρόον ἀπὸ τῆς κεφαλῆς, ἢ ἀπὸ τοῦ στόματος ἔῃ, οὔποτε ἀναγωγὴ καλέεται, ἀλλ' ἢ τὸ αὐτὸ, ἢ πτύσις, ἢ αἱμορραγίη· ἢν δὲ νέρθεν ἀνίῃ ἀπὸ θώρηκος καὶ τῶν τῇδε σπλάγχνων, πνεύμονος, τραχέης ἀρτηρίης, τῶν παρὰ τὴν ῥάχιν, ἡ ἀπὸ τουτέων φορὴ, οὐ πτύσις, ἀλλ' ἀναγωγὴ καλέεται, τῆς ἀνωΐξιος τῆς ὁδοῦ τοὔνομα ἔχουσα. σημεῖα δ' ἀμφοῖν, τὰ μὲν ξυνὰ, σμικρὰ καὶ παῦρα, ὁκόσα καὶ τὸ χωρίον, ἔνθα καὶ ἀναγωγῆς καὶ πτύσιος ἡ ξυναγωγή· τὰ δὲ ἑκάστης ἴδια μεγάλα καὶ πολλὰ, καὶ ἐπίκαιρα, οἷσιν ἑκατέρην ῥηΐδιον διαγνῶναι. ἢν οὖν ἀπὸ κεφαλῆς ἔῃ, ἐπὶ μὲν πολλῷ τῷ αἵματι, μέζω καὶ πλέω τὰ παρεόντα· σμικρὰ δὲ, ἐν ὀλίγῃ καὶ σμικρῇ τῇ πτύσι· βάρος αὐτέοισι, πόνος, ὤτων ἦχοι, ἐρύθημα προσώπου, φλεβῶν διαστάσιες, σκοτόδινος· καὶ πρὸ τούτων δὲ, ἡ αἰτίη εὔσημος, πληγὴ, ψύξιες, ἐγκαύσιες, οἰνοφλυγίη· ἥδε γὰρ ἀθρόον πίμπλησι τὴν κεφαλὴν, ἀθρόον καὶ ἐκχέει ἐκραγέντος ἀγγείου· ἐπὶ δὲ σμικρῇ μέθῃ, πτύσιες ἐξ ἀραιώσιος. γίνεταί ποτε διὰ ῥινῶν αἱμορραγίη ξυνήθης· ἐς ὑπερώην δὲ ῥεπομένη, ἀναγωγῆς φαντασίην παρέχει. ἢν οὖν ἀπὸ κεφαλῆς ἔῃ, γαργαλισμὸς ὑπερώης, ἀνάχρεμψις πυκνὴ, καὶ ἐπὶ τῇδε ἡ πτύσις βύζεται· θυμὸς ἐγγίνεται, καὶ εὖ μάλα βήσσουσι· ἢν δὲ ἐς τὴν ἀρτηρίην ἀπὸ τῆς ὑπερώης ἐκρυῇ, τότε βήσσοντες ἀνάγουσι· καὶ ἥδε ἐστὶν ἡ ἀπάτη τοῖσι ἡγευμένοισι ἀπὸ σπλάγχνων τῶν κάτωθεν ἀνάγεσθαι· ἐσρέει δὲ καὶ

ἐς τὴν

ἐς τὸν στόμαχον ἀπὸ τῆς κεφαλῆς, οὔτε ξὺν αὐτῇ ἐμέουσι· ἔστι δὲ καὶ ἥδε ἀπάτη, ὡς ἀπὸ στομάχου φέρεσθαι δοκέειν. ἣν δὲ τὸ ἀπὸ τοῦ πλεύμονος αἷμα, παχὺ μὲν οὐ κάρτα, χροιῇ δὲ μέλαν, λεῖον, ὁμαλόν, ἀμιγὲς ἑτέρης οὐσίης. χρεμπτομένοισι γὰρ εὐθὺς ἐπὶ τὴν γλῶσσαν ἔρχεται στρογγύλον, ῥηϊδίως ἀπολυόμενον· ἢν δὲ καὶ τὴν ὑπερῴην καθορέῃς, δασυτέρην, καὶ ἑλκώδεα ὄψεαι, καὶ τὰ πολλὰ ὕφαιμον· ἰητρείη δὲ ἀρκέσει ἁπλῆ, σμικρή, σύμματα μὲν ἐς τὴν ὑπερῴην, καὶ τάδε ψυχρά. ἐπὶ γὰρ τοῖσι θερμαίνουσι, καὶ τοῖσι ἀραιοῦσι καὶ εὐρύνουσι, ἡ φορὴ μέζων· καὶ τόδε τὸ τέκμαρ, τῆς ἀπὸ τῆς κεφαλῆς πλύσιος· ἐς δὲ τὴν κεφαλὴν, κενώσιες, ἢ διὰ φλεβῶν, ἢ διὰ ῥινέων, ἢ δι' ἑτέρης διαπνοῆς. καὶ τάδε χρὴ ταχέως δρῆν. ἢν γὰρ τὸ αἷμα ἐπὶ πολλὸν χρόνον ἴῃ, μηκέτι μὲν ἐγγίνεται τῇ φορῇ· ἔθος δὲ τοῖσι τῇδε χωρείοισι ἐς ὑπόδεξιν τοῦ αἵματος· ἑλκοῦται δὲ καὶ ἀρτηρία, καὶ βιάσουσι αὐτὴ τῆς χρέμψιος. τοὐντεῦθεν δὲ φορῆς γίγνεται ἡ ἀρχή· ἡ δὲ ἀπὸ θώρηκος καὶ τῶν νέρθεν σπλάγχνων αἵματος φορὴ ἀναγωγὴ καλέεται· ἔστι δὲ κάρτα μὲν ὀλεθρίη, ἢν ἀπὸ τούτων ἐπικαίρων ἐκραγνύντων ἔῃ, ἢ κοίλης φλεβὸς τῆς ἐν καρδίῃ, ἀπὸ τοῦ ἥπατος διακονευμένης τὸ αἷμα, ἢ τῆς τῇ ῥάχει παρατεταμένης παχέης ἀρτηρίης. αἱμορραγίη γὰρ ὅκωσπερ ἐν σφαγῇ καὶ δυσπνοῇ, ὤκιστος ὄλεθρος· οἷσι δὲ ἀπὸ πνεύμονος ἢ πλευρῆς, ἢ ἀρτηρίης τῆς βρογχίης, ἧσσον μὲν ὀξέως θνήσκουσι, οὐχ ἥκιστα δὲ ἔμπυοι καὶ φθίσιες γίγνονται· τουτέων δὲ ἀσθενεστέρη, ἡ ἀπὸ τῆς βρογχίης ἀρτηρίης· ἢν δὲ ἀπὸ στομάχου, ἢ κοιλίης ἐμέηται, οὔτε κάρτα ὀλεθρίως ἴσχουσι, κἢν πάνυ πολλὴ αἱμορραγίη ἔῃ, οὔτε ἡ διάθεξις μακρὴ καὶ ποικίλη· ἢν δὲ ἀπὸ ἥπατος καὶ σπληνὸς, οὐ ῥηϊδίη μὲν, οὐδὲ ξυνεχής· ἐς γὰρ τὴν κοιλίην καὶ ἔντερα λυτέων ἡ ἀπόκρισις ἑτοιμοτέρη. οὐ μὴν οὐδὲ ἡ ἄνωθεν διὰ πνεύμονος καὶ ἀρτηρίης, ἀδύνατος ἢ ἄπιστος. καὶ γὰρ ἐν πυρετοῖς, ἀπὸ σπληνὸς καὶ ἥπατος διὰ ῥινῶν αἱμορραγέουσι, καὶ ἴξιν τοῦ σπλάγ-

χιου τοῦ μυκτῆρος ῥέοντος. τόποι μὲν οὖν ἀφ' ὧν περ ἡ ἀγωγή,
οἵδε· καὶ ἡ ἐς κίνδυνον ἢ ὄλεθρον διαφορή· οἱ δὲ τρόποι τρεῖς ἔα-
σι· ἢ γὰρ ἀπὸ ῥήξιος ἀγγείου, ἢ διαβρώσιος, ἢ ἀραιώσιος ἀ-
νάγεται. ῥήγνυται μὲν οὖν ἐξαπιναίως, ἢ πληγῇ, ἢ ἐντάσι ἄ-
χθεος, ἢ ἀναθέσι, ἢ ἀπὸ ὕψοις ἅλματι, ἢ καὶ βοῇ, καὶ ὀργῇ
μεγάλῃ, ἤ τευ ἄλλῃ ὁμοίῃ αἰτίῃ, εὖτε αὐτίκα ἐπὶ τῇ ἀρτηρίᾳ
λάβρως τὸ αἷμα ἐκχέεται· ἢν δὲ ἀπὸ βρώσιος, χρὴ ἐπανερω-
τῆν, εἴ κοτε πρόσθεν ἔβηξε ὥνθρωπος, ἢ διέπνυς γέγονε, ἢ ναυ-
τίῃ, ἢ ἔμετος ἦρχε πάρος. ἐκ γὰρ τοιῶνδε πολυχρονίων διεσθίε-
ται τὰ ἀγγεῖα ῥεύματι ξυνεχεῖ, καὶ πολλῷ καὶ δριμέϊ. ἐπὴν οὖν πολ-
λὸν ξυντακέντα, καὶ λεπτυνθέντα ἐς τέλος ἀπαναλωθῇ τὰ
ἀμπέχοντα ὑμένια, τὸ αἷμα ἐκχέει· ἡ δὲ ἐξαραίωσις, ἀῤῥα-
γὴς μὲν, διὰ τόδε οὔτε πολλὴ, οὔτε ἀθρόη, οὔτε παχέος αἵματος·
ἀραιώσι γὰρ τῶν ἀγγείων, τὸ λεπτὸν ἀποπιδέεται· ἢν δὲ πολλὸν
αὐλισθὲν ἐν κοίλῃ χώρῃ αὖθις ἀνάγηται, παχύτερον μὲν ἑωυ-
τοῦ γίγνεται, οὐ μὴν παχὺ κάρτα, οὐδὲ μέλαν, ὁκοῖον αἱμά-
λωψ· πλεῖον δὲ τῷ πλήθει, ὡς ἀπὸ ἀθροίσιος. οἷσι δὴ εὐθὺς ἀνα-
φέροιτο τόδε τὸ εἶδος τῆς ἀγωγῆς, γυναιξὶ ὡς ἐπίπαν, οὐ καθαι-
ρομένῃσι, τάδε ἐπιμήνια γίγνεται, καὶ ἐν τῇσι αὐτῇσι περιόδοισι τῆς
καθάρσιος ἐπιφαίνεται, καὶ ἐπὶ τῇσι προθεσμίῃσι τῆς ἀποπαύσι-
ος ἴσχεται· κἢν μὴ ἰηθῇ ἡ γυνὴ, ἐς πολλὰς περιόδους αἰεὶ περιείοισι
ἡ ἀναγωγή· μετεξετέρῃσι δὲ καὶ ἀπεῤῥάγη τὰ ἀγγεῖα τῷ πλήθει. δὲ
ἡ διαφορὴ τῆς ἀναγωγῆς, καὶ εἰ ἐξ ἀρτηρίης, ἢ φλεβὸς ἀνάγοιτο.
μέλαν μὲν γὰρ καὶ παχὺ, καὶ ῥηϊδίως πηγνύμενον, ἢν ἀπὸ φλεβὸς,
καὶ ἧσσον ἐς κίνδυνον ῥέπει, καὶ ἐπίσχεται θᾶσσον· ἢν δὲ ἀπ' ἀρτη-
ρίης, ξανθὸν καὶ λεπτὸν, καὶ οὐ μάλα πήγνυται, καὶ ὁ κίνδυνος ὠκύτε-
ρος, καὶ ἡ ἐπίσχεσις οὐ μάλα ῥηϊδίη. αἱ γὰρ διασφύξιες τῆς ἀρτηρί-
ης, αἱμοῤῥαγίης πρόκλησιν ποιέονται, καὶ τὸ βρῶμα οὐ συμφέρει
τῇ πολυκινησίῃ. διάθεξις δὲ, ἢν μὲν ἀπὸ διαβρώσιος κακὸν, καὶ οὐ
ῥηϊδίη, καὶ σφαλερή· ὑπὸ γὰρ ἐλλείψιος ἐς σύμφυσιν τὸ ἕλκος οὐκ

ἀφικνέεται· ἕλκος γὰρ, οὐ βρῶμα γίγνεται· ἐπὶ δὲ τῇσι ῥήξεσι ἡ σύμφυσις ἑτοιμοτέρη. ψαύουσι γὰρ ἀλλήλων τοῦ βρώματος τὰ χείλεα· ἔστι δὲ ὧν ἡ διαφορὴ δευτέρη ἐς κίνδυνον. ἀσινεστάτη δὲ, ἡ ἐπὶ τῇσι ἀραιώσεσι· ἴσχεται γὰρ αὐτομάτως, καὶ ἱκνεύμενης στῦψις, καὶ ἔκψυξις ἱκανή. σημαντέοι δὲ καὶ οἱ τόποι, ἀφ' ὧν περ ἀνάγεται. ξυνὰ γὰρ πολλὰ σημεῖα, καὶ ἡ ἀπάτη ῥηϊδίη, καὶ ἱκνείη ἑτέρη. ἀπὸ στομάχου μὲν οὖν οὔτε λίην ἐξ ἀραιώσιος ἀνάγεται. ἡ γὰρ τῶν βρωμάτων τε καὶ τῶν πομάτων ψύξις τε καὶ στῦψις ἐς πύκνωσιν ἄγει τὰ μέρεα. ἀτὰρ οὐδὲ διαβρώσιες ξυνεχέες εἰσὶ, καὶ μᾶλλον τῆς προτέρης· τὰ γὰρ ἀναδάκνοντα τῶν ῥευμάτων, οὐ προσίσχεται πολλὸν χρόνον· ἀλλ' ἢ ἀπεπλύθη, ἢ διηλάθη κάτω. συνηθεστέρη δὲ στομάχῳ ἐστὶν ἡ ῥῆξις. εἰ οὖν ἀπορραγῇ κοτὲ, αἱμορραγίαι οὐ κάρτα μεγάλαι, ὁκοῖαι ἀπὸ θώρηκος. ἰσχνὰ γὰρ τῇδε τὰ φλεβία· σμικραὶ δὲ καὶ ἀρτηρίαι· ἰδέῃ δὲ τὸ αἷμα οὐ κάρτα μέλαν, ὑπόξανθον, οὐ κατακορέως λεῖον, ἢ σιάλοισι μεμιγμένον, ξὺν ναυτίῃ καὶ ἐμέτῳ ἀναφερόμενον· βὴξ μικρὴ, ἄλλοτε μὲν ξύν τῳ, ἄλλοτε δὲ μούνη ἄνευθεν ἀναγωγῆς. ξυνταλαιπωρέει γὰρ ἡ ἀρτηρίη τῷ στομάχῳ, παρατεταμένη καὶ ξυνημμένη· δῆξις, ἢ στῦψις τοῦ ἕλκεος ἐπὶ τοῖσι καταπινομένοισι· πολλὸν δὲ μᾶλλον, ἢν ψυχρὰ κάρτα ἢ θερμὰ, ἢ στρυφνὰ ἔῃ· ἐγγίγνεται δὲ καὶ πόνος τοῦ στομάχου μετεξετέροισι· οἱ δὲ μέσφι μεταφρένου ἔμετοι, φλεγματώδεες· ἐπαναφέρουσι δὲ κοτὲ, ἐπὴν ἐς μῆκος ἡ νοῦσος ἐπιταθῇ, καὶ μέζων ἔῃ τουτέων ἀποσιτίη, πλῆθος πολύ· πυρετοὶ οὐ μάλα ξυνεχέες, ἀλλὰ ῥεμβώδεες. ἀπὸ δὲ κοιλίης ἀνάγοιτο μέλαν καὶ πηγνύμενον, κἢν ἀπὸ ἀρτηρίης ᾖ· ἢν δὲ ἀπὸ φλεβὸς, πολλόν τι μελάντερον, πολλὸν δὲ καὶ παγετώτερον· ναυτίη πολλὴ καὶ ἔμετος φλεγμάτων καὶ χολωδέων, τοῖσι σιτίοισι συμμιγνύμενον τὸ αἷμα, κἢν προβεβρώκῃ ὤνθρωπος. ἐν γὰρ τῇ αὐτῇ χώρῃ ἄμφω ἅμα ἀλίζεται καὶ ἡ τροφὴ καὶ τὸ αἷμα. ἐξερεύξιες πολλαὶ, βρομώδεες· κἢν μὲν πολ

λὴ ξυλλογῇ, ἀπορίη, σκοτόδινος· ἢν δὲ ἐμεθῇ τάδε, ῥιπίζουσι, ἔκλυτοι, καυσώδεες τὸ σύμπαν, πόνος ξυνεχὴς τῆς κοιλίης. ἀπὸ δὲ τῆς τρηχείης ἀρτηρίης, μικρὸν καὶ σφόδρα ξανθὸν τὸ αἷμα καὶ ξὺν βηχὶ ἀνάγουσι· κἢν μὴ ἀνάγωσι δὲ, διηνεκέως βήσσουσι· αἴσθησις δὲ καὶ πόνος, ἔνθα ὁ βρόγχος, μικρόν τι νέρθεν ἢ ὕπερθεν· φωνὴ βραγχώδεες, ἀσαφέες· ἢν δὲ ἀπὸ πνεύμονος ᾖ, ἀθρόως ἡ ἀναγωγὴ, ἐπὶ δὲ μᾶλλον, εἰ ἐκ διαβρώσιος. ξὺν βηχὶ πολλῇ ξανθὸν κατακορέως, ἀφρῶδες, στρογγύλον, ὡς ἄλλην ἄλλης ἀναγωγὴν διακεκρίσθαι. ἀτὰρ καὶ ἡ ἐν ξυνῳδᾷ ἀγγείῳ φθορὴ τῶν τοῦ θώρηκος ἀναγομένων, ἄλλη. διαστήσαις γὰρ τὰ ξυμμεμιγμένα ὡς ἐκ παραθέσιος, ὡς ὄντα μέρεα θώρηκος· τὴν δ' ἰδέην σαρκοειδέα δοκοίης ἂν πνεύμονος ἔμμεναι μέρεα. θώρηκος βάρος, ἀπονίη, ἐρύθημα προσώπου πολλόν τι μᾶλλον τουτέοισι· ἢν δὲ ἀπὸ θώρηκος καταπίνῃ, ἐς τὸ πρόσθεν κατὰ τὸ στέρνον πόνος διασημαίνει τοῦ ῥωγότος μέρεος· βὴξ σύντονος καὶ μόλις ἀνάγουσα. τὸ δὲ αἷμα ξανθὸν οὐ κάρτα, μετρίως παχὺ, ἄναφρον· ἢν δὲ καὶ πνεύμων ἐκ τῆς παρόδου ξυμπαθήσῃ, προσδίδοι τοῦ ἀφρώδεος. ὁδὸς γὰρ θώρηκος ἐς ἀρτηρίην πνεύμων. ἢν δὲ ἀπὸ πλευρῆς, ξὺν βηχὶ μὲν, μέλαν δὲ καὶ λεῖον, κάκοδμον, βρομῶδες, ὁκοῖον τῆς σηπεδόνος, πόνος τῆς πλευρῆς ὀξύς. πολλοὶ γοῦν θνήσκουσι πλευριτικὸν τρόπον ξὺν πυρετῷ. ὥρη δὲ φέρει, ὑγρὴ καὶ θερμή· τοῖον δὲ τὸ ὑγρὸν καὶ θερμὸν ἔαρ· δεύτερον τὸ θέρος, μετόπωρον ἧσσον, χειμὼν δὲ ἥκιστα. θνήσκουσι δὲ, θέρεος μὲν μάλιστα αἱμορραγίῃ. φλεγμοναὶ γὰρ οὐ κάρτα μεγάλαι γίγνονται τότε· ἔαρος δεύτερον, φλεγμονῇ καὶ πυρετοῖσι καυσώδεσι· φθινοπώρῳ δὲ, ὡς ἐπίπαν ῥηϊδίως φθόαι γίγνονται. ἀθρόον δὲ ἐρρῆχθαι, ἐπὶ πάσῃ αἵματος ἀναγωγῇ, κἢν μικρὴ ἔῃ, κἢν ἤδη μεμύκῃ τὰ ἐρραγέντα, ἕπεται δυσθυμίη, δυσελπιστίη, ἀπογνῶσι τοῦ βίου. τίς γὰρ οὕτως εὐσταθὴς, ὡς ὁρῶν μὲν ἑωυτὸν σφαγῇ ἴκελον πεπονθότα, μὴ ὀῤῥωδέῃ δὲ ἀμφὶ θα-

νάτου. καὶ γὰρ δὴ τὰ μέζω τῶν ζώων, καὶ τὰ ἀλκιμώτερα, ὁκοῖον οἱ ταῦροι, αἱμορραγίῃ θνήσκουσι ὤκιστα. ἀλλὰ τόδε μὲν οὐ μέγα τὸ θῶυμα· θῶυμα δὲ μέγα τόδε. ἐπὶ γὰρ τῇ ἀπὸ πνεύμονος φορῇ μούνῃ χαλεπωτάτῃ ἐούσῃ, οὐκ ἀπογιγνώσκουσι ἑωυτῶν οἱ ἄνθρωποι, κἢν ἐν τῷ ἐσχάτῳ ἔωσι. δοκέω δὲ ἔγωγε τῆς τοῦ πνεύμονος ἀπονίην αἰτίην ἔμμεναι· πόνος γὰρ κἢν σμικρὸς ἔῃ, θάνατον ὀῤῥωδέει· καὶ ἔστι ἐν τοῖσι πλείστοισι φοβερώτερος ἢ κακίων· ἀπονίη δὲ ἐν τοῖσι μεγάλοισι κακοῖσι, ἀφοβίη θανάτου, καὶ ἔστι κακίων ἢ φοβερωτέρη.

ΠΕΡΙ ΣΥΓΚΟΠΗΣ κεφ. γ.

Εἴ γε ὅλως οἰητέος, ἢ δὲ ὁ δημότης, οὔ γε ἐπικλήσιος τοῦδε τοῦ πάθεος ὦ κύφων, οὐ κακοῦ ἐστὶ οὔνομα. τί μὲν γὰρ μέζον, ἢ ὠκύτερον συγκοπῆς δυνάμιος· τί δὲ οὔνομα ἕτερον ἐς ἐπίκλησιν τοῦδε τοῦ πρήγματος μᾶλλον εὔσημον· τί δὲ καρδίης ἄλλο καιριώτερον ἐς ζωὴν, ἢ ἐς θάνατον· οὐδὲ τὴν συγκοπὴν ἄπιστον τῆς καρδίης νοῦσον ἔμμεναι, ἢ αὐτῆς σίνος τῆς ἐν αὐτῇ τοῦ ζῆν δυνάμιος· τόσον τὸ τάχος τοῦ ὀλέθρου, τοιήδε καὶ ἰδέη. ἔστι γὰρ τὸ πάθος, λύσις τῶν δεσμῶν τῆς ἐς ζωὴν δυνάμιος, αἰτίξουσι τῇ συστάσει τοῦ ἀνθρώπου ἐόν. τῆς δὲ γὰρ ἀπρὶξ λαβόμενον, οὐ μεθίησι, ἀλλ᾽ ἐς διάλυσιν τρέπει· καὶ οὐ μέγα τὸ θῶυμα. καὶ γὰρ καὶ ἕτερα πάθεα ἴδια καὶ ἐπικαιροτάτων μερέων ἐστὶ, οἷσι περ ἐμφύνει, καὶ τουτέων ἐξάπτεται· βουβῶνες μὲν οἱ λοιμώδεες ἥπατος, τὰ σφόδρα κακοήθεες, ἐξ ἄλλου δὲ γίγνονται οὐδενός. νεύρων δὲ τέτανος, ἐπιληψίη δὲ κεφαλῆς. τῶδε οὖν καὶ ἡ συγκοπὴ καρδίης ἐστὶ καὶ ζωῆς νοῦσος. ὁκόσοι δὲ στομάχου ἡγέονται τὸ πάθος ἔμμεναι, οὕνεκα σιτίοισί τε καὶ οἴνῳ, μετεξετέροισι δὲ καὶ ψυχρῷ, ἡ δύναμις ἐστάθη, καὶ τὸ κακὸν ἐξελάθη, οἱ δέ μοι δοκέουσι καὶ τὴν φρενῖτιν τεκχῶν τῆς κε

φαλῆς, καὶ τοῦ δέρματος νοῦσον ἡγέεσθαι, οὕνεκεν κουρῇ καὶ τίλξι αὐτέων ῥηΐζουσι οἱ φρενιτικοί. ἀλλὰ γὰρ τῆς καρδίης γειτόνημα καίριόν ἐστι ὁ στόμαχος, ἐξ οὗ περ ἕλκει ἡ καρδίη οἰκεῖον ἢ ἀξύμφορον. καὶ γὰρ καὶ διὰ πνεύμονος ἕλκει πνεῦμα εἰς ἀναπνοὴν ἡ καρδίη, ἀλλ' οὐχὶ πνεύμων ἐξ ἴσης ἀρχῆς ἀναπνέει. οὐ γὰρ ἐν τοῖσι ὀργάνοισι αἱ δυνάμιες, ἀλλ' ἔνθα ἀρχὴ ζωῆς ἦν καὶ ἰσχύος. στόμαχος δὲ, οὔτε ἀρχὴ, οὔτε χωρίον ζωῆς· βλαβήσεται δέ τις διὰ ἀτονίην. καὶ γὰρ καὶ τὰ καρδιοβόλα βρώματα, οὐ τὸν στόμαχον σίνεται, ἀλλὰ δι' αὐτέου τὴν καρδίην· ἐπεὶ καὶ οἱ ἐπὶ τοῖσδε θνήσκοντες, σημεῖα ἴσχουσι καρδίης πάθεος, σφυγμοὺς μικροὺς, ἀδρανέας, πάταγον τῆς καρδίης, ἐπὶ πηδήσι καρτερῇ· σκοτόδινος, λειποθυμίη, νάρκη, καὶ παρέσιες μελέων, ἱδρὼς ἄσχετος πουλὺς, ψύξις, ὅλου ἀναισθησίη, ἀφωνίη. ποῦ δὴ τὸν στόμαχον πάσχειν τάδε· ἄλλα δὲ αὐτέου ἴδια; ναυτίη, ἔμετος, ἀποσιτίη, λύγξ, ἐρεύξιες, ὀξυρεγμίη· ἐπὶ δὲ τοῖσι καρδιώσσουσι, καὶ αἰσθήσι ὀξύτεροι, ὡς ἰδεῖν καὶ ἀκοῦσαι μᾶλλον ἢ πρόσθεν· καὶ γνώμῃ εὐσταθέστεροι, καὶ ψυχῇ καθαρώτεροι, καὶ τάδε οὐκ εἰς τὰ παρεόντα μοῦνον, καὶ ἐς τὰ μέλλοντα μάντιες ἀτρεκέες. μὴ οὖν καὶ αἵδε στομάχου αἱ δυνάμιες, ἀλλὰ καρδίης· ἔνθα καὶ ἡ ψυχὴ, καὶ ἡ φύσις αὐτέης ἦν, εἰς ἣν καὶ τὸ πάθος ἢ τῶν τῆσδε δυναμίων. ἔστι δὲ ἧς τῆς νόσου ἥδε ἡ ἔκλισις τοῦ τόνου τῆς φύσιος ἐπ' αἰτίῃ ψύξι καὶ ὑγρότητι. καὶ γὰρ ἄθερμοι, καὶ τὰ εἴσω καὶ τὰ ἔξω, καὶ ἄδιψοι, καὶ ψυχρὸν ἀναπνέουσι, κἢν ἐκ μεγάλων καὶ καυσωδέων ἐστὶ πυρετῶν, ἐξ ὧν περ ἐξάπτεται ἡ ξυγκοπή. εὖτε μὲν γὰρ ἔῤῥωται ἡ φύσις, καὶ ἐστὶν εὔκρατος, πάντων μὲν κρατέει, πᾶσι δὲ σημαίνει, καὶ ἰχῷ, καὶ πνεύματι, καὶ στερεοῖσι, καὶ τῇ τούτων εὐταξίῃ, καὶ ξυμμετρίῃ, ἐς ζωὴν διέπει τὸν ἄνθρωπον· ἢν δὲ τῆς φύσιος ὁ δεσμὸς, τουτέστι ὁ τόνος λυθῇ, τότε γίγνεται τὸ πάθος. καταρχὴ δὲ αἰτίου, καῦσος, ὅς ἐστι τοιόσδε.

ΠΕΡΙ ΚΑΥΣΩΝ. κεφ. γ

Πῦρ μὲν πάντη καὶ δριμὺ καὶ λεπτόν· μάλιστα δὲ τὰ εἴσω. ἀναπνοὴ θερμὴ, ὡς ἐκ πυρός· ἠέρος ὁλκὴ μεγάλη, ψυχροῦ ἐπιθυμίη, γλώσσης ξηρότης, αὐασμὸς χειλέων καὶ δέρματος, ἄκρεα ψυχρὰ, οὖρα χολόβαφα κατακορέως, ἀγρυπνίη, σφυγμοὶ πυκνοὶ, σμικροὶ, ἔκλυτοι· ὀφθαλμοὶ εὐαγέες, λαμπροὶ, ὑπέρυθροι· προσώπου εὐχροίη. ἢν δὲ ἐπὶ μᾶλλον αὔξῃ τὸ πάθος, μέζω τὰ πάντα καὶ κακίω· σφυγμοὶ σμικρότατοι καὶ πυκνότατοι, πῦρ ξηρότατον καὶ δριμύτατον, γνώμη παράφορος, πάντων ἀγνωσίη, διψώδεες, ψαῦσαι ψυχροῦ ἐπιθυμίη, τοίχου, ἐσθῆτος, ἐδάφεος, ὑγροῦ· χεῖρες ψυχραὶ, θέναρα θερμότατα, ὄνυχες πελιδνοὶ, ἀναπνοὴ πυκνὴ, νοτὶς περὶ μέτωπα καὶ κληῖδας. ἢν δὲ ἐς ἄκρον ξηρότητος καὶ θερμασίης ἵκῃ ἡ φύσις, τὸ μὲν θερμὸν ἐς ψυχρὸν, ὁ δὲ αὐχμὸς ἐς ἐπομβρίην τρέπεται. αἱ γὰρ τῶν πρηγμάτων ἐς τὸ ἔσχατον ἐπιτάσιες, ἐς τὴν ἐναντίην μεταβάλλουσι ἰδέην. ἐπὴν οὖν λυθῇ τῆς φύσιος τὰ δεσμά· τόδε ἐστὶ ἡ συγκοπή· τότε ἱδρὼς ἄσχετος πάντη τοῦ σώματος, ἀναπνοὴ ψυχρὴ, ἀτμὸς ἀνὰ ῥῖνας πουλὺς, ἄδιψοι. ἐξηέρανται γὰρ τἄλλα· ἀτὰρ καὶ τἄλλα διψαλέα ὄργανα, στόμα, στόμαχος· οὖρα λεπτὰ, ὑδατώδεα· κοιλίη τὰ πολλὰ μὲν ξηρὴ, ἔστι δὲ καὶ οἷσι ὑποφέρει βραχέα χολώδεα, πουλὺς πλάδος. διαῤῥέει δὲ καὶ τὰ ὀστέα λυόμενα· καὶ ἀπὸ πάντων ὡς ἐκ ποταμῶν ἐς τὰ ἔξω ἡ φορή· ψυχῆς κατάστασις, αἴσθησις σύμπασα καθαρὴ, διάνοια λεπτὴ, γνώμη μαντική. προγινώσκουσι μὲν οὖν πρώτιστα μὲν ωὐτέοισι τοῦ βίου τὴν μεταλλαγήν· ἔπειτα τοῖσι παρεοῦσι προλέγουσι τὰ αὖθις ἐσόμενα. οἱ δὲ αὐτέους μὲν ἔσθ' ὅτε, καὶ ἄλλο φασὶ δοκέουσι· τῇ ἀποβάσει δὲ τῶν εἰρημένων θωυμάζουσι ὥνθρωποι. μετεξέτεροι δὲ καὶ προσλαλέουσι τῶν κατοιχομένων τισὶ, τάχα μὲν παρεόντας ὁρέωντες αὐτοὶ μοῦναι, ὑπὸ λεπτῆς καὶ καθαρῆς

αἰσθήσιος. τάχα δ' αὐτὸ τῆς ψυχῆς προγινωσκούσης, καὶ διηγευμένης τοὺς ἄνδρας οἷσι ξυνέσονται. πρόσθεν μὲν γὰρ ἐν ἰλυῖ τοῖσιν ὑγροῖσιν ἔην καὶ ζόφῳ· ἐπεὶ δὲ τάδε ἐξήντλησε ἡ νοῦσος, καὶ ἀπὸ τῶν ὀφθαλμῶν τὴν ἀχλὺν ἕλε, ἐρέουσι τά τε ἐν τῷ ἠέρι, καὶ γυμνῇ τῇ ψυχῇ γίγνονται μάντιες ἀτρεκέες· οἱ δὲ ἐς τοσόνδε λεπτότητος ὑγρῶν καὶ τῆς γνώμης ἀφιγμένοι, οὐ μάλα τοι περιγίγνονται, ἐξηερωμένης ἤδη τῆς ζωτικῆς δυνάμιος.

ΠΕΡΙ ΧΟΛΕΡΗΣ. κεφ. ε.

Η Χολέρη, παλινορσός ἐστι φορὴ τῆς ὕλης τῆς ἐν τῷ παντὶ ἐς τὸν στόμαχον, καὶ τὴν κοιλίην, καὶ τὰ ἔντερα, ὀξύτατον κακόν· διεκθέει δὲ ὕπερθεν μὲν ἐς ἔμετον τὰ ἐν τῷ στομάχῳ ἀλιζόμενα· διὰ δὲ τῆς κάτω διεξόδου τὰ ἐν τῇ κοιλίῃ καὶ τοῖς ἐντέροις ὑγρά· ἰδέην δὲ τὰ πρῶτα μὲν ὑδατώδεα τὰ δι' ἐμέτου· τὰ δὲ δι' ἕδρης, κόπρανα ὑγρά, δυσώδεα· ἀπεψίης γὰρ ξυνεχέες αἱ τῆσδε προφάσιες· ἢν δὲ τάδε ἀποκλυσθῇ, φλεγματώδεα, ἔπειτα χολώδεα. τὰ πρῶτα μέρη, ῥηϊδίως ἄπονος· ἔπειτα δὲ ξὺν ἐντάσεσι μὲν ὁ στόμαχος, γαστὴρ δὲ μετὰ στρόφων· ἢν δὲ ἐς τὸ κάκιον ἐπιδιδῷ, καὶ στρόφοι μείζονες, λιποθυμίη, ἔκλυσις μελέων, ἀπορίη, ἀποσιτίη· ἢν δὲ καί τι προσενέγκωνται, πολλῷ ῥοίζῳ ξὺν ναυτίῃ ἐς ἔμετον διεκθέει ξανθὴ χολὴ κατακορέως καὶ τὰ διαχωρήματα ὅμοια· σπασμοὶ, ξυνολκαὶ μυῶν τῶν ἐν τῇ κνήμῃ, καὶ βραχιόνων· δάκτυλοι καμπύλοι, σκοτόδινοι, λὺγξ, ὄνυχες πελιδνοὶ, κατάψυξις, ἄκρεα ψυχρὰ, καὶ τὸ ὅλον ῥιγώδεες· ἢν δὲ ἐς τελευτὴν ἥκῃ τὸ κακὸν, ἀτὰρ ἱδροῖ ὤνθρωπος· χολὴ μέλαινα ἄνω καὶ κάτω. οὖρα σχεθῖσα κύστις ὑπὸ σπασμοῦ· ἐπεὶ οὐδὲ οὖρον ἀλίζεται ὑπὸ τῆς ἐς τὸ ἔντερον τῶν ὑγρῶν μεταχετεύσιος· ἀφωνίη, σφυγμοὶ σμικρότατοι

καὶ πυκνότατοι, ὁκόσοι ἐπὶ ξυγκοπῇ· ἐντάσιες ἐμέτου ξυνεχέες, κενεαὶ, προθυμίαι τεινεσμώδεες, ξηραὶ, ἄχυλοι· θάνατος ἐπώδυνος καὶ οἴκτιστος, σπασμῷ τε πνιγὶ, καὶ ἐμέτῳ κενῷ. φέρει μὲν τὸ πάθος, ὥρη μὲν θέρεος, δεύτερον δὲ φθινόπωρον, ἦρ ἧσσον, χειμὼν ἥκιστα· ἡλικίαι δὲ, αἱ τῶν νέων καὶ ἀκμαζόντων, γήρας ἥκιστα, παιδία δὲ, τουτέων μᾶλλον, ἀλλ' οὐ θανατώδεα.

ΠΕΡΙ ΕΙΛΕΟΥ. κεφ. ϛ.

ΕΝτέροισι γίγνεται μὲν φλεγμονὴ, ὀδύνην ὀλεθρίην ἐμποιοῦσα. θνήσκουσι γὰρ μυρίοι στρόφοισι καρτεροῖσι· ἐγγίγνεται δὲ καὶ πνεῦμα ψυχρὸν, ἀργὸν, οὔτε κάτω περῆσαι ῥηΐδιον, οὔτε ἄνω ἀνηθέμεναι· μίμνει δὲ ἐπιπολὺ ἑλισσόμενον, ἐν ὀλίγῃσι τῇσι ἄνω ἑλίξεσι. τοὔνεκα καὶ τὸ πάθος ἐπίκλησιν ἔσχεν εἰλεόν. κἢν πρὸς τοῖς στρόφοις δὲ καὶ πίεσις, καὶ μάλθαξις τῶν ἐντέρων ἔῃ, καὶ πουλὺ τὸ ὑπογάστριον ὑπερίσχῃ, χορδαψὸς τὸ τοιοῦτον ἐστὶ· οὔνομα δ'· ἕψησις μὲν γὰρ ἡ μάλθαξις· χορδὴ δὲ ἐντέρων ἐπώνυμον. καὶ γὰρ καὶ ἐπὶ χορδίδα τὸ μεσεντέρειον ἐκίκλησκον οἱ πρόσθεν, τὰ μεσηγὺ νεῦρα καὶ τὰ ἀγγεῖα, καὶ τοὺς ὑμένας τοὺς ἀνοχῆας τῶν ἐντέρων. αἰτίη τοῦ εἰλεοῦ, ξυνεχὴς μὲν διαφθορὴ σιτίων πολλῶν τε καὶ ποικίλων, καὶ οὐ ξυνηθέων, τε ἄλλη ἐπ' ἄλλῃ ἀπεψίη, μάλιστα δὴ ἐπὶ τοῖσι εἰλεώδεσι, ὁκοῖον τι μέλανι σηπίης. καὶ ἀδόκητος δὲ πληγὴ, ἢ ψύξις, ἢ ψυχροποσίη ἐφ' ἱδρῶτι, ἀδδὴν ἢ χανδόν· καὶ οἷσι δὲ ἔντερον ἐς τὸν ὄσχεον ξὺν κόπρῳ κατέβη, καὶ οὐκ ἀνώσθη ἐς τὴν κοιλίην, ἀλλ' ἀπελήφθη βίῃ, τουτέοισι ἔθος ἐπιφλεγμαίνειν τὰ κάτω ἔντερα. ξυνήθες δὲ τὸ πάθος παιδίοισι, οἷσι γὰρ ἀεὶ καὶ ἀπεψίη ἦ, καὶ τὸ βλάβος διαδιδράσκουσι· μᾶλλον δὲ, διά τε τὸ ἔθος, καὶ τὴν ὑγρότητα τῶν ἐντέρων· ὀλισθηρὰ γάρ· γέροντες δὲ, οὐ μάλα μὲν πάσχουσι, περιγίγνονται δὲ ἥκιστα. ὥρη θέρεος τίκτει μᾶλλον

ἦρος, φθινόπωρον δὲ χειμῶνος, ἀμφοῖν δὲ ἐπιμᾶλλον θέρος. πολλοῖσι μὲν οὖν ἐπὶ τοῖσι στρόφοισι θνήσκουσι αὐτίκα· μετεξετέροισι δὲ καὶ πύος ἐγγίγνεται, καὶ αὖθις μελανθὲν τότε τὸ ἔντερον καὶ διασαπὲν ἐξέπεσε, καὶ οὕτως ἐξέλιπον. ξυνίεσι δὲ αὐτέοισι, εἰ μὲν ἐπιεικὴς εἰλεὸς εἴη, πόνος ἑλισσόμενος, στομάχου πλάδος, ἔκλισις, μαλακίη, ἐρεύξιες κεναὶ καὶ οὐδὲν ὠφελοῦσαι, κοιλίη ὑποβορβορύζουσα φύσῃσι, ὁδοιπορέειν μέχρι ἕδρης, διέξοδοι δὲ ἀτελέες· ἢν δὲ ἐπὶ πᾶσιν ἴσχῃ ὁ εἰλεὸς, πάντων ἄνω ἡ φορὴ, πνευμάτων, φλέγματος, χολῆς. ἐμοῖσι γοῦν τάδε· ἔξωχροι, ψυχροὶ τὸ πᾶν σκῆνος· πόνος πουλὺς, ἀνάπνοη κακὴ, διψαλέοι· ἢν δὲ καὶ θνήσκειν μέλλωσι, ἱδρὼς ψυχρὸς, δυσουρίη, ἕδρη ἀπολελημμένη, ὡς μηδὲ ἰσχνὸν ἔλασμα διελάσαι· κόπρων ἔμετοι, ἄνθρωποι ἄφωνοι, σφυγμοὶ πρόσθεν μὲν ἀραιοὶ, σμικροί· περὶ θάνατον δὲ σμικρότατοι, καὶ πυκνότατοι, καὶ ἐκλείποντες. τάδε μὲν οὖν τοῖσι λεπτοῖσι ἐντέροισι ξυνεμπίπτει· ἀτὰρ καὶ κώλῳ τὰ αὐτὰ πάθεα γίγνεται, καὶ τὰ ξυνιόντα ὅμοια, καὶ ἡ αὐτὴ συμμορφή· λυτέων δὲ μετεξέτεροι διαδιδράσκουσί κοτε, ἢν πύος ἐγγένηται τῷ κώλῳ. αἰτίη δὲ τὸ βάθος τὸ σαρκοειδὲς τοῦ ἐντέρου. πόνος δὲ ἰσχυρὸς μὲν, ἥδε ὀξὺς ἐπὶ τοῖσι λεπτοῖσι ἐντέροισι. πλάδος δὲ καὶ βάρος ἴσχον ἐπὶ τῷ κώλῳ. διάσσει δὲ ὁ πόνος, ἄλλοτε μὲν ἐπὶ τῇσι πλευρῇσι, εὖτε φαντασίη ἐγγίγνεται πλευρίτιδος· καὶ γὰρ καὶ πυρεταίνουσι οἵδε· ἄλλοτε δὲ ὑπὸ τῇσι νώθῃσι ἐνθάδε καὶ ἔνθα, ὡς δοκέειν τὴν ὀδύνην ἥπατος ἢ σπληνὸς ἔμμεναι, αὖθίς κοτε ἐν τοῖσι κενεῶσι. πολλὸν γὰρ τὸ κῶλον καὶ πάντη ἕλικας ποιεύμενον· μετεξετέροισι δὲ, καὶ ἐς τὸ ἱερὸν ὀστέον ἐρείδει, καὶ ἐς μηροὺς, καὶ διδύμων κρεμαστῆρας. ἐπὶ δὲ τοῖσι κωλικοῖσι, ἔμετοι πλεῦνες κενοὶ, τὰ δὲ ἐμεύμενα, λεπτὰ, χολώδεα, ἐλαιοειδέα. ἔστι δὲ ὁ ἐντεῦθεν κίνδυνος τοσόνδε ἀσινέστερος, ὁκόσον καὶ τὸ κῶλον τῶν λεπτῶν ἐντέρων σαρκοειδέστερον, καὶ παχύτερον, καὶ ἀνεξικακώτερον.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟ ΗΠΑΡ ὀξέων παθῶν. κεφ. ζ.

Ὧν ἀπὸ καρδίης οἱ ἀπὸ ἥπατος, οὐκ ὠκύτερον μὲν, ἐπιπονώτερον δὲ θνήσκουσι. ἔστι γὰρ αἵματος πάγος τὸ πλεῖστον ἧπαρ· ἢν δὲ ἐν τῇσι πύλῃσι αὐτέου ξυμπέσῃ τις θανάτου αἰ-ίη, οὐ μεῖον ὀξέως ἢ οἱ ἀπὸ καρδίης θνήσκουσι. ὑμέσι γὰρ ὴ τόνοισι ἐπικαίροισι καὶ λεπτοῖσι, καὶ φλεψὶ μεγάλῃσι ξύφανται τάδε τὰ μέρεα· ὡς δὲ καὶ τῶν σοφῶν ἀφηγέονταί νες, καὶ ψυχῆς ἐπιθυμίη τῇδε ἐγκάθηται. αἱμοῤῥαγίη μὲν ὰρ ὑπερίσχει πάντα πολλόν· ῥίζωσις γὰρ φλεβῶν, ἧπαρ γίγνεται· ν ἐν αὐτέῳ μεγάλη μὲν φλεγμονὴ, οὐ κάρτα ξυνεχέως, οὐ ὲ ἐν πᾶσιν ἐς τὰ ἐπίκαιρα χωρεία· φθάνει γὰρ ἐξηθὼν τὴν ζωὴν ὤνθρωπος· σμικροτέρη δὲ θαμινά· τοὔνεκεν διαδιδράσκουσι μὲν ὸν ὄλεθρον, μακρότερα δὲ νοσέουσι. ἔργου γὰρ αὐτέου τοῦ κατὰ ὴν ἐξαιμάτωσιν, οὐκ ἔστιν ἀνάπαυλα, οὐδὲ ἀμβολή· ἐπὶ ὲ τὴν καρδίην, καὶ τὰ νέρθεν τοῦ διαφράγματος· ἐντεῦθεν ὰρ τοῦ αἵματος ἀφέσιες· ἢν ἐπὶ μείζονι αἰτίῃ πληγῇ, ἢ δια-θορῇσι ξυνεχέσι πολλῶν καὶ κακῶν σιτίων, ἢ οἰνοφλυγίῃ, ἢ ύξι καρτερῇ, ἢ ἐν τῇσι πύλῃσι γίγνεται φλεγμονὴ, ὤκιστος λεθρος. πῦρ μὲν γὰρ ὑποβρύχιον, ἀλαμπὲς, δριμὺ, σφυγμοὶ ωθροί· πόνου ἰδέη ποικίλη καὶ παντοίη, ἄλλοτε μὲν ἡ ὀδύνη ἐ-πὶ τὰ δεξιὰ διεληλαμένη, ὡς δοκέειν ὀξὺ βέλος ἐγκέεσθαι· ἄλλοτε δὲ, στρόφῳ ἰκέλη· αὖθις δέ κοτε, πόνος βαρὺς, βαρύτα-ος· μεσηγὺ δὲ τῆς ὀδύνης, ἀτονίη, καὶ ἀφωνίη· διάφραγμα ὴ ὑπεζωκὸς ἕλκοντα. ἀπὸ τοῦ δὲ γὰρ ἄχθος τὸ ἧπαρ ἤρτηται. δι ὸ τόδε ἐς τὴν κατ' ἴξιν κληΐδα ὀδύνη καρτερή· βὴξ δὲ ἀτελής· προθυμίη δὲ μοῦνον· κἢν ἐς τέλος κοτὲ ἀφίκηται, ξηρή· ἀνάπνοὴ κακή. οὐ γὰρ ξυντιμωρέει τῷ πνεύμονι τὸ διάφραγμα, ξυνο-ἀρτέον ἐς ξυναγωγὴν καὶ διάστασιν. πνεῦμα σμικρὸν ἕλκουσι,

ἐκπνέουσι μέζον· χροιὴν μὲν ἄγχλωροι, μολιβδοειδέες, ὑπόω
ποι. ἢν δέ τι προσενέγκωνται φυσώδεες τῶν ὑποχονδρίων· ἐρεύξι
χολώδεες ὀξίζουσαι, βρομώδεες· ναυτίη, διάστασις κενεὴ, γας
ἀπολελυμένη τὰ πολλὰ χολώδεα, γλῶσσα βραχέα· αἰεὶ δὲ ἐ
παυξέα γίγνεται τὰ πάθεα· γνώμη οὐ κάρτα παράφορος, ν
θρὴ, μετέωρος, τετυφωμένη, ὄκνος πουλὺς, ψύξις ἀκρέων, τρό-
μοι, ῥίγεα, λύγξ κενὴ, σπασμώδης, ἴκτερος, χολὴ ἄκριτος,
λόβαφοι τὸ πᾶν· ἢν ἐστὶ καὶ περὶ ἑβδόμης φανῇ, καὶ ἄλλοις ἐκτειν
συχνοῖς· ὁκόσοι δὲ ἢ αἱμοῤῥαγίῃ, ἢ κοιλίης ταραχῇ πολλοῖσι
χολώδεσι, ἢ οὔροισι ἀκρίτοισι συχνοῖσι, τὸν ὄλεθρον διήλ-
λαντο, τουτέοισι ἐστὶ μετὰ τρεῖς ἑβδομάδας ἐς ἀπόστασιν πῦον π
ἧπαρ τρέπεται· ἢν δὲ ἐπὶ πολλὸν ὑπερβάλλῃ χρόνον αὐτοῦ ἀπο-
στάσιος, ἐς ὕδρωπα ἄφυκτον τελευτᾷ· διψαλέοι, βραχύποτοι,
ξηροὶ τὸ σκῆνος, ἀλιπέες· ὀξέων ἐπιθυμίη, ἄποιος ἡ γεῦσις.
Τίκτει δὲ τόδε τὸ πάθος φθινόπωρον· σὺν πλῆθος ὡρίων, καὶ
ποικίλων ἀπεψίῃ· ἡλικίη ἐστὶ, πασέων μᾶλλον ἀκμή.

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΚΟΙ-
λην φλέβα ὀξείης νούσου. κεφ. η.

Ἀπὸ τῶν πυλέων τοῦ ἥπατος εὐρεῖα φλὲψ διαΐσσει μέση τῶν
τοῦδε περάτων. αἱ γὰρ ἐς λεπτὰ καὶ πλεῦνα σχιζομένη, ἐπὶ
τέλος ἐς ἀφανέα τῇσι ὄψεσι πάντῃ τοῦ ἥπατος σκίδναται· τοῖ-
σι δὲ τουτέων πέρασι ἄλλων φλεβῶν περατώσιες κατὰ τὸ σῶ-
μα ξυγκέονται, αἵπερ ἐκ λεπτῶν καὶ πλεύνων, μέζονες τε ἐ-
λάσσονες γίγνονται· ἐπὶ τελέως ἐν μέσῳ τῷ ἥπατι, ἐς μίαν φλέ-
βα μεγάλην συναγείρονται. ἐντεῦθεν δὲ δοιαὶ ἐξ ἀποσχίσιος
γιγνόμεναι, πέρην τοῦ ἥπατος ἀφικνέονται. ἡ μὲν γὰρ ἄνω τὸν
περὶ τὸν λοβὸν διαπερήσασα, ἐς τὰ κυρτὰ αὐτέου ἐξεφαάν-
θη· ἔπειτα περήσασα τὸ διάφραγμα ἐμφύεται τῇ καρδίῃ· κοί-

φλὲψ ἥδε καλέεται· ἡ δ' ἑτέρη, τὸν κάτω λοβὸν τὸν πέμ-
ον διαπρήνασα μέχρι τῶν κυρτῶν, ἐπὶ τὴν ῥάχιν ἵζησι, καὶ τῇδε
παρατέταται, μέχρι τῶν ἰσχίων. ἀτὰρ καὶ ἥδε κοίλη οὔνομα τὸ αὐ-
, οὕνεκεν μία καὶ αὐτὴ ἐστὶν ἡ φλὲψ τὴν ἀρχὴν ἀπὸ τοῦ ἥπατος
ουσα. εἰ γάρ τις ἐθέλει, διελάσαι ἂν ἔλασμα καὶ ἀπὸ τῶν ἄνω
εν τῶν ἐπὶ τὴν καρδίην κοίλης φλεβὸς ἐς τὴν παρὰ τὴν ῥάχιν, καὶ
τὸ τῆς ῥάχιος διὰ τοῦ ἥπατος ἐπὶ τὴν καρδίην. ἄνοδος γὰρ
αὐτή. ἥδε οὖν ἡ φλέψ, ὡς ἐγὼ δοκέω, ἡ ξύμπασα νοσέει
ξέσι πάθεσι, καρτεροῖσι· μία γάρ ἐστι πᾶσα· μετεξετέροισι δὲ
ιδοῖσι μούνη δοκέει παρὰ τὴν ῥάχιν νοσέειν, οὕνεκα τῆς ἐς
τὴν καρδίην τὰ σημεῖα οὐ προφανέα. ἐντὸς γὰρ τοῦ θώρη-
ος διατέταται πρὸς οὐδὲν προσισχομένη, ἀλλ' ἐναιωρευμένη
τῷ θώρηκι, ἔστ' ἂν ἀπὸ τοῦ διαφράγματος ἐμφυῇ τῇ καρ-
δίῃ. ἢν οὖν τι μεγάλων κακῶν ἴσχῃ τήνδε τὴν φλέβα, ξυνέ
ρυψε ἀμπέχων ὁ θώρηξ. γίγνεται δ' οὖν ἀμφὶ τήνδε τὴν φλέ
α καὶ κέδματα· εἴτε ῥηγνυμένη αἱμορραγίη ὤκιστα κτείνει·
πρόσθεν μὲν, διὰ πλεύμονος καὶ ἀρτηρίης ἐκχεομένου, ἢν ἐν τῷ
θώρηκι ῥαγῇ· ἢν δὲ παρὰ τὴν ἀρχὴν, ἐς τὴν κάτω κοιλίην
οῖσι ἐντέροισι παρελέχθη, ὡς ἐμπλέειν τὰ ἔντερα, εἴτε προφ-
ην καθ' ἓν ἐκφανῆναι τὸ αἷμα, θνήσκοισι οἵδε· ἢν δὲ ἡ κοιλίη
πληρευμένη αἵματος. γίγνεται δὲ καὶ φλεγμονὴ ἀμφὶ τὴν φλέ
βα, ἀτὰρ καὶ ἥδε ὀξέως κτείνει, ἢν μεγάλη ἔῃ. πῦρ μὲν γὰρ δρι-
μὺ, δακνῶδες, ἐν τῇσι κοιλίῃσι ἀμφοῖν ἐγκαθειργμένον, βρα-
χὺ δὲ μοῦνον ὑπερίσχον, ὡς δοκέειν ἁπτομένῳ λεπτὴν ἔμμε-
ναι θέρμην· ὁ δὲ ἄνθρωπος καίεσθαι δοκέει· σφυγμοὶ σμικροὶ,
πυκνότατοι, ὁκοῖόν τι πεπιεσμένοι, καὶ δεδιωγμένοι. ψύξις ἀ-
κρέων, δίψος καρτερὸν, στόματος ξηρότης, προσώπου ἐρύθη-
μα ξὺν ἀχροίῃ· ὑπέρυθροι δὲ τὸ ξύμπαν σῶμα· ὑποχόνδρια
σκληρὰ, ἀνεσπασμένα, ὀδύνη ἐπὶ δεξιὰ μᾶλλον, καὶ παλ-
μὸς τῆσδε παραμήκης, μέχρι τῆς λαγόνος· μετεξετέροισι δὲ

καὶ τῆς ἀρτηρίης τῆς παρὰ τὴν ῥάχιν, ἢν ὁ σφυγμὸς ἐς τὸ ἕτερ-
ὑποχόνδριον διασημαίνῃ. ξυμπαθὴς γὰρ καὶ ἥδε γίγνεται πα-
αὐτέην ἐπ' ἀριστερὰ κειμένην, ὡς τὸ ἐπὶ τῷ παντὶ οὐδὲν ἐπι-
κουφιζούσης, ἀλλ' οὐδὲ τὸ δέρμα μαλθαζούσης· ξηρὸν δὲ τόδε,
ῥυσσὸν, καὶ τρηχύ· καὶ ἐπὶ δὲ μᾶλλον ἐν τοῖσι ἐξέχουσι ὀστώδεσι· ὀ-
ὀλεκράνῳ, γούνασι, ἢ κονδύλοισι· ὕπνοι ταραχώδεες, κοιλί-
τοῖς μὲν οὐδὲν ἐκδιδοῖ, τοῖς δὲ σμικρὸν, δριμὺ, χολῶδες· οὐ-
ξανθὰ, δακνώδεα· τὴν γνώμην οὐ παράφοροι μὲν, νωθροὶ δὲ καὶ μ-
ρασμώδεες, οὗ τε ὁκόσοι τήνδε τὴν κατάστασι εἶδον, καῦσον
ἐκάλεον· καὶ γὰρ καὶ τῆς φύσιος τοῦ καύσου τὰ παρεόντα, καὶ ἐν φθινο-
πώρῳ γίγνεται· ἐπεὶ τὸ θηριῶδες, καὶ ἀκμάζουσι καὶ νέοισι, οἷ-
σι ἰσχνὴ ὑπὸ διαίτης πονηρῆς καὶ ταλαιπωρίης ἡ ἕξις. τεσσα-
ρεσκαιδεκαταῖοι οἵδε τὰ πολλὰ θνήσκουσι· οἷσι δ' ἂν ἐς μῆ-
κος ἡ νοῦσος ἀφίκηται, ἐν διπλασίοισι ὄλλυνται· ὁκόσοι δὲ,
σμικρὴν ἀρχῆθεν ἴσχουσι τὴν φλεγμονὴν, ἢ τῆς μεγάλης κα-
ταβραχὺ διαλυομένης, διαδιδράσκουσι μὲν τὸν ὄλεθρον, οὐδ-
κω δὲ ἀφίενται τοῦ κακοῦ. οἱ δὲ μακρὸν μὲν τὸν χρόνον τὸν
καῦσον νοσέουσι· ἀποπαύεται δὲ τὰ κινδυνώδεα, αἱ ὀδύναι καὶ
ξυντάσιες τῶν ὑποχονδρίων, καὶ ἡ κακοσφυξίη, καὶ τῆς γνώ-
μης τὸ νωθές· ἔτι δὲ ἔμπης ἔασιν ἀσώδεες, ἀλύοντες ξὺν
ἀπορίῃ· ξύνεστι δὲ ὅ, τε καῦσος, καὶ τὸ δίψος, καὶ τῆς γλώσσης καὶ
τοῦ στόματος ἡ ξηρότης· ἀναπνέουσι πολλὸν, μακρὸν ἕλκοντες καὶ
ἀθρόον, ὅλον τὸν ἠέρα, ἐς ἔμψυξιν ἐπισπώμενοι· ἀτὰρ ἤν τε πί-
νουσι ψυχρὸν χανδὸν πολὺ πλεῖστον, καὶ ἐς μὲν βραχὺ ἀνεκουφί-
σθησαν, εἶτ' αὐτοῖς ἐξάπτεται τὸ δίψος, αὖθις ἄδδην πίνουσι·
καὶ ἥδε ἡ διαδοχὴ τοῦ κακοῦ· καὶ ἰητρὸς δὲ ἀγαθὸς, ψυχρὸν ἂν δῴη
πολλὸν ἀσινέως, ὅκως ἐν τῇσι ἄλλῃσι καύσεσι· ἀσφαλέστερον
δὲ τοῖσι ἀπὸ τῆς κοίλης φλεβὸς νοσέουσι τὸν καῦσον· κἢν μὲν ἡ
γαστὴρ, ἢ ἡ κύστις τὸ ποτὸν ὑποφέρῃ, οὐδὲ ἐμέτου δεῖ· εἰ δὲ μὴ,
ἐπὶ πολλῷ τὸ πολλὸν τῷ ψυχρῷ ἐμέσαι χρή. ἐκ ταχείης γὰρ ἂν ὤν

ωπος, εἰ τοσόνδε πίνων, μηδὲν διαχωροίη, ἢ ἱδρῶσι, ἢ οὔροι-
, ἢ κοιλίη.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ ΝΕΦΡΟΙΣ ὀξέων παθῶν. κεφ. θ.

Νεφροὶ, τὴν μὲν τοῦ σώματος ἰδέην, οὐ κάρτα ἐπίκαιροι ἐς
κίνδυνον, ἢν καὶ τι πάθωσι ὀξέως· ἀδενώδεες γὰρ τὴν
[φύ]σιν, ἐς δὲ ὄλεθρον εὐήθεες· ἐπίκαιρον δὲ αὐτέων τὸ ἔργον,
[ἥ] τε διάκρισις τῶν οὔρων ἀπὸ τοῦ αἵματος, καὶ ἡ ἀπόκρισις. ἐ-
[ν]έχει δὲ τήνδε, ἢ λίθος, ἢ ἐγγιγνομένη φλεγμονὴ, ἢ αἱμάλωψ,
[ἢ ἄλλο] τι τοιόνδε· εὖτε ξυμπαθίης μὲν τῆς διὰ τὴν ἰδέην τοῦ σώμα-
ς κακὸν γίγνεται οὐδέν· ἡ δὲ ἐπίσχεσις τῶν οὔρων, πάντα τὰ
γνὰ περήσεσι. πῦρ μὲν γὰρ δριμὺ, ἀσῶδες, ὀδύνη κατ᾽ ὀσφὺν
πὶ ἰσχίῃ βαρεῖα, διάτασις τῶν μερῶν, μᾶλλον δὲ τῶν ἀμφὶ
ὑποχόνδριον· οὔρου ἐπίσχεσις, ἢ ἐς τὸ πάμπαν, ἀλλὰ στάγ-
νην μὲν οὐρέουσι, ἐπιθυμίη δὲ πολλὸν ἐκχέαι. πλημμύρης γὰρ
[αἴσ]θησις. ἢν δὲ καὶ τὸ οὖρον δριμὺ καὶ δακνῶδες ἐγγένηται, ψύ-
[ξ]ιες, τρόμοι, σπασμοὶ, διατάσιες καὶ πληρώσιες τῶν ὑποχονδρίων.
κέλη ἡ ξυμφορὴ ἥδε καὶ ξυναίσθησις γίγνεται, τοῖσι ἀπὸ πλήθεος
[σι]τίων καὶ διαφθορῆς ἐμφυσηθεῖσι τὴν κοιλίην· σφυγμοὶ τὰ πρῶ-
[τ]α μὲν ἀραιοὶ, νωθροί· ἢν δὲ ἐπιμᾶλλον τὸ κακὸν πιέζῃ, σμι-
[κ]ροὶ, πυκνοὶ, ταραχώδεες, ἄτακτοι, ὕπνοι λεπτοὶ, ὀδυνώδεες,
διηνεκέες, καὶ ἐξαπίνης ἐκθορνύμενοι ὡς ὑπὸ νύξιος, εἶτα ὑ-
[πο]φέρονται ἐς κῶμα, ὡς ὑπὸ καμάτου· τὴν γνώμην οὐ κάρτα πα-
[ρ]άφοροι, ληρώδεες, πελιδνοὶ τὰ πρόσωπα· ἢν δὲ ἥκῃ αὖθις κο
τε τῆς οὐρήσιος ἡ προθυμίη, ἐπὶ σπασμοῖσι καὶ μεγάλῃσι ὀ-
δύνῃσι βραχὺ μὲν τι σταγόνην ἐξέκρινε, εὖτε σμικρόν ἐπανῆκε
τῶν πόνων· εἶτα ἐς τὰ αὐτὰ παλινδρομέες. ὀξύτατα δὲ θνή-
σκουσι τῶν δὲ οἷσιν οὐδὲν ἐκκρίνει, ὁκόσοι δὴ θνήσκουσι· οἱ πλεῦ-

νες γὰρ περιγίγνονται, ἢ τοῦ λίθου ἐς τὴν κύστιν διὰ τῶν οὐρ
ἐκπεσόντος, ἢ τῆς φλεγμονῆς ἐς πύον τρεπομένης, ἢ κατὰ βρα
χὺ διαπνεομένης. ἢν γὰρ καὶ ἐπὶ σμικρὸν ἐνδεῶς διεξιέναι ῥη
ϊδίως τὸ οὖρον, διαδιδρήσκουσι τὸν ὄλεθρον· χρόνῳ δὲ μακρ
φθίνουσι τὴν ἕξιν. ὀρθῶς τάδε οἱ νοσέοντες πάσχουσι, καὶ κα
ταγίγνονται ἐς ξυντηξιν ὑποφερόμενοι. ὧραι δὲ καὶ χῶραι
καὶ ἡλικίαι φέρουσι, ἅπερ καὶ τὰ κατὰ τὰς κοίλας φλέβας. ἐξε
ρεύγει κοτὲ αἷμα ἀπὸ τῶν νεφρῶν πολλὸν ἀθρόον, καὶ πολλῇ
σι ἡμέρῃσι ξυνεχὲς ῥέει· ἀλλ' οὔτινες αἱμορραγίῃ θνή
σκουσι, ἀλλ' ἢ φλεγμονῇ τῇ ξὺν αἱμορραγίῃ γιγνομένῃ, ἢν δ
σχεθῇ τὸ αἷμα· τὰ πολλὰ δ' ἐξ ἐπισχέσιος, ἐπὶ μεγάλῃ φλεγ
μονῇ θνήσκουσι.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΚΥ στιν ὀξέων παθῶν. κεφ.

ΚΥστις χαλεπὴ μὲν ἐν νούσοισι ὀξέαισι πονῆσαι· κἢν ἄλλοισι
ξυμπεπονθῇ· χαλεπωτέρη δὲ καὶ θανατωδεστέρη, ἢν ἀφ'
ἑωυτῆς ἄρξηται· καὶ γὰρ καὶ δυνατωτάτη πάντα ξυμπα
θέα ποιῆσαι, καὶ νεῦρα, καὶ γνώμην. νεῦρον γὰρ ἡ κύστις ψυ
χρὸν καὶ λευκὸν, ἀτὰρ καὶ προρρωτάτω τοῦ οἰκείου θάλπεος
ἐγγυτάτω δὲ τῆς ἔξω ψύξιος. ἐν γὰρ τῇ νειαιρῇ γαστρὶ κατωτά
τω ἵζει προσωτάτω τοῦ θώρηκος· ἀλλὰ καὶ ἔργον αὐτέης ἐπί
καιρον, ἡ τῶν οὔρων ἔξοδος. κἢν οὖν μοῦνον ἥδε ἐπισχεθῇ λί
θοισι, ἢ θρόμβοισι, ἢ πεῦ ἄλλῃ ἰδίῃ, ἢ ἀλλοτρίῃ ξυμφορῇ, θανα
τῶδες. ἐπὶ γυναικῶν μὲν γὰρ αὐτέων καὶ ὑστέρων φλεγμο-
νὰς ἀναπιέζει· ἐπ' ἀνδρῶν δὲ, τὸ ἔσχατον, τὸ εὐθὺ, τὸ παρά-
μηκες ἔντερον· ἐν πολλοῖσι δὲ ἐκ καρτερίης ἀεκουσίου ὑπ' αἰ-
δοῦς ἐν ξυλλόγοισι, ἢ ξυνδείπνοισι πληρουμένης, διατέταται,
ἀδρανίῃ τε περισταλῆς, οὐκέτι μεθίησι. ἔπην οὖν ἐπισχεθῇ τὰ

οὖρα

ερα, πληρώσιες καὶ τῶν ὕπερθεν μερέων, νεφρῶν, οὐρητήρων ιατάσιες, λαγόνων ὀδύνη βαρείη, σπασμὸς, τρόμος, ῥῖγεα, ιώμην παράφοροι. ἢν δὲ πρὸς τοῖσι καὶ ἕλκος πεπόνθῃ ἢ λεγμονὴν, πολλὰ μὲν τὰ κακὰ, ὄλεθρος δὲ πολλόν τι ἑλκέων κιστος. ἀλλ' ἀμφὶ μὲν ἕλκεος καὶ ἀποστάσιος, καὶ πυώδεος, καὶ τῶν ιόσα μὴ ὀξύτατα ᾖ, ἐν τοῖσι χρονίοισι λελέξεται· ὁκόσα δὲ κα ξέα, καὶ ἐν ιδ΄ ἡμέρῃσιν, ἢ ὀλίγῳ θᾶσσον, ἢ βράδιον λείνει, ὁκοῖον φλεγμονὴ, ἢ θρόμβοι, ἢ λίθος ἐς τὸν τράχηλον μπεσὼν, περὶ τῶνδε νῦν ἐρέω. ἢν οὖν τι τουτέων ξυμβῇ, οὔ-ων ἐπισχέσιες, ὄγκος ἐν τῷ ἐπιγαστρίῳ, ὀδύνη ὀξείη, πάντῃ τῆς οιλίης· περίτασις τῆς κύστιος, ὁ ὠχρὸς ἱδρὼς τῇ δεκάτῃ, ἔμε οι φλεγματώδεες, ἔπειτα χολώδεες, ψύξις ὅλου, ποδῶν δὲ μᾶλ ον· ἢν δὲ ἐπὶ μέσον τὸ κακὸν ἕρπῃ, πυρετοὶ λυγγώδεες, σφυ μοὶ, ἀταξίῃ πυκνοὶ, καὶ μικροὶ, ἐρύθημα τοῦ προσώπου, διψώ δεες, ἀπορίη, γνώμην παράφοροι, σπασμοί· ἐπὶ δὲ φαρμά κοισι δηλητηρίοισι καὶ κανθαρίσι, ἢ βουπρήστει καὶ πιθύμασι, ἐμ πιπρᾶται ἡ κύστις, καὶ ἡ ξύμπασα κοιλίη βιαιοτέρη καὶ πάντα κακίων, καὶ οὐκ εἰς μακρὸν ἡ τοῦ θανάτου ἀμβολή. αἱμορραγέει κοτὲ κύστις· ξανθόν τε καὶ λεπτὴ ἐν τῇδε τὸ αἷμα· ἀλλ' οὐδέν τι διὰ τήνδε θνήσκουσι, κἢν μὴ ῥηϊδίη ἡ ἐπίσχεσις· ἀλλ' ἐπὶ τοῖσι θρόμβοισι καὶ τῇ φλεγμονῇ ὁ κίνδυνος· ψύξις γὰρ καὶ νέκρωσις, καὶ γαγγραινώσιες, καὶ τὰ ἐπὶ τῇδε κακὰ ῥηϊδίως κτείνει. φέρει δὲ τὰς νόσους, χεῖμα, καὶ μετόπωρον· ἡλικίη δὲ, ἀκμὴ, ἔτι δὲ μᾶλλον γῆρας· αἱ δὲ ἄλλαι ὧραι, καὶ αἱ ἡλικίαι, οὔτε ξυνεχέως, καὶ ἥκιστα κτείνουσι· ἀσινέστατα δὲ πάντων, τὰ παιδία.

ΠΕΡΙ ΥΣΤΕΡΙΚΗΣ ΠΝΙΓΟΣ, κεφ. ια.

ΕΝ τῇσι λαγόσι τῶν γυναικῶν μέσῃσι ἐγκέεται ἡ μήτρη, σπλάγχνον γυναικήϊον ἄγχιστα ζωῶδες. κινέεται γὰρ ἐξ ἑωυ-

πέης ἔνθα καὶ ἔνθα ἐπὶ τὰς λαγόνας· ἀτὰρ καὶ ἐς τὰ ἄνω, κα
ἴξιν μὲν, ὑπὸ τὸν χόνδρον τοῦ θώρηκος· ἐς τὰ πλάγια δὲ, ἢ
δεξιὰ, ἢ ἐς ἀριστερὰ, ἢ ἐς ἧπαρ, ἢ σπλάγχνα, γίγνεται δὲ κ
προπετεστέρη ἐς τὰ κάτω, καὶ ξυλλήβδην εἰπέμεν, πάντη ἐ
πλανώδης· καὶ εὐώδεσι ὀσμήσεσι τέρπεται, καὶ ἐπ' αὐτὰ ἵετα
ἄχθεται δὲ τοῖσι κακόδμοισι, καὶ αὐτὰ φεύγει· καὶ τὸ ξύμπαν
τῇ γυναικὶ ἐστὶ ἡ ὑστέρη, ὁκοῖόν τι ζῶον ἐν ζώῳ. ἢν δὲ οὖν ἢν ἐξαπί
νης ἀνωΐστος γένηται, καὶ ἐπὶ πολὺ ἄνω μείνῃ, καὶ ἐκβιάσηται τ
σπλάγχνα, ἀπεπνίχθη κοτὲ ἡ ἄνθρωπος, τρόπον τὸν ἐπιληπτι
κὸν, ἄνευθεν σπασμῶν. ἐπιέζετο γὰρ ὠκέως στενοχωρείῃ ἧπαρ
διάφραγμα, πνεύμων, καρδίη. τοὔνεκεν ἀπνοίη ξυνεῖναι δο
κέει καὶ ἀτονίη· ἀτὰρ καὶ αἱ καρωτίδες ξυμπαθίῃ τῆς καρδίη
πιέζονται. διὰ τόδε καρηβαρίαι τε καὶ ἀναισθησία ξυνές
κοινῷ κάρῳ. γίγνεται δὲ καὶ ἄλλο πάθος αὐτέῃσι ἴκελο
τῇδε ξυμμορφῇ, ξὺν πνιγὶ καὶ ἀφωνίῃ· ἀλλ' οὐκ ἀπὸ ὑστέρης
καὶ γὰρ τόδε καὶ ἀνδράσι γίγνεται κατοχώδεα τρόπον. ἀλλὰ τῇσι μ
ἀπὸ ὑστέρης κακώδεες ἐπαρήγουσι ὀδμαὶ, καὶ εὐωδέων προ
τὰ γυναικήϊα ὑποθέσιες· τῇσι δὲ ἑτέρῃσι τάδε οὐδὲν ἐπαρή-
γει, καὶ τὰ μέλεα κινέονται ἀπὸ ὑστέρης· ἀπὸ δὲ τοῦ ἑτέρου πά-
θεος, ἥκιστα. ἔτι δὲ τρόμοι αὐτόματοι, καὶ οὐκ αὐτόματοι· ἀλλ' ἐξ
ὑποθέσιος ἀμβλωθριδίου· ψύξιες καρτεραὶ τῆς ὑστέρης, αἱ-
μοῤῥαγίης ἀθρόης ἐπίσχεσις, καὶ ὁκόσα τοιάδε. ἢν οὖν ἄρξη-
ται πάσχειν κινδυνευούσης ἄνω τῆς ὑστέρης, ὄκνος ἔργων πρή-
ξιος, ἔκλυσις, ἀτονίη, γουνάτων ἀκρασίη, σκοτόδινος, καὶ τὰ
γυῖα λύονται, κεφαλῆς πόνος, καρηβαρίη. τὰς φλέβας τὰς
ἑκάτερωθεν τῆς ῥινὸς ἀλγέει ἡ γυνή· ἢν δὲ καταπέσωσι, καρ-
διώσσουσι, ἐν τοῖσι ὑποχονδρίοισι λαγόνες κεναὶ, ἔνθα ἡ ἕδρη
τῆς ὑστέρης, σφυγμοὶ διαλείποντες, ἄτακτοι, ἐκλείποντες, πνὶξ
καρτερὴ, ἀφωνίη, ἀναισθησίη, ἡ ἀνάπνοη ἄσημος, ἀσαφὴς, ὤ-
κιστος καὶ ἄπιστος ὁ θάνατος. οὐδὲν γὰρ ἴσχουσι νεκρῶδες· ἐς

ροιήν, ζωώδεες· ἐρυθρότεραι μᾶλλον μέχρι πολλοῦ τοῦ θανά-
υ· ὀφθαλμοὶ μικρόν τι ἐξίσχοντες, λαμπροὶ, οὐ κάρτα μὲν
τενέες, ἀτὰρ οὐδὲ κάρτα κεκαμμένοι. ἢν δὲ μετακινέηται
ητε ἐς ἕδρην ἢ ὑστέρη, πρὶν ἐς τέλος ἰέναι τὸ πάθος, διαδι-
δράσκουσι τὴν πνῖγα. ἤν τε κοιλίη ὑποβορβορύζει, ὑγρότης τῶν
γυναικηΐων τόπων, ἀνάπνοη δασυτέρη καὶ σαφεστέρη· ὠκίστη
κ τοῦ πάθεος ἡ ἔγερσις, ὅκως καὶ ὁ θάνατος ὤκιστος. καὶ γὰρ ῥηϊ-
ίως τοῖσι ἄνω προχωρέει· ἀτὰρ ἠδὲ ῥηϊδίως ἀφίσταται. ἀ-
ρόπλοος τε γὰρ ἡ ὑστέρη· ὑγροὶ δὲ καὶ οἱ ὑμένες οἱ ὀχέες αὐ-
ῆς· ὑγρὸν δὲ καὶ τὸ χωρίον, ἔνθα κέεται ἡ ὑστέρη· πρὸς δὲ φύ-
ητε καὶ ὁρμῇ χέεται ἠδέων τε καὶ ἀηδέων. ῥηϊδίως οὖν νεύει
κως πρέμνος ἔνθα καὶ ἔνθα, ἄνω τε καὶ κάτω πλώει. διὰ τόδε
εήνῃσι τὸ πάθος γίγνεται· γεραιτέρῃσι δὲ ἥκιστα. ᾗσι γὰρ ἡλικίη
ε καὶ βιοτὴ καὶ γνώμη πλανωδεστέρη, τῇσι καὶ ὑστέρη ἐστὶ
ρεμβώδης· πηλικωτέρῃσι δὲ εὐσταθέα καὶ ἡλικίη καὶ βίος, καὶ
γνώμη, καὶ ὑστέρη. ἡδὲ μὲν οὖν ἡ ἀπὸ ὑστέρης πνίξ, μούνῃσι γυναιξὶ
παρομαρτέει· γίγνεται δὲ καὶ ξυνὰ πρὸς ἄνδρας πάθεα τῇ
ὑστέρῃ φλεγμονὴ, αἱμορραγίη· ξυνὰ δὲ καὶ τὰ παρεόντα ση-
μεῖα, πυρετοὶ, ἀσφυξίη, ψύξις, ἀφωνίη· ἐπὶ δὲ τῇ αἱμορραγίῃ,
καὶ ὀξύτεροι οἱ θάνατοι, ὁκοῖον τι ἐν ζώῳ σφαγῇ.

ΠΕΡΙ ΣΑΤΥΡΙΑΣΕΩΣ. κεφ. ιβ.

Οἱ σάτυροι τοῦ Διονύσου ἱεροὶ, ἐν τῇσι γραφῇσι, καὶ τοῖσι ἀγάλ-
μασι, ὄρθια ἴσχουσι τὰ αἰδοῖα, ξύμβολον τοῦ θείου πρήγμα-
τος. ἔστι δὲ καὶ πάθεος ἰδέη, ἀνίσχοντος ὄρθια τοῦ πάσχοντος τὰ αἰ-
δοῖα, ἐπίκλησις σατυρίησις ἐς ὁμοιότητα τοῦ θεοῦ σχήματος.
ὁρμὴ δὲ ἐστὶ ἄσχετος ἐς ὁμιλίην· ἀτὰρ οὐδὲ ἐν τῇσι προσό-
δοισι οὐδὲν ὠφελέονται· οὐδὲ ἐπὶ πολλοῖσι καὶ συνεχέσι ὁμι-
λίῃσι πρηΰνονται τὸ ὄρθιον. σπασμοὶ δὲ ἁπάντων τῶν νεύρων, καὶ

ἔντασις τενόντων, καὶ βουβώνων, τῆς πληχάδος, φλεγμονὴ τῶν
αἰδοίων καὶ πόνος, ἐρύθημα προσώπου, καὶ ἰκμὰς νοτίδι ἰκ-
λη. περιστελλόμενοι, ἡσυχίῃ ἐπίλυποι, κατηφέες, ὥσπερ ἀχθό-
μενοι τῇ ξυμφορῇ· ἢν δὲ ὑπερίσχῃ καὶ τὴν αἰδῶ τοῦ ἀνθρώπο
τὸ πάθος, ἀκρατέες μὲν γλώσσης ἐς τὸ ἄκοσμον· ἀκρατέες
ἐς τὸ ἀμφαδὸν καὶ τῆς τοῦ ἔργου πρήξιος, παράφοροι τὴν
γνώμην ἐς τὸ ἄσχημον. κατέχειν γὰρ οὐ δύνανται· διψώδεες
φλέγμα πολλὸν ἐμέουσι· ἐπειδὴ τοῖσι χείλεσι ἀφρὸς ἐφιζάνει
ὅκωσπερ τοῖσι ὀργῶσι τῶν τράγων· ἀτὰρ ἤδε ὀσμὴ ὁμοίη
οὖρον ἐξ ἐπισχέσιος πολλῆς, ἀτὰρ ἐς λευκὸν, παχὺ, γονοειδές
κοιλίη ἀπολελυμένη, γαργαλισμοὶ αὐτόματοι πλευρέων κα
μασχαλῶν, σπασμώδεες, ἀπόσιτοι, εἰ δὲ προσφέροιντο, ἁρπα-
δὴν, ταραχώδεες ἢν δὲ ἐς ὄλεθρον ἥκῃ τὸ κακὸν, φυσώδεες
κοιλίην ἐπηρμένοι, τενόντων καὶ μυῶν τῶν πάντων ξύντασις
δυσκινησίη, ξυνολκαὶ μελέων, σφυγμοὶ μικροὶ, ἀσθενέες, ἀπε
κίοι. ἔλυσέ κοτε τάδε πάντα κοιλίη ἐκταραχθεῖσα πολλοῖσι
φλεγματώδεσι, χολώδεσι, ἔμετος ὁμοίως· ἐκ αὖθεν κιν-
δύνου ἴησις, ὕπνος βαθὺς καὶ μήκιστος. ψύξις γὰρ καὶ πάρεσις καὶ
νάρκη νεύρων, ὕπνος πουλύς· νάρκη δὲ καὶ ψύξις, σατυρίησιν ἴηται.
γίνεται δὲ τὸ πάθος, ἦρος μάλιστα καὶ θέρεος. ἡλικίῃσι δὲ μειρα-
κίοισι καὶ νέοισι· μάλιστα δὲ ὁκόσοισι ἡ φύσις ἐς ξυνουσίην ἑτοί-
μη· ὀξύτατον ἤδε ἀτερπὲς, ἤδε ἄκοσμον κακόν. τὰ πολλὰ γὰρ
ἐν ἑβδόμῃ θνήσκουσι. λόγος δὲ ὅτι καὶ γυναῖκες πάσχουσι τοῦτο
τὸ πάθος, καὶ ἥ τε ἐς τὰ ἀφροδίσια ὁρμὴ ὁμοίη, καὶ τὰ λοι-
πὰ ξύμπαντα τὰ αὐτά· ἐγὼ δὲ μαχλοσύνην μὲν γυναι-
ξὶ ὑγρῇσι πείθομαι γίνεσθαι, ἐς ἔκχυσιν τοῦ πλήθεος τούτων·
σατυρίησιν δὲ ἥκιστα. οὔτε γὰρ ἡ φύσις αὐτέων ἑτοίμη· ψυχρὴ
γὰρ ἀτὰρ οὐδὲ μόρια ἐς ὀρθίησιν, ὅκωσπερ σάτυρος, ἴσχει γυνή,
ὥσπερ τὸ πάθος ἐπώνυμον. οὐδὲ γὰρ οὐδὲ τηνίκα τὴν ἀπὸ ὑστέρης
νοσέουσι ἄνδρες, οὕνεκεν οὐκ ἴσχει ὑστέρην ἀνήρ.

ΑΡΕΤΑΙΟΥ ΚΑΠΠΑΔΟΚΟΥ, ΠΕΡῚ αἰτίων καὶ σημείων χρονίων παθῶν, βιβλίον πρῶτον.

ΠΕΡῚ ΧΡΟΝΊΩΝ ΠΑΘῶΝ, κεφ. α.

Χρονίων νούσων, πόνος μὲν πουλύς· χρόνος δὲ μακρὸς σωτήριος, καὶ ἀβέβαιος ἡ ἀνάληξις. ἢ γὰρ οὐδ' ἐξηλάθησαν ἐς τὸ πάμπαν, ἢ ἐπὶ σμικρῇ ἁμαρτωλῇ παλινδρομέουσι αἱ νοῦσοι. οὔτε γὰρ ἀτρεμέειν οἱ νοσέοντες τλαμέουσι ἐς τέλος· ἀτὰρ ἤδε ἁμαρτάνουσι ἐν τῇσι μακρῇσι διαίτῃσι, κἢν ἀτρεμέωσι· ἢν δὲ ὁ πόνος ἔῃ ἐπιπόνου νήστιος, δίψης, λιμοῦ, φαρμάκων πικρῶν καὶ ὀδυνωδέων, ἢ τομῆς, ἢ καύσιος· ὧν περ δεῖ ἐν τῇσι δολιχῇσι νούσοισι χρέος, ὡς ἀποδιδρήσκουσι οἱ κάμνοντες, θανάτου δῆθεν αὐτέου ὀρεγόμενοι. ἔνθα δὴ ἀρετὴ διαφαίνεται ἀνδρὸς ἰητροῦ, καὶ μακροθυμίης, καὶ ποικιλίης, καὶ χάριτος ἀβλαβοῦς τῶν ἡδέων, καὶ παραιφάσιος· ἀτὰρ καὶ τὸν νοσέοντα χρὴ δήκιμον ἔμε-

ναι, καὶ ξυνίστασθαι τῷ ἰητρῷ κατὰ τοῦ νοσήματος. οὐ γὰρ τοῦ σώ-
ματος μοῦνον ἀπρὶξ λαβόμενον, ταχὺ ἀνασμύχει τε καὶ δι-
πλει, ἀλλὰ ἐς πολλὰ καὶ τὴν αἴσθησιν ἐκτρέπει· ἀλλὰ καὶ τὴν ψυχ-
ἐκμαίνει. ἀκρασίῃ τοῦ σώματος τήνδε τὴν μανίην καὶ τὴ-
μελαγχολίην ἴσμεν, περὶ ὧν αὖθις ἐρέω· ταύτῃ δ' ἀμφὶ κε-
φαλαίης φράσω.

ΠΕΡΙ ΚΕΦΑΛΑΙΗΣ. κεφ. β

ΗΝ ἀλγέῃ κεφαλὴ σχεδίως ἐπὶ προσκαίρῳ αἰτίῃ, κἢν ἐπὶ
πλεῦνας, κεφαλαλγίη καλέεται. ἢν δὲ διεξίῃ χρόνῳ μα-
κρῷ τὸ ἄλγημα, καὶ περιόδοισι μακρῇσι καὶ πολλῇς, καὶ προσεπι-
γίγνηται μέζω τε καὶ πλεῦνον δυσαλθῆ, κεφαλαίην κι-
κλήσκομεν. ἰδέαι δὲ μυρίαι. τοῖσι μὲν γὰρ ἀΐδιος ὁ πόνος καὶ μι-
κρὸς, ἀλλ' οὐ διαλείπων· τοῖσι δὲ, ἐς περίοδον περιπλέει, ὅκως τοῖ-
σι πυρεταίνουσι ἀμφημερινὸν παρ' ἡμέρην· ἄλλοισι δ' ἀπὸ δύ-
σιος ἐς μεσημβρίην, καὶ τῇδε τέλεον ἀποπαύεται· ἢ ἀπὸ με-
σημβρίης ἐς ἑσπέρην· ἢ ἐπιπρόσθεν ἐς νύκτα. ἥδε ἡ περίο-
δος οὐ κάρτα δηθύνει· καὶ τοῖσι μὲν ἡ κεφαλὴ ἀλγέει πᾶσα· καὶ
ἥδε ἄλλοτε μὲν ἐπὶ δεξιὰ· ἄλλοτε δὲ ἐπ' ἀριστερά· ἢ μέτωπον,
ἢ βρέγμα, καὶ ταῦτα ἐν τῇ αὐτῇ ἡμέρῃ ῥεμβώδεα τρόπον· τοῖ-
σι δὲ, καὶ τὰ δεξιὰ μοῦνον, ἢ τὰ λαιὰ μοῦνον. ἐς ὅσον ὅρων
κρόταφος, ἢ οὖς, ἢ καὶ ὀφρὺς μία, ἢ ὀφθαλμὸς ἐς μέσφι μέ-
σου, ἢ ῥὶς ἐς ἴσα τέμνει μοῦνον, ἐπέκεινα δὲ τὸ ἄλγημα οὐ πε-
ρᾷ· ἐν ἡμισείῃ μίμνει τῷ τῆς κεφαλῆς χωρίῳ. ἑτεροκρανίη τόδε
μοῦνον καλέεται· οὐκ εὐήθες κακὸν, κἢν διαλείπῃ, κἢν σμι-
κρὸν ἔμμεναι δοκέῃ. ἢν γὰρ ἐμπέσῃ κοτὲ ὀξέως, αἰσχρὰ καὶ δει-
νὰ πρήσσει· σπασμὸς καὶ διαστροφὴ τοῦ προσώπου γίγνεται·
ὀφθαλμοὶ ἢ ἀτενέες κέρασι ἴκελοι πεπήγασι, ἢ τῇδε κἀκεῖσε
σπασμώδεες ἔνδον εἱλῶνται σκοτοδίνως· ὀφθαλμῶν ὑπο-

ούχιος πόνος ἄχρι μηνίγγων. ἱδρὼς ἄσχετος τεινόντων ἐξα-
ίνης ἄλογος, ὡς περί τινος πατάξαντος ξύλῳ· ναυτίη, ἔμε-
ς χολωδέων, κατάπτωσις τοῦ ἀνθρώπου· ἢν δὴ ἐπιτείνῃ κο-
τὸ πάθος, ὥνθρωπος ἐτελεύτησε· ἢν δὲ σμικρότερον ᾖ, καὶ
ὄλεθρον ἀσινὲς, χρονίζει, ὄκνος πουλὺς, καρηβαρείη, ἀπο-
η, ζωὴ δύσφορος. καὶ γὰρ φεύγουσι τὴν αὐγήν· σκότος δὲ
ρηΰνει τουτέοισι τὴν νοῦσον· οὐ δὲ ἐσιδεῖν τι ἢ ἀκοῦσαι τερ-
όν, εὔφοροι· κακόδμοι τὴν ὄσφρησιν, τὸ οὔτε τι εὐῶδες αὐ-
οις τέρπει· ἐκτρέπονται δὲ καὶ τὰ κακώδεα· ἄχθονται τῷ
ῳ, θανατῶσι ὥνθρωποι. αἰτίη δὲ τουτέων ξὺν ξηρότητι ψύ-
ις· ἢν δὲ ἰθύνῃ καὶ ἐς μέζον ἕρπῃ ἐπὶ τοῖσι πόνοισι τὸ πά-
ος, σκότωμα γίγνεται.

ΠΕΡΙ ΣΚΟΤΩΜΑΤΙΚΩΝ. κεφ. γ.

ΗΝ ζόφος τὰς ὄψιας ἔχῃ, καὶ δῖνος ἀμφὶ τὴν κεφαλὴν ἑ-
λίσσηται, καὶ ὦτα βομβέῃ ὄκως ῥεόντων καναχηδὸν πο-
ταμῶν, ἢ οἷον ἄνεμος ἱστίοισι ἐγκυβρνέῃ, ἢ αὐλῶν, ἢ τῶν συρίγγων
οπὴ, ἢ τελσμοῦ ἁμάξης ἰαχὴ, ὀνομάζομεν σκότωμα τὸ πά-
ος, κακὸν μὲν, κἢν σύμπτωμα κεφαλῆς· κακὸν δὲ, κἢν ἐκδια-
δέξιος κεφαλαίης, ἢ ἐξ ἑωυτέης χρονίου νούσου φύῃ. ἢν γὰρ
ἴδε μὲν μὴ ἀπογίγνηται, μίμνῃ δὲ ἡ σκοτοδίνη, ἢ χρόνῳ μα-
ρῷ τελεωθῇ τοῖσι ἰδίοισι συμπτώμασι οὐ τινὸς ἀκεομένου,
άθος τὸ σκώτωμα γίγνεται· ἐπ' αἰτίῃ ὑγρῇ τε καὶ ψυχρῇ· ἀγ-
ὰ καὶ ἀρχὴ παθέων ἄλλων, ἢν ἐς ἀνήκεστον τραπῇ, μανίης,
μελαγχολίης, ἐπιληψίης, προσεπιγιγνομένων ἑκάστῃ τῶν ἰδίων
συμπτωμάτων. σκοτώματος δὲ ἡ ἰδέα, βάρος τῆς κεφαλῆς,
φθαλμῶν μαρμαρυγαὶ ἐπὶ πολλῷ τῷ σκοτώδει· ἀγνωσίη ἑωυ-
έων τε καὶ τῶν πέλας· καὶ ἢν ἐπ' αὐξήσει ἡ νοῦσος γίγνηται,
ότε γυῖα λύονται, καὶ ἕρπονται χαμαί· ναυτίη καὶ ἔμετος φλέγ-

ματος, ἢ χολωδέων, ξανθῶν, ἢ μελάνων. εὖτε ἐπὶ μὲν ξαν-
χολῇ, μανίαι γίγνονται· ἐπὶ δὲ τοῖσι μέλασι, μελαγχολίη· ἐπ-
δὲ τῷ φλέγματι, ἡ ἐπιληψίη. πασῶν γὰρ ἥδε νούσων ἔστι

ΠΕΡΙ ΕΠΙΛΗΨΙΗΣ, κεφ. δ

Ποικίλον, ἠδ' ἀλλόκοτον κακὸν, ἡ ἐπιληψίη, θηριῶδες μὲ
ἐν παροξυσμοῖσι καὶ κάτοξυ, καὶ ὀλέθριον. ἔκτεινε γάρ κο
παροξυσμὸς εἷς. ἢν δὲ μελέτῃσι φέρῃ ὥνθρωπος, ζῇ μὲν, αἰ
σχεα, καὶ ὀνείδεα, καὶ ἄλγεα φέρων· ῥηϊδίως δ' οὐκ ἄπεισι ἡ νο
σος, ἀλλὰ ἐν ἡλικίῃσί τε τῇσι κρέσσοσι ἐνοικέει, καὶ ὥρῃ τῇ ὡραίῃ
ξυνδιαιτᾶται τοῖσι παισὶ καὶ μειρακίοισι· ἐξηλάθη δέ κοτε ὑπ' ε
τυχίης, δι' ἄλλης ἡλικίης μέζονος, εὖτε τῷ κάλλει συνέξεισι
ὥρης· ἀλλὰ καὶ τότε μετεξετέροις αἰσχροῖς ἀποδείξασα, ἀπόλ
λυσι τοὺς παῖδας φθόνῳ τοῦ κάλλεος, ἢ χροὸς ἀκρασίῃ, ἢ προ
σώπου διαστροφῇ, ἢ πηρώσει τινὸς αἰσθήσιος· ἢν δὲ φωλεύ-
σῃ τὸ κακὸν ἐς ῥίζαν, οὔτε ἰητρῷ, οὔτε ἡλικίης μεταβολῇ
ἔξοδον πείθεται· ἀλλὰ ξυμβιοῖ μέσφι θανάτου. ποτὶ δὲ ἐπίπο-
νος ἡ νοῦσος, σπασμοῖσι καὶ διαστροφῇσι μελέων τε καὶ ὄψιος.
ἔτρεψε δέ κοτε καὶ γνώμην ἐς μανίην. ἀτερπὴς μὲν ἡ τοῦ παρ-
ξυσμοῦ θέη· αἰσχρὴ δὲ καὶ ἡ ἀπόληψις αὐτέου, ἐπὶ ἀφόδῳ καὶ
οὔροισι, καὶ αὐτομάτῳ κοιλίῃ· ἀλλὰ καὶ ἄδοξος ἡ ξυμμορφή· δο
κέει γὰρ τοῖσι ἐς τὴν σελήνην ἀλιτροῖσι ἀφικνεῖσθαι ἡ νοῦσος·
τοὔνεκεν ἱερὴν κικλήσκουσι τὸ πάθην· ἀτὰρ καὶ δι' ἄλλας προ-
φάσιας, ἢ μέγεθος τοῦ κακοῦ. ἱερὸν γὰρ τὸ μέγα· ἢ ἰήσιος οὐκ
ἀνθρωπίνης, ἀλλὰ θείης, ἢ δαίμονος δόξης ἐς τὸν ἄνθρωπον εἰσό-
δου, ἢ ξυμπάντων ὁμοῦ, τήνδε ἐκίκλησκον ἱερήν. ὁκόσα μὲν
οὖν ὡς ἐπὶ ὀξείῃ γίγνεται τῇ νούσῳ, πρόσθεν μοι λέλεκται· ἢν
δὲ ἐν χρόνῳ μίμνῃ, οὐδὲ ἐπὶ τοῖσι διαλείμμασι ἀσινέες, νω
θροί, ἄθυμοι, κατηφέες, ἐξάνθρωποι, ἄμικτοι, οὐδὲ ἡλικίῃσι

μειλίχιοι, ἄγρυπνοι, δυσόνειροι πολλοῖσι δηλοκότοισι, ἀπόσιτοι, πέψιες κακοὶ, ἄχροοι, μολιβδώδεες, δυσμαθέες νωθρῇ γνώμης τε καὶ αἰσθήσιος, βαρυήκοοι, ἦχοι, βόμβοι ἀνὰ τὴν κεφαλήν· γλῶσσα ἀσαφὴς καὶ παράφορος ἢ ὑπὸ τῆς διαθέσιος τῆς νούσου, ἢ ὑπὸ σπασμάτων ἐν τῇσι καταλήψεσι, σπασμώδεες· γλῶσσα μὲν στροφᾶται ἐν τῷ στόματι ποικίλως· ὑποτείνεται δέ κοτε καὶ τὴν διάνοιαν ἡ νοῦσος, ὡς τὰ πάντα μωραίνειν· ἀτὰρ καὶ τοῖσδε αἰτίη ξηρὴ ὑγρότητι ψύξις.

ΠΕΡΙ ΜΕΛΑΓΧΟΛΙΗΣ, κεφ. ε.

ΜΕλαινα χολὴ, ἐν μὲν ὀξέσι ἄνωθεν φανεῖσα, κάρτα ὀλέθριον· κάτω δὲ ἐξιοῦσα οὐ κάρτα ἀνώλεθρον· ἐν δὲ τοῖσι χρονίοισι, ἢν μὲν ὑπίῃ κάτω, ἐς δυσεντερίην καὶ ἥπατος πόνον τελευτᾷ· γυναιξὶ δὲ κάθαρσις ἀντὶ τῶν ἐπιμηνίων, ἢν τὰ ἄλλα ἀνώλεθροι ἔωσι· ἢν δὲ ἄνω ῥέπῃ ἐς στόμαχον, ἢ ἐς φρένας, μελαγχολίην τεύχει. φύσαν τε γὰρ ἐμποιέει, καὶ ἐρυγὰς κακώδεας, ἰχθυώδεας· διαπέμπει δὲ καὶ κάτω φύσας ψοφώδεας, συντρέπει δὲ καὶ τὴν γνώμην. διὰ τόδε καὶ μελαγχολικοὺς καὶ φυσώδεας τούσδε ἐκίκλησκον οἱ πρόσθεν· μετεξετέροισι δὲ οὐδὲ φῦσα, οὔτε μέλαινα χολὴ ἐγγίγνεται· ὀργὴ δὲ ἄκρητος καὶ λύπη, καὶ κατηφείη δεινή. καὶ τούσδε οὖν μελαγχολικοὺς καλέομεν, χολῆς μὲν τῆς ὀργῆς συμφραζομένης, μελαίνης δὲ, πολλῆς καὶ θηριώδεος· τεκμήριον δὲ Ὅμηρος ἔνθα φησὶ,

—Τοῖσι δ' ἀνέστη
Ἥρως ἀτρείδης εὐρυκρείων Ἀγαμέμνων
Ἀχνύμενος· μένεος δὲ μέγα φρένες ἀμφὶ μέλαιναι
Πίμπλαντ', ὄσσε δέ οἱ πυρὶ λαμπετόωντι ἐΐκτην.

τοιοίδε γίγνονται οἱ μελαγχολώδεες, εὖτ' ἂν ὑπὸ τοῦ κακοῦ κλεινέωνται. ἔστι δὲ ἀθυμίη ἐπὶ μιῇ φαντασίῃ, ἄνευ τε πυρετοῦ· δοκέει τε δέ μοι μανίης τε ἔμμεναι ἀρχὴ καὶ μέρος ἡ μελαγχολίη.

τοῖσι μὲν γὰρ μαινομένοισι, ἄλλοτε μὲν ἐς ὀργὴν, ἄλλοτε δὲ ἐς θυμηδίην ἡ γνώμη τρέπεται· τοῖσι δὲ μελαγχολῶσι, ἐς λύπην καὶ θυμηδίην μοῦνον. ἀτὰρ καὶ μαίνονται μὲν ἐς τὰ πλεῖστα τοῦ βίου, ἀφρονέοντες καὶ δεινὰ καὶ αἰσχρὰ πρήσσοντες· μελαγχολῶσι δὲ οὐκ ἐπὶ ἑνὶ εἴδεϊ ἕκαστοι, ἀλλ' ἢ πρὸς φαρμακίην ὕποπτοι, ἢ ἐς ἐρημίην φεύγουσι μισανθρωπίῃ, ἢ ἐς δεισιδαιμονίην τρέπονται, ἢ μῖσος ἐπὶ τοῦ ζῆν τευτέοισι. ἢν δὲ ἐξ ἀθυμίης ἄλλοτε καὶ ἄλλοτε διάχυσις γένηται, ἡδονὴ προσγίγνεται ἐπὶ τοῖσι πλείστοισι· οἱ δὲ, μαίνονται. ὅκως δὲ καὶ ἀπὸ κοίων χωρίων τὰ πολλὰ γίγνονται, φράσω. ἢν μὲν ἐν τοῖσι ὑποχονδρίοισι μίμνῃ, ἡ αἰτίη ἀμφὶ τὰς φρένας εἰλέεται, καὶ διεξίῃ χολὴ ἄνωθεν, ἢ κάτωθεν μελαγχολῇσιν· ἢν δὲ καὶ κεφαλὴν ἐς ξυμπαθείην ἄγῃ, καὶ ἀμείβεται τὸ παράλογον τῆς ὀξυθυμίης ἐς γέλωτα καὶ ἡδονὴν ἐς τὰ πολλὰ τοῦ βίου· οἱ δὲ μαίνονται αὔξῃ τῆς νούσου μᾶλλον, ἢ ἀλλαγῇ πάθεος· ἐπ' ἀμφοῖν δὲ ξηρότης αἰτίη. ἄνδρες μὲν οὖν μαίνονται καὶ μελαγχολῶσι, ἢ καὶ ἀνδρῶν ἐλάσσους· κάκιον δὲ ἀνδρῶν αἱ γυναῖκες ἐκμαίνονται· ἡλικίη, πρὸς ἀκμὴν, καὶ οἱ ἀκμάζοντες. ὥρη, θέρεος μὲν καὶ φθινοπώρου τίκτει· ἔαρ δὲ κρίνει. τεκμηρίων μὲν οὖν οὐκ ἄσημα. ἢ γὰρ ἥσυχοι, ἢ στυγνοὶ, κατηφέες, νωθροὶ ἔασι ἀλόγως, οὐ τινὶ ἐπ' αἰτίῃ, μελαγχολίης ἀρχή. ἔτι δὲ καὶ ὀργίλοι προσγίγνονται, δύσθυμοι, ἄγρυπνοι, ἐκ τῶν ὕπνων ἐκθορυβούμενοι· ἔχει δὲ αὐτέους καὶ τάρβος ἔκτοπον, ἢν ἐς αὔξησιν τὸ νόσημα φοιτῇ, εὖτε καὶ ὄνειροι ἀληθέες, δειματώδεες, ἐναργώδεες. ὁκόσα γὰρ ὕπαρ ἐκτρέπονται οὔπω ὄντι κακοῦ, τὸ δὲ ἐνύπνιον ὁρέουσι ὥρμησε· πρὸς τὸ ῥηΐδιον μεταγνῶναι εὔκολοι, αἰσχροὶ, σμικρολόγοι, ἄδωροι, καὶ μετ' οὐ πολὺ ἁπλοῖ, ἄσωτοι, πουλύδωροι, οὐκ ἀρετῇ ψυχῆς, ἀλλὰ ποικιλίῃ νοσήματος· ἢν δὲ ἐπὶ μᾶλλον τὸ κακὸν πιέζῃ, μῖσος, φυγανθρωπίη, ὀλοφυρσοὶ ἐς κενεὰ, ζωῆς κακήγοροι· ἔρανται δὲ θανάτου. πα

τοῖσι δὲ ἐς ἀναισθησίην καὶ μώρωσιν ἡ γνώμη ῥέπει, ὅκως ἀγνῶτες ἁπάντων, ἢ ἐπιλήσμονες ἑωυτέων, βίον ζώωσι ζώων δέα· ξυντρέπεται δὲ καὶ τοῦ σκήνεος ἐς πονηρὸν ἡ ἕξις· χροιὴ μελάγχλωρος, ἢν μὴ διεξίῃ κάτω ἡ χολὴ, ἀλλὰ ἀναχέηται ξὺν τῷ αἵματι ἐς τὸ πᾶν. βοροὶ μὲν, ἰσχνοὶ δέ· ὕπνος γὰρ αὐτέοισι, οὔτε πόσις, οὔτε βρωτὺς συγκρατέει τὰ μέλεα· ἀγρυπνίη δὲ σκίδνησι ἐς τὴν ἔξω φορήν. τοιγαροῦν κοιλίη ξηρὴ οὐδὲν διεῖσα. ἢν δέ κοτε ἐκδιδῷ, ξηρὰ, στρογγύλα, ξὺν περιρρόῳ μέλανι, χολώδεα, οὖρα σμικρὰ, δριμέα, χολόβαφα· φυσώδεες καθ' ὑποχόνδριον, ἐρυγαὶ κακώδεες, βρομώδεες, ὡς ἐξ ἁλὸς ὀρεγμίη· ἀνέπλω κοτὲ καὶ ὑγρὸν δριμὺ ξὺν χολῇ. σφυγμοὶ ὡς ἐπίπαν σμικροὶ, νωθροὶ, ἀδρανέες, πυκνοὶ, ἴκελοι τῷ ψύχει. λόγος ὅτι τῶν τοιῶνδέ τις ἀνηκέστως ἔχων, κούρης ἠρᾶτο καὶ τῶν ἰητρῶν οὐδὲν ὠφελεόντων, ὁ ἔρως μιν ἰήσατο· δοκέω δ' ἔγωγε ἐρᾶν μὲν αὐτὸν ἀρχῆθεν· κατηφέα δὲ καὶ δύσθυμον, ἢ ὑπ' ἀτυχίης τῆς κούρης ἔμμεναι, καὶ μελαγχολικὸν δοκέειν τοῖσι δημότῃσιν. ὁ δὲ οὔτε μὲν τὸν ἔρωτα ἐγιγνώσκων· ἐπεὶ δὲ τὸν ἔρωτα ξυνῆψε τῇ κούρῃ, παύεται τῆς κατηφείης, καὶ διασκίδνησι ὀργήν τε καὶ λύπην· χαρμῇ δὲ ἐξένηψε τῆς δυσθυμίης. καθίσταται γὰρ τὴν γνώμην ἔρωτι ἰητρῷ.

ΠΕΡΙ ΜΑΝΙΗΣ. κεφ. ς.

ΜΑνίης τρόποι, εἴδεσι μὲν μυρίοι· γένει δὲ μοῦνος εἷς. ἔκστασις γάρ ἐστι τὸ σύμπαν χρόνιος, ἄνευθεν πυρετοῦ. εἰ γάρ κοτε καὶ πυρετὸς ἐπιλάβοι, οὐκ ἀπὸ μανίης ἂν ἴδιος γίγνοιτο, ἀλλ' ἐκ ξυντυχίης ἄλλης. ἐκφλέγει γὰρ καὶ οἶνος ἐς παραφορὴν ἐν μέθῃ· ἐκμαίνει δὲ καὶ τῶν ἐδεστῶν μετεξέτερα, ἢ μανδραγόρη, ἢ ὑοσκύαμος, ἀλλ' οὔπω μανίη τάδε κικλήσκεται. ἐπὶ γὰρ σχεδίου γιγνόμενα, καθίσταται τάχιον· τὸ δὲ ἔμπεδον ἡ μα-

νηπίῃσι· τῇδε τῇ μανίῃ, οὐδέν τι ἴκελον ἡ λήρησις, γήραος ἡ ξυμφορή. ἀναισθήσιος γὰρ ἐστὶ νάρκη, καὶ γνώμης νάρκωσις ἥδε τοῦ νοῦ ὑπὸ ψύξιος· μανίη δὲ θερμόν τι καὶ ξηρὸν τῇ αἰτίῃ, καὶ ταραχῶδες τῇσι πρήξεσι. ἡ μὲν γὰρ λήρησις ἀρχομένη ἀπὸ γήραος, οὔτε διαλείπει, καὶ ξυναποθνήσκει· μανίη δὲ καὶ διαλείπει καὶ μελεδῶνι ἐς τέλος ἀποπαύεται· διάλειψις δὲ ἀτελὴς, ἢν παρῇ τῆς μανίης λόγῳ γίγνηται, οὐκ εἰκότως ἀκεομένου τοῦ κακοῦ ἰητρείῃ, ἢ τῆς ὥρης εὐκρασίῃ. μετεξετέροις γὰρ δοκέοντας ἀσινέας ἔμμεναι, ἡ ὥρη τὸ ἔαρ, ἢ ἁμαρτωλὴ διαίτης, ἢ ὀργὴ ἐκ δυστυχίης ἐς ἀνάκλησιν ἤγαγε. καὶ γὰρ δὴ νοσέουσι οἱ φύσι ὀργίλοι, ὀξύθυμοι, ῥέκται, εὐμαρέες, ἱλαροὶ, παιδιώδεες· ἀτὰρ καὶ οἷσι ἐς ἐναντίην ἰδέην ἡ φύσις ῥέπει, ὁκόσοι νωθροὶ, ἐπίλυποι, βραδέες μὲν ἐκμαθεῖν· ἐπίμονοι δὲ πρὸς καμεῖν, ποτὶ καὶ μαθόντες, ἀμνήμονες, οἵδε καὶ μελαγχολῆσαι ἑτοιμότεροι· οἱ δὲ καὶ πρόσωθεν ἐκμαίνονται, ἀτὰρ καὶ ἡλικίης οἷσι τὸ θερμὸν καὶ αἷμα πουλὺ, οἵδε μαίνονται, τοῖσι ἀμφὶ ἥβην καὶ νέοισι, καὶ οἷσι πάντων ἡ ἀκμή· ὁκόσοισι δὲ τὸ θερμὸν ἐκ μελαίνης χολῆς ἐξάπτεται, τό, τε εἶδος ἐς ξηρὸν τρέπεται, τουτέοισι μελαγχολῆσαι ῥήϊστον. δίαιτα δὲ ἄγαν, πουλυφαγίη, πλησμονὴ ἄμετρος, μέθη, λαγνείη, ἔρωτες ἀφροδισίων. ἐμάνησαν ποτε καὶ γυναῖκες ὑπὸ ἀκαθαρσίης τοῦ σκήνεος, εὖτε αὐτέῃσι ἀπηνδρώθησαν αἱ μῆτραι· ἄλλαι δὲ οὐ μᾶλλον δὲ ῥηϊδίως ἐκμαίνονται· μάλα δὲ χαλεπῶς ἐκμαίνονται αἵδε αἱ προφάσιες. καὶ γὰρ ἄνδρα ἐξάπτουσι, ἢν ξυνήθη αἵματος ἔκκρισιν, ἢ χολῆς, ἢ ἱδρῶτος ἐπίσχῃ τις αἰτίη· καὶ οἷσι μὲν ἡδονὴ ἡ μανίη, γελῶσι, παίζουσι, ὀρχεῦνται νυκτὸς καὶ ἡμέρης, καὶ ἐς ὀργὴν ἀμφαδὸν, καὶ ἐστεμμένοι κοτὲ ὅκως ἐξ ἀγωνίης νικηφόροι ἔασιν· ἄλυπος τοῖσι πέλας ἡ ἰδέη· μετεξέτεροι δὲ ὑπὸ ὀργῆς ἐκμαίνονται· ἔστ' ὅτε ἐσθῆτας τε ἐῤῥήξαντο, καὶ θεράποντας ἀπέκτειναν, καὶ ἑωυτέοισι

τέρας ἐπήνεσκαν· ἥδε καὶ τοῖς πέλας οὐκ ἀκίνδυνος ἡ ξυμφορή. ἰδέαι δὲ μυρίαι, τοῖσι μέν γε εὐφυέσι τε καὶ εὐμαθέσι, ἀστρονομίη ἀδίδακτος, φιλοσοφίη αὐτομάτη, ποίησις δῆθεν ἀπὸ μουσέων. ἴσχει γάρ τι ἐς τὰ ἐν νούσοισι εὔχρηστον ἡ εὐπαιδευσίη· τοῖσι δὲ ἀπαιδεύτοισι, ἀχθοφορίη, πηλουργίη, τέκτονες, ἢ λιθοξόοι· γίγνονται δὲ καὶ ἀλλόκοτοι φαντασίαι. ἔδεδίει γάρ τις ληκύθων ἔκπλωσιν, καὶ ἄλλος οὐκ ἔπινε, δοκέων ἑωυτὸν πλίνθον ἔμμεναι, ὡς μὴ τῷ ὑγρῷ λυθείη. μυθολογέεται δὲ καὶ τόδε, τέκτων ἤδη ἐπὶ οἴκου μὲν, σώφρων ἐργάτης ἦν, μετρῆσαι ξύλον, κόψαι, ξύσαι, ξυγγομφῶσαι, ἁρμόσαι, ξυντελέσαι δόμον νηφαλέως, τοῖσι ἐργοδότῃσι ὁμιλῆσαι, ξυμβιῶσαι, ἀμείψαι τὰ ἔργα μισθοῦ δικαίου· ὁ δὲ ἐπὶ μὲν τοῦ χωρίου τοῦ ἔργου, ὧδε εἶχε γνώμης· ἢν δὲ ἐξίῃ ποτὲ ἐς ἀγορὴν, ἐπὶ λουτρὸν, ἤ τιν᾽ ἑτέρην ἀνάγκην, ἀποθεὶς τὰ ὅπλα, πρῶτον ἔστενεν· εἶτα ἐπῆγεν ὤμω ἐξιών· ἐπὴν δ᾽ ἀπῆλθε τῆς τε τῶν οἰκετῶν θέης, ἐς τὸ τοῦ ἔργου παρήξιος, καὶ τοῦ χωρίου, πάμπαν ἐξεμαίνετο· κἢν παλινδρομήσῃ ταχὺ, αὖθις ἐσωφρόνεε. καὶ ἥδε τοῦ χωρίου καὶ τῆς γνώμης ἡ ἀμβολή· ἴσχουσι δὲ τὴν αἰτίην τοῦ νοσήματος, κεφαλὴ καὶ ὑποχόνδρια, ἄλλοτε μὲν ἅμα ἄμφω ἀρξάμενα· ἄλλοτε δὲ ἀλλήλοισι ξυντιμωρεῦντα· τὸ δὲ κῦρος, ἐν τοῖσι σπλάγχνοισί ἐστι ἐπὶ μανίῃ καὶ μελαγχολίῃ, ὅκωσπερ ἐν τῇ κεφαλῇ καὶ τοῖσι αἰσθήσεσι τὰ πολλὰ τοῖσι φρενιτικοῖσι. οἵδε μὲν γὰρ παραισθάνονται, ἐς τὰ μὴ παρεόντα ὁρέουσι δῆθεν ὡς παρεόντα, καὶ τὰ μὴ φαινόμενα ἄλλῳ, κατ᾽ ὄψιν ἰνδάλλεται· οἱ δὲ μαινόμενοι ὁρέουσι μόνως ὡς χρὴ ὁρῆν· οὐ γιγνώσκουσι δὲ περὶ αὐτέων, ὡς χρὴ γιγνώσκειν. ἢν οὖν μέγα ᾖ τὸ κακὸν, εὐκρίνητοι, ὀξέες τὴν αἴσθησιν, ὕποπτοι, ὀργίλοι, οὐκ ἐπ᾽ αἰτίῃ τινί· διέθυμοι μὲν ἀλόγως, οἷσι ἐς σκυθρωπὸν ἡ μανίη τρέπεται· οἷσι δὲ ἐς θυμηδίην, εὔθυμοι· ἄλλοι δὲ παραλόγως ἄγρυπνοι, ἄμφω

ἀλλοιώδεες τὰς ὄψιας, κεφαλαλγέες, ἢ πάντως γε βάρος τῆς κεφαλῆς ξυνέστι· εὐήκοοι δὲ, ἀλλὰ βραδίστοι τὴν γνώμην. ἐπ' ἐνίοισι γὰρ ἔασι ἰδέῃ, ἦχοι ὤτων, καὶ βόμβοι, μέχρι δή γε σαλπίγγων τε καὶ αὐλῶν. ἢν ἐς αὔξησιν ἡ νοῦσος γίγνηται, φυσώδεες, ἀσώδεες, βοροὶ καὶ λάβροι ἐν τῇ ἐδωδῇ. ἀγρυπνέουσι γάρ· ἀγρυπνίη δὲ βορόν. ἀτὰρ οὐδὲ ἰσχνοὶ ὡς νοσέοντες· μελαγχολώντων μᾶλλον εὐσαρκίη καὶ ὕπωχροι. ἢν δέ τι τῶν σπλάγχνων ἐν φλεγμασίῃ ᾖ γεγονὸς, τὴν ὄρεξιν ἢ τὴν θρέψιν ἀμβλύνει· ὀφθαλμοὶ κοῖλοι, οὐ σκαρδαμύττοντες· περὶ τῶν ὀφθαλμῶν ἰνδάλματα κυάνεα, ἢ μέλανα, οἷσιν ἐς μελαγχολίην ἡ ῥοπή· ἐρυθρότερα δὲ ἐς μανίην, καὶ φοινίκεα φαντάσματα, πολλοῖσι μὲν ὡς ἀπαστράπτοντος πυρὸς, καὶ τάρβος αὐτέοις ὡς ἀπὸ σκηπτοῦ λαμβάνει· μελιζετέροισι δὲ καὶ ἐνέρυθροι καὶ ὕφαιμοι ὀφθαλμοί. ἐπὶ κορυφῆς δὲ τοῦ κακοῦ ὀνειρώττουσι· ἀφροδισίων δὲ ἄσχετος ἐπιθυμίη, ἀτὰρ οὐδὲ ἐς τὸ ἀμφαδὸν αἰδὼς ἢ ὄκνος ὁμιλίης· νουθεσίῃ δὲ καὶ ἐπιπλήξει ἐς ὀργὴν ἐκπιαθέντες, ἐς τὸ πᾶν ἐκμαίνονται. τοὐντεῦθεν ἄλλος ἄλλῃ μαίνεται· οἱ μὲν θέουσι ἀσχέτως, οὔτε ὅπως εἰδότες ἐς ταυτὰ παλινδρομέουσι· οἱ δὲ ἐς δηρὸν τοῖσι πέλας ἀφικνέονται· ἄλλοι δ' αὖ βοῶσι ὀλοφυρόμενοι ἁρπαγὴν, ἢ βίην· οἱ δὲ φυγανθρωπεύουσι ἐς ἐρημίην, σφίσι αὐτέοισι ὁμιλέοντες· ἢν δὲ ἐπ' ἄνεσιν ἥκοιεν τοῦ κακοῦ, νωθροὶ, ἥσυχοι, ἐπίλυποι. ἐς ἐπιστασίην γὰρ τῆς νούσου ἀφικνεόμενοι, ἄχθονται τῇ ξυμφορῇ.

ΜΑΝΙΗΣ ΕΙΔΟΣ ΕΤΕΡΟΝ.

Τέμνονταί τινες τὰ μέλεα, θεοῖς ἰδίοις ὡς ἀπαιτοῦσι χαριζόμενοι εὐσεβεῖ φαντασίῃ· καὶ ἔστι τῆς ὑπολήψιος ἡ μανίη μοῦνον, τὰ δὲ ἄλλα σωφρονέουσι. ἐγείρονται δὲ αὐλῷ καὶ θυμη-

δίῃ, ἢ μέθῃ, τῶν παρεόντων παρατροπῇ. ἔνθεος ἥδε ἡ μανίη· κἢν ἀπομενύωσι, εὔθυμοι, ἀκηδέες, ὡς τελεσθέντες τῷ θεῷ, ἄχροοι δὲ καὶ ἰσχνοὶ, καὶ ἐς μακρὸν ἀσθενέες πόνοις τοῦ σώματος.

ΠΕΡΙ ΠΑΡΑΛΥΣΕΩΣ. κεφ. ζ.

Ἀποπληξίη, παραπληγίη, πάρεσις, παράλυσις, ἅπαντα τῷ γένει τωυτά. ἢ γὰρ κινήσιος, ἢ ἁφῆς, ἢ ἀμφοῖν ἐστὶ ἔκλειψις, κοτὲ καὶ γνώμης, κοτὲ καὶ τῆς ἄλλης αἰσθήσιος. ἀλλ᾽ ἀποπληξίη μὲν ὅλου τοῦ σκήνεος, καὶ τῆς αἰσθήσιός τε καὶ γνώμης καὶ κινήσιός ἐστι παράλυσις. τὴν δ᾽ ὦν ἀποπληξίην λῦσαι, ἰσχυρὴν μὲν, ἀδύνατον· ἀσθενῆ δὲ, οὐ ῥηΐδιον· παραπληγίη δὲ, πάρεσις μὲν ἁφῆς καὶ κινήσιος, ἀλλὰ μέρεος, ἢ χειρὸς, ἢ σκέλεος· παράλυσις δὲ, ὡς ἐπίπαν, κινήσιος μοῦνον, ἐνεργείης τε πάρεσις· ἢν δὲ ἁφὴ ἐκλείπῃ μούνη κοτὲ, σπάνιον δὲ τὸ τοιόνδε· ἀναισθησίη μᾶλλον, ἢ πάρεσις κικλήσκεται· ἢν δὲ ἀπόπληκτον ὁ Ἱπποκράτης εἴπῃ σκέλος τὸ καὶ ἴξιν, ὡς νεκρῶδες, τὸ ἀχρεῖον καὶ τὸ ἀναλθὲς θέλει φράσαι. ὁ γὰρ ἐπὶ τῷ ξύμπαντι ἀποπληξίη ἐστὶ ἰσχυρὴ, τὸ δὲ ἐν τῷ σκέλεϊ παραπληγίην φράζει· κύστιος δὲ οὔρων σχέσιος ἢ ἀκρασίης, πάρεσις τὸ κύριον· βλεφάρων δὲ καὶ μήλων καὶ μυῶν τῶν ἐν γνάθοις καὶ γένυος ἐπὶ θάτερα παραγωγὴ, ἢν ἐπὶ σπασμῷ διαστρέφηται, κυνικὸς σπασμὸς ἡ κλῆσις· ἔκλυσιν δὲ γονάτων καὶ αἰσθήσιος πρόσκαιρον νάρκην καὶ ἀψυξίην καὶ κατάπλωσιν, λυποθυμίην καλέομεν. παρείεται ὦν, ἄλλοτε μὲν μέρεα καθ᾽ ἓν, ὀφρὺς μούνη, ἢ δάκτυλος, ἢ ἔτι μέζω, χεὶρ, σκέλος· ἄλλοτε δὲ ὁμοῦ πλεῦνα· καί ποτε δεξιὰ μοῦνον, ἢ ἀριστερὰ, ἢ ἰδίῃ, καὶ ἰδίῃ ξύμπαντα, ἔστ᾽ ἀκριβὲς ἢ ἧσσον, οὐ τὰ διεστῶτα μοῦνον καὶ ὁμώνυμα, καὶ ὁμόζυγα, ὀφθαλμοὶ, χεῖρες, σκέλος· ἀλλὰ καὶ τὰ ξυμφυέα, ῥὶς, ἐς τὸ ἴσον, καὶ γλῶσσα

μέσφι τῶν ὁρίων τοῦ μέσου, καὶ παρίσθμιον ἓν, καὶ ἰσθμὸς, καὶ κατάποσις ἐς ἥμισυ· δοκέω δὲ ἐγώ κοτε, καὶ στόμαχον, καὶ τὰ ἔντερα, καὶ κύστιν, καὶ τὸ παράμηκες ἔντερον ἄχρι τῆς ἀρχῆς τωυτὸ πεπονθέναι· ἀλλὰ τὰ μὲν μέρεα τὰ ἐντὸς ἑλκέων, νεύει κρυπτὰ καὶ ἀφανέα· ἡμιτελέες δὲ καὶ αἱ ἐνέργειαι· τῇδέ μοι δοκέει καὶ ἡμιπαθέα ἔμμεναι τὰ μέρεα δίχῃ ὑπὸ τῆς νούσου τετμημένα. τόδε μέντοι τὸ παρῆγμα, δίδαγμα διαφορῆς δυνάμιός τε καὶ κρίσιος πρὸς ἀριστερὰ δεξιοῖς. ἴση μὲν γὰρ καὶ ἡ προσίζουσα αἰτίη· ξυναὶ δὲ ἀμφοῖν τοῦ πάθεος αἱ προφάσιες, ἤν τε ψύξις, ἤν τε ἀπεψίη, ἀλλὰ ἄμφω παθεῖν, οὐκ ἴσα αὖ. ἰσόῤῥοπος δὲ ἡ φύσις, ὡς ἐν ἰσοῤῥόπῳ· τωὐτὸν δὲ ἐν ἀνίσοις, ἀδύνατον. ἢν μὲν οὖν τῆς κεφαλῆς κάτω πάθῃ τις ἀρχὴ, ὁκοῖόν τι τοῦ νωπαίου μυελοῦ ἢ μῆνιγξ, τὰ ὁμώνυμα καὶ ξυναφέα παραλύεται, δεξιὰ ἐπὶ δεξιοῖσι, καὶ ἐπ' ἀριστεροῖσι λαιά· ἢν δὲ κατάρχῃ κεφαλὴ, ἐπὶ μὲν τοῖσι δεξιοῖσι, τὰ λαιὰ παραλύεται, δεξιὰ δὲ ἐπ' ἀριστεροῖσι. αἰτίη δὲ τῶν ἀρχέων τῶν νεύρων ἡ ἐπαλλαγή. οὐ γὰρ κατ' ἶξιν τὰ δεξιὰ ἐπὶ δεξιὰ ὁδοιπορέει, μέσφι περάτων, ἀλλ' ἔμφυτα τῇ ἀρχῇ, ἕκαστα εὐθὺς ἐπ' ἐκεῖνα φοιτῇ, ἀλλήλοισι ἐπαλλαξάμενα εἰς χιασμὸν σχήματος· ἀθρόον δὲ εἰρῆσθαι, εἴτε ξύμπαντα ὁμοῦ, εἴτε μέρεα παρέεται, ἢ ξυναμφοτέρων· νεῦρα δὲ ἄλλοτε μὲν τὰ ἀπὸ κεφαλῆς πάσχει· τάδε μέντοι ἐς ἀναισθησίην τρέπονται, ὡς ἔπος εἰπεῖν, οὐ κάρτα ῥηϊδίως ἐς ἀκινησίην ἐξ ὠυτέων ῥέπει τάδε. κἢν μὲν τοῖσι κινευμένοισι ξυμπαθήσῃ, πάσχει καὶ τάδε μικρὴν ἀκινησίην. ἴσχει γὰρ καὶ τὴν κίνησιν ἐξ ὠυτέων, εἰ καὶ ἐπὶ ἧσσον φύσει· ἄλλοτε δὲ τὰ ἀπὸ μυῶν ἐς μύας περαιούμενα, τόδε τὸ κῦρος τῆς κινήσιος ἴσχει, καὶ τοῖσι ἀπὸ τῆς κεφαλῆς προδιδοῖ. καὶ γὰρ αὐτὰ ἀπ' ἐκείνων τὸ πλεῖστον τῆς κινήσιος ἴσχει· ἴσχει δὲ καὶ ἐξ ἑωυτέων καὶ ἔλαττον· τάδε μέντοι ἀκινησίην πάσχει μᾶλλον· σπάνιον δὲ εἴ κοτε ἐξ

ἑωυτέων εἰς ἀναισθησίην ῥέπονται, δοκεῖ καὶ μὴ εἰς τὸ πάμπαν· ἢν δὲ ξύνδεσμός τις νεύρων λυθῇ τῶν ἐξ ὀστέων πεφυκότων τινὸς, καὶ κραινόντων ἐς ὀστέα, ἢ ἐγκέφαλος, ἀκρατέα τὰ μέρεα τὰ ἐπισυρρόμενα, οὐκ ἀναίσθητα γίγνεται. εἴδεα δὲ παραπληκτικὰ τάδε, ἄλλοτε μὲν ἐς ἔκλασιν λέλυται τὰ μέλεα, οὐδὲ παλινδρομέει ἐς κάμψιν, οὔτε μήκιστα κῶλα φαίνεται· ἄλλοτε δὲ κοῖλα γίγνεται, οὐδὲ ἐς μῆκος ἀποτείνεται· εἰ δὲ ἐκτανύσαι βιᾶται, ὅκως ξύλα ἱκανὰ καταξέων τὰ μέλεα, βραχύτερα ἑωυτέων γίγνεται. τάδε πάγχυ ἄμφω τὰ εἴδεα, καὶ ἡ ἐν τοῖς ὀφθαλμοῖσι παρθένος. καὶ γὰρ ἐκχέεται πολλὸν ἐς μέγεθος, οὔτε πλατυκορίην ὀνομάζομεν· ἀτὰρ ἥδε ξυνάγεται ἐς μικρὸν ἡ κούρη, οὔτε φθίσιν ἢν ἥδε μυδρίησιν ἐγὼ κικλήσκω· ἀλλὰ καὶ κύστις παρίεται, ἐπὶ τοῖσι ἰδίοισι ἔργοισι. ἢ γὰρ εἰς ἔκλασιν λύεται, ἢ ἀκρατὴ τὰ οὖρα ἐκχέει, ἢ ξυνειλέεται ἐς ἑωυτὴν, οὔτε ὅταν πλησθῇ οὔρου οὐ διίησιν· αἰτίαι δὲ παρέσιος μὲν, αἵδε· ἄρχονται δὲ τρώματι, πληγῇ, ψύξι, ἀπεψίῃ, λαγνείῃ, οἰνοφλυγίῃ· ἀτὰρ καὶ ψυχῆς ἀκρατία πάθεα, ἐκπλήξιες, φόβοι, δυσθυμίαι· ἀτὰρ καὶ παιδίοισι δείματα. παρέλυσέ κοτε καὶ χάρμα ἀδόκητον τε μέγα, καὶ γέλως ἄσβεστος μέχρι θανάτου. ἀλλὰ τάδε μὲν, ἀρχὴ πρώτη, ὑστάτη δὲ καὶ κυρίη ψύξις ἐμφύτου θερμοῦ· ἐπὶ ὑγρότητι, ἢ ξηρότητι πάγχυ ἥδε, καὶ δυσαλθὴς τῆς ἑτέρης πάγχυ μᾶλλον· ἀτὰρ καὶ ἐπὶ τρώματι, καὶ διακοπῇ νεύρου, ἀναλθής. ἡλικίῃ, γέροντες, καὶ οἵδε δυσαλθέες· παιδίοισι δὲ εὐανάκλητοι· ὥρῃ χειμὼν, ἔαρ δεύτερον, ἔπειτα μετόπωρον, θέρος ἥκιστα· ἕξιες, οἱ παχέες κατὰ φύσιν, ὑγροὶ, ἀργοὶ, ζωώδεες. τελεσθέντα μὲν οὖν τὰ πάθεα, ἔκδηλα ἀκινησίῃ, καὶ ἀναισθησίῃ θερμοῦ τε καὶ ψυχροῦ, ἀτὰρ τε τιλμῶν καὶ κνησμῶν, καὶ ψαυσίων. σπάνιον οὖν τε τοῖσι τὰ πέρατα ἀλγέει, ἀλλὰ ἐς ἀνάκλησιν οὐ κακίων ἡ ἀπονίη. γίγνεται μὲν οὖν ἐξαπίνης· ἣν δέ κοτε καὶ ἀρχὰς ἴσχῃ ἐπι-

μήκεας, βάρος, δυσκινησίη, νάρκη, ψύξιος αἴσθησις, ἄλλοτε θάλπεος ὑπερβολή, ὕπνοι σμικροί, φαντασίαι μέζονες, εὖτε ἀθρόον παρελύθησαν· ἐπὶ δὲ κυνικῷ σπασμῷ, ἅπαντα μὲν τὰ τοῦ προσώπου μέρεα σπᾶται οὐ κάρτα ξυνήθεες, ἐπὶ δεξιὰ ἢ τὰ ἀριστερὰ, καὶ ἐς ἀριστερὰ τὰ δεξιὰ φοιτῇ, εὖτε καὶ τῆς γένυος ἔνθα ἢ ἔνθα ἐπὶ πολλὸν ἡ παραγωγὴ, ὅκως ἐξ ἕδρης κινουμένης τῆς γνάθου. καὶ γὰρ ἐν τοῖσί κοτε ἐξέβη τὸ ἄρθρον, εὖτε μέγα χανόντων ἐπὶ τὸ ἕτερον ἡ γένυς παρήχθη· ἴλλωσις τοῦ ὀφθαλμοῦ τοῦ σιναροῦ μήλου, ξὺν τῇ ὑποκοιλίδι παλμός· πάλλεται δὲ καὶ τὸ ἄνω βλέφαρον, ἄλλοτε μὲν ξὺν τῷ ὀφθαλμῷ, ἄλλοτε δὲ μοῦνον· ξυντείνεται δὲ καὶ τὰ χείλεα ἰδίῃ ἑκάτερον· ἄλλοτε δὲ ἄμφω ξυμπεσόντα, παφλάζει. ἔστι δ' οἷς μέμυκε κάρτα, ἀθρόον δ' ἵσταται, ἐς τὸν ξυνήθεα πλυσμὸν ψοφέει. σπᾶται καὶ γλῶσσα. καὶ γὰρ ἥδε μῦς ἐστὶ καὶ νεῦρα· εὖτε πρὸς τὸν οὐρανὸν ἐς πλάτος ὅλη ἡ ξύμφυσις ἀθρόον ἀφήλατο, καὶ κλόνου πάταγον ἐποίησε· σπᾶται δὲ καὶ κίων, ἐς εἰ μὲν τὸ στόμα ξυνάγῃ τἄνδοθεν, ἀδόκητος ὁ πάταγος· ἢν δὲ διαστήσῃ τὸ στόμα, ὄψεαι τὴν κιονίδα, ἄλλοτε μὲν προσφυομένην ἐς πλάτος τῷ οὐρανῷ, ἄλλοτε δὲ ἀποπαλλομένην βίῃ ὠκέως βολῇσι ὁμοίως, εὖτε ἐς ἥδε παταγεῖ. ἀπάτη δέ τι ξύνεστι τοῖσι κυνικοῖσι σπασμοῖσι. δοκέει γὰρ τοῖσι θεωμένοισι τὰ ἀπαθέα, τὴν νοῦσον ἴσχειν. τῇ γὰρ περιτάσει καὶ τῇ χροιῇ, καὶ τῷ τοῦ ὀφθαλμοῦ μέζονι, ὑγιέα τὰ σιναρὰ φαίνεται· ἐλέγχεται δὲ ἐν γέλωτι ἐς λαλιῇ, καὶ καταμύσει. τὰ μέν γε σιναρὰ, σπᾶται πάντα πατάγῳ, χεῖλος ἀμειδὲς, ἀκίνητον ἢν λαλῇ, βλέφαρον οὐκ ἐπίμυχον, ὀφθαλμὸς ἀτενὴς, ἀναίσθητος ἡ ἁφή· τὰ δὲ ὑγιέα λαλεῖ, καταμύει, αἰσθάνεται, γελᾷ.

ΠΕΡΙ ΦΘΙΣΙΟΣ. κεφ. η.

ΗΝ ἐντὸς ἐξ ἀποστάσιος ἐν τῷ πνεύμονι γένηται, ἢ ἐκ βηχὸς χρονίης, ἢ ἀναγωγῆς αἵματος, καὶ ἀναβήσσῃ πύον, πύη, καὶ φθίσις κικλήσκεται· ἢν δὲ θώρηξ, ἢ πλευρὸν ἐμπυήσῃ, ἐπανάγηται δὲ διὰ τοῦ πνεύμονος, ἐμπύη ἤδε τοὔνομα· ἢν δὲ ἐπί τισι καὶ ὁ πνεύμων ἕλκος ἴσχῃ, ἀναβρωθεὶς ὑπὸ τοῦ διενεχθέντος πύου, τοὔνομα οὐκέτι ἐμπύη, ἀλλὰ φθόην μεταλαμβάνει. ξύνεστι δὲ καὶ πῦρ ξυνεχὲς, ὡς μὴ δοκέειν, λῆγον μὲν οὐκ ὄντι, λῆθον δὲ δι' ἡμέρης ἱδρῶτι καὶ ψύξι τοῦ σκήνεος. καὶ γὰρ καὶ τὰ ἴδια φθόης ἐστὶ, ἢν ἡ θέρμη ζωπυρῇ, καὶ ἐς νύκτα ἐκλάμπῃ, ἡμέρην δὲ αὖθις ἐν τοῖσι σπλάγχνοισι φωλεύει· δήλη δὲ ἡ δυσφορίη, καὶ ἡ ἀδυναμίη, καὶ αἱ ξυντήξιες. ἢν γὰρ ἀποδιδρήσκῃ τοῦ σκήνεος δι' ἡμέρης τὸ πῦρ, πῶς οὐκ ἂν ἐσαρκοῦτό τε καὶ ἠδύνατο, καὶ εὐφόρως εἶχεν ὤνθρωπος. ὅτε γὰρ ἀνάγκη, ἐπὶ μᾶλλον τὰ δεινὰ αὔξεται· σφυγμοὶ μικροὶ καὶ ἀμυδροὶ, ἀγρυπνίη, ἄχροια, καὶ τἄλλα πάντα ὁκόσα οἱ πυρεταίνοντες· ἰδέαι δὲ ὑγρῶν μυξέων, πηλιδνῶν, μελαινῶν κατακορέων, ἢ ὠχρολεύκων, ἢ λευκοχλωρέων· πλατέων, στρογγύλων· σκληρῶν, δυσλύτων, ἢ μανῶν, λυομένων· ἢ ἀνόσμων, ἢ κακωδέων· ἅπαντα δὲ τάδε πύου ἐᾶσι ἰδέαι. ὁκόσοι γὰρ ἢ πυρὶ ἢ ὕδατι τὰ ὑγρὰ τεκμαίρονται, οὐ κάρτα μοι δοκέουσι φθόην οἶδε γιγνώσκειν. πιστοτέρη γὰρ ἡ ὄψις ἁπάσης ἄλλης αἰσθήσιος, οὐ τῶν ἀναγομένων μοῦνον, ἀλλὰ καὶ τοῦ εἴδεος τοῦ νοσέοντος. ἢν γὰρ καὶ δημότης ἴδῃ τὸν ἄνθρωπον ὠχρὸν, ἀδρανῆ, ἀναβήσσοντα, ξυντετηκότα, ἀτρεκέα μαντεύεται φθόην· ἀτὰρ ἤδε ὁκόσοισι μὲν ἕλκος μὲν οὐκ ἔστι ἐν πνεύμονι, ξυντετήκασι δὲ πυρετοῖσι χρονίοισι, πυκνὰ δὲ καὶ σκληρὰ καὶ ἄπεπτα βήσσουσι, καὶ ἀνάγουσι οὐδὲν, καὶ τούσδε φθισικοὺς κικλήσκουσι, οὐ πάνυ ἀσήμως· ξύνεστι δὲ τοῦ θώρηκος βάρος· πνεύμων γὰρ ἄπονος· ἄση, δυσφορίη, ἀποσιτίη,

ἑσπέρῃ περίψυξις, καὶ θέρμη ἐς τὸ ἔσω· ἱδρὼς ἄχρι θώρηκος τῆς θέρμης δυσφορώτερος· βηχὸς ἀναγωγαὶ ποικίλαι, ὁκοίας ἔλεξα· φωνὴ βραγχώδης· αὐχὴν ὑπόσκολιος, ῥαδινὸς, οὐκ εὐπαράγωγος· ὁκοῖόν τι ξυντεταμένος· δάκτυλοι ἰσχνοί· τὰ δὲ ἄρθρα, παχέα· ὀστέων μούνων ἡ ἰδέη· σμύχονται γὰρ καὶ σάρκες· ὄνυχες γρυποὶ δακτύλων, αἱ κοιλίαι ῥυσαὶ, καὶ πλατέες· ὑπ' ἀσαρκίας γὰρ, οὔτε τὴν περιτανίην, οὔτε τὸ στρογγύλον ἴσχουσι: διὰ τόδε καὶ ὄνυχες γρυποί· ἥδε γὰρ ἡ ἀνακοχὴ, καὶ ἡ ὑπόστασις αὐτέων, ἥτις ἐν τῇσι κορυφῇσι πεπιλησμένη· εἵνεκεν αὐτῶν ἐστὶ καὶ ὁ πόνος, ὥσπερ ἐς τὰ στερεά· ῥὶς ὀξείη, ἰσχνὴ, μῆλα ὑπερέχοντα καὶ ἐρυθρὰ, ὀφθαλμοὶ κοῖλοι στιλπνοὶ, γανόωντες, οἰδαλέοι, καὶ ὠχροὶ, ἢ πελιδνοὶ τὰ πρόσωπα. γνάθων τὰ λεπτὰ ποιέει ὀδοῦσι προσιζάνειν· μειδιῶσι ἴκελοι, τὰ πάντα νεκρώδεες. ὧδε καὶ τὰ πάντα ἴσχει· ἰσχνοὶ, ἄσαρκοι, βραχιόνων μύες ἄδηλοι· μαζῶν οὐδὲ ἴχνη, ἐκφανέες δὲ μοῦναι θηλαί. πλευρὰς οὐ καταλέξαι μοῦνον εὔσημον, ἀλλὰ καὶ ὅπῃ κραίνουσι, ἐσιδεῖν ῥηΐδιον· οὐδὲ γὰρ αἱ πρὸς τοὺς σπονδύλους συναρθρώσιες εὐξύγκρυπτοι· δῆλαι δὲ καὶ αἱ εἰς τὸ στέρνον ἐπιβολαί· τὰ μέσα τῶν πλευρέων, κοῖλα, ῥομβοειδέα. ὡς ἐς τὴν τῶν ὀστέων περιγραφὴν, ὑποχόνδρια λαγαρὰ, ἀνεσπασμένα, ἐπιγάστριον τῇ ῥάχει προσφυὲς καὶ λαγών. ἄρθρα ἐναργῆ, ἔξαρθρα, ἀσαρκώδεα, καὶ ἡ κνήμη ἰσχνόν τε καὶ βραχίων. ὑπερίσχει γὰρ ἡ ἄκανθα τῶν σπονδύλων ἡ πρόσθεν κοίλη, τῶν ἑκατέρων ἐκτετηκότων μυῶν· ὠμοπλάται ἐκφανέες ὅλαι, ὅκως πτέρυγες ὀρνίθων· τουτέοισι ἢν κοιλίη ἐκταραχθῇ, ἀνέλπιστος· ἢν δὲ ἐς ὑγείην τρέπηται, τὰ ἐναντία τοῖσι ὀλεθρίοισι ἐπιφοιτῇ. γηραιοὶ μὲν οὖν ξυνεχέες πάσχειν· διαδιδρήσκουσι δ' ἥκιστα· νέοι δὲ μέχρι ἀκμῆς ἀπὸ αἵματος ἀναγωγῆς φθινώδεες γίγνονται, καὶ ὑγιάζονται μὲν, οὐ ῥηϊδίως δέ· παιδία ξυνεχῶς τῇ βηχὶ μέχρι φθόης ποτὲ ῥηϊδίως

ὑγιάζεται· ἕξιες δὲ, ἰσχνοὶ, σανιδώδεες, πτερυγώδεες, ἐξεχέβρογχοι, λευκοὶ, ἀραιότεροι τὸν θώρηκα· χῶραι δὲ ψυχραὶ καὶ ὑγραὶ, ὁκόσαι τῷ εἴδεϊ τοῦ πάθεος ἀδελφαί.

ΠΕΡΙ ΕΜΠΥΙΚΩΝ. κεφ. θ.

Οἷσι ἐν τῇσι κοιλίῃσι τοῦ ἀνθρώπου κατ' ἴξιν τοῦ θώρηκος, ἢ τὰ κάτω ὑπὸ τὸ διάφραγμα πύου ἀποστάσιες γίγνονται, ἢν μὲν ἀνάγωσι, ἔμπυοι οἵδε καλέονται· ἢν δὲ τὸ πύον διεξίῃ κάτω, ἀποστηματίαι κικλήσκονται· καὶ ἐν μὲν θώρηκι, ἐν τοῖσι ἕλκεσι, ἤτοι ἐν πλεύμονι, ἢν ἐκδέχηται φθόην, ἢ ὑπεζωκότι ἐν πλευρῷ, ἢ στέρνῳ, ἢ κάτω τῇ πρὸς τῇ ξυμφύσι τοῦ πλεύμονος κατ' ἀρχὴν, ἢ τῇ τοῦ θώρηκος ἄλλῃ, ξυμπάντων δὲ ἐς ἀναγωγὴν ὁδὸς τῷ πύῳ πλεύμων. ὑπὸ δὲ τὸ διάφραγμα ἐν τοῖσι σπλάγχνοισι, ἥπατι, σπληνὶ, νεφροῖσι, κύστι· ἐπὶ γυναικῶν δὲ καὶ ὑστέρῃ. ἔταμον δὲ καὶ ἐγὼ ἐν κόλπῳ τινὶ ποτὲ ἀπόστασιν τὰ ἐπὶ δεξιὰ πρὸς ἥπατι· καὶ πολλόν τι ἐσσύθη ἔξω πύον· πολλὸν δὲ καὶ διὰ νεφρῶν, καὶ κύστιος ἐς ἡμέρας πλεῦνας ἐρρύη καὶ περιεγένετο ὥνθρωπος. αἰτίαι δὲ ξυναὶ μὲν ἁπάντων, πληγὴ, ἀπεψίη, ψύξις, ἠδὲ ὁκοῖα τοιάδε. τοῖσι δὲ ἐν θώρηκι, βὴξ χρονίη, καὶ πλευρῖτις, καὶ περιπλευμονίη, καὶ ῥεῦμα χρόνιον· ἀτὰρ ἠδὲ ὀξείας νούσου ἐς ἕν τι τουτέων ἀπόσκηψις. τὸ δὲ ὑγρὸν, ἄλλοτε μὲν ἀεργὸν, ἀδρανὲς, ἐγκέεταί τῳ ἄλλῳ· ἄλλοτε μὲν δριμὺ δαπτῶς, καὶ σηπεδόνας ἐμποιέων μέσφι θανάτου. καὶ γὰρ καὶ ἰδέαι μυρίαι, ὁκόσας αὖθις φράσω. θῶυμα δὲ ὄγκος ἐξ ὑμένος λεπτοῦ τε καὶ ἰσχνοῦ, βάθος οὐκ ἴσχοντος τοῦ ὑπεζωκότος, τοσόνδε ῥέει πύον· πολλὸν γὰρ πολλοῖσι ξυνελέγη. αἰτίη δὲ φλεγμασίη ἀπὸ περιουσίης αἵματος, ἐφ' ᾗ παχύνεται. οὐ μὴν ἀτὰρ ἠδὲ ἐκ πολλοῦ αἵματος, πολλὸν γίγνεται ἐν μέσῳ πύον· κἢν μὲν εἴσω ῥέπῃ, αἱ πλευραὶ καὶ ὀστέα

κατὰ χώρην τὴν σφῶν αὐτέων, φθίσιν ἔλεξα πρόσθεν ἐπὶ ἔσω ἔμμεναι συμβεβῶσαν κατὰ φύσιν· ἢν δὲ ἔξω ῥέπῃ, διΐσταται τὰ ὀστέα. ἐς γὰρ ἔντι τῶν μέσων πλευρῶν τῆς ἀποστάσιος ἡ κορυφὴ ἐγείρεται, εὖτε ἔνθα καὶ ἔνθα πλευρὰ παρωθεύεται· σημήϊα δὲ τὰ μὲν ἁπάντων, ξυνά· τὰ δὲ ἑκάστου, ἴδια· βάρος ἢ πόνος γε, ξυνόν· πνεύμων γὰρ ἄπονος· πυρετοὶ ἀμυδροὶ, ῥίγεα πρὸς ἑσπέρην, ἱδρῶτες ἐπ' αἰέσι, ἀγρυπνίη, οἰδήματα ἐν ἄκροισι ποσὶ καὶ χειρῶν δακτύλοισι, ἄλλοτε καὶ ἄλλοτε καθιστάμενα, καὶ ἐπαιρόμενα· δυσφορίη, ἀποσιτίη, ἰσχνότης ὅλου· ἢν δὲ καὶ μῆκος ἴσχῃ ἡ μεταβολὴ, ἕξις φθινώδης. οὐ γὰρ ἔτι φύσις ἔργου ἔχεται. οὐ γὰρ πέψις οἰκείη πρόσθεν, οὐκ εὐσαρκίη, χροιὴ ζωώδης· ἀναπνοὴ πᾶσι μὲν κακὴ, κακίων δὲ, ὅσοισι ἐς τὴν ἄνω κοιλίην, ἀτὰρ καὶ βὴξ τὰ πρῶτα, μέσφι ἂν ἡ φλεγμασίη ἢ πέσσῃ, εὖτε καὶ πόνοι μέζονες καὶ ῥίγεα, καὶ θέρμη, καὶ ἀγρυπνίη, καὶ δύσπνοια ἔτι μᾶλλον· σφυγμοὶ μικροὶ νωθροὶ, ἀδρανέες, τὴν γνώμην παράληροι, διάτασις τοῦ θώρηκος. ἢν δὲ ἤδη εἰς ξύνησιν ἥκῃ πῦον, πάντα μέγιστα· ἀναγωγὴ δὲ σμικρὴ ἐπὶ βηχὶ μέζονι, καὶ ἐξ ἀποστάσιος βιαίης· τὰ πρῶτα φλέγμα τῶν χολοβάφων ἐπὶ τὸ μελάντερον, ὅκως ἐξ αἰθάλης· ἔτι δὲ διαίμεον καὶ παχέων· ἢν δὲ καὶ ἐκραγήσεσθαι μέλλῃ, καὶ σαρκοειδέων βαθέων· καὶ ἢν ἐκραγῇ, κίνδυνος μὲν πνίξιος, ἢν πολλὸν καὶ ἀθρόον ἐκχυθῇ πῦον· ἢν δ' οὖν ἐκρέῃ σχέδην, ἀβρεκέες· πῦον ἢν κάτω περῆσαι θέλῃ, τὰ μὲν ἄνω μέρεα ἔνθα ἡ ἀπόστασις, ὀξὺς πόνος, κοιλίη ὑγρὴ, τὰ πρῶτα ὑδατώδεα ξὺν φλεγματώδεσι· ἔπειτα περίρροια αἱματωδέων, καὶ αὖθις σαρκοειδέων, ἢν ἤδη ἐκραγῇ. ἕπεται δὲ τουτέοισι πῦον, ἢ διὰ κοιλίης, ἢ οὔρων· ἀγαθαὶ δὲ πάντων μᾶλλον, αἱ ἐς νεφροὺς καὶ κύστιας μεταλήψιες· φέρεται γὰρ, ἤν τε ἄνω, ἤντε κάτω, χρόος πύου ποικίλον, ὠχρὸν, ἢ λευκὸν, ἢ τεφρίζον, ἢ πελιδνὸν, ἢ μέλαν, καὶ κακῶδες· ἢ ἄοσμον, καὶ παχύτατον·

ἢ μέσως ἴσχον, ἢ λεῖον ὁμαλὸν, ἢ τρηχὺ, ἢ ἀνώμαλον, καὶ σαρκοειδέα τὰ ἐμπλόωντα, στρογγύλα, ἢ πλατέα, ῥηϊδίως ἀποπλυνόμενα, ἢ ἰξώδεα· ἀθρόον δὲ περὶ πύου εἰρῆσθαι, ὁκόσα μὲν λευκὰ, πέπονα, ἄοσμα, λεῖα, στρογγύλα, καὶ ἀναβήσσεται θᾶσσον, ἢ ὑποφέρεται, περιεστηκότα· ὁκόσα δὲ ἔξωχρα, χολώδεα, ἀνώμαλα, μοχθηρά. πολλὸν δὲ τουτέων κακίω, τὰ πελιδνὰ καὶ μέλανα. σηπεδόνα γὰρ, καὶ ἀνεσθιόμενα σημαίνουσι τὰ ἕλκεα· προσξυνιέναι δὲ τουτέοισι καὶ τὴν ἕξιν, καὶ τὰ ξυνομαρτέοντα τῇ νούσῳ. ἢν γὰρ ἐπὶ τῇ ἐκκρίσει εὐφόρως φέρῃ, ἄπυρος γίγνεται· εὖ τε πέσσει, εὔχροος, εὔσιτος· ἢν ἀναβήσσῃ εὐμαρῶς, εὔσφυκτος, εὔπνοος γίγνεται, ἀνώλεθρος ὁ νοσέων· ἢν δὲ ἐπιπυρεταίνῃ, καὶ πάντα ἐς κακὸν τρέπηται, ἀνέλπιστος. προσξυνιέναι δὲ καὶ τὰ χωρία, ἔνθα αἱ ἀποστάσιες· ὁκόσοισι γὰρ ἐν τῷ στέρνῳ τὸ ἐμπύημα γίγνεται, βραδέως ἀφίσταται. ψιλὰ γὰρ καὶ ἄσαρκα καὶ χονδρώδεα τὰ μέρεα· τὰ δὲ τοιάδε, οὐ ῥηϊδίως δέχεται φλεγμονῆς περιουσίην· ἀνεκπύητα δὲ μίμνει πουλὺν χρόνον· ψυχρὸν γὰρ οἱ χόνδροι. ἀλλὰ τῶνδε ἀσινέες μὲν αἱ φλεγμοναί· τῆς ἕξιος δὲ κακαὶ συντήξιες. μικρὸν γὰρ διαπυΐσκει χρόνον. σπλὴν, καὶ ἧπαρ, καὶ πνεύμων, καὶ διάφραγμα, ὀξύτερα μὲν ἐς ἐμπύην· ἐπικίνδυνα δὲ, καὶ θανατώδεα.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΝ ΠΝΕΥμονα ἀποστάσεων. κεφ. ι.

Εὖτε ὁκόσοισι περιπνευμονικοῖσι, ἢν φλέγμα ἔῃ, ἢ μὴ διαχέηται, περιγίγνονται· οἱ δὲ διαδιδρήσκοντες τὸ κάτοξυ τοῦ πάθεος, ἔμπυοι γίγνονται. τὰ μὲν οὖν μελλούσης ἢ τετελεσμένης ἀποστάσιος σημεῖα ἐν τοῖσι ἐμπύοισι ἔλεξα· ἢν δὲ τελεσθῇ, οὐ βίης καὶ πόνων ἐς ἀπόρρηξιν καὶ ἀναγωγὴν χρέος, ἅπως

περ ἐν τοῖσι σώμασι· ἀλλὰ γὰρ ῥηϊδίως ἀναφέρεται, διαπάσιος μᾶλλον τῆς ἀραιωσίων γινομένης, ἤπερ ἄξιος σωμάτων. μανὸς γὰρ καὶ πολύτρητος ὁ πνεύμων, σπογγίῃ ἴκελος, οὐ χαλεπαίνων τῷ ὑγρῷ, ἄλλην ἀπ' ἄλλης εὐρυχωρείην ἀμείβων τῇ μέσφι τῆς τραχείης ἀρτηρίης ἥκειν. πρόοδοι δὲ τῷ ὑγρῷ ῥηΐδιαι. εὐκαμπέες γὰρ ἤδη ὀλισθηρὸν πύον. ἀτὰρ καὶ ἡ ἀνάπνοη ἄνω τὸ πνεῦμα φυσῇ. περιγίγνονται δὲ τὰ πολλά, εἰ μή κοτέ τις ἀναπνεύσῃ ἀθρόῃ ἑλκύσει τοῦ ὑγροῦ, τῆς ἀρτηρίης οὐ δεχομένης τὸν ἠέρα πλήθεϊ τοῦ πύου. θνήσκουσι δὲ μετεξέτεροι χρόνῳ τὸν φθινώδεα καὶ τὸν ἐμπυϊκὸν τρόπον· τὰ δὲ πῦα λευκά, ἔπαφρα, σιάλῳ μεμιγμένα· ἄλλοτε δ' αὖ τεφρώδεα, ἢ ὑπομελανίζοντα· καὶ βρογχίζον κοτὲ ἀνεπλύσθη ἐπὶ ποικίλῳ ἕλκεϊ, ἢν βάθος ἴσχῃ ἡ ἀπόστασις, εὖτε καὶ ἀπορρῶγες ἀναφέρονται τοῦ σπλάγχνου. βραγχώδεες, βραχύπνοοι, βαρύφωνοι, τὰ στήθεά σφιν εὐρέα γίγνεται, καὶ εὐρυτέρων τῆς ὑγρασίης δέονται· ὀφθαλμῶν τὰ μέλανα, στιλπνά· τὰ δὲ λευκά, λευκότατα, καὶ πίονα· μῆλα ἐρευθῆ, φλέβες ἐν τῷ προσώπῳ κυρταί. θῶυμα δ' ἐπὶ τουτέων. τόνος μὲν γάρ, εὐσαρκίης μείζων· εὐψυχίη δὲ τόνου δυνατωτέρη.

ΠΕΡΙ ΑΣΘΜΑΤΟΣ. κεφ. ια.

Εἰ ἀπὸ δρόμου, καὶ γυμνασίων, καὶ παντὸς ἔργου δυσπνοεῖ ἡ ἀνάπνοη, ἆσθμα καλεῖται· καὶ ἡ νοῦσος δὲ ὀρθόπνοια, καὶ ἥδε κικλήσκεται ἆσθμα. ἐν γὰρ τοῖσι παροξυσμοῖσι, ἀσθμαίνουσι καὶ οἵδε. ὀρθόπνοιαν δὲ ἐκάλεον, οὕνεκεν ὀρθίῳ σχήματι μοῦνον ἀναπνέουσι εὐφόρως· πνὶξ γὰρ ἐν κατακλίσει. εἵνεκεν τοῦ τόνου, τοῦ ἐπὶ τῷ πνεύματι, ὀρθόπνοια τοὔνομα. ὄρθιος γὰρ ἀνατέταται ἐς ἀνάπνοιην, κἢν ὕπτιος κατακλινθῇ ἄνθρωπος, κίνδυνος πνιγῆναι. πάθη δὲ πλεύμονι· ξυμπαθέες

δὲ καὶ τὰ ξυντελοῦντα ἐς ἀναπνοὴν, διάφραγμα, θώρηξ. ἢν δὲ καρδίη πάθῃ, οὔκοτε ἐς πολλὸν διαρκέσειε. τῇδε γὰρ ἡ τῆς ἀναπνοῆς καὶ τῆς ζωῆς ἀρχή. αἰτίη δὲ ψύξις καὶ ὑγρότης τοῦ πνεύματος· ὕλη δὲ, ὑγρὰ, παχέα, κολλώδεα. εὐπαθέες δὲ γυναῖκες ἀνδρῶν μᾶλλον, ὅτι περ ὑγραί τε, καὶ ψυχραί· οἱ δὲ παῖδες, τούτων περιγίγνονται ῥηΐτερον. ἡ γὰρ φύσις ἐν αὐξήσι θερμῆναι δυνατωτάτη. ἄνδρες δὲ εἰ καὶ μὴ ῥηΐδιοι παθεῖν, ἀλλὰ θνήσκουσι θᾶσσον. ἀμβολὴ δὲ θανάτου, ὅσοισι ἐν ἔργου πρήξι, ἢ ἐν εἰέλοισι πλεύμων θάλπεται καὶ διαίθεται, ὁκοῖόν τι τοῖσι τῆς τιτάνου ἐργάτῃσι, ἢ χαλκεῦσι, ἢ σιδηρεῦσι, ἢ καὶ λουτρῶν πυρσευτῇσι. μελλισμοῦ δὲ σημήϊα, βάρος τοῦ θώρηκος, ὄκνος ἐς τὸ ξυνήθες ἔργον, ἀτὰρ ἤδε ἐς ἅπασαν πρῆξιν. δύσπνοια ἐν δρόμῳ, ἢ πρὸς ὁδὸν ὀρθίην· βραγχώδεες, καὶ βηχώδεες, φῦσα ἐν τοῖσι ὑποχονδρίοισι, καὶ ἐρυγαὶ παράλογοι, ἀγρυπνίη, θερμασίη νύκτωρ σμικρὴ, ἀσαφής· ῥὶς ὀξείη, ἐς ἀναπνοὴν ἑτοίμη. ἢν δὲ ἐπὶ μεῖζον τὸ κακὸν ἕρπῃ, μῆλα ξυθρά· ὀφθαλμοὶ προπετέες, ὡς ἐπ' ἀγχόνῃ, ῥωγμὸς ἐν ἐγρηγόρσι· πολλὸν δὲ μέζων τὸ κακὸν ἐν ὕπνῳ· ὑγρὴ καὶ ἄηχος ἡ φωνή· πολλοῦ καὶ ψυχροῦ ἠέρος ἐπιθυμίη· ἐς τὸ ὕπαιθρον ἵενται. πᾶς γὰρ αὐτέοισι οἶκος ἐς ἀναπνοὴν οὐ διαρκής· ἀναπνέουσι ὄρθιοι, ὅκως ἅπαντα σπάσαι τὸν ἑλκόμενον ἠέρα ποθέοντες, ὑπὸ βαείης δὲ τοῦ ἠέρος καὶ διοίγουσι τὸ στόμα, ὡς τῷδε μέζονι χρεόμενοι· ὠχροὶ τὰ πρόσωπα, πλὴν τῶν μήλων. τάδε γὰρ ἐρυθρή. ἱδρὼς περὶ μέτωπον καὶ κληῖδας· βὴξ συνεχὴς, βιαίη· ἀναγωγὴ σμικρὴ, λεπτὴ, ψυχρὴ, ἰκέλη ὁκοῖόν τι καὶ ἀφροῦ ἐπάνθισμα. τράχηλος οἰδέει πνεύματος πρήσει. ὑποχόνδρια ἀνεσπασμένα· σφυγμοὶ μικροὶ, πυκνοὶ, πιεζεύμενοι, ἰσχνὰ σκέλεα· κἢν ὑπερτάθῃ τάδε, ἀπέπνιξέ κοτε ἐπιληπτικῷ τρόπῳ. ἢν δὲ ἐς ἀγαθὸν τρέπηται, βὴξ μακροτέρη, καὶ ἀραιοτέρη. ἀναγωγὴ πλειόνων τε πίων ὑγροτέρων· κοιλίης ταραχὸς,

πολλῶν ὑδατωδέων· οὔρων ἔκκρισις πολλή, κἢν ἐς ὑπόστασιν μηδὲν ἔχοι ἥκῃ, φωνὴ γεγωνοτέρη, ὕπνοι αὐτάρκεες, ὑποχονδρίων ἄνεσις· ἢν καί ποτε πόνος ἐς μετάφρενον ἐπ' ἀνέσι· ἆσθμα ἀραιόν, λεῖον, κερχνῶδες. ὧδε μὲν οὖν διαδιδρήσκουσι τὸν ὄλεθρον, ἢν δὲ τῇσι ἐπανέσεσι, κἢν περιῶσι ὀρθοστάδην, τοῦ πάθεος φέρουσι ξύμβολα.

ΠΕΡΙ ΓΝΕΥΜΩΔΩΝ, κεφ. ιβ.

Ἄσθματος ἰδέη τὸ πνευμῶδες, καὶ ἀπὸ τοῦ πνεύμονος τὸ πάθος ὅκως ἐπ' ἄσθματι. ξυνὰ γὰρ καὶ τὰ παρεόντα· σμικρὸν δὲ καὶ τὸ διάφορον. δύσπνοια μὲν γὰρ καὶ βὴξ καὶ ἀγρυπνίη καὶ θέρμη ξυνά· καὶ ἀποσιτίη καὶ ἰσχνότης ὅλου. καὶ γὰρ αἰσχρὸν ὂν τὸ κακὸν ἀποτείνεται, πλέω οὐ περαιτέρω ἑνὸς ἔτεος. ἤν τε γὰρ τὸ μετόπωρον ἄρξῃ, εἰς τὸ ἔαρ ἢ τὸ θέρος ἀπογίγνονται· ἤν τε χειμῶνι, ἐς τὸ μετόπωρον τελευτῶσι τὸν βίον. κοὶ δὲ καὶ γέροντες ἁλῶναι ῥηΐδιοι καὶ ἀπόφρικτοι, ἁλόντες ὅσον βραχέης ῥοπῆς, ἐς εὐνὴν θανάτου χρέος· ἄγχιστα ἅπαντες ἄπνοοι, σφυγμοὶ σμικροί, πυκνοί, ἀμυδροί. ἀλλὰ τάδε μὲν ξυνὰ πρὸς τὸ ἆσθμα· ἴδια δὲ ἀναβήσσουσι ὡς ἀνάξοντες. ματαιοπονέουσι δέ· οὐδὲν γὰρ ἀνάγουσι. εἰ δέ τι τοῦ πνεύμονος ἀπορραγείη βίῃ, σμικρόν, λευκόν, στρογγύλον, χαλαζῶδες· θώρηξ εὐρύτερος μέν, ἀδιάστροφος, ἢ δὲ ἀνέλκυστος· ἢν δὲ ἀνεκπύητος ὁ πνεύμων ᾖ, ὑγρῶν δὲ ὁκοίων τι πεπηγότων ἔμπλεως, διαλήψιες τῶν παροξυσμῶν τοῦδε μέζονες. οἱ μὲν οὖν ἀπεπνίγησαν θᾶσσον, πρίν τι κάκιον ἐς τὸ πᾶν ἀποσκῆψαι· μετεξετέροισι δὲ ἐς ὕστερον περὶ λαγόνα ἢ ἀνὰ σάρκα τὸ πάθος τελευτᾷ.

ΠΕΡΙ ΗΠΑΤΟΣ, κεφ. ιγ.

Ἧπαρ σπληνὶ ἐς θέσιν μὲν ἰσόῤῥοπον· δεξιὰ γὰρ ἡ δ' ἐπ' ἀριστερὰ τὰ σπλάγχνα ἰσάριθμα τῇ φύσει· ἄνισα δὲ ἐς δύναμιν καὶ ἐν ὑγιείῃ καὶ ἐν νούσοισι. ἐν ὑγιείῃ μὲν, ὅτι περ τὸ κράτος τῆς τροφῆς τὸ ἧπαρ ἴσχει. ῥίζωσις γὰρ φλεβῶν ἧπαρ· ἀτὰρ καὶ ἐν νούσοισι καὶ ἐς ὑγιείην πολλόν τι ἰσχυροτέρην ἔχει τοῦ θανάτου τὴν αἰτίην. ὁκόσον οὖν ἧπαρ ἐς ὑγιείην κρέσσον, τοσόνδε κάκιον ἐν νούσοισι. καὶ γὰρ ἐπιφλεγμαίνει θᾶσσόν τε καὶ βιαιότερον, καὶ ἀφίσταται ξυνεχέστερόν τε καὶ ὀλεθριώτερον. ἐπὶ σκίῤῥῳ δὲ ὠκύτερον σπληνὸς καὶ περιαλγέστερον κτείνει. τὰ μὲν οὖν τῆς φλεγμασίης ἐν τοῖσι ὀξέσι ἔλεξα· ἢν δὲ ἐς πύον τρέπηται, ὀδύνη ὀξεῖα ἴσχει μέσφι κλειδὸς ἢ ἄκρου ὤμου. ὑπὸ γὰρ τοῦ ἄχθεος ἕλκει τὸ διάφραγμα, ἐξ οὗ τὸ ἧπαρ ἤρτηται· τὸ δὲ διάφραγμα τὸν ὑπὸ τῇσι πλευρῇσι ὑμένα βρίθει. ξυνέπεται γὰρ αὐτέῳ· ὁ δὲ ἐπὶ τὴν κληΐδα ἠδὲ ἄκρω τῶν ὤμων ἀποτέταται, καὶ τάδε ξυνεφέλκεται κάτω. πῦρ δριμὺ ξὺν ῥίγεσι ἐπὶ τῇ ἀποστάσει, βὴξ ξηρὴ, οὐ μάλα πυκινὴ, χροιὴ χλοήβαφοι. ἢν δὲ κατακορέως ἔωσιν ἰκτερώδεες, τοῦ λευκοχρόου εἴδεος· ὕπνοι καθαροὶ φαντασίῃ οὐ μάλα· νηφαλέοι μὲν ἐς πάντα· ἐς ἓν δέ τι τῶν περισκαίρων ἐξαπίνης παρακοπαὶ, καὶ κατέστησαν εὐθέως· ὄγκος ὑπὸ τιτθῇσι ἢ πλευρῇσι, ἀπάτη δὲ πολλοῖσι ὅκως περιτοναίου γίγνεται. ἀλλ' ἢν μὲν ἡ ὑπὸ τὰς νόθας ὄγκος ὀδύνῃ πιεζευμένοις, τὸ ἧπαρ οἰδέει. ἔμπλεων γὰρ ὑγρασίης· ἢν δὲ μὴ ὑπὸ τὸ ὀστέον * μίμνωσι οἰδέει, τοῦ ὑμένος τὸ σημεῖον· καὶ τοῦ μὲν περιγραφῇ καὶ τὰ ὅρια δῆλα. μετὰ γὰρ τὴν περιαγωγὴν τῶν λοβῶν ἐς λαγαρὸν τὸ ἐπιγάστριον πιέζουσα χεὶρ ἱζάνει· περιτοναίου δὲ ἀόριστος ἡ σκληνείη, καὶ τοῦ πέρατος ἡ ἀπόφυσις ἀφανής. ἢν μὲν εἴσω ἡ ἀπόστασις ῥέπῃ, πολλόν τι κρέσσον ἡ φύσις ἰητροῦ. ἢ γὰρ ἐς ἔντερα, ἢ ἐπὶ κύστιν τρέψει τὰ

πύον· ἀσινεστέρη δὲ πολλὸν ἡ ἐς κύστιν ὁδός. ἢν δὲ ἔξω ῥέπῃ, κακὸν μὲν μὴ τάμνειν. ἤν τε γὰρ οὕτως ἔῃ, αὐαίνεται ὑπὸ τοῦ πύου τὸ ἧπαρ, καὶ οὐκ ἐς ἀμβολὴν ὁ θάνατος. ἢν δὲ θέλῃς τάμνειν, αἱμορραγῆσαι κίνδυνος, καὶ αὐτίκα τὸν ἄνθρωπον ἐκθανεῖν. ἄσχετος γὰρ αἱμορραγίη ἐφ᾽ ἥπατι. ἢν οὖν ἐς ἀνάγκην τομῆς καταστῇς κοτὲ, καυτῆρα ἔμπυρον διαφανέα πυρώσας, καὶ διώσας μέσφι τοῦ πύου. τωυτὸ γάρ σοι τέμνει τε καὶ καίει. καὶ ἢν περιγίγνηται, πύον ἐκρεύσῃ λευκὸν, πέπον, λεῖον, κακῶδες, ὅτι παχύ· τοῖσδε καὶ πυρετοὶ καὶ τὰ δεινὰ ξυνδιδοῖ· ῥηϊδίως τε ἀλέξεται πάντα. ἢν δὲ ἐς ἔντερον τὸ πύον ἐγχέηται, ἡ γαστὴρ πρόσθε μὲν ὑδατώδεα διαρρέει· ἔπειτα κρεῶν πλύμασι ἴκελα. αὖθις αὖ δυσεντερώδεα ὁκοῖα ἐφ᾽ ἕλκεσι. ἀτὰρ καὶ αἱμάλωψ κοτὲ καὶ θρόμβος ἐξέχθη. φέρεται καὶ χολὴ ξανθὴ, κατακορὴς, ἢ πρασοειδὴς, καὶ ὑστάτη ἐς ὄλεθρον μέλαινα. ἢν δὲ ἀνέκπυτον τὸ ἕλκος γίγνηται, καὶ κακώδεα ἡ γαστὴρ ὁκοῖόν τι σηπεδόνα ὑπάγῃ, τροφὴ ἄπεπτος διεκθέει ὑπ᾽ ἀκρασίης κοιλίης τε καὶ ἐντέρων. οὐ πέσσει γὰρ αὖθις οὐκ ἔχον τὸ ἧπαρ· πῦρ τε ἐπὶ τοῖσδε δριμὺ, καὶ πάντως ἐς κακὸν ἡ ῥοπή. σαρκῶν ξυντήξιες, σφυγμοὶ μικροὶ, δύσπνοοι δέ, οὔτε οὐκ εἰς μακρὸν ἐτελεύτησαν τὸν βίον. μελλεξετέροισι δὲ ἡ δυσεντερίη μὲν καὶ τὸ ἕλκος ἰήθη· ἐς ὕδρωπα δὲ κατέστρεψε ἡ νοῦσος. ἢν δὲ ἅπαντα ξυνδιδῷ, πύον λευκὸν, λεῖον, ὁμαλὸν· ἄοσμον γὰρ ἐκρέει ἡ γαστήρ· πέσσει δὲ τὰ σιτία, εὔελπις ὥνθρωπος. ἄριστον δὲ διὰ οὔρων κεκρίσθαι· ἀσφαλεστέρη δὲ καὶ ἀσινεστέρη ἡ τῇδε τοῦ πύου ὁδός. ἢν δὲ ἀπὸ τῆς φλεγμονῆς ἀνέκπυτον ᾖ τὸ ἧπαρ, ἄπυρον μὲν οὐ γίγνεται, τὸν ὄγκον τε τὸν σκληρὸν ἴζον εἰς σκίρρον ἰσχύεται· οὔτε πόνος μὲν οὐ ξυνεχής· νωθὴς δὲ, κὴν παρῇ· ἀραιὴ δὲ καὶ θερμή· ἀποσιτίη, πικρῶν χυμῶν ἡδονὴ, γλυκέων ἀηδίη, ῥιγώδεες, ὑπόλευκοι, χλωροὶ, οἰδαλέοι ὀσφὺν καὶ πόδας. πρόσωπα ῥυσὰ, γαστὴρ ξηρὴ, διαχωρήσιες πυκ-

ναί. κορυφὴ γὰρ τῶν κακῶν ὕδρωψ. ἐπὶ τῷ ὕδρωπι, ἢν μὲν οὖρα πολλά, παχέα, ἐπίδοσιν ἔχοντα πολλὴν, ἰλυώδεα καταῤῥαγῇ, ἐλπὶς ἐκρεῦσαι τὸν ὕδερον· ἢν δὲ λεπτὰ καὶ αὐτόσατα καὶ ὀλίγα, τῷ ὕδρωπι ξυμφορέει· ἢν δὲ μεταβάλλῃ εἰς τὸ ἀρχαῖον ἡ φύσις, καὶ καταῤῥαγῇ ποτὲ εἰς κοιλίην, ἐπὶ πολλοῖσι πάχεσι, ὑδατώδεσι καὶ τὸν ὕδρωπα ἰήσατο· σφαλερὴ δὲ ἡ τοιαύτη ἐπικουρίη. ἐπὶ γὰρ τῇσι ἀθρόῃσι κενώσεσι, ἡ δὲ τῇσι ἐσχάτῃσι ξυμπλώσεσι, ἐξέθανόν ποτε ὑπ' ἀδυναμίης οἱ κάμνοντες, ὅκως ἐξ αἱμοῤῥαγίης. ἀσινέστερον δὲ λύει ἱδρὼς, ἢν πολὺς ἐκρυῇ. οὐ πάνυ γὰρ ἰκμαλαῖοι οἱ ὑδρωπιώδεες. ἥδε τῶν ἐν ἥπατι παθέων ἡ τελευτὴ γίγνεται· ἢν δὲ ἐμπύῃ τὸ ἧπαρ, * μείρακες, καὶ οἱ μέσφι ἀκμῆς, ἧσσον γυναῖκες. προφάσιες δὲ ἀκρασίη καὶ νοῦσος μακρὴ, μάλιστα ἐπὶ δυσεντερίῃ ξυντήξεσι. καὶ γὰρ δὴ καὶ τοὺς δὲ ἐκικλήσκον ξυντηκτικοὺς, τοὺς ἐπὶ ἕλκεσι ἥπατος ἰσχνοὺς ἀποθνήσκοντας.

ΠΕΡΙ ΣΠΛΗΝΟΣ, κεφ. ιδ.

Σπλὴν ξυνήθες χρόνιον νόσημα, σκίῤῥος· ἔμπυος δὲ οὐ ῥηϊδίως· γίγνεται δ' οἵων, εὖτε πόνος μὲν οὐ τρηχὺς, ὄγκος δὲ πουλὺς τῆς ἐπιπνοίης μέζων. ἐπὶ δεξιὰ γὰρ ὤφθη μέσφι τοῦ ἥπατος ὅλῃ τῇ κοινωνίῃ ἐποιδέων· τοὔνεκεν πολλοῖσι ἀπάτη γίγνεται, ὡς τοιοῦδε οὐκ ἐόντος σπληνὸς, ἀλλὰ τοῦ ὑμένος πάθος. τὸ γὰρ περιτόναιον φλεγμαῖνον σφίσι δοκέει. ἀπηνὴς δὲ καὶ ἀπέραμνος ὅκως λίθος. τοιόσδε τὰ πολλὰ ἐπὶ σκίῤῥῳ γίγνεται σπλὴν, εὖτε καὶ ἀπορίη ξυνέσι παντελής. ἢν δὲ καὶ ἐμπυΐσκῃ, εὐαφὴς μὲν, εἴκων ἐπὶ τῇ θίξει κατὰ κορυφὴν, ἔνθα ἡ τοῦ πύου χώνα· ὅπη δὲ ἂν ἐκπύητος, οὐκ εἴκει· ἄλλοτε δὲ τῇ κοιλίῃ ἅπας ἐπαιωρῆται· τῇ δὲ κἀκεῖσε πρὸς τὰς ἀπώσιας φερόμενος, ἔστ' ἂν σμικρότερος ἐὼν, χώρην ἐς τὸ ἐμπλώειν ἴσχῃ. ταύτῃ,

ἀπορίη μάλιστα πρὸς τῇσι ῥήξεσι· ἐπὶ δὲ τάσιος σημήϊα,
πυρετοὶ, πόνοι καὶ ῥίγεα. τὰ πολλὰ γὰρ ἔασι· ἄελγοι δὲ ἐπὶ βρα-
χείῃ θέρμῃ, καὶ ἀνώδυνοι. τῇδε καὶ λέληθέ κοτε ἐς σπλῆνα
ἀπόστασις. μανὸν γὰρ καὶ ἐπαναίσθητον καὶ ἐν ὑγιίῃ τὸ σπλάγ-
χνον· οἰδαλέοι, ὑδερώδεες, μελάγχλωροι ξὺν δυσφορίῃ,
ἡ δύσπνοια ὡς ἀπὸ βάρεος τοῦ θώρηκος. ἐπίδηλον γὰρ τὸ κα-
κόν· ἄχρι τῆς ἄνω γαστὴρ πίμπλαται ὑπὸ πνεύματος πάχεος,
ὁμιχλώδεος, ὑγροῦ, ὡς δοκέειν, οὐκ ἐόντος ὑγροῦ. βὴξ,
πολλὸν θυμὸς ἐγγίγνεται, καὶ βραχέα ξηρὰ βήσσουσι, κοιλίη
ἢν τι κάτω φέρῃ ὑδατώδεα, τὸ πρῶτον σμικρὸν ἐπικουφί-
ζουσα· εἰ δὲ ἐπὶ μᾶλλον ἐκδιδῷ, ξυντήκει μὲν τὸν ἄνθρωπον·
ὠφελέει δὲ οὐδὲν ἧσσον· ἢν δὲ καὶ ἐκραγῇ, πύον μὲν καθαρὸν
πέπον, οὔ κοτε ἐσσύθη, ὑπόλευκον δὲ καὶ τεφροειδὲς, ἄλλοτε δὲ
τρυγῶδες ἢ πελιδνόν· ἢν δὲ καὶ βαθυτέρη ἡ ἀπόστασις γένη-
ται, καὶ μετὰ τὸ ὑγρὸν εὖτε καὶ τοῦ χυμοῦ τι τοῦ σπληνὸς ἔξεισι,
συντακέντος. μελάντεροισι δὲ καὶ ὅλα μέρεα τοῦ σπληνὸς ἠνέ-
χθη. εὔλυτος γὰρ καὶ φύσει σπλήν· ἢν δὲ καὶ μὴ καθίσηται τῷ
ἕλκεϊ, μίμνῃ δὲ ἐς πολλὸν χρόνον, ἀπόσιτοι, καχέκται, οἰδα-
λέοι, ἰδεῖν ἀπρεπέες, πολυελκέες πάντῃ· μάλιστα δὲ ἐς κνήμας·
στρογγύλα, πελιδνὰ, κοῖλα, ῥοπαρὰ, δυσαλθέα τὰ ἕλκεα· τῇδε
ἐπιξυντακέντες ὤλοντο· ἐπὶ δὲ σμικρῷ ὄγκῳ μετὰ σκληρίης,
ἀντιτυπίης, ἀπονίη. διὰ τόδε πολλὸν χρόνον ζῶσι οἵδε· ἢν δὲ τοῦ
πάθεος ἡσσῶνται, χρεὼν ὕδρωψ, ἢ φθίσις καὶ τοῦ σκήνεος τηκεδὼν
ἐπιγίγνεται· ἀτὰρ ἤδε σῶος ὁ τρόπος τοῦ ὀλέθρου σφέας τοῦ ζῆν ἐξά-
γει· παιδία μὲν οὖν καὶ νέοι παθέειν τε ῥηΐτεροι καὶ ἀπαλλαγῆναι
ῥηΐτεροι· γέροντες δὲ οὐκ εὐπαθέες μὲν, διαδρῆναι δὲ ἀδυνάτοι·
ἀτὰρ καὶ πρεσβῦται ἔλαθόν τινες ὑπὸ σπληνὸς διαφθαρέν-
τες. καὶ γὰρ καὶ ἐπὶ σμικρῷ ὄγκῳ τοῦ ὀλέθρου σφίσιν ἡ ῥοπή. φέρει
δὲ καὶ νοῦσος μακρὴ, φθινώδης, καὶ νέοισι ἀργίη μάλιστα, ὁκόσοι-
σι ἀπ᾽ ἀγροτίης ἢ γυμνασίων πολλῶν, ἄπονον τὸ σῶμα. χωρίοι

ἑλκώδεα, ὕδατα πλατέα, ἁλμυρὰ, βρομώδεα· ὡρῶν τὸ θηριῶδες μετόπωρον.

ΠΕΡΙ ΙΚΤΕΡΟΥ, κεφ. ιε.

Ἢν χολῆς ξανθῆς λεκιθώδεος ἢ κροκώδεος ἢ τῆς μελαγχλώρου, ἐς τὸ παντελὲς ἀνάχυσις ἀπὸ τοῦ σπλάγχνου γένηται, τὸ πάθος ἴκτερος κικλήσκεται, χαλεπὸν μὲν ἐν ὀξέσι· οὐ γὰρ μόνον πρὸ ἑβδόμης κτείνει φανὲν, ἀλλὰ καὶ μετ' ἑβδόμην ἔκτεινε μυρίους· σπανίως δὲ εἴ τε ἔκρινε πυρετὸν ἐς τέλος τὸ πάθος, ἀλλ' αὐτὸς οὐ ῥηϊδίως λύεται· ξυνίσταται δὲ οὐκ ἐπ' αἰτίῃ μοῦνον ἥπατος, ὅκως τοῖσι τῶν ἰητρῶν δοκέει, ἀλλὰ κοιλίῃ, καὶ σπληνὶ, καὶ νεφροῖσι, καὶ κώλῳ. καὶ ἐφ' ἥπατι μὲν ὧδε· ἢν φλεγμαίνῃ ἡμῖν ἢ σκίρρον ἴσχῃ τὸ ἧπαρ, ἄτρεπτον δὲ τὸ ἐς ἐργασίην ἔῃ, τίκτει μὲν ἐν τῷ ἥπατι χολήν· καὶ διακρίνει τήνδε ἡ ἐν ἥπατι οὖσα κύστις· ἀλλ' ἢν αἱ φέρουσαι ἐς τὸ ἔντερον τὴν χολὴν ὁδοὶ ὑπὸ τῆς φλεγμασίης, ἢ τοῦ σκίρρου φραχθῶσι, πλημμυρῇ δὲ ἡ κύστις, παλίσσυτος ἡ χολή. τῷ αἵματι οὖν μίσγεται· τὸ δ' αἷμα, ἐς πᾶν τὸ σκῆνος φοιτέον, ἄγει τὴν χολὴν παντὶ τῷ σώματι· γίγνεται δ' ἡ ἰδέη χολῆς· λευκὰ δὲ καὶ ἀργιλώδεα τὰ σκύβαλα. οὐ γὰρ γίγνεται χολήβαφα, ὅτι περ οὐκ ἴσχει τοῦ δὲ τοῦ χυμοῦ τὴν ἐπιρροήν· τῇδε καὶ γαστὴρ ἐπίξηρος· οὔτε γὰρ ὑγραίνεται, οὔτε δάκνεται χολῇ· χροιὴ δὲ, τοῦ λευκοχρόου εἴδεος. ἐπὶ σπληνὶ δὲ ἢν ἴκτερος φανῇ, μελάγχλωρος· μέλαινα γὰρ αὐτέου ἡ τροφὴ, ὅτι περ ἐκμαγεῖόν ἐστιν αἵματος μέλανος, οὗ τὴν ἀκαθαρσίην ἐοῦσαν οὐ δέχεται, οὐδὲ ἐκπονέει νοσέων ὁ σπλήν· ἡ δὲ ξὺν τῷ αἵματι πάντῃ φοιτῇ. διὰ τόδε μελάγχλωροι ἀπὸ σπληνὸς ἰκτέρου· ἀτὰρ καὶ ἐπὶ τοῖσι σκυβάλοισι τοῖσι ξυνήθεσι, ἔτι καὶ μελαντέρη χροιή. τῆς γὰρ σπληνὸς τροφῆς τὸ περιττὸν, ἐς ἔξοδον περίττωμα γίγνεται, καὶ ἐπὶ

κώλῳ καὶ γαστρὶ ἴκτερος, ἢν γὰρ εἰς πέψιν ἡ γαστὴρ καὶ τῷ κώλῳ κακωθῇ. καὶ γὰρ καὶ ἐν κώλῳ πέψις, καὶ ἀπὸ τοῦδε ἡ ἐς τὸ ἧπαρ ἀναγωγὴ τροφῆς. ἢν οὖν ὠμότερον τὸ ἧπαρ τὴν ἄλλην τροφὴν λάβῃ, τὴν μὲν ἰδίην ἐργασίην πονέει· τὴν δὲ ὀθνείην, ἐᾷ. τὸ γὰρ ἐν τῇ ἀναδόσει αἷμα, τὴν ἀεργίην τὴν τοῦ κώλου ἐπέχον, διασπείρει πάντη χεόμενον. ἀπεψίη δὲ ἡ ἐν κώλῳ, χολῆς ἐπὶ ἐργασίη. ὧδε καὶ ἐπὶ παντὶ γίγνεσθαι σπλάγχνῳ δυνατὸν ἴκτερον, οὐ μόνον τῶν ἐς τὸ ἧπαρ πεμπόντων τροφήν· ἀλλὰ κἢν ἀπὸ ἥπατος λαμβάνῃ. οὐ γὰρ ὀχετοῖσι αἰσθητοῖσι μοῦνον ἡ φύσις πάντη διαπέμπει τὴν τροφήν, ἀλλὰ πολλῷ πλέον ἀτμοῖσι, οἳ γὰρ ἀπὸ παντὸς εἰς πᾶν ἐνεχθῆναι ῥηΐδιοι, τῆς φύσιος αὐτοὺς καὶ διὰ στερεῶν καὶ πυκινῶν ἀγούσης. γίγνονται οὖν οἱ ἀτμοὶ χολόβαφοι, καὶ χρώζουσι, ἢν ἀνίζωσι τοῦ σώματος. οὐ μὴν ἐπὶ κῶλον ἡ τῆς κοιλίης ἔκκρισις λευκή. ἀσινὲς γὰρ τὸ ἧπαρ ἐς φύσιν, καὶ ἐκροίην ἴσχει ἐπὶ ἔντερα χολῆς. δυνατωτάτη δὲ καὶ ἡ ἐπὶ τῷ παντὶ ἕξις, ἴκτερον τεκεῖν. ἴσχει γὰρ καὶ ἐν ὅλῳ τὴν αἰτίην. ἔστι δὲ τοιήδε· πάντη μὲν τὸ θερμὸν ἐς πέψιν, πάντη δὲ ὑγρῶν γένεα καὶ διάκρισις, ἄλλων μὲν ἄλλη, ἑκάστῳ δὲ οἰκείη· ἐν σαρκὶ μὲν ἱδρώς, ἐν ὀφθαλμοῖσι δὲ δάκρυον· ἐν ἄρθροισι δὲ καὶ ῥινὶ μύξη, ἐν ὠσὶ κυψελίς. ἢν οὖν ἐς ἕκαστον ἔργον τὸ θερμὸν ἐκκάμῃ, αὐτὸ μὲν ἐς δριμὺ καὶ πυρῶδες ἐτράπη· τὰ δὲ ὑγρὰ πάντα γίγνεται χολή· πυρὸς γὰρ ἔργα πικρὰ καὶ χολόβαφα. ἢν δὲ καὶ ἐν αἵματι ἀπεψίη ξυμβῇ, γίγνεται τὸ αἷμα χολοειδές, σκίδναται δὲ πάντη τρέφον· διὰ τόδε πάντη φαίνεται χολή. δεινὸν μὲν γὰρ τὸ πάθος, φοβερὴ δὲ ἡ χροιὴ εἰδεῖ, καὶ χρυσοειδέες ἔασι τὴν χροιήν. οὐ γὰρ ἀνθρώπῳ εὐπρεπές, ὅγε ἐν λίθῳ καλὸν ἔῃ. προσεοικὸν δέ μοι φράζειν καὶ πόθεν τοὔνομα, πλὴν ὁκόσον τῶν χερσαίων ἰκτίδων τῶν τετραπόδων θηρίων. τοιοῖσι δὲ ἔασι οἱ ὦπες οἵδε. εἴδεα τοῦ πάθεος δοιά. ἢ γὰρ ἐς τὸ ξανθόν, καὶ τὸ κροκῶδες ἐτράπη τοῦ λευκοχλώρου εἴδεος, ἢ ἐς τὸ πελιδνὸν καὶ μέλαν. τῶν δὲ μέν-

τι ἡ αἰτίη· εἴδη δὲ καὶ χολῶν ἐστὶ αἰτίη. καὶ γὰρ τῆσδε ἡ μὲν ξανθή, λεπτή, διειδής, λεπτοτέρου εἴδεος, ἢ ἐς τὸ πελιδνὸν καὶ μέλαν· ἢ δὲ κατακορής, ὡς κρόκον, ἢ λέκιθον φαίης τοῦ αὐτοῦ εἴδεος. δευτέρη δὲ μελαντέρης χροιῆς πρασίζουσα, ἰσατώδης, μέλαινα· μυρίαι δὲ ἐν μέσῳ τῶν χροιῶν παραλλαγαί· παρὰ δὲ τὸ θερμὸν τουτέων καὶ τὰ ὑγρά, ἢ σηπτά. ἀτὰρ καὶ τὰ σπλάγχνα τοῦδε ἐστὶ αἴτια· ἢν ἢ ξανθόν, ὡς τὸ ἧπαρ· ἢ πελιδνόν, ὡς ὁ σπλήν· ἢν μὲν ἐπὶ σπλάγχνῳ τινὶ ἴκτερος γίνηται, ἐπὶ ἥπατι μὲν, τὰ ἥπατος προφανέα· ἐπὶ δὲ σπληνί, τὰ σπληνός. ἕκαστα δὲ τὰ τῶν ἄλλων ἑκάστου. ἢν δὲ μηδενὸς φαίνηται, τῆς ὅλης ἕξιός ἐστι ἡ πάθη. διαφανῆ δὲ καὶ τὰ ἐν τοῖσι λευκοτάτοισι ὀφθαλμοῖσι· μετώπου δὲ, πρὸς κροτάφοισι· μᾶλλον τοῖσι λευκοῖσι φύσι, καὶ ἐπὶ σμικρῷ ἰκτέρῳ ἡ χροιὴ μέζων ἐπανθέει. ὁκόσοισι μὲν οὖν μέλας ὁ ἴκτερος, χροιὴ μελάγχλωροι, ῥιγώδεες, ἀδρανέες, ὄκνῳ εἴκοντες, ἄθυμοι, βρομώδεες δὲ τὴν ὀσμήν, πικροὶ δὲ τὴν γεῦσιν, τὴν ἀναπνοὴν οὐκ εὔκολοι. γαστὴρ δακνώδεες, διαχωρήματα πρασοειδέα, ὑπομέλανα, ξηρά, μόλις διαχωρούμενα, οὖρα κατακορέα ἐπὶ τὸ μελάντερον· ἄπεπτοι, ἀπόσιτοι, ἄγρυπνοι, ἄθυμοι, μελαγχολώδεες. ἐπὶ δὲ τὸ λευκότερον, χροιὴ μὲν λευκόχλωροι, γνώμῃ δὲ φαιδρότεροι· σιτίων ἄρξασθαι μὲν ὀκνηροί, ἐμφαγεῖν δὲ οὐκ ἀηδεῖς, πέψαι ῥηΐδιοι τῶν πρόσθεν μᾶλλον· διαχωρέουσι λευκά, ξηρά, ἀργιλώδεα· οὐρέουσι ξανθά, ὠχρά, κροκοειδέα. ἀμφοῖν δὲ τὸ ξύμπαν σῶμα κνησμῶδες, θέρμη ἀνὰ ῥῖνας, σμικρὴ μὲν, δακνώδης δέ· ἄμουσον τὸ χολῶδες· γεῦσις μὲν πικρῶν, οὐ πικρὴ τὸ θωῦμα, οὐ μὴν γλυκέων· γλυκέων δὲ πικρή. ἡ γὰρ ἐν τῷ στόματι χολὴ ἐνίζουσα τῇ γλώσσῃ, ἐπιπρόσθεν τῶν ἐδεσμάτων ἐντυγχάνουσα, τὴν αἴσθησιν σφίζεται τήνδε. ἡ γὰρ γλῶσσα ἀναπιοῦσα τῆς χολῆς τῆσδε, οὐκ ἐκείνων αἰσθάνεται· καὶ τὸν μὲν πρόσθεν τὸν τῆς ἀποσιτίης χρόνον, ἀτρεμέει ἡ χολή. ἀτὰρ οὐδὲ ἡ γλῶσ-

σα τῷ ἤθεϊ ἄχθεται· ἢν δὲ ἀναζέσῃ χεύμασι ἐπίπροσθεν τῶν ἐδεστῶν, τὴν γλῶσσαν εἴδε κενεήν. ἤντε οὖν πικρὸν ἔῃ σιτίον, πικρῶν αἴσθησις· ἤντε γλυκὺ, χολώδεος. φθάνει γὰρ ἡ αἴσθησις τῆς χολῆς· ἀπάτη δὲ ξυνέστι τοῖσι ἠχευμένοισι τὰ πικρὰ γλυκέα φαίνεσθαι. οὐ γὰρ οὕτως ἔχει. ἀλλ' ὅτι μὴ ἐπὶ τῷ ἰζαίνοντι πικρῷ πικράζεται μόνος διὰ τὸ ξυνήθες τῆς νούσου, φαντασίῃ γλυκάζοντος γίγνεται. ἡ αὐτὴ δὲ κατάστασις καὶ ἐν γλυκέσι, καὶ πικροῖσι χεύμασι· ἀπατηλὸν ἄρα χευμάτων περικάλυμμα ἡ χολή. ἢν μὲν οὖν μὴ ξὺν τινὸς σπλάγχνου θερμασίῃ φανῇ, ἀσινὲς μὲν ὡς ἐπίπαν· μακρότερον δέ· ἢν δὲ καὶ ἐγχρονίσῃ, καὶ ἐπιφλεγμαίνῃ σπλάγχνον, ἐς ὕδρωπα τὰ πολλὰ καὶ καχεξίην τελευτᾷ. πολλοὶ δὲ καὶ δίχα ὕδρωπος ἐκτακέντες ὤλοντο. ξυνήθες δὲ μειρακίοισι νέοισι, καὶ τοῖσι δὲ ἀσινέστερον· παιδίοισι δὲ, οὐκ ἀήθες πάγχυ· οὐ πάντῃ δὲ ἀσφαλές.

ΠΕΡΙ ΚΑΧΕΞΙΗΣ, κεφ. ιϛ.

Ξυμπάντων ὁμοῦ παθέων καχεξίη ἐστί. ἅπασαι γὰρ αἱ νοῦσοι, τῆς δὲ ἀπότοκοι· ἀτὰρ καὶ ἥδε μουνὴ ἀρχῆθεν τῶν ἄλλων φαρμάκων ἐπίδοσιν ἔχουσα πολλὴν ἰλυώδεα, κατὰ προωΐσα γίγνεται πάθος· καὶ ἕξις μὲν κακὴ σχέδιος ξυνὴ πάντων, καὶ ξυμπτώματα πολλὰ, καὶ οὔνομα τόδε ξύμβολον· ἰσχνότης δὲ, ἢ ὦχρος, ἢ οἶδος, καὶ εἴ τι ἕτερον περίσκαιρον ἀνὰ τὸ σῶμα· καχεξίη δὲ ἑνὸς μεγάλου πάθεος ἰδέη, καὶ τοῦδε τοὔνομα. ἡ γὰρ τοῦ ἀνθρώπου ἐς τὰ πάντα εὐεξίη, καὶ ἡ ἐς πέψιν, ἢ ἐς ἀνάδοσιν αἵματος γίνεται· ἥδε πᾶν ἔργον φύσιος, ἐφ' οἷσι εὔπνοια, εὐτονίη, εὐχροίη, τὸ πρόσθεν ὑγιείη· ἢν δὲ ἐς ἀσθενείην κακοχυμίης ἡ φύσις τραπῇ, τόδε ἐστὶν ἡ καχεξίη. ἡ νοῦσος ἥδε δυσαλθὴς, ἥδε μήκιστον κακόν. καὶ γὰρ τίκτεται χρόνῳ μακρῷ, καὶ

οὐδὲ ἐπὶ μιῇ τοῦ σώματος κακίῃ, καὶ οὐδὲ ἐπὶ σπλάγχνῳ ἑνί· ἀλλὰ γὰρ τῶν ἁπάντων ἕπεται ἐς πονηρόν. τουτέοισι τὰ ἀπότοκα τοῦδε νοσήματα, ἄφυκτα γίγνεται, ὕδρωπες, ἢ φθίσιες, ἢ συντήξιες. καὶ γάρ τι καὶ τῆς καχεξίης προφάσιες ἀδελφαὶ τῆς συντήξιος ἔασι. ἡ δὲ νοῦσος μακρὴ δυσεντερίη ξυνεχής· νούσων ὑποστροφαὶ ἐνίοισι. ἀσιτίη μὲν γὰρ, καίτοι καὶ προσφέρονται πολλά· ὠμῶν δὲ καὶ ἀτρέπτων ἡ ἀνάδοσις. ἐργασίη γὰρ τροφῆς ἡ ἐς πέψιν ἄπορος. αἰτίη δὲ καὶ αἱμορροΐδων ῥόου ἐπίσχεσις, ἢ ἐμέτων συνήθων ἀπαλλαγή· γυμνασίων ἀργίη, ἀνασμὸς ἱδρώτων, καὶ μεγάλων πόνων ἐκθυμίη· εὖτε τῶν παρεόντων ἕκαστον, ὡς τὸ μηδὲν οὐκ ἐπιστρέφειν· βάρος τοῦ σκήνεος, ὦχρος ἄλλοτε καὶ ἄλλοτε, γαστὴρ φυσώδης, ὀφθαλμοὶ κοῖλοι, ὕπνοι βαρέες, νωθροί. ἀλλὰ τάδε ῥεμβώδεα μὲν γιγνόμενα, νούσου ἀπιστίην ἴσχει· ἢν δὲ ῥιζώσαντα μίμνῃ, μηδὲ ἀπιέναι ἐθέλῃ, μεγάλου κακοῦ ἐστὶ σύμβολα. ἑσταότες μὲν, οἰδαλέοι, πόδας τε καὶ κνήμας· κατακλινόμενοι δὲ, τὰ κεκλιμένα μηρία· κἢν ἐναλλάξῃ τὴν κατάκλισιν, τὸ εἶδος ἐπ' ἐκεῖνα φοιτῇ· ὑγροῦ τε ἢ ψυχροῦ ἐς τὸ βάρος περίοδος. ἢν γὰρ ἡ θέρμη τὸ ὑγρὸν ἐξατμίζῃ, τοῦδε οὐκ ἀναχεομένου, εἶτα καταῤῥέει. εὔσιτοι μὲν πολλῶν σιτίων· ἀδδηφάγοι κάρτα. ἀνάδοσις ταχυτέρη πέψιος, ὠμοτέρων μᾶλλον ἢ ἀπέπτων. ἐξανέργαστος δὲ ἡ θρέψις. ἀλλὰ τόδε οὐκ ἐν τῷ ὅλῳ πέσσεται ὑπὸ τῆς φύσιος. ἡ γὰρ ἐν τῇ κοιλίῃ τοῦ θερμοῦ ἀτονίη, καὶ ἐν τῷ σκήνεϊ ὁμοίη. τουτέοισι, οὐδὲ χρηστὸν, οὐδὲ εὔχροον αἷμα γίγνεται, καὶ ἐπὴν ὠμὸν ὅλον τὸ σῶμα πλησθῇ, καὶ ἡ ἐς τὰ σιτία ὄρεξις οἴχεται τῆς καχεξίης ὧδε μέσφι στομάχου νεμομένης, καὶ τοῦ πάθεος κορυφὴν ἴσχοντος ἤδη, οἰδαλέοι μὲν, ἀδρανέες δὲ, καὶ ἐς πᾶσαν πρῆξιν ἄθυμοι· κοιλίη δὲ ξηροτέρη. ἄχολα τὰ πολλὰ, καὶ λευκὰ, ψηχέα, καὶ ὠμὰ διαχωρέουσι. τὸ σκῆνος αὖοι, ἀνίδρωτες, κνησμώδεες, ὕπνος ἑδραῖος μὲν οὐδα-

μῆ, κεκλιμένῳ δὲ νυσταγμός· βραδύπνοοι, σφυγμοὶ ἀμαυροὶ, ἀσθενέες, πυκνοί· πυκνότατοι δὲ ἐπὶ πᾶσι καὶ σμικρῇ πρήξι. ἆσθμα δ' ἐπὶ τοῖσδε ἡ ἀναπνοή· φλέβες ἐπὶ τοῖσι κροτάφοισι ἐπηρμέναι ἀσαρκίῃ τῶν πέριξ· ἀτὰρ καὶ ἐπὶ τοῖσι καρποῖσι πολὺ μέζονες διοιδέουσαι, μελάγχρωρον τὸ αἷμα. ἐπὶ τοῖσδε φθίσις, ἢ σύντηξις· ἀναπνοὴ, ἀνὰ σάρκα ὕδρωπα, ἤ τιν' ἀσκίτην ἤγαγε. καὶ τῶνδε ἄφυκτος ἡ γλύνα. φέροισι δὲ ἡλικίαι, γῆρας, καὶ οὐκ ἀποδιδρήσκοισι. παῖδες ταχὺ παθεῖν τε εὔκολοι, καὶ ἀπαλλαγῆναι ῥηΐτεροι· ἀκμάζοντες οὐ πάγχυ μὲν παθεῖν ἕτοιμοι· οὐ πάμπαν δὲ ἀπαλλαγῆναι εὔκολοι. ὥρη δ' οὐ μίην φέρει τόδε, οὐδὲ ἐς μίην τελευτᾷ· ἀλλὰ φθινόπωρον μὲν κύει, χειμὼν ἐκθηνεῖ, ἔαρ δὲ ἐς κορυφὴν τελεσφορεῖ, θέρος δὲ κλίνει.

ΑΡΕΤΑΙΟΥ ΚΑΠΠΑΔΟΚΟΥ,

χρονίων παθῶν σημειωτικὸν βιβλίον δεύτερον.

ΠΕΡΙ ΥΔΡΩΠΟΣ, κεφ. α.

Υ ΔΡΩΨ ἀτερπὲς μὲν ἐσιδεῖν πάθος, χαλεπὸν δὲ καὶ παθεῖν. διαδιδρήσκουσι γὰρ τόδε πάγχυ παῦροι ὑπ' εὐτυχίης, καὶ θεῶν μᾶλλον ἢ τέχνης. τὰ γὰρ μέζονα πάντα ἰῶνται μοῦνοι θεοί. ἢ γὰρ ἐν σπλάγχνῳ καιρίῳ νόσημα φωλεῦσαν ἔτρεψε ἐς καχεξίην τὸ πᾶν, ἢ τὸ ξύμπαν σκῆνος λοιμοῦ καταρξάντος, ἐς κακοχυμίην ἤμειψε τὰ σπλάγχνα· εὖτε δ' ἀλλήλοισι ἄμφω ἐς τὸ κακὸν ξυντιμωρέει· ἀσινὲς δὲ οὐδὲν, ἐξ οὗ περ καὶ σμικρὴ τῇ φύσει γίγνοιτο ἂν ἐπικουρίη· ἔστι δὲ ἐς ἐπομβρίην ῥεῦμα ψυχρὸν, παχὺ, ὁκοῖον ἡ ὀμίχλη τῷ παντί· ἢ ἀπὸ ὑγρῆς καὶ ψυχρῆς αἰτίης, ἐς τὴν ὧδε ἕξιν ἑτεροιώσῃς τὸν ἄνθρωπον. οὐ γὰρ τὸ ἐν τῇ κοιλίῃ τῇ κάτω ἀγόμενον ὑγρὸν ὕδρωπα καλέομεν· ἐπεὶ οὐδὲ τὸ πάθος τῇδε ἐστὶ, ἀλλ' ὅτε ξυμ-

παρομαρτέει τῇ νούσῳ ὁ ὄγκος, τὸ οἶδος, ἡ χροιή, ἥδε ἐς τὸ ὕδωρ ξυντήκουσα ἕξις, ὕδρωψ τε ἐπὶ καὶ καλέεται. κἢν γὰρ ἐκραγῇ κοτὲ τὸ ὕδωρ αὐτομάτως ἔξω, ἢ ταμών τις τὸ ὑποχόνδριον ἐκχέῃ, ἐφ' ἕδρης ἔασι οἱ ὑδρωπιώδεες. ἡ μὲν οὖν προτίστη αἰτίη καχεξίη· ἰδέαι δὲ πλεῦναι, ἧς ἀτὰρ ὄνομα ἕτερον καὶ ἕτερον. ἢν μὲν γὰρ ἡ παρέγχυσις ἔνυγρος ἐν τῇσι λαγόνεσι ἐμπλωῇ, καὶ ἀπὸ τῆς πρήσιος ἐν τοῖσι πατάγοισι δοκέῃ πως τυμπάνῳ, τυμπανίης κικλήσκεται· ἢν δὲ ὕδωρ ἅλις ἐς τὸ περιτόναιον ἐμπεριέχηται, ἐμπλωῇ δὲ τῷ ὑγρῷ τὰ ἔντερα, καλέομεν ἐπίκλησιν ἀσκίτην· ἢν δὲ αἱ λαγόνες μὲν μηδὲν τουτέων ἴσχωσι, τὸ πᾶν δὲ παροιδαίνῃ σκῆνος, ἢν μὲν ἐπὶ λευκῷ φλέγματι καὶ παχέϊ καὶ ψυχρῷ, φλεγματίης καλέεται· ἢν δὲ ἐς χυμὸν αἱμάλωπα, ὑδατώδεα, λεπτὸν συντακῶσι αἱ σάρκες, ἀνὰ σάρκα γίγνεται ὕδρωψ. κακὴ μὲν ἡ ἑκάστου ξύστασις· οὐ κακίων δὲ πολλόν τι ἡ τῶνδε ἐπιμιξίη. τῶνδε γὰρ ἀμφὶ τὰς λαγόνας εἷς ἑνὶ τῶν ἀνὰ τὸ πᾶν ξυμβῇ γέ κοτε· χαλεπώτατος δὲ, ἢν ὁ τυμπανίας τῷ ἀνὰ σάρκα μιχθῇ. καὶ γὰρ ἰδίῃ τῶν μὲν ἀμφὶ τὰς λαγόνας, ἀσκίτου τυμπανίας χερείων· τῶν δὲ ὅλου τοῦ σκήνεος ὁ λευκοφλεγματίας, τοῦ ἀνὰ σάρκα μείων, ἐπιεικὴς μὲν ὤν, ἐν ἀπελπίστοισι, ἢν ὁμοίως ξυστῇ τῷ μείονι· κακίων δὲ εἴ τις τῶν μειόνων ἑνὶ τῶν μεζόνων ἐς τωυτὸ ξυμβῇ· ἢν δὲ ἐς ἄκρας ἡ μίξις ἅμ' ἥκηται δυοῖν μεγάλοιν, μέζον κακὸν τὸ ἔκγονον. σημεῖα δὲ μέγιστα καὶ ῥηΐστα ἰδεῖν καὶ θιγέειν καὶ εἰσακοῦσαι· ἐπὶ μὲν τῷ ἀσκίτῃ, ἰδέειν ὄγκον ἐν τῇσι λαγόσι, οἶδος ἀμφὶ τὼ πόδε· πρόσωπα δὲ καὶ βραχίονες καὶ τὰ ἄλλα ἰσχνά, οἰδέουσι ὄρχιές τε καὶ πόσθη, καὶ ὁ ξύμπας καυλὸς σκολιὸς ἐξ ἀνίσου τοῦ οἴδεος. θιγέειν ἢ δὲ ἐρείσαντά τῃ τὴν χεῖρα καταλόγον εἴσωθεν. τὸ γὰρ ὑγρὸν, ἐπὶ τὰ ἄλλα μέρεα μεταῤῥέει· ἀτὰρ καὶ ἐν τῇσι τοῦ ἀνθρώπου τῇδε ἢ τῇδε ἐπιστροφῇσι, ἐς τὰς μετακλίσιας τὸ ὑγρὸν, ὄγκον τε

καὶ κλύδωνα ποιέει, ἐσακούειν τὲ καὶ τοῦ κλύδωνος· ἀλλὰ κἢν
πη τὸν δάκτυλον ἐρείσῃς, ὁ χῶρος γίγνεται κοῖλος, ἐς χῶρόν
τε πουλὺν μίμνει κοῖλος· τάδε μὲν τὰ ἀσκίτου· τυμπανίης δὲ
πρὸς τῇ τοῦ ὄγκου θέῃ καὶ ἀκοῦσαι ἐστὶ δονέων. ἢν γὰρ πα-
τάξῃς τῇ χειρὶ, τὸ ἐπιγάστριον δονέει οὐδὲ μεταχωρέει τὸ
πνεῦμα ἐν τῇσι ἐπιστροφῇσι. πνεῦμα γὰρ, κἢν μετακλιθῇ τὸ
ἀμπέχον ἄνω τὲ καὶ κάτω ἴσον πάντῃ μένει· ἢν δὲ ἐς ὁμίχλην
καὶ ὕδωρ τρέπηται τὸ πνεῦμα· καὶ γὰρ ἀσκίτης ἀπὸ τυμπα-
νίου ἀμείβεται μὲν, ἢν μὴ ἐς τέλος τραπῇ κοτὲ, ἡμιτελὴς
μεταρρέων. ὁ δὲ ἀνὰ σάρκα ἢ δὲ τοῦ λευκοῦ φλέγματος, τὰς
μὲν λαγόνας ἴσχουσι κενεὰς, οἰδαλέοι ἔασι καὶ πρόσωπα
καὶ βραχίονας· ἀτὰρ ἢ δὲ ὁκόσα τοῖσι ἄλλοισι κενεὰ, τοῖσδε γί-
γνεται πλήρεα. φλέγμα μὲν γὰρ λευκὸν, ἐπὶ τῷ λευκῷ φλεγ-
ματίᾳ συνίσταται, ψυχρόν τε καὶ παχύ· τοῦ δὲ ἐμπίπλαται τὸ
πᾶν, οἰδαίνει δὲ τὸ πρόσωπον, αὐχὴν τε καὶ βραχίονες· παχὺ
δὲ τὸ ἐπιγάστριον ἀπὸ τοῦ οἴδεος· μαζοὶ δὲ ἐς ὄγκον αἴρονται,
ὁκόσοι νέοι ἀκμὴν ὄντες ἐν εὐτυχίῃ τῆς ἡλικίης· ἐπὶ δὲ τῷ
ἀνὰ σάρκα, τηκεδὼν τῆς σαρκὸς ἐς χυμὸν σαρκοειδέα, ἰχὼρ
τὲ αἱμάλωπος, ὁκοῖος ῥέει ἀπὸ ἐντέρων ἕλκεσι· τοιόσδε καὶ
ἐπὶ θλάσμασι ἀπὸ βάρεος ἐμπεσόντος, ἢν τάμνῃς τι ἐπὶ πο-
λὺ, ὁ χυμὸς ἐκρέει· ἡ δὲ τῶν δυεῖν ἐπιμιξίη, ἀμφοῖν ἴσχει τὰ
σημήϊα· ξύμπασι δὲ ὁμοῦ ξυνώεσι, ὦχρος, δύσπνοια, βὴξ,
ἄλλοτε καὶ ἄλλοτε νωθέες, ὄκνος πουλὺς, ἀπόσιτοι· ἢν δέ τι προ-
σαίρωνται κἢν βραχὺ καὶ ἄφυσον, φυσώδεες, διατάσιες ὡς
ἀπὸ πλησμονῆς· ἄνικμοι. διὸ οὐδὲ ἐπὶ λουτροῖσι ἰκμαλέοι·
λευκοὶ, γυναικώδεες· οἱ δὲ ἀνὰ σάρκα, μελάγχλωροι, μελα-
νόφλεβες. ἀσκίτῃσι μὲν καὶ τυμπανίῃσι, ἐπιφανέες καὶ εὐ-
πρόσωποι καὶ καρποῖσι καὶ ἐπιγαστρίῳ· ἐπὶ δὲ τοῖσι ἀνὰ
σάρκα καὶ τῷ φλεγματίῃ οἴδεϊ ἅπαντα κρύπτεται, ὕπνοι βα-
ρέες, νωθροὶ, σμικροὶ, ἀψυχίη, σμικρολογίη, φιλοζωΐη. καρ-

πελήσιν ἀπ' εὐθυμίης καὶ εὐελπιστίης ὅκως τοῖσι ἐν εὐτυχίῃ, ἀλλ' ἐξ αὐτέου τοῦ πάθεος, οὔτι φατὸν τὴν αἰτίην θωυμάσαι· τὸ δὲ μέγα. ἐπὶ μὲν γε ἄλλοισι οὐ πάμπαν ὀλεθρίοισι, οἱ νοσέοντες ἄθυμοι, κατηφέες, ἐρῶνται τοῦ θανάτου· ἐπὶ δὲ τοῖσι εὐέλπιδες καὶ φιλόζωοι γίγνονται. ἄμφω δὲ τὰ ἐναντία ἴκελοισι αἱ νοῦσοι. γίγνεται ὕδρωψ καὶ ἐξαπίνης κοτὲ ἐπ' ἀθρόῃ ψυχροποσίῃ, ἢν ὑπὸ δίψιος χανδὸν πολὺ ψυχρὸν εἰσχέῃ ὕδωρ, εἶτα τὸ ὑγρὸν ἐς περιτόναιον ἐνεχθῇ· δι' ἃ δὲ τῇσι κοιλίῃσι τὸ ἔμφυτον θερμὸν κατεψύχθη, ἔπειτα εἰς τοὺς κενεῶνας σταγόνες ἐκρέουσι, αἳ πρόσθεν εἰς διαπνοὴν ἐξηερούμεναι διεφοροῦντο. τόδε οὖν εἰ γίγνεται, ῥηΐτερη ἡ τῶνδε ἴησις, πρίν τι τῶν σπλάγχνων, ἢ ὅλον τὸν ἄνθρωπον παθεῖν· ἀτὰρ ἤδε ἔδεσμα φυσῶδες καὶ ἀπεψίη καὶ βούπρηστις ἔτεκον ὕδρωπας. ἔστι δὲ ξυνὸν πάντων τὸ κακὸν, ἀνδρῶν, γυναικῶν, ἡλικίης πάσης, ὁκόσον ἄλλοι ἐς ἄλλο εἶδος ἔασι ὥριοι, ἀνάσαρκα παῖδες ἤδε τοῦ λευκοῦ φλέγματος· νέοι δὲ μέχρι ἀκμῆς, οἱ κατὰ λαγόνας πλήσμιοι. γέροντες μὲν πάντα παθέειν ἕτοιμοι, ἀπόθερμοι· ψυχρὸν γὰρ τὸ γῆρας· ἀλλ' ἐς ὑγροῦ πλῆθος ἔασι ἀναίτιοι. τοῖσδε οὖν τυμπανίης ξυνήθης. ἅπαντα μὲν οὖν πονηρὰ τὰ εἴδεα. τουτέστι ὕδρωψ γὰρ πάντων τῶν νοσημάτων κακόν· ἀλλὰ τουτέων λευκοφλεγματίης μὲν εὐηθέστερος. πολλὴ γὰρ καὶ ποικίλη ἐπὶ τοῦδε ἡ εὐτυχίη· ἱδρῶτος ἢ οὔρων ἢ κοιλίης κοτὲ ἐπ' αὐτέοις καταῤῥάγῃ, λυομένης ἤδη τῆς τοῦ ὕδρωπος ἕξιος. χαλεπὴ δὲ τυμπανίης, ἐς τοῦδε ὁ ἀνὰ σάρκα μᾶλλον· τὸν δὲ ἰητρὸν ἐν τῷδε πάθεϊ ὅλον χρὴ τὸν ἄνθρωπον ἀλλάξαι. τόδε μέντοι, οὐδὲ θεοῖσι ῥηΐτερον. ὑδέρια δὲ καὶ ἐν σμικρῷ κοτὲ ἄνθρωπος, ἢ κεφαλὴν ἐπὶ ὑδροκεφάλῳ, ἢ πνεύμονα μοῦνον, ἢ ἧπαρ, ἢ σπλῆνα, καὶ ἐπὶ γυναικῶν ὑστέρῃ· καὶ τῶν ἄλλων ἤδε εὐαλθεστέρη. ἢν γὰρ τὸ στόμιον αὐτῆς ἐκ τῆς πρόσθεν μύσιος, ὑγρὸν μὲν εἰ ἔχοι, ἐκχέει ἔξω· ἢν δὲ πνεῦμα

ἐξεφυσήθη τόδε· ἢν δέ τι ἀνὰ σάρκα ἡ ὑστέρη πάθη, ὡς ἐπίπαν ὅλη ἡ ἄνθρωπος ὑδεριᾷ. ἰδέη τις ἑτέρη ὕδρωπος ἥδε γιγνώσκεται, κύστιες σμικραὶ, συχναὶ, πλήρεες ὑγροῦ, ἐγκέονται τῷ χωρίῳ ἔνθα ὁ ἀσκίτης ξυνίσταται· ἀτὰρ ἢν ἐμπλέωσι τῷ πολλῷ ὑγρῷ. τεκμήριον δέ· ἢν γὰρ τετρήνας τὸ ἐπιγάστριον ἐκχέῃς ἐπὶ βραχείῃ φορῇ τοῦ ὑγροῦ, ἔνδοθεν αὖ ἐπέφραξεν ἡ κύστις, κἢν τὸ ὄργανον διώσῃ, αὖθις ἐκρέει· τόδε μέντοι τὸ εἶδος οὐκ εὔηθες. πόθεν γὰρ ἂν ἐκπέσωσι αἱ κύστιες, ὁδὸς οὐκ εὔπορος· λόγος δὲ μετεξετέροισι ὅτι ἧκόν κοτε διὰ ἐντέρων τοιαίδε κύστιες· ἐγὼ δὲ οὐκ ὄπωπα, διὰ τόδε νῦν οὐδὲν γράφω. οὐδὲ γὰρ περὶ αὐτέων ὅ,τι λέξω. εἴτε γὰρ ἐκ τοῦ κόλου, ἢ τῆς γαστρὸς ἡ φορὴ, τίς ὁ τρόπος τῆς ξυστάσιος. ὁδὸς γὰρ ἐς ἔξοδον ἁπάντων διὰ ἕδρης εὐρόης· ἡ δὲ αὐτοῦ τοῦ ὑγροῦ τῆς ἐν λαγόνι ξυλλογῆς, ἄπιστος ἡ τῶν ἐντέρων ῥαγή. οὐ γὰρ ἀσινὲς οὐδὲ ἀνώλεθρον τρωθὲν ἔντερον.

ΠΕΡΙ ΔΙΑΒΗΤΕΩ, κεφ. β.

Θῶμα τὸ διαβήτεω πάθος, οὐ κάρτα ξυνήθες ἀνθρώποισι· σαρκῶν καὶ μελέων ἐς οὖρον ἡ ξύντηξις ὑγρὴ καὶ ψυχρὴ, ὅκως ἐν ὕδρωψι αἰτίη· ὁδὸς δὲ ἡ ξυνήθης, νεφροί τε καὶ κύστις. οὐ γὰρ διαλείπουσι οὐρέοντες. ἀλλὰ ὅκως περ ἐξ ἀφέξιος ὀχετῶν ἄπαυστος ἡ φορή. χρονίη μὲν ἡ τῆς νούσου φύη, μακρῷ κυΐσκεται χρόνῳ· βραχύβιος δὲ ἄνθρωπος, ἢν ἡ κατάστασις τελεσθῇ· ὀξείη γὰρ ἡ τηκεδὼν, ταχὺς δὲ ὁ θάνατός ποτε, καὶ βίος αἰσχρὸς καὶ ἐπίπονος, δίψος ἀκρατές· πολυποσίη ἀνισόμετρος οὔροισι πολλοῖσι. πλεῖον γὰρ ἐκρεῖ τὸ οὖρον, καὶ οὐκ ἂν ἐπίσχοι τις αὐτέους, οὔτε πίνοντας, οὔτε οὐρέοντας. ἢν δὲ ἐπ' ἀκαρὲς ἀντίσχωσι, ἢν μὲν τοῦ πιεῖν, ἄνικμοι μὲν τὸ στόμα, αὐαλέοι δὲ τὸ σκῆνος· τὰ δὲ σπλάγχνα καίεσθαι δοκέουσι, ἀσώδεες, ἄποροι,

οὐκ ἐς μακρὸν θνήσκουσι· πυριφλεγέες δίψαι. ἀπουρέειν δὲ τίς
ἂν ἐπίσχοι τρόπος, ἢ τίς αἰσχύνη πόνου κρέσσων. ἀλλὰ κἢν ἐς μι-
κρὸν ἐγκρατέες γένωνται, παροιδέουσι ὀσφὺν, ὄρχιας, καὶ ἰσχία·
κἢν ἀνῶσι, ἐκχέουσι μὲν τὸ οὖρον ἀλέα· τὰ δὲ ἐποιδέοντα ἐξ-
αίρεται. ξυνδίδοται γὰρ ἐς κύστιν ἡ πλημμύρα· κἢν μὲν τε-
λεσθῇ τὸ κακὸν, εὔσημον· ἐπὴν δὲ μέλλῃ, ἄϊκμοι τὸ σῶμα, σί-
αλος λευκὸς, ἀφρώδης, ὅκως ἀπὸ δίψεος, καὶ οὐδέκω δίψος.
ὑποχονδρίων βάρος· αἴσθησις ἀπὸ τῆς γαστρὸς ἐς κύστιν θέρ-
μης, ἢ ψύξιος, ὅκως περίοδος προϊόντος τοῦ νοσήματος. ἀτὰρ
ἤδε οὐρέουσι τοῦ ξυνήθεος μικρόν τι μᾶλλον· δίψος τε, ἀλλ' οὐ-
δέκω μέγα. ἢν δὲ ἐπὶ μᾶλλον αὔξηται, θέρμανσις μικρὴ μὲν,
δακνώδης δὲ, ἐνίζουσα τοῖσι σπλάγχνοισι· ἐπιγάστριον ῥυσσοὶ,
ἐπίφλεβοι, ἰσχνοὶ δὲ τὴν ὅλην ἕξιν, εὖτε καὶ ἡ οὔρησις, καὶ τὸ
δίψος ἐπαυξέα γίγνεται ἤδη κοτέ· κἢν ἐς ἄκρον τὸν καυλὸν ἡ
συναίσθησις φανῇ, εὐθὺς οὐρέουσι. τῇδέ μοι δοκέει καλέεσθαι
διαβήτης ἐπίκλησιν, ὁκοῖόν τι διαβητησέων, οὕνεκεν ἐν τῷ σκή-
νεϊ τὸ ὑγρὸν οὐ μίμνει, ἀλλὰ ὅκως διαβάθρῃ τῷ ἀνθρώπῳ ἐς
ἔξοδον χρέεται· διαρκέουσι δὲ ἐς χρόνον τινὰ, εἰ καὶ μὴ κάρ-
τα πολλὸν, ὅτι πονέοντες οὐρέουσι, τηκεδὼν δὲ γίγνεται δεινή· οὔτε γὰρ
τι ἐκ τῆς πόσιος μέγα ἐς τὸ σκῆνος ἔρχεται, καὶ ξυναπέρ-
χεται τῶν σαρκῶν ἐς τὰ οὖρα μυεία· αἰτίη δὲ ὀξέων νούσων
τις ἀπέσκηψεν ἐς τόδε, καὶ ἐν κρίσι κρύβδην τὸ κακόηθες ἐγ-
κατέλιπον αἱ νοῦσοι· οὐκ ἀδόκητον δὲ δηλητήριόν κοτε τήν-
δε τὴν αἰτίην ἰσχεῖν τῶν ὁκόσα κύστι καὶ νεφροῖσι ἐνσκήπτει· ἀτὰρ
εἰ ἐδάκη τις ὑπὸ τῆς διψάδος, τοιήδε τοῦ ἕλκεος ἡ πάθη· δι-
ψὰς δὲ τὸ ἑρπετὸν θηρίον, ἢν δάκῃ τινὰ, ἄσχετον δίψος ἐξά-
πτει. πίπουσί τε ἄδδην οὐκ ἐς δίψος ἄκεος, ἀλλ' ἐς τὴν τῆς
κοιλίης πλημμύρην ἀκορέῃ ποτοῦ· ἢν δὲ ἀλγέῃ τις περιτά-
σιος τῆς κοιλίης, καὶ ἀχθέῃ, καὶ τὸ ὑγρὸν ἐπίσχῃ ἐς μικρὸν, αὖθις
ἄδδην πίνουσι διψῶντες, καὶ ἤδε τῶν κακῶν ἡ ἀμοιβὴ συν-

τιμωρέει γὰρ ἀλλήλοισι σῖτος καὶ ποτόν. ἄλλοι δὲ οὐκ οὐρέουσι. οὐδέ τις ἄλλη τοῦ πινομένου διαπνοή. τοῖσδε ῥοῶν ἀκοείη μὲν τοῦ ποτοῦ, πλημμύρη δὲ ὑγροῦ, περιπταῖσι δὲ τῆς κοιλίης, ἐξερῥάγησαν ἀθρόως.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ νεφροὺς παθῶν, κεφ. γ.

Νεφροὶ τὴν φύσιν μὲν ἀδενώδεες, χροιὴν δὲ ἐρυθρότεροι, ὁκοῖόν τι ἧπαρ μᾶλλον, ἢ μαζοὶ καὶ ὄρχιες. καὶ γὰρ καὶ οἵδε ἀδένες, ἀλλὰ λευκότεροι. σχῆμα δὲ διδύμοισι ἴκελοι, πλατέες μᾶλλον ἐοῦσι ἅμα καὶ καμπύλοι· κοιλίαι δὲ σμικραὶ, ἰθμοειδέες ἐς τὴν τῶν οὔρων διήθησιν· ἐκπεφύκασι δὲ ὀχετοὶ νευρώδεες, ὁκοῖόν τι αὐλοὶ ἀφ' ἑκατέρου. ἐμπεφύκασι δὲ οἵδε τοῖσι ὤμοισι τῆς κύστιος ἑκάτερθεν· ἴση δὲ τῶν οὔρων ἀπὸ νεφρῶν ἡ ὁδὸς ἐς κύστιν· ἀμφὶ δὲ τῆσδε τοὺς νεφροὺς καὶ τοὺς πόρους τούσδε, πολλὰ καὶ ποικίλα γίγνεται πάθεα, τὰ μὲν, ὀξέα, ἐν αἱμορραγίῃ καὶ πυρετοῖσι, καὶ φλεγμονῇσι κλίνοντα, ὁκόσα μοι λέλεκται· τὰ δὲ χρόνια τηκεδόνι λύοντα τὸν ἄνθρωπον, ἀνώλεθρα μὲν, ἀνηδέα δὲ καὶ ξυναποθνήσκοντα. χρόνια οὖν, ἀποστάσιες, ἕλκεα, λίθων γόνα, αἱμοῤῥοΐδες. ἕλκεα μὲν ἐξ ἀποστάσιος, μήκιστα καὶ δυσαλθέα πάντα τοῦ ἀνθρώπου. τῶν λίθων δὲ, χρονίη μὲν ἡ γόνα· ὀδυνώδεες σφηνώσιες. οὐ γὰρ ῥηΐστη ἡ διέξοδος· χαλεπὴ δέ οἱ πρὸς τοῖσι καὶ ἡ τῶν οὔρων ἐπίσχεσις. ἀλλ' εἰ εἰσὶ πολλοὶ σμικροὶ, ἀλληλουχίῃ μίμνουσι· ἢν εἷς μέγας ἐμφραχθῇ, καὶ ἐπ' ἀμφοῖν τοῖν νεφροῖν ξυμβῇ τάδε, ἐς οὔρων σχέσιν, καὶ διάτασιν, ὀλιγήμεροι θνήσκουσι· οὔτε μέντοι ἡ φύσις ἐπιμήκεα καὶ ἰσομεγέθεα τοῖσι οὐρητῆρσι τὴν κοιλίην τῶν νεφρῶν τεύξασα, σμικροῖς ἄρα μέζονα· ὅκως ἂν ἢν ἄνω συστῇ λίθος, ῥηΐστην ὁδὸν τὴν ἐς κύστιν ἴσχῃ. διὰ τόδε καὶ ἐπιμήκεες οἱ

λίθοι γίγνονται· πρὸς γὰρ τοῖσι οὐρητῆρσι τὰ πολλὰ πήγνυνται
καὶ ὁκόσοι τῇδε ἐς πάχος ἀνίσοι, λεπτοὶ μὲν ἔασι τὰ πρόσω
διὰ τοὺς οὐρητῆρας στενοτέρους ἐόντας· παχέες δὲ, διὰ τὸ τοὺς νε-
φροὺς κάτω ῥέειν. ἐγγίγνονται δὲ τοῖσι νεφροῖσι μοῦνον· ἀλλὰ τοῖ-
σι διαπύροισι. οὐδὲ ἕδρην γὰρ ἐν τοῖσι οὐρητῆρσι, οὐκ ἴσχουσι οἱ
λίθοι, ἀλλὰ τὰ ψαμμία σὺν τοῖσι οὐρητῆρσι κάτω διαπλέει
τὰ γὰρ τὰ σημήϊα καὶ ὕλη τοῦ πάθεος γίγνεται. ἢν δὲ ἐμφραχθῇ
κοτὲ τῇ κοιλίῃ μέζων τελεσθεὶς, πόνοι τῆς ὀσφύος ἀμφὶ τὰς
ψόας μέσφι τῶν μέσων πλευρέων. πολλοῖσι γοῦν ἀπάτη πό-
νου, ὡς ἀπὸ πλευρίτιδος· βαρὸς ἰσχίου, κατ' ἕδρην δυσκαμπέες,
ξυννεῦσαι χαλεπῶς· ἐπώδυνοι στρόφοι, βαρέες, ἀνέκλειστοι.
τὸ γὰρ ἑλικοειδὲς ἔντερον· ἢν καὶ πλημμύρῃ τὸ οὖρον τὰ διατάσιες,
προθυμίη ἀπουρήσιος ὅκως περ ὠδίνων· φυσώδεες, ἀδιέ-
ξοδοι δὲ αἱ φῦσαι, πυρετοὶ δακνώδεες, ἐπίξηροι. αὐαλέη μὲν
γλῶσσα, ξηρὴ δὲ ἡ κοιλίη· ἰσχνοὶ, ἀπόσιτοι· κἢν τι προσαίρωνται,
οὔτε πέψαι, οὔτε ἀναλαβεῖν ῥηΐδιοι. ἢν δὲ ἐς τὸν οὐρητῆρα ὁ
λίθος ἐμπέσῃ, βρασμὸς ὡς ἀπὸ ῥίγεος, αἴσθησις τοῦ λίθου ὁ-
δοιπορέοντος ξὺν ὀδύνῃ ὁμοβιαίῳ, κἢν ἐς τὴν κύστιν ἐμπέσῃ, οὐ-
ρων δὲ ἅλις ὑδατωδέων ἔκχυσις, κοιλίης ἔξοδοι, φῦσαι, φυσώδε-
ες, στομάχου κατάστασις, ἐρεύξιες, ἀνάπαυσις τῶν πρόσθεν
κακῶν· προσεχύθη κοτὲ τὰ πρὸς τῶν οὔρων αἷμα, ἀναδορῇ τοῦ
πόρου· ἀγωνίη δὲ δευτέρη τοῦ λίθου, ἡ διὰ τοῦ καυλοῦ διέξοδος.
ἢν γὰρ μέζων τῆς οὐρήθρης ἔῃ, ἐνίσχεται πολλὸν χρόνον, καὶ πλημ-
μυρεῖ ἡ κύστις, καὶ ἰσχουρίην τὴν ἐπαλγεστέρην· ξὺν γὰρ τῇδε τὰ
οὐρητῆρες πιμπρέανται· χαλεπωτάτη δὲ ἡ τῶν σκολιῶν ἔξο-
δος. καὶ γὰρ ἀγκιστροειδέας ὤπωπα, καὶ ἐπὶ τοῖς πόροις ἐπιπω-
ρώσιας. ἐπιμήκεες δὲ τὰ πολλὰ διαπλασσόμενοι ὑπὸ τῆς τῶν
πόρων ἴξιος. χροιῇ δὲ ἄλλοι μὲν λευκοὶ, ἀργιλώδεες, τὰ πολλὰ
παιδίοισι· ἄλλοι δὲ ξανθοὶ, κροκοειδέες, γέρουσι δὲ οἷσι περ καὶ ἐν
νεφροῖσι οἱ λίθοι ξυνήθεες. ἐν κύστι γὰρ, παιδίοισι μᾶλλον. δι-

ται δὲ αἱ αἰτίαι τῆς πήξιος· γέρουσι μὲν τὸ σῶμα ψυχρὸν, παχὺ τὸ αἷμα· ψυχρὸν δὲ, καὶ πάθεα θᾶσσον πήγνυσι. τέκμαρ δὲ, τῶν ὑδάτων τῶν θερμῶν φύσει αἱ πηγαί· ἀποψυχθέντα γὰρ, ἐς πωρώδεα λίθον πήγνυται. παιδίοισι δὲ πολλὸν ὑπὸ τοῦ αἵματος τὸ ἰλυῶδες ἑψηθὲν, γενέσιος ὅκως πῦρ τὴν ἕδρην ἴσχει. λίθων μὲν οὖν ἀμφὶ γενέσιος τοιάδε πάθη. μεταξὺ ἑτέροισι ἐν περιόδοισι οὐρέουσι αἷμα, τοῖσι ἀπὸ αἱμοῤῥοΐδων ἰκέλη ἥδε ἡ ξυμφορή. ὁμοίη δὲ καὶ ἡ τοῦ σκήνεος κατάστασις, ἔξωχροι, νωθροὶ, ἄπρηκτοι, ἀπόσιτοι, ἄπεπτοι· κἢν μὴ ἐκκριθῇ, ἔκλυτοι, πάρετοι τὰ μέλεα· κεφαλὴν δὲ κοῦφοι καὶ ἐλαφρότεροι. ἢν δὲ ἐς τὴν περίοδον μηδὲν ἐκρυῇ, κεφαλαλγέες, ἀμαυροὶ τὰς ὄψιας, σκοτώδεες, ἀμφιδινεύμενοι· ἐντεῦθεν ἐπίληπτοι μωροὶ ἄλλοι, οἰδαλέοι, ἀπαχλυούμενοι, ὑδρωπιώδεες· ἄλλοι δὲ μελαγχολώδεες, ἢ παράλυτοι. ἐπισχέσιος γὰρ αἱμοῤῥοΐης ξυνήθεος, ἀπότοκα τάδε. ἢν μὲν οὖν ἀπὸ νεφρῶν ἐκρέῃ τὸ αἷμα καθαρὸν, ἀμιγὲς οὔροισι, τὰ πολλὰ ἐκρέει ἀπὸ κύστιος τῶν οὔρων τὸ αἷμα. φέρεταί κοτε, καὶ ἀπὸ ῥήξιος τῶν νεφρῶν πολὺ ἀθρόον· ἀτὰρ ἤδε πάγην ἴσχει, καὶ γίγνονται θρόμβοι ὡς ἔξω χυθέν· ἐπάγη κοτὲ καὶ ἐν κύστι· εὖτε ἰσχουρίη γίγνεται δεινή· ἐπὶ δὲ τῇ ῥαγῇ ἕλκεα συμβαίνει χρόνια καὶ δυσαλθέα· τέκμαρ δὲ ἐφελκὶς, ἢ ὑμένιον· εὖτε ἀράχνιον ἐρυθρὸν ἐκκριθὲν, ἢ πύον λευκὸν οὐρηθὲν, ἄλλοτε μὲν καθαρὸν, ἀμιγὲς, ἄλλοτε δὲ οὔροισι ξυμμεμιγμένον. τοῖσδε χρὴ καὶ ἀποστάσιας διαγιγνώσκειν, ἢν προσγένωνται πυρετοὶ ἐς ἑσπέρην καὶ ῥίγεα· πόνοι ἀμφὶ τὴν ὀσφύν· κνησμοί· ἢν δὲ καὶ ἐκραγῇ, θρόμβοι πυώδεες, σαρκοειδέες, ἀτὰρ ἤδε λευκοῦ πύου ἀπόστασις. τὰ δὲ ἕλκεα, δακνώδεα, ἄλλοτε μὲν καθαιρόμενα, ἄλλοτε δὲ ῥυπαρὰ ὄντα. δηλοῖ δὲ τὸ πύον. ἀτὰρ ἤδε οὖρα κάκοδμα, ἢ ἄνοδμα. ἔαρ μὲν οὖν αἱμοῤῥαγίας τίκτει καὶ ἀποστάσιας· χειμὼν δὲ καὶ φθινόπωρον, λίθους· ἢν δὲ ἐπὶ λίθοισι ἕλκεα γένηται, δυσαλθέες μὲν αἱ νοῦσοι, ταχέη τηκεδὼν καὶ θάνατος.

ΠΕΡΙ ΤΩΝ ΕΝ ΚΥΣΤΙ, κεφ. δ.

Τῶν ἐν τῇ κύστι νούσων οὐδὲν εὔηθες. τὰ μὲν ὀξέα φλεγμασίῃ καὶ τρώμασι, σπασμῷ καὶ πυρετοῖσι ὀξέσι κτείνοντα· ἕλκος δὲ καὶ ἀποστάσιες, ἢ παράλυσις, ἢ λίθος μέγας μὲν, ἀναλθὴς δέ. οὔτε γὰρ θρύπτεται, ἢ πόσι, ἢ φαρμάκῳ, ἢ ἀμφιθρύπτοιτο, οὔτε ἀσινέως τέμνεται. χρὴ γὰρ καὶ τὰ λεπτὰ τῆς κύστιος ξυντάμνειν· τὸ δὲ αὐτῆμαρ ἔκτεινε, ἢ ὀλίγαις ἡμέρῃσι σπασμοῖσι καὶ πυρετοῖσι θνήσκουσι· ἢν δὲ μὴ τάμῃ, εἰς οὔρων σχέσιν, καὶ πόνοισι, καὶ πυρετοῖσι ἢ τηκεδόσι σμύχεται ὥνθρωπος· ἢν δὲ μὴ κάρτα μέγας ὁ λίθος ἔῃ, σχέσιες μὲν οὔρων ξυνεχέστεραι. ἐς γὰρ τὸν αὐχένα ῥηϊδίως ἐμπίπτων ἀποέργει οὔρων ἔξοδον. τάμνειν δὲ εἰ καὶ τῶν μεζόνων ἀσφαλέστεροι, ἀλλὰ τέμνεται κύστις, κἢν τις τὸν τοῦ θανάτου κίνδυνον ἐκφύγῃ, ῥοιάδος γίγνεταί οἱ πάθος· κἢν ἀκίνδυνον ἔῃ, ἀλλ' οὐ φορητὸν ἐλευθέροισι ἀέναον ἐκρέειν οὖρον, κἢν βαδίζῃ, κἢν εὕδῃ, ἀτερπὲς δὲ ἢν βαδίζηται. οἱ δὲ κάρτα σμικροὶ τὰ πολλὰ τάμνονται ἀσινέως· ἢν δὲ ξυμπεφύκῃ τῇ κύστι λίθος, διάδηλος μὲν τῇσι μελεδώνεσι, ἀτὰρ οὐδὲ ἀσινεῖς πόνοισι καὶ βάρεϊ, κἢν αὖ ἡ δυσουρίης ἄτερ· ἢν δὲ μὴ, καὶ δυσουρέει. ξύμπαντας δὲ τοὺς λίθους διαγνοίης αὐτῇσι τῶν ψαμμίων ἐν τοῖσι οὔροισι ὑποστάσεσι· ἀτὰρ ἤδε περίκοποι τὰ αἰδοῖα γίγνονται. εὖ τε γὰρ ἀπουρέουσι, κἢν ὕπεστι καὶ ὁ λίθος ὀδυνέονται, καὶ ἀμφαφόωσι, καὶ ἕλκουσι τὰ αἰδοῖα, ὅκως τὸν λίθον ξὺν τῇ κύστι ἐξαιρεύμενοι· ξυμπαθέει δὲ καὶ ἕδρη κνησμώδης γιγνομένη· περιπετὴς δὲ καὶ ἀρχὸς βίῃ καὶ ἐντάσεσι φαντασίῃ· ἐκκρίσι δὲ ὡς δῆθεν τοῦ λίθου. ἄμφω γὰρ συγκέεται ἀλλήλοισι ἕδρη τε καὶ κύστις. ὧν ἑκατέρου * διὰ τόδε καὶ ἐπὶ φλεγμασίῃ ἀρχοῦ, ἰσχουρέει κύστις, καὶ ἐπὶ τῇσι τῆς κύστιος ἀκίσι ὠδίνει ἕδρη, κἢν μὴ ἐπὶ ξηρὸς ἡ γαστὴρ ἔῃ. ταῦτα μὲν ἄλγεα τῶν λίθων· αἱμοῤῥαγίη δὲ κἢν

μὴ κάρτα ὀξέως κτείνῃ, χρόνῳ δὲ ἐξέλυσε μυρίους. οἱ δὲ ἀπ' αὐτέης θρόμβοι, ἰσχουρίη, ὀξέες ὄλεθροι, ὁκόσαπερ οἱ λίθοι. καὶ γὰρ ἢν τὸ αἷμα λεπτόν τι καὶ ξανθὸν ἢ μὴ παχὺ ἢ εὐπαγὲς, ἀλλ' ἡ κύστις ἐς πολλὸν ἀλίζει χρόνον, καὶ ἥδε θερμαίνουσα καὶ ἕψουσα πηγνύει. καὶ ὧδε γίγνεται θρόμβος. ἰσχουρίη μὲν οὖν δυνατωτάτη κτεῖναι· προσεπιγίγνεται δὲ τουτέοισι ἄλγος ὀξὺ, πῦρ δριμὺ, γλῶσσα ξηρὴ, καὶ ἐπὶ τοῖσδε παράφοροι θνήσκουσι. ἢν δὲ ἐπὶ τρώματι ἄλγος ἐκφανῇ, τρῶμα μὲν ὀλέθριον· τὸ δὲ ἕλκος κἢν μὴ αὐτόθεν κτείνῃ, πυρετοῖς ἢ φλεγμονῇ ἀνήκεστον γίγνεται. λεπτὴ μὲν τὸ πάχος κύστις, νεῦρον δὲ ὡς τὴν φύσιν· τοιγάρ οὐδὲ σαρκοῦται οὔτε ῥηϊδίως ἐπουλοῦται· ποτὶ καὶ τὸ οὖρον χολῶδες, δριμὺ, δακνῶδες τοῦ ἕλκεος, ἡ ξυνὴ δίαιτα· ἥδε ἐν μὲν τῇσι πληρώσεσι διατέταται· ἢν δὲ κενωθῇ, ξυνίζει. πάσχει οὖν ἄρθρου πάθει ἐν ἐκτάσει τε καὶ κάμψει· ἄρθρῳ δὲ οὐκ εὐαλθὲς ἕλκος οὐδέν. καὶ ἔμπυος δὲ ἐξ ἀποστάσιος γίγνεται. κύστιος σημήϊα, τάπερ ἐπ' ἄλλοισι μὲν ἐπὶ φλέγμασι. εἰ γὰρ καὶ ἐπὶ πυρετοῖσι καὶ ῥίγεσι ἡ ἀπόστασις, κίνδυνοι οἱ αὐτοί· πύον δὲ ἀλλ' εἰς παχὺ, λευκὸν, οὐ κάκοδμον ἐκδιδοῖ, εὐηθέα τὰ ἀπὸ τῶνδε ἕλκεα· ἢν δὲ ἐπινέμηται, ῥυπώδεα, μυξοποιὰ, κάκοδμα οὐρέουσι· τῶν τοιῶνδε οὐ βραδὺς ὁ θάνατος. δακνώδεα μὲν τὰ οὖρα· ὀδυνηρὰ δὲ ἡ πρόεσις αὐτῶν, διαΐσσει δὲ ἡ ὀδύνη μέσφι ἄκρων τοῦ καυλοῦ. βλάπτει δὲ αὐτέους πάντα καὶ τἀναντία, καὶ πλησμονὴ καὶ κένωσις, καὶ ἀργίη καὶ κίνησις, καὶ λουτρὰ καὶ ἀλουσίη, καὶ τροφὴ καὶ ἀτροφίη, καὶ γλυκέα καὶ ὀξέα· ἄλλων ἄλλα μὲν ὠφελεόντων· ἄλλα δὲ βλαπτόντων εἰς ἓν συμβῆναι μὴ δυναμένων.

ΠΕΡΙ ΓΟΝΟΡΡΟΙΑΣ, κεφ. ε.

ἈΝώλεθρον μὲν ἡ γονόῤῥοια, ἀτερπὴς δὲ καὶ ἀηδὴς μέσφι ἀκοῆς. ἢν γὰρ ἀκρασίη καὶ πάρεσις τὰ ὑγρὰ ἴσχῃ καὶ γόνιμα μέρεα, ὅκως διὰ ψυχρῶν ῥέει ἡ θορή, οὐδὲ ἐπισχεῖν ἐστὶ αὐτέην οὐδὲ ἐν ὕπνοισι. ἀλλὰ γὰρ ἤν τε εὕδῃ, ἤν τε ἐγρηγορέῃ, ἀνεπίσχετος ἡ φορή, ἀναίσθητος δὲ ἡ ῥοὴ τοῦ γονίμου γίγνεται. νοσέουσι δὲ καὶ γυναῖκες τήνδε τὴν νοῦσον, ἀλλ' ἐπὶ κνησμοῖσι τῶν μορίων καὶ ἡδονῇ προχέεται τῇσι ἡ θορή· ἀτὰρ καὶ πρὸς ἄνδρας ὁμιλίῃ ἀναισχυντῷ· ἄνδρες δὲ οὐδ' ὅλως ὀδάξονται. τὸ δὲ ῥέον ὑγρὸν λεπτὸν, ψυχρὸν, ἄχροον, ἄγονον. πῶς γὰρ ζωογόνον ἐκπέμψαι σπέρμα ψυχρὴ ἐοῦσα ἡ φύσις. ἢν δὲ καὶ νέοι πάσχωσι, γηραλέους χρὴ γίνεσθαι πάντας τὴν ἕξιν, νωθώδεας, ἐκλύτους, ἀψύχους, ὀκνέοντας, κούφους, ἀσθενέας, ῥικνοὺς, ἀπρήκτους, ἐπώχρους, λευκοὺς, γυναικώδεας, ἀποσίτους, ψυχροὺς, μελέων βάρεα, καὶ νάρκας σκελέων, ἀκρατέας, καὶ ἐς πάντα παρέτους. ἥδε ἡ νοῦσος ὁδὸς ἐς παράλυσιν πολλοῖσι γίγνεται. πῶς γὰρ οὐκ ἂν τῶν νεύρων ἥδε ἡ δύναμις πάθοι τῆς ἐς ζωῆς γένεσιν φύσιος ἀπεψυγμένης. καὶ ἡμέας ἄνδρας ποιέει ζώουσα ἡ θορὴ, θέρμους, εὐάρθρους, λασίους, εὐφώνους, εὐθύμους, κραταιοὺς νοῆσαί τε καὶ ῥέξαι· δηλοῦσι οἱ ἄνδρες. οἷσι δὲ οὐκ ἔνεστι ζώουσα ἡ θορὴ, ῥικνοὶ, ἀσθενέες, ὀξύφωνοι, ἄτριχες, ἀγένειοι, γυναικώδεις· δηλοῦσι οἱ εὐνοῦχοι. ἢν δέ τις ἀνὴρ καὶ ἐγκρατὴς ἔῃ τῆς θορῆς, κραταιὸς, εὔτολμος, ἀλκῆς μέσφι θηρίων· τεκμήριον δὲ ἀθλητέων οἱ σώφρονες. καὶ γὰρ καὶ οἱ φύσι τινῶν κρέσσονες ὑπ' ἀκρασίης πολλὸν τῶν χρόνων γίγνονται χερείονες. πολλὸν δὲ οἱ φύσι χερείους ὑπ' ἐγκρατίης γίγνονται κρεσσόνων κρέσσονες. ἀτὰρ οὐδὲ ζῶον ἐξ ἄλλου τευ γίγνεται κραταιὸν, ἢ θορῆς. μέγα οὖν καὶ ἐς ὑγίην, καὶ ἐς ἀλκὴν, καὶ ἐς εὐψυχίην, καὶ ἐς γένεσιν ζώουσα ἡ θορή. ἀπὸ σατυριήσεως ἐς γονοῤῥοίης ἀπόσκηψιν ἡ κατάστασις.

ΠΕΡΙ ΣΤΟΜΑΧΙΚΩΝ, κεφ. ϛ.

ΣΤόμαχος ἡδονῆς καὶ ἀηδίης ἡγεμών· καρδίης καὶ ἐὸν γειτόνευμα ἐς τόνον καὶ θυμὸν, ἢ ἀθυμίην, τῆς ψυχῆς συμπαθέει. ἥδε στομάχου πρώτιστα δύναμις. τάδε μὲν οὖν μοι ἄλλῃ λέλεκται. ἀπότοκοι ἡδονῆς μὲν, εὐπεψίη, εὐσαρκίη, εὐχροίη τοῦ σώματος, ἀηδίης δὲ τουτέων τἀναντία, κοτὲ δὲ ἀθυμίη μὴ ἔχων τροφήν· μελαγχολώδεσι δὲ καὶ ἀποσιτίη. ἢν οὖν ὅδε νοσέῃ, μῖσος δὲ ἀποστροφὴ τῶν γευμάτων, οὐκ ἢν προσαίρωνται μόνον, ἀλλὰ κἢν ἀθέητα μὲν ᾖ τὰ σιτία· ἀναπεμπάζονται δὲ ναυτίῃ, ἢ ἀπορίῃ, ἢ πλάδῳ, ἢ καρδιαλγίῃ· καὶ σιαλοχόοι δὲ, καὶ ἔμετοι ἐνίοις· κἢν ὁμῶς τὸ σῶμα τείρῃ, κἢν γαστὴρ μείνῃ κενεὴ τῶνδε, τὸν πόνον ῥηΐτερον φέρει τοῦ προσδόρσιος. ἢν δὲ καὶ ὑπ' ἀνάγκης κοτὲ ἐς τὴν ἐδωδὴν ἴῃ, πολλὸν κάκιον· ὁ δὲ πόνος τοῦ λιμοῦ ἐν τῷ στόματι λείπεται ἄλγος, καταπιεῖν μέζων ὀδύνη· ἀτὰρ καὶ οὐχὶ πρὸς μὲν τὰ οἰκεῖα τοιῶσδε· ἐς δὲ τὰ ἀλλόκοτα χρηστῶς· ἀλλὰ γὰρ τὴν κατὰ φύσιν ἐς τὸ ἔμπαλιν· ἀχθηδὼν ἐς πάντα, καὶ φυγὴ, καὶ μῖσος σιτίων· ἐπὶ δὲ τοῖσι μεσηγὺ τῶν ὠμοπλατέων χωρίοισιν, ἄλγος· πολὺ δὲ καὶ μέζον, ἢν προσφέρωνται καὶ καταπίνωσι· ἄση, ἀπορίη, ὄψιες ἀμαυραὶ, ὤτων ἦχοι, βάρεα κεφαλῆς, νάρκη μελέων· καὶ τὰ γυῖα λύονται· παλμὸς ἐν τοῖσι ὑποχονδρίοισι, φαντασίη τῆς ῥάχιος ἐς τὼ σκέλεε κινευμένης· ἄλλοτε ἄλλῃ τῇδε κἀκεῖσε φέρεσθαι δοκέουσι, κἢν ἑστήκωσι, κἢν κατακέωνται. ὅκως ὑπὸ αὔρης ἀνέμων κάλαμοι, ἢ δένδρεα· φλέγμα ψυχρὸν, ὑδαρὲς ἀποβλύζουσι· ἐπὴν δὲ καὶ χολὴ ᾖ πικροχόλοισι, σκοτώδεες, ἄδιψοι· κἢν ἐπ' ἐδέσμασι διψῆν δοκέωσι, ἄγρυπνοι, νωθροὶ, νυσταλέοι. οὐχ ὕπνῳ ἀρκέει· κωματώδεες, ὁμοιοπαθέες, ἰσχνοὶ, ἔξωχροι, ἀσθενέες, ἔκλυτοι, λειποδρανέες, ἄψυχοι, δειλοὶ, ἡσύχιοι· ἐξαπίνης δ' ὀργίλοι· κάρτα μελαγχολώδεες. τὰ γὰρ ἐξώκειλαν κοτὲ ἐς μελαγχο-

λίην οἱ τοιοίδε. τάδε μέντοι τῆς ψυχῆς ἢ στομάχου ἐνδιδόντος, ἔστι δεῖ τὴν πάθην. οἱ δὲ δὴ ἄνθρωποι οὐκ εἰδότες τὰ ξυμπαθέα μέρεα, ἐφ' οἷσι τὰ δεινότατα γίγνεται, τὸν στόμαχον αἴτιον ἡγεῦνται· μέγα δὲ ἐς πίστιν ὧν λέγω, ἡ ξυνάφεια τῆς καρδίης· ἔνθα πάντων ἡ ἀρχή. μέσον γὰρ ἐνίζει τῷ πνεύμονι ἡ καρδίη. ἡ δὲ τούτων μεσότης τὸν στόμαχον συνάπτει· ἄμφω δὲ περιπεφύκασι τῇ ῥάχει· διὰ τόδε πρὸς τὴν καρδίην γειτόνημα, καὶ καρδιαλγίη, καὶ ἔκλυσις, καὶ τὰ μελαγχολώδεα. αἰτίαι δὲ τῆς νούσου, καὶ ἄλλαι μὲν μυρίαι, καιρίη δὲ, πῦον συχνὸν, ἀπὸ κοιλίης διὰ στομάχου χυθέν· ξυνήθεες δὲ καὶ τοῖς ὑπό τε ἀνάγκης ἐκδεδιῃτημένοις λεπτῇ καὶ σκληροτέρῃ διαίτῃ· ἀτὰρ καὶ τοῖσι ἐς παιδείην πονεῦσι, καὶ ἐς τήνδε τλήμοσι, οἷσι θέης μὲν μαθήσιος πόθη, ὀλιγοσιτίη δὲ καὶ ἀγρυπνίη, καὶ μελεδώνη λόγων τε καὶ πρηγμάτων σοφῶν· οἷσι ὑπεροψίη μὲν διαίτης ἁδρῆς καὶ ποικίλης, λιμὸς δὲ ἡ τροφὴ, καὶ ὕδωρ ποτὸν, καὶ ἐν ὕπνῳ ἀϋπνίη· οἷσι μαλθακὴ μὲν εὐνὴ ἄστρωτος χαμαί· ἀμφίβλημα δὲ εὐτελὲς, ἀμπεχόνη ἀραιὴ, τὸ δὲ τοῦδε κράνος, ὁ κοινὸς ἀήρ· πλοῦτος δὲ ἐννοίης θέης περιουσίης τε χρῆσις· τάδε γὰρ αὐτέοισι ἀγαθὰ γίγνεται ἔρωτι παιδείης· καὶ εἰ προσαίρονται, εὐτελὲς μὲν σιτίον, οὐδὲ ἐς κόρον ἐδωδῆς, ἀλλ' ἐς ζωὴν μοῦνον· οὐκ ἐπ' οἴνῳ θώρηξις, οὐ θυμηδίη· οὐ ῥέμβος καὶ περίοδοι, οὐ σωμάτων ἄσκησις, οὐδὲ σαρκῶν περιβολή. ἕνος γὰρ οὐκ ἐὼν ἀπάγοι παιδείης ἔρως· πατρίδος, τοκήων, κασιγνήτων ἑωυτῶν μέσφι θανάτου. τοῖσδε οὖν τηκεδὼν μὲν τοῦ σκήνεος, ἄχροοι, καὶ ἐν νεότητι γηραλέοι, καὶ ὑπὸ ἐννοίης κοῦφοι. ψυχὴν δὲ ἀμειδέες, ἀμείλιχοι, στομάχου δὲ κακοσιτίη· ταχὺς ὁ κόρος τῆς ξυνήθεος, εὐτελέος καὶ ἑτοίμου τροφῆς, ἀηδίη δὲ ποικίλης ἐδωδῆς· ὄκνος δὲ πάντων γευμάτων. ἢν δὲ καὶ λάβωσι τι τῶν ξένων, βλάβη· ἀπόστροφοι εὐθὺς ἐς πάντα. ἢ δέ ἐστι στομάχου χρονίη νοῦσος, φλεγμοναὶ δὲ καὶ ῥεύματα, καὶ καρ-

διωγμὸς, ἢ πόνος, στομαχικὸν οὐ κικλήσκεται πάθος. θέρος ἄγει τήνδε νοῦσον· ἔνθα καὶ πέψιος καὶ ὀρέξιος, καὶ πάντων ἀδυναμίη. ἡλικίη δὲ γῆρας, οἷσι καὶ δίχα πάθεος διὰ τὸ τοῦ βίου τέλος καὶ ἡ ὄρεξις ἐς τέρμα ἥκει.

ΠΕΡΙ ΚΟΙΛΙΗΣ ΔΙΑΘΕΣΙΟΣ; κεφ. ζ.

Κοιλίη σπλάγχνον πεπτήριον καὶ μύλη τὴν πέψιν, ὁκότε διάρροια τὸν ἄνθρωπον ἴσχει· καὶ ἔστιν ὑγρῆς τροφῆς ἀπέπτου ἡ διάρροια· ἀλλ' ἢν μὴ ἐπὶ σχεδίου τῆς αἰτίης γίγνοιτο τόδε ἐς μίην ἢ δευτέρην ἡμέρην μούνην· πρὸς δὲ, καὶ ὅλος ὁ ἄνθρωπος ἀσθενὴς, ἀτροφίη τοῦ σκήνεος. χρονίη νοῦσος ἡ κοιλιακὴ γίγνεται, ἀτονίη τοῦ πέσσοντος θερμοῦ, καὶ ψύξι τῆς κοιλίης· εὖτε λύεται μὲν ἐς θερμὸν ἡ τροφή· ἀλλ' οὐκ ἐκπέσσει θερμὸν, οὐδὲ ἐς χυμὸν οἰκεῖον τρέπει, ἡμιτελέα δὲ λείπει ἀδρανείῃ τοῦ τέλεος· ἡ δὲ ἀφεθεῖσα τῆς ἐργασίης ἐς κακὸν ἀλλοιοῦται καὶ χροιῇ, καὶ ὀδμῇ, καὶ συστάσι. λευκὴ μὲν γὰρ καὶ ἄχολος ἡ χροιή· κάκοδμα δὲ καὶ βορβορώδεα· ὑγρὴ δὲ καὶ ἀσύστατος ἀπεργασίη· μοῦνον δὲ ἀρετὴν ἴσχουσα τῆς πέψιος τὴν ἀρχήν. διὰ τόδε φυσώδεες ἐς τὴν γαστέρα ἐρυγαὶ ξυνεχέες, κακώδεες. ἢν δὲ καὶ κάτω περήσωσι, βύζει μὲν τὰ ἔντερα, φῦσαι δὲ διεξιᾶσι δασεῖαι, ὑγραὶ, ἀργιλώδεες· φαντασίαι δὲ ἐπ' αὐτέοισι ὡς διεκθέοντος ὑγροῦ. πόνος τῆς κοιλίης βαρὺς ὁκοῖον νύγμα, ἄλλοτε καὶ ἄλλοτε. ἰσχνὸς δὲ καὶ ἄτροφος ἄνθρωπος, ὠχρὸς, ἀδρανὴς, οὐδέν τι περῆξαι τῶν συνήθων εὔτονος. ἀλλὰ κἢν βαδίζῃ, λύεται τὰ μέλεα, φλέβες κροτάφων ἐπηρμέναι. ἀτροφίη γὰρ, κοιλοκρόταφοι. ἐπίφλεβοι δὲ καὶ παντὶ τῷ σώματι. οὐ γὰρ οὐ πέσσει μοῦνον ἡ νοῦσος, ἀλλ' οὐδὲ τὴν ἀρχὴν ἐς τὸν ὄγκον ἀναδιδοῖ. δοκέει γάρ μοι οὐ τῆς πέψιος μοῦνον, ἀλλὰ καὶ τῆς ἀναφορῆς τὸ

πάθος ἔμμεναι· ἢν δὲ καὶ ἐπαυξήσῃ ἡ νοῦσος γίγνηται, ἀλλὰ
καὶ τὰ ἀπὸ τοῦ παντὸς εἰς τὴν κοιλίην πάλιν, οὔτε ἤδε ἡ τη-
κεδὼν τῆς ὄξιος· αὐαλέοι δὲ τὸ σῶμα, ἄνικμοι δὲ τὴν ἐπιφα-
νείην, ἀνίδρωτες, κοιλίη ἄλλοτε πυριφλεγὴς ὡς ἀπ' ἄνθρακος.
ἄλλοτε δὲ ὡς ἀπὸ κρυστάλλου ψυχροστάγδης. ὁκότε δὲ καὶ αἷμα
τοῖσι ἐσχάτοισι ἐν σκυβάλοισι ἐπιρρέει ξανθὸν, ἄκριτον, ἀμι-
γὲς, ὡς δοκέειν φλεβὸς στόμιον ἀνεῶχθαι. ἀναθέει γὰρ τὸ δριμὺ
τὰς φλέβας. μήκιστον καὶ δυσαλθὲς κακόν. καὶ γὰρ ἢν δοκέῃ
πεπαῦσθαι ἄνευ φανερῆς προφάσιος, παλινδρομέει ἐσαῦ-
θις, ἢν ἤδη καὶ ἐπὶ σμικρῇ ἁμαρτωλῇ, παλίνορσος ἥκει. ἐς πε-
ρίοδον γὰρ ἤδε φοιτῇ. γέροισι ξυνήθες τὸ κακὸν, καὶ γυ-
ναιξὶ μᾶλλον, ἢ ἀνδράσι. παιδίοισι δὲ διάρροια μὲν ξυνεχὴς,
ἐφημέρῳ ἀκρασίῃ τροφῆς ἀλλ' οὐ κοιλίης κύτεϊ ἡ νοῦσος. τίκτει
δὲ θέρος, τῶν ἄλλων ὡρέων μᾶλλον· μετόπωρον δεύτερον, χει-
μὼν δὲ ὁ ψυχρότατος, ἢν ἄγχου σβέσῃ τὸ θερμὸν ἥκῃ· ἐπὶ
χρονίῃ δὲ νούσῳ, καὶ ἥδε, καὶ δυσεντερίη, καὶ λειεντερίη τίκτεται·
ἀλλὰ καὶ χανδὸν ψυχροποσίη κοτὲ ξυνέστησε τὴν νοῦσον.

ΠΕΡΙ ΚΩΛΙΚΩΝ, κεφ. η.

Κωλικοὶ δὴ κλείνονται εἰλεῷ καὶ στρόφῳ ὀξέως. πάνυ μὲν
οὖν αἴπα μυεία ἴσα τῆς διαθέσιος σημήϊα, βάρος μὲν
ἐπ' ἀσιτίῃ, ἔνθα δὲ τὸ πάθος. μάλιστα δὲ κραίνει, ὄκνος που-
λύς· νωθέες, ἀπόσιτοι, ἰσχνοὶ, ἄγρυπνοι, αἰθαλέοι πρόσωπα· κἢν
μὲν πρὸς τῷ σπληνὶ νοσέῃ κῶλον, μελάγχλωροι· λευκόχλω-
ροι δὲ, ὁκόσοι πρὸς ἥπατι, ξυμπαθέῃ τῶν ἄγχιστα σπλάγ-
χνων· ἢν δὲ προσαίρωνται τροφὴν, καὶ ἐπὶ σμικρῇ καὶ ἀφύσῳ
κάρτα φυσώδεες, καὶ προθυμίη μὲν ἐς διαπνοὴν, ἀδιέξο-
δοι δὲ φῦσαι, ἐρυγαί τε ἄνω βιούμεναι, ἀτὰρ καὶ αἵδε ἀτελέες.
ἢν δέ τῃ περήσῃ βίᾳ, φῦσαι βρομώδεες μὲν αἱ ἄνω, καὶ ὀξυ-

ῥεγμιώδεες· νεφρὸς καὶ κύστις ξυμπαθέα πόνῳ, καὶ ἰσχουρίῃ,
τουτέοισι ἅμα αὐτ' ἀλλήλων. θῶυμα δὲ τουτέων μέζον, ἐς ὄρχιας
καὶ κρεμαστῆρας ἀδόκητον ἄλγος ἐπιφοιτῇ· πολλοὺς τῶν ἰη-
τρῶν ἥδε ἡ ξυμπαθείη λήθει. καὶ γὰρ καὶ ἐξέταμόν κοτε, τοὺς κρε-
μαστῆρας, ὡς ἰδίην ἔχοντας αἰτίην. ἀλλὰ γὰρ τὰ τουτέοισι ἀπ'
ἀλλήλων ἅμα. γίγνονται δὲ καὶ ἀπότοκοι τῆσδε νοῦσοι, ἀποστάσιες
μὲν καὶ ἕλκεα οὐκ εὐήθεα· ὕστεροι δὲ αἱ φθίσιες, ἀναλθέα. ἐπὶ
δὲ ψύξει καὶ χυμοῖσι παχέσι καὶ φλέγμασι πολλῷ κολλώδεσι
ξυνίσταται ἡ νοῦσος· ἀτὰρ καὶ ἡλικίῃ καὶ ὥρῃ· ψυχρῇ ἐπιφοιτῇ
χώρῃ, καὶ χείματι καρτερῷ.

ΠΕΡΙ ΔΥΣΕΝΤΕΡΙΗΣ, κεφ. θ.

Ἐντέρων τὰ μὲν ἄνω λεπτὰ καὶ χολώδεα μέσφι τοῦ τυφλοῦ,
χολάδες ἐπίκλην· ἀπὸ δὲ τουτέων τὰ κάτω παχέα καὶ σαρ-
κώδεα μέσφι τῆς ἀρχῆς τοῦ εὐθέος ἐντέρου. ἐγγίγνεται οὖν ἐν
ἅπασι ἕλκεα· δυσεντερίη δὲ τῶνδε τῶν ἑλκέων, αἱ ἰδέαι. διὰ
τόδε ποικίλαι ἔασι αἱ νοῦσοι. τὰ μὲν γὰρ ἐπιπολῆς ξέει ἔντε-
ρα, ἀναδορὴν μούνην ποιεύμενα, τὰ ἔστιν ἀσινέα. ἀτὰρ δὲ ἀ-
σινέστερα πολλὸν, ἢν τὰ κάτω ᾖ τὰ πάθη. ἀλλ' ἢν δὲ εἰ σμικρῷ μὲν
ἔτι βαθύτερα τὰ ἕλκεα, οὐκ εὐήθεα δὲ καὶ τάδε· ἀλλὰ βαθέα
τὰ οὐχ ἱστάμενα, ἀλλ' ἐσθιόμενα, ἀδενώδεα, ἕρποντα, καὶ ἐπισφα-
κελίζοντα, θανατώδεα. ἀτὰρ καὶ φλέβια ἐπὶ τῇσι νομῇσι γί-
γνονται περιβρωτα, ἐν τε τοῖσι ἕλκεσι καὶ στάξιες αἱμορραγίας
τὸ μέζον. ἄλλο εἶδος ἑλκέων, ὀχθώδεα, τρηχέα, ἀνώμαλα,
τυλαίνια, ὡς ἐν ξύλῳ ὄζον εἴπομεν· δυσαχθέα τάδε. οὔτε γὰρ
ὠτειλὴν ῥηϊδίως ἴσχει. ῥηΐτερόν τε γὰρ λύονται. αἰτίαι δὲ δυσεν-
τερίης μυρίαι, ἐπίκαιροι δὲ, ἀπεψίαι, ψύξιες συνεχέες, δρι-
μέων περίοδρσις, μυττωτοῦ κρομμύου αὐτοῦ, σκορόδου, κρεῶν πα-
λαιῶν δριμέων ἐδωδή. ἐφ' οἷσι ἀπεψίη, ὑγρὸν ἄνθες, κυκεών.

ἢ ῥυτέων πόμα, ἢ οἷα κατὰ χώρην ἑκάστην αὐτὶ οἴνου γίγνεται
δίψιος ἄκεα· ἀτὰρ καὶ πληγὴ, καὶ ψύξις, καὶ ψυχροποσίη, ὑ-
κτοισι ἕλκεα. αἱ δὲ ἐκκρίσιες καὶ τὰ ξυνεόντα τοῖσι ἕλκεσι ἕτε-
ρα καὶ ἕτερα, ἐπ' ἄλλοισι καὶ ἄλλοισι. ἢν μὲν γὰρ ἐπιπολῆς ἔῃ,
ἄνωθεν μὲν λεπτὰ, χολώδεα, ἄοσμα, πλὴν ὁκόσον ἀπ' ἐν-
τέρων. τὰ δὲ ἀπὸ τῆς νήστιος, κατακορέα μᾶλλον, κροκοειδέα,
κακώδεα· τὰ δὲ, καὶ ξὺν τῇ τροφῇ λελυμένῃ μὲν, ἀλλά τις ἠχλή.
ἄλλοτε κάκοδμόν ἐστι, τὰ δὲ ἕλκεα σηπεδών· ἄλλοτε δὲ ἴσχει, ὡς
ἀπὸ σκυβάλων μοῦνον ἡ ὀσμή· ἀπὸ δὲ τῶν κάτω ἐπὶ τοῖσι ἕλ-
κεσι, ὑδατώδεα, λεπτὰ, ἄοσμα· ἢν δὲ ἐπὶ μᾶλλον βαθέα,
ἰχωροειδέα, ὑπέρυθρα, οἰνώδεα· ἢ ὅκως κρεῶν πλύμα. ἄλλοτε
μὲν ἰδίῃ τάδε, ἄλλοτε δὲ ξὺν τοῖσι κοπρίοισι· καὶ τάδε ὑγρὰ λε-
λυμένα τῷ περιῤῥόῳ, ἄχολα, ἄοσμα· ἢ ξυνεστῶτα ξηρὰ
ἐξίασι, ὀλισθηρὰ τῷ περιῤῥόῳ. ἢν δὲ μέζω καὶ λειότερα ᾖ τὰ
ἕλκεα, ἐπὶ μὲν τοῖσι ἄνω, χολώδεα, καὶ ἀφ' ὧν καὶ δι' ὧν ἔρ-
χεται. καὶ γὰρ τὴν ἕδρην δάκνει. δριμεῖα γὰρ ἡ χολὴ, καὶ ἐπὶ
μᾶλλον ἢν ἀφ' ἕλκεος· καὶ ἡ χολὴ δὲ πίων ὅκως λίπος. ἐπὶ δὲ τοῖσι
βαθυτέροισι τοῖσι κάτω, αἱμάλωψ παχὺς σὺν φλέγματι, σαρ-
κοειδέα, οὐ κάρτα πίονα, ξυσματώδεα ὡς ἀπ' ἐντέρων εἶδη.
ἀτὰρ καὶ ὅλα συμμέμικται μέρεα· φέρεται λευκὰ, παχέα, μυ-
ξώδεα, στέατι ξυγκοπέντι ἴκελα ξὺν τῷ περιῤῥόῳ. τάδε μέν-
τοι ἀπὸ τοῦ εὐθέος τοῦ παραμήκεος ἐντέρου. ἄλλοτε δὲ μυξώ-
δεα μοῦνον, ὀδαξώδεα, σμικρὰ, στρογγύλα, δακνώδεα, ἐξα-
ναστάσιας πυκινὰς, καὶ προθυμίην ξὺν ἡδονῇ ποιεύμενα· ἐκ-
κρίσιας δὲ κάρτα σμικράς· τεινασμὸς τοῦδε ἡ ἐπίκλησις. ἀπὸ
δὲ τοῦ κωφοῦ φέρονται καὶ σάρκες ἐξέρυθροι καὶ μεγάλαι, πε-
ριγραφὴν πολλὸν μέζονα ἔχουσαι· βαθέα γίγνεται τὰ ἕλκεα,
καὶ αἷμα παχὺ, τρυγῶδες· τάδε κάκοδμα τῶν πρόσθεν μᾶλ-
λον. ἐπὴν δὲ ἕρπῃ καὶ ἐσθίῃ τὰ ἕλκεα, καὶ ἴσχηται μηδαμᾶ ἐπὶ μη-
δὲν, ἄνωθεν μὲν πρὸς τοῖσι χολώδεσι τοῖσι κατακορέσι, κρο-

κοπρώδεα, καὶ ἔπαφρα, τρυγίζοντα, καὶ μέλανα, ἰσατώδεα, πρα-
σοειδέα, παχύτερα τῶν πρόσθεν, κακώδεα, ὅκως ἡ σηπεδὼν
διαχωρέει. τροφὴ νῦν ἁπλοτέρη, ὡς ὑπὸ ὀδόντων λάβρων
τετριμμένη μοῦνον· ἢν δὲ τὰ κάτω αἰρεθίνται, αἱμάλωπες
μέλανες, παχέα, σαρκοειδέα, ἐξέρυθρα, θρομβώδεα, ἄλλοτε μὲν
μέλανα, παντοίως ποικίλα, κάκοδμα, οὐ φορητὰ, ἀφέσιες τῶν
ὑγρῶν ἀβούλητοι· ἀπελύθη κοτὲ καὶ εὐμήκες ἄκριτον κατὰ
πλεῦνα, ὅκως ὑγιὲς τὸ ἔντερον, καὶ δέος παρέσχεν ἀμφὶ ἔν-
τερον τοῖσι ἀγνοοῦσι τοῦ πρήγματος. τὸ δὲ ἐστὶ τοιόνδε. τῶν ἐντέ-
ρων ὄγκος τῆς κοιλίης, χιτῶνες ἔασι δοιοί· ἀτὰρ καὶ ἀλλήλοισι
ἐπιβάλλουσι οἱ δὲ λοξοί. ἢν οὖν ἡ διπλόη λυθῇ, ὁ μὲν ἐντὸς χι-
τὼν ἀποστὰς ἐς μῆκος, ἔξω χωρέει· ὁ δὲ ἐκτὸς, μίμνει μοῦνος,
καὶ σαρκοῦται καὶ ἐπωτειλοῦται, καὶ ἀλθάξονται, καὶ ζώωσι ἀ-
σινέες· πάσχει δὲ τὸ κάτω μοῦνον, αἰτίη δὲ τῶν χιτώνων τὸ σαρ-
κοειδές. ἢν δὲ αἷμα ἀπό τευ ἀγγείου φέρηται ξανθὸν, ἢ μέλαν,
καθαρὸν ῥέει, ἀμιγὲς τροφῆς, ἢ σκυβάλων ἄτερ. εἰ δὲ ἐπίπα-
γυς ἐπιπετάννυτο πλαδέσι ἀραχνίοισι ἴκελος. θρομβοῦται
ἢν ψυχθῇ. οὐδὲ γὰρ ἡ πίστις αἵματος ἔκκρισις· τῷ δὲ ῥοίζῳ πολ-
λῷ ξὺν πνεύματι μέζον τῆς περιστάσιος ἡ φαντασίη τῆς
ἐκκρίσιος. γίγνεταί κοτε καὶ ἐν κώλῳ πύου ἀπόστασις, οὐδέν τι
τῶν ἄλλων τῶν ἐντὸς ἑλκέων ξενοπρεπεστέρη. καὶ γὰρ τὰ σημήϊα
καὶ τὸ πύον καὶ ἡ ἄλθεξις τῶν ἑλκέων, ἡ ωὐτή· ἢν δὲ ἐκκρίσιες
σκληραὶ τῶν σαρκοειδέων ἔωσι τετριμμέναι τρηχέσι σώμασι ἴ-
κελαι, ἡ ἀπόστασις οὐ τοῦ εὐήθεος τόπου. ῥέει κοτὲ πολλὸν ἀπὸ
τοῦ κώλου ὕδωρ, δυσεντεριώδεα τόπον. ὑδρωπος τόδε μυρίους
ἐρρύσατο. τὰ μὲν ἕλκεα, ὡς ἔπος εἰπεῖν, τὰ ἐν τοῖσι ἐντέροισι,
τοιάδε· ἀτὰρ ἥδε καὶ ἡ τῶνδε ἰδέη, καὶ αἱ ἀπὸ τῶνδε ἐκκρίσιες,
ὁκόσας ἔλεξα. φράζω δὲ καὶ τὰ ξυνεόντα ἑκάστοισι τῶν νοσευόν-
των, ἤντε εὐήθεα, ἤντε σιναρὰ ᾖ τὰ ἕλκεα. ἀθρόον μὲν οὖν εἰ-
ρήσθω, ἢν ἐπιπολῆς ἀναδορὴ, ἤντε ἄνω, ἤντε κάτω ἔῃ, ἄπυ-

ροι, ἄπονοι, ὀρθοστάδην ὑγιαζόμενοι, σμικρῇσι τῇσι διαίτῃσι ἐπιροίως. ἢν δὲ ἕλκος ἐγγένηται, ἐπὶ μὲν τοῖσι ἄνω, στρόφος δακνώδης, δριμὺς, ὡς ἀπὸ χολῆς θερμῆς σμικρῆς, ἔμπυοι ἄλλοτε καὶ ἄλλοτε· τὸ δὲ πλέον, ἔμπυον. ἢ πέψιες ἡμιτελέες, οὐκ ἀπόσιτοι· ἢν δὲ τοῖσι κάτω ἕλκεα γίνηται, πολλόν τι ἀσινέστερα τῶν ἄνω. καὶ γὰρ τὰ ἔντερα πολλόν τι μᾶλλον τῶν ἄλλων σαρκοειδέα. ἢν δὲ κοῖλα καὶ αἰεὶ ἐσθίοντα ἐς τὰ ἄνω γένηται, πυρετοὶ ὀξέες, ἀλαμπέες, ἐν τοῖσι σπλάγχνοισι· ὑποβρύχιοι, περίψυξις, ἀποσιτίη, ἀγρυπνίη· ἐρυγαὶ κακώδεες, ναυτίη, χολὴ, ἔμετοι, σκοτοδίνη· ἢν δὲ πολλὴ μὲν ἡ φορὴ, χολωδεστέρων δὲ γίγνηται, ἐπὶ μόνοι στρόφοι, καὶ ἄλλοι πόνοι μᾶλλον· ποτὶ, καὶ ἐκλύσιες δυνάμιος, ὑπολύσιες γουνάτων, καυσώδεες, διψαλέοι, ἀσώδεες, ναυτίη μεγάλων, γλῶσσα ξηρὴ, σφυγμοὶ μικροὶ, ἄτονοι. τουτέων ἀδελφὰ, ὁκόσα ἐπὶ τοῖσι κακοειδέσι ἕλκεσι ἔλεξα τὰ θανατώδεα. καρδιώσσοισι μέσφι λειποθυμίης· μετεξέτεροι δὲ, οὐδὲ ἐς ἀνάκτησιν ἐπαλινδρόμησαν· ἀλλ' οὕτως ἐξέθανον. τάδε τὰ δεινὰ ξυνὰ καὶ τῇσι ἀπὸ τῶν κάτω ἐντέρων διαβρώσεσι· ἢν νέμηται μὲν τὰ ἕλκεα, ἄσχετος δὲ ἡ φορή· πλὴν ὁκόσον οἱ στρόφοι καὶ οἱ πόνοι ὑπὸ τὸν ὀμφαλὸν κάτω, ἔνθα τὰ ἕλκεα· ἰδέαι δὲ αἵδε τῶν ἐκκρίσεων, ὁκοίας ἔλεξα. ἢν δὲ ἐπὶ τοῖσι προτέροισι μικρὰ ἦ, ἀνακοχὴ δὲ εἰς μακρὸν ἡ νομῆς, ἀλλὰ ἐπ' ἄλλοις ἕλκεα γίγνεται, τῶν μὲν περιγινομένων, ἄλλων δὲ κορυφουμένων, ὅκως ἐν θαλάσσῃ κύματα. τοιόνδε τὸ τῶν ἑλκέων χῦμα· ἢν δὲ καί κοτε ἐπαρκέσῃ μὲν ἡ φύσις, συνασκήσῃ δὲ καὶ ὁ ἰητρὸς, πέπαυται μὲν ἡ νομὴ, καὶ θάνατον οὐκ ὀῤῥωδέει. σκληρὰ δὲ καὶ ὀχθώδεα μίμνει τὰ ἔντερα, καὶ τὴν δὲ ἐς μακρὸν ἡ ἄλθεξις· αἱμοῤῥαγίη δὲ ἀπ' ἐντέρων, ἢν μὲν μεγάλης φλεβὸς ἢ ἀρτηρίης ἔῃ, ὠκὺς ὁ θάνατος. οὐ δὲ γὰρ οὐδὲ τινὰ χεῖρα δυνατὸν ἔσω ἐσμάσασθαι, καὶ τοῦ ἄλγεος θιγεῖν, ἢ φάρμακον αὐτῷ τῷ ἕλκεϊ προσβάλ-

λειν, καίτοι γε ἢν ἐπίσχοιτο ἡ αἱμοῤῥαγίη φαρμάκῳ, οὐκ ἀτρεκὴς τοῦ θανάτου ἡ φυγή. μεταξὺ γὰρ μεγάλης ἐσχάρης ἔκπτωσις, τῆς φλεβὸς τὸ στόμιον ἐς μέζον εὐρύνει, εὖτε καὶ θρόμβοι ἔνδον ἐγγίγνονται καὶ μίμνουσι ἔσω, ἄφυκτος ἡ νοῦσος. χρὴ οὖν ἀρχομένῃσι αἱμοῤῥαγίῃσι ἀρήγειν· δήλη δὲ ὡς ἐπίπαν γίγνεται μέλλουσα, εἰ γε μὴ πάμπαν εὔσημος· ἄση ξυνέσι, ἀπορίη, βάρος τοῦ τόπου, ἔνθα ῥήσσεται, ἐρύθημα τοῦ προσώπου, ἢν μηδέκω ἐσχάρη· κἢν μὲν ἡ φλὲψ νεοῤῥαγὴς ἔῃ, ὡς ἐπίπαν μαλθάσσεται πάμπαν· ἢν δὲ πρόσω ᾖ χρόνου, χαλεπώτερον καὶ βραδύτερον. τοιάδε μὲν τὰ ἐν ἐντέροις ἕλκεα· γίγνεται δὲ θέρεος ὥρῃ, δεύτερον φθινοπώρου, ἧσσον ἦρος, ἥκιστα χειμῶνος. καὶ διάῤῥοιαι μὲν παιδίοισι καὶ μειρακίοισι· δυσεντερίη δὲ ἀκμάζουσι καὶ νέοισι· γήρας δὲ δυσαλθὲς γε ἐς ὠτειλὴν χρόνιον· τὰ δὲ ἀνεσθιόμενα γέρουσι, ἀνήκεστα. ἀτὰρ γε αἱμοῤῥαγίη ξύμφωνος γήρᾳ.

ΓΕΡΙ ΛΕΙΕΝΤΕΡΙΗΣ, κεφ. ι.

ΗΝ ἐπὶ δυσεντερίῃσι καὶ ἕλκεσι πλατέσι γε κάρτα βαθέσι τῶν ἄνω ἐντέρων ὠτειλαὶ ἐγγίγνωνται πυκναὶ, παχεῖαι, στερέμνιοι, τὰ σιτία ἐκ τῶνδε ἐς τὰ κάτω διεκθέει, ὑγρὰ, ἀδιάκριτα τοῦ τροφίμου. τὸ γὰρ τῶν ἐντέρων ἀραιὸν δι' οὗ περ ἐς τὴν ἄνω φορὴν ἡ τροφὴ ἀναΐσσει, ἀπέκλεισεν ἡ ὠτειλή. ἀτροφίη οὖν τὸν ἄνθρωπον ἴσχει καὶ ἀχροίη γε ἀτονίη, ἐπίκλην τὸ πάθος λειεντερίη ἴσχει· τὸ ἐπὶ τῇ οὐλῇ λέγω τῶν ἐντέρων τοὔνομα. καὶ νῦν μὲν ἐξ ἑλκέων ἐστὶ ἡ πάθη· ἄλλοτε δὲ ἔντερα μὲν ὠτειλὴν οὐκ ἴσχει· ἔθος δὲ καὶ μὲν ἔτι διαῤῥυεῖσα ἐκδιδάσκει τὰ ἔντερα. τὸ γὰρ ἐν τουτέοισι θερμὸν ἢν καταψυχθέν κοτε μήτε καταπέσσῃ, μήτε ἐς τὴν ἀναφορὴν ἀναΐσσῃ· ἄκρατον δὲ ὑπ' ἀσθενίης ἔῃ, διαδρήσκει πᾶν ἔργον ἡ τροφή· ἀλλ' ἢν ἐν-

χέδιος καὶ μὴ ἑδραίη γίνηται ἡ κάθαρσις ἀλλὰ φαύλη, ἁπλοῦς ἔμετος ἀπὸ σιτίων ἔλυσε τὴν νοῦσον. ἢν δὲ πρὸς ὠκέϊ χρόνῳ καὶ ἐν ἕδρῃ ἵζῃ ἡ αἰτίη τουτέων, οὐδὲν ὠφελέει. ὑκλει δὲ καὶ χρονίη νοῦσος καὶ ὀρθοστάδην καχεξίη· ἀτὰρ καὶ ὕδρωπές ποτε ἐς τόδε ἀπέσκηψαν εὐτυχῶς, ἐς κακὸν μὲν ἐκ κακοῦ, ἀλλὰ κρέσσων ἡ διαδοχή.

ΠΕΡΙ ΥΣΤΕΡΙΚΩΝ, κεφ. ια.

ΤΗσι γυναιξὶ ὑστέρη, ἀγαθὴ μὲν ἐς κάθαρσιν καὶ τόκον· ξυμφορὴ δὲ νούσων μυρίων τε καὶ κακῶν. οὐ γὰρ ἑλκέων ἢ φλεγμασίης ἢ ῥοοῦ μούνων, ἀλλὰ κὴν ἐξαπίνης ὅλη ἄνω κινέηται, ὠκέως κτείνει. γεγράφαται μὲν οὖν ἐν ἄλλοισι, ὁκοῖα τῶν ἀπ' αὐτέων ἦν ὀλέθρια ὀξέα· τὰ δὲ χρόνια ῥόος διπλόος, σκληρίη, ἕλκεα, τὰ μὲν ἀσινέα, τὰ δὲ κακοήθεα, περίπτωσις ὅλης ἢ μέρεος. ῥόος μὲν οὖν ἐρυθρὸς ἢ λευκόχροος· ἰδέα δηλοῖ. ἐρυθρὸς μὲν ἢν αἷμα ξανθὸν, καὶ αἱ τοῦδε ἰδέαι ἢ πελιδνὸν, ἢ μέλαν, καὶ λεπτὸν ἢ παχὺ καὶ πεπηγὸς, οἷον θρόμβοι, ἢ λευκὸς ὡς ὕδωρ, ἢ ὠχρόξανθος ὡς χολή· παχὺς δὲ ὁκοῖος ὑπόλεπτος, ἢ λεπτὸς ἰχὼρ καὶ κάκοδμος· λευκὸς δὲ ὡς πύον, ὁ δὲ ἀβρεκὴς, ὡς λευκὸς ὀῤῥός. ἀτὰρ καὶ αἱμάλωψ ποτὲ τῷ πύῳ συνεκρέει. μυρίαι δὲ ἄλλαι παρὰ τὸ μᾶλλον τουτέων καὶ ἧττον ἰδέαι. περίοδος δὲ ἄλλοτε μὲν ἡ ἐπὶ μῆνα κάθαρσις, ἀλλ' οὐκ ἐς τὴν ἀρχαίην ξυνίσταται προθεσμίην· οὐ πολλὸν μὲν τὸ αἷμα, ἐν ἡμέρῃσι δὲ πολλῇσι ἐκρέει· ὀλιγήμερος δὲ ἡ διάλειψις, ἀλλὰ καθαρή. ἄλλος περιόδου τρόπος, εἰς προθεσμίην δὲ, καὶ οὐκ ἐς πλῆθος περὶ πλεῖστον ἡ πρόσθετη κάθαρσις· δὶς δὲ καὶ τρὶς καθαίρονται ἀνὰ πάντα τὸν μῆνα· ἄλλη ἰδέη ἄχετος μὲν ἡ ῥοὴ καὶ σμικρὴ ἐφ' ἡμέρης ἑκάστης, ἀλλὰ εἰς τὸν ὅλον μῆνα οὐ πάγχυ βαιή. οὐδὲ γὰρ ὑστέρη μύει τὸ στόμα, ἀλλὰ

οἴγνυται, πάρεσιν ἐς ῥύσιν ὑγρότητος παρέχουσα· εἰ δὲ μήτε δια-
λείπει, μήτε σμικρὸν ἐκρέει, αἱμοῤῥαγίῃ θνήσκουσι. σημήϊα δὲ·
πρὸς τῇσι χροιῇσι τοῦ ῥόου ἡ χροιὴ τῆς αὐτοῦ· ἄγρυπνοι, ἀπό-
σιτοι, ἀσώδεες, ἔκλυτοι ἐπὶ τὸ ἐρυθρὸν μᾶλλον, καὶ ὀδυνώ-
δεες, καὶ κάκοδμον ἔστ᾽ ἀμφοῖν τὸ ῥεῦμα· ἀλλὰ μᾶλλον
καὶ ἧσσον ἄλλοτε καὶ ἄλλοτε. ὁ μὲν γὰρ λευκὸς κακίων ἢν μέ-
ζων που ἢ σηπεδὼν ἔῃ· ἄλλοτε δὲ ὁ ἐρυθρὸς ἢν ἀγριαίνῃ ἡ διά-
βρωσις. ἀθρόον δὲ εἰρήσθω, μέλας μὲν ἁπάντων κακίων, πελι-
δνὸς δεύτερον· ὠχρὸς δὲ καὶ λευκὸς καὶ πυώδης, μακρότεροι
μὲν, ἧσσον δὲ κινδυνώδεες. τουτέων δὲ αὐτέων ὁ ὠχρὸς κακίων
μὲν, πολλὸν δὲ κρέσσων ὁ τῷ συνήθεϊ μεμιγμένος· ξυνήθης δὲ
ἐρυθρὸς μὲν καὶ τὰ τοῖσδε εἴδεα· ἀτὰρ καὶ ἀσινέστεροι ταύτῃσι
οἱ ξυνήθεες· τὸ δὲ ἀληθὲς γεραιτέρῃσι κακίονες οἱ ἐρυθροί·
ἥκιστα δὲ νεήνισι οἱ λευκοί. ἄλλος ῥόος λευκὸς, ἡ ἐπιμήνιος
κάθαρσις λευκὴ δριμεῖα, καὶ ὀδαξώδης ἐς ἡδονήν· ἐπὶ δὲ τοῖσι
καὶ ὑγροῦ λευκοῦ, παχέος, γονοειδέος πρόκλησις. τόδε τὸ εἶδος
γονόῤῥοιαν γυναικείαν ἐλέξαμεν. ἔστι δὲ τῆς ὑστέρης ψῦξις, οὕ-
νεκεν ἀκρατὴς τῶν ὑγρῶν γίγνεται· ἀτὰρ καὶ τὸ αἷμα ἐς χροι-
ὴν λευκὴν ἀμείβει. οὐ γὰρ πυρὸς ἔτι ἴσχει τὸ φοινίσσον. τὴν δὲ τὴν
πάθην καὶ στόμαχος νοσέει καὶ ἐμέει φλέγμα· ἀτὰρ καὶ ἔν-
τερα ὁμοίην ἴσχει, εὖτε τὴν διάῤῥοιαν νοσέει. γίγνεται ἕλκεα καὶ
ἐν ὑστέρῃ, τὰ μὲν πλατέα, κνησμώδεα, ἅπερ ἄλια, ὅκως αἰα-
δορή τις ἐπιπολῆς, πῦον παχὺ, ἄοσμον, ὀλίγον. εὐήθεα τάδε
τὰ ἕλκεα· ἄλλα τουτέων βαθύτερα καὶ κακίονα, οἷς πόνοι σμι-
κροὶ, πῦον ὀλίγῳ πλεῖον μᾶλλον, κάκοδμα, ἀλλ᾽ ἔμπης εὐήθεα
καὶ τάδε· ἢν δὲ ἐπὶ μᾶλλον βαθέα γίγνηται, καὶ τὰ χείλεα τῶν
ἑλκέων ἀπηνέα, ἢ τρηχέα, ἰχώρ τις κακώδης, καὶ πόνος τῶν
πρόσθεν μέζων· ἀνεσθίει δὲ τὴν ὑστέρην τὸ ἕλκος· ἐξίησι δὲ
κοτε καὶ ἀπολυθέντι σαρκίον μὴ εἰς ὠτειλὴν ἰὸν μήκιστον.
κλάνει τόδε. χρόνιον γίγνεται κάρτα· τόδε καὶ φαγέδαινα κι-

κνήσκεται· ὀλέθρια δὲ τὰ ἕλκεα, ἢν πρὸς τοῖσι ἄλγος ὀξὺ ἔῃ καὶ ἡ ἄνθρωπος ἀπορῇ· σηπεδὼν δὲ ἀπὸ τοῦ ἕλκεος ῥέει οὔτε αὐτέῃσι φορητὴ, ἀγριαίνει ψαύσεσί τε καὶ φαρμάκοισι, καὶ χαλεπαίνει πῶς καὶ ἰητρείῃ· φλέβες δὲ ἐν ὑστέρῃ ἐς ὄγκον αἴρονται ξὺν περιστάσεσι τῶν πέλας· ἔστι δὲ πεπυρωμένοισι οὐκ ἄσημον τῇ ἁφῇ· οὐ γὰρ ἄλλως δῆλον· πῦρ δὲ καὶ ἄση τοῦ παντὸς καὶ σκληρείη ξυνέστιν, ἢ ἐπὶ τοῖσι θηριώδεσι θανατώδεα ὄντα ἕλκεα· ἀτὰρ καὶ ἐπίκλησιν ἴσχει καρκίνων. ἄλλος καρκίνος, ἕλκος μὲν οὐδαμῇ, ὄγκος δὲ σκληρὸς, ἀτέραμνος· ξυνεπιταίνει δὲ τὴν ὑστέρην ὅλην, ἀτὰρ καὶ ἄλγεα καὶ τὰ ἄλλα ὅσα ἐφέλκει· τὰ ὠυτὰ δὲ ἄμφω τὰ καρκινώδεα, καὶ χρόνια, καὶ ὀλέθρια· πολλὸν δὲ τὸ ἕλκος τοῦ ἀνελκώτου κάκιον, καὶ ὀσμῇ, καὶ πόνοισι, καὶ ζωῇ, καὶ θανάτῳ. ἐξίσταταί κοτε τῆς ἕδρης ἡ ὑστέρη ὅλη, καὶ ἐπὶ τοῖσι μηροῖσι τῆς γυναικὸς ἰζάνει. ἄπιστος ἡ ξυμφορὴ, ἀλλ᾽ οὐκ ἀθέητος ἡ ὑστέρη, οὐδὲ ἀγνώνητος ἡ αἰτίη. ξυνδιδοῦσι γὰρ οἱ ὑμένες, οἱ πρὸς τοὺς λαγόνας, ὀχέες τῆς ὑστέρης ἐόντες νευρώδεες· οἱ μὲν κατὰ πυθμένα πρὸς τὴν ὀσφῦν λεπτοί· οἱ δὲ κατ᾽ αὐχένα ἔνθα καὶ ἔνθα πρὸς τοὺς λαγόνας· οἱ δὲ μάλιστα νευρώδεες, πλατέες ὅκως νεὼς λαῖφεα. πάντες ὦν ξυνδιδοῦσι οἵδε, ἢν ἔξω ἡ ὑστέρη ἀΐσσῃ. κλίνει μὲν οὖν τὰ πολλὰ ἔκπτωσις ἥδε. γίγνεται γὰρ ἐπὶ ἀμβλυσμῷ καὶ σεισμοῖσι μεγάλοισι καὶ βιαίῳ τόκῳ· ἢν δὲ μὴ κτάνῃ, ἐς μακρὸν αἵδε ζώουσιν, ὁρέουσαι τὰ μὴ θεητὰ, καὶ ὠθέουσαι ἔξω, καὶ καυκαλῶσαι τὴν ὑστέρην· δοκέει δέ κοτε τῆς διπλόης τῆς ὑστέρης ὁ ἔνδον ὑπεζωκὼς χιτὼν, εἴτε ἀποσπᾶται τοῦ ξυναφέος. δοιαὶ γὰρ αἵδε μοῦναι ἀπηλλαγμέναι χιτῶνος· ὁ δὲ ὦν ἀφίσταται μὲν καὶ ῥεύματι, ἅτε καὶ ἐντερωσμῷ καὶ βιαίῳ τόκῳ, εἴτε ἐπὶ τῷ χορίῳ προσπέφυκεν αὐτέῃ. ἢν γὰρ τόδε ἕλκηται βίῃ, ξυνεκπερείσας ὁ τῆς ὑστέρης χιτὼν, ἀλλὰ ἢν μὴ ἐκθάνῃ ἡ γυνὴ, παλίνορσος τὸ αὐτὸ ξυνήφθη κοτὲ σταθμῇ, ἢ

σμικρὸν ἔξω φαίνεται. σκέπει γὰρ τοῖσι μορίοισι ἡ γυνή. προσπίπτει κοτὲ τὸ στόμιον τῆς ὑστέρης μοῦνον μέσφι τοῦ αὐχένος, ἀλλ' αὖθις εἴσω δύεται, ἢν ὀσφραίνηται ἡ ὑστέρη, θυμιήσι κακώδεσι. ἕλκει δὲ αὐτέην καὶ ἡ γυνὴ, ἢν ὀσφραίνηται θυμιητῶν εὐωδέων· ἀτὰρ καὶ χερσὶ μαίης ἀβρέμα εἴσω θέει, ἡσυχῇ πιεζευμένη καὶ χλιομένη πρόσθεν τοῖσι ὑστέρης μειλίγμασι.

ΠΕΡΙ ΑΡΘΡΙΤΙΔΟΣ, ΚΑΙ ἰσχιάδος κεφ. ιβ.

Ξυνὸς μὲν ἁπάντων τῶν ἄρθρων πόνος ἡ ἀρθρῖτις· ἀλλὰ ποδῶν μὲν ποδάγρην καλέομεν, ἰσχιάδα δὲ ἰσχίων, χειράγρην δὲ χειρῶν. ἤν γε μὴν ῥηΐδιος ᾖ ἐπί τι τῶν προσκαίρων αἰτίων ὁ πόνος, ἢ κρύβδην δὲ μελέτησι πολλὸν χρόνον ἡ νοῦσος, εὖτ' ἐπὶ προφάσι σμικρῇ ὁ πόνος καὶ ἡ νοῦσος ἐξήφθη· ἔστι δὲ ἁπάντων ξυλλήβδην τῶν νεύρων ἡ πάθη, ἢν αὐξηθὲν τὸ κακὸν ἅπασι ἐπιφοιτῇ· ἀρχὴ δὲ, νεῦρα τὰ δεσμὰ τῶν ἄρθρων, καὶ ὁκόσα ἐξ ὀστέων πέφυκε, καὶ ἐν ὀστέοισι ἐμφυές. θῶυμα δὲ τουτέων μέγα· οὐ πονέει μὲν γὰρ θρὶξ, οὐδ' ἂν τέμνῃ τις ἢ θλίβῃ· ἢν δὲ ἐξ ὠυτέων πονῇ, οὐδὲ ἕτερον ἀλγέει τοῦδε δυνατώτερον, οὐ σιδήρεα σφίγγοντα, οὐ δεσμὰ, οὐ τιτρώσκον ξίφος, οὐ καῖον πῦρ. καὶ γὰρ καὶ ταῦτα ἐπαναιροῦνται ὡς μεζόνων πόνων ἄκεα· καὶ ἢν τάμνῃ τις αὐτὰ, πονεῦνται ; ἀμαυροῦται ὁ τῆς τομῆς πόνος σμικρὸν ὑπὸ τοῦ μέζονος· ἢν δὲ ὅδε κρατέῃ, ἡδονὴ σφέας λάζυται ἐπιλήθουσα τῶν πάρος. πάσχουσι δὲ τοῦτο ὀδόντες καὶ ὀστέα. αἰτίην δὲ ἀτρεκέα μὲν ἴσασι μοῦνοι θεοὶ, ἐοίκασι δὲ καὶ ἄνθρωποι· ἔστι δὲ ὡς ἔπος εἰπεῖν, τοιόνδε. τὸ μὲν κάρτα πυκνὸν ἀναίσθητον ψαύσιος καὶ βρώσιος, τῇδε καὶ ἄπονον ψαύσι καὶ τρώσι. ἄλγος γὰρ τρηχεία ἐν αἰσθήσι. τὸ δὲ πυκινὸν ἀτρήχωτον· διὰ τόδε καὶ ἄπονον· τὸ δὲ ἀραιὸν, εὐαισθη-

τὸν, καὶ βηχιώεται τρώματι. ἀλλ' ἐπεὶ καὶ τὰ πυκνὰ ζῇ ἐμφύτῳ
θέρμῃ, καὶ αἰσθάνοιτο τῇδε τῇ θέρμῃ. εἰ μὲν οὐσιώδης ἡ δρῶσα
αἰτίη ἔοι, οἷον ἡ μάχαιρα ἢ λίθος, τὸ οὐσιῶδες τοῦ πάσχοντος
οὐκ ἀλγέει· πυκνὸν γὰρ τὴν φύσιν. ἢν δὲ τῆς ἐμφύτου θέρμης
δυσκρασίη λάβηται, αἰσθήσιος γίγνεται ἐπιτροπή. τουτέων ἐξ ἑωυ-
τέης πονέει ἡ θέρμη, ἐκ τῆς κατ' αἴσθησιν ἔσωθεν ἐγείρεται
ὤσιος. φύσιος δὲ τῆς ἐς μέζω ἡ περιουσίης, τὰ ἄλγεα. ἐγ-
χρίμπτεται δὲ ἡ ἀρθρῖτις ἄλλοτε ἐς ἄλλα ἄρθρα, τοῖς μὲν ἐς
ἰσχία, καὶ τὰ πολλὰ τῇδε ἐπιμίμνει γυῖος, ὅσα τε μέλεα κοτὲ
μικρὸν, οὔτε οὐδὲ ἐπὶ τὰ σμικρὰ φοιτῇ, πόδας τε καὶ
χεῖρας. ἢν γὰρ μειζόνων λάβηται μελέων χωρῆσαι τὴν νοῦ-
σον δυναμένων, οὐχ ὑπερβαίνει τὰ ὄργανα· ἢν δὲ ἀπὸ τοῦ σμι-
κροῦ ἄρξηται, ἐστὶ εὐήθης καὶ ἀδόκητος ἡ εἰσβολή. ἰσχιάδος
μὲν ἀπὸ ἀπὸ μηροῦ κατόπιν ἢ ἰγνύος, ἢ κνήμης, ἡ ἀρχή. ἄλλο-
τε δὲ ἐπὶ τῇ κοτύλῃ τὸ ἄλγημα φαίνεται, αὖθις ἐς γλουτὸν
ἢ ὀσφὺν ἰκέλη, καὶ πάντα μᾶλλόν ἐστιν ἢ δόκησις ἰσχίου· ἀτὰρ
καὶ τὰ ἄρθρα ὧδέ πως ἄρχεται· τοῦ ποδὸς τὸν μέγαν δάκτυ-
λον ἀλγέει, αὖθις τὴν ἐπιπρόσω πτέρνην, ᾗ ποτὲ στηριζόμε-
θα· ἔπειτα ἐς τὸ κοῖλον ἧκε· τὸ δὲ σφυρὸν ἐξῴδησε ὕστατον.
πρόφασιν δὲ αἰτιῶνται ἀναίτιον, οἱ μὲν κρηπῖδος κενεῆς τρί-
βον· οἱ δὲ μακρὴν περίοδον· ἄλλος δὲ πληγὴν ἢ πάτημα· οὐ-
δεὶς δὲ φράσει τὴν οἴκοθεν οὖσαν. ἀτὰρ καὶ ἀκούσασι τοῖ-
σι πάσχουσι τὸ ἀτρεκὲς ἔδοξε ἄπιστον. διὰ τόδε ἐς ἀνήκε-
στον ἐτράπη, ὅτι παρὰ τῇσι ἀρχῇσι ὁκότε ἀσθενεστάτη ἐστὶ ἡ νοῦ-
σος, ὁ ἰητρὸς οὐκ ἀνίσταται· ἢν δὲ χρόνῳ κρατυνθῇ, ἀνόνητος
ἡ μελέτη. τοῖσι μὲν οὖν ἐς ποδῶν ἄρθρα μίμνει μέσφι θανάτου·
τοῖσι δὲ νέμεται ἐς τὴν τοῦ παντὸς σκήνεος περίοδον. τὰ πολλὰ
δὲ ἀπὸ τῶν ποδῶν ἐς χεῖρας ἤϊξε. οὐ γὰρ μεγάλα τὰ ὄρεα τῇ
νούσῳ χειρῶν τε καὶ ποδῶν, ὅτι ἄμφω ὁμοφυέα, ἰσχνὰ καὶ ἄ-
σαρκα, καὶ ἐγγυτάτω τοῦ ἔξω ψύχεος· ἀπωτάτω δὲ τοῦ ἔσω θάλ-

πήχεος. αὖθις ἀγκὼν καὶ γόνυ· ἐπὶ δὲ τοῖσι κοτύλαι, περίστρο-
φος ἥδε μετάβασις ἐς νώτου μύας καὶ θώρηκος. ἄπιστον εἰς
ὅσον ἕρπει τὸ κακόν. σπόνδυλοι ἀλγέουσι ἐσχάτως τοῦ καὶ αὐχέ-
νος, καὶ ἐς ἄκρον ἐρείδει τοῦ ἱεροῦ ὀστέου· καὶ ξυμπάντων τε ὀ-
βοῦς, ὄνος, καὶ ἡ ἰδίη ἑκάστου ὀδύνη. ἀτὰρ ἤδε τένοντες, ἤδε-
νυ μύες ξὺν ἐντάσει ἀλγέουσι. γνάθων καὶ κροτάφων μύες, νε-
φρῶν καὶ κύστιος ἡ διαδοχή. ὢ τοῦ θώματος. ἐπὶ πᾶσι πάγχυ
ῥῖνας καὶ ὦτα καὶ χείλεα. πάντη γὰρ νεῦρα καὶ μύες· τῆς κεφα-
λῆς ἤλγεε τὰς ῥαφάς, οὐκ εἰδὼς μὲν ὅ,τι πονέει, ἐδείκνυε τῶν
ῥαφῶν τὰ εἴδεα λοξήν, εὐθείην, ἐπικάρσιον, ὀπίσω τε καὶ
πρόσω· ἴσχειν δὲ τὴν ὀδύνην καὶ τοῖσι ὀστέοισι ἐμπεπαρμένην.
πᾶσαν γὰρ ὀστέων ξυμβολὴν νέμεται ἡ νοῦσος, ὅκως ποδὸς
ἢ χερὸς ἄρθρον. γίγνονται δὲ τῶν ἄρθρων καὶ ἐπιπωρώσιες·
τὰ πρῶτα μὲν ὁκοῖον ἀποστάσιες ἴσχουσι· ἐπὶ δὲ μᾶλλον πυ-
κνοῦνται, καὶ πηγνυμένου τοῦ ὑγροῦ ἀπηνέες αἱ ἀφέσιες·
τέλος δὲ πῶροι στερροί, λευκοὶ ξυνίστανται· ἐς δὲ πᾶσι ὄγκοι
σμικροὶ ὁκοῖον ἴονθοι, καὶ μέζονες· ὑγρὸν δὲ παχύ, λευκόν,
χαλαζῶδες. καὶ γὰρ τοῦ παντὸς ἡ νοῦσος ψυχρὴ ὅκως χά-
λαζα· δοκέει δὲ θέρμης ἢ ψύξιος ἴσχειν διαφορήν. καὶ γὰρ οἶ-
σι τῶν εὖ βδελυκτέων ἡδονή· ἐμοὶ δὲ ἀνδάνει μίην μὲν αἰτί-
ην τὴν ἔμφυτον ψύξιν ἔμμεναι, μίην δὲ καὶ πάθην· ἀλλ᾽ ἢν μὲν
εὐθέως ἐπιδώῃ καὶ θέρμη φανῇ, ἐμψύξιος χρέος, καὶ τοῖσι
τέρπεται. ὀνομάζουσι δὲ θέρμην τήνδε· ἢν δὲ ὁ πόνος ἐν τοῖ-
σι νεύροισι εἴσω μίμνῃ, ξυμπεπλώκῃ δὲ τὸ ἄρθρον ἄθερμον,
μηδὲ ἐποιδέῃ, ψυχρὴν τήνδε φαίην ἔμμεναι, ἐφ᾽ ἧς θερμῶν
φαρμάκων ἐς ἀνάκλησιν θέρμης χρέος. χρὴ δὲ τάδε πολλὰ
τῶν κάρτα δριμέων. θερμασίη γὰρ τά τε ξυμπεπλωκότα μέρεα
εἰς ὄγκον ἤγειρε, καὶ τὴν ἔσω θέρμην ἐς ἀνάκλησιν ἤγαγε·
εὖ τε τῶν ψυχρῶν χρέος. πίστις· τοῖσι γὰρ αὐτέοισι οὐ τὰ αὐτὰ
ξυμφέρει. καὶ γὰρ ὅ κοτε ξυνήνεγκε, τοῦτ᾽ ἔβλαψεν ἄλλοτε. ὡς δὲ ἔ-

ἔβλαψεν ἄλλοτε· ὡς δὲ ἔπος εἰπεῖν, θέρμης ἐπὶ τῇ ἀρχῇ, ψύξιος δὲ ἐπὶ τῷ τέλει χρέος. ξυνεχὴς μὲν οὖν ποδάγρη οὐ ῥηιδίως γίγνεται, διαλείπει δὲ ἔσθ᾽ ὅτε χρόνον μακρόν. λεπτὴ γὰρ καὶ ὀλυμπιάσι ἐνίκησε ποδαγρὸς ἐπ᾽ ἀνέσει δρόμον. ἀλλ᾽ ἄνδρες μὲν παθεῖν ῥηΐτεροι, γυναικῶν δὲ ἐλαφρότερον· γυναῖκες δὲ ἀραιότερον μὲν ἀνδρῶν, χαλεπώτερον δέ. τὸ γὰρ μὴ ἐν ἔθει, μηδὲ οἰκεῖον, ἢν ὑπὸ ἀνάγκης κρέσσον γένηται, βιαστὴν μέζονα ἔχει τὴν ξυμφορήν. ἡλικίη τὰ πολλὰ μὲν ἀπὸ ἐτέων πέντε καὶ τριήκοντα· θᾶσσον δὲ καὶ βράδιον ἐκ τῆς ἑκάστου φύσιος, καὶ διαίτης. δεινοὶ μὲν οὖν οἱ πόνοι, καὶ τὰ παρεόντα πόνων μέζονα· λειποθυμίη, ἐπὶ τῇσι ψαύσεσι ἀκινησίη, ἀποσιτίη, δίψος, ἀγρυπνίη· ἢν δὲ ἐπανέλθωσι, τοῦτο μὲν ὅκως ἐκ θανάτου πεφευγότες, αἴνετοι τὸν βίον, ἀκρατέες, ἁπλοῖ, εὔθυμοι, δωροδόκοι, καὶ ἐς τὴν δίαιταν ἁβροί· τοῦτο δὲ ὡς ἐκ θανάτου αὖθις ἐσόμενοι ἄδδην χρέονται τῇ παρούσῃ ζωῇ. ἀπέσκηψε πολλοῖσι ἐς ὕδρωπα ἡ ποδάγρη, ἄλλοτε δὲ ἐς ἆσθμα· καὶ τῇδε ἄφυκτος ἡ διαδοχή.

ΠΕΡΙ ΕΛΕΦΑΝΤΙΑΣΙΟΣ, κεφ. ιγ.

Ἐλέφαντι τῷ πάθεϊ καὶ τῷ θηρίῳ τῷ ἐλέφαντι ξυνὰ μόρια, καὶ ἰδέῃ, καὶ χροιῇ, καὶ μεγέθεϊ, καὶ βιοτῇ· ἀτὰρ οὐδὲ ἄλλῳ τῳ ἴκελα, οὔτε τὸ πάθος πάθεϊ, οὔτε τὸ ζῶον ζώῳ. ἐλέφας μέν γε τὸ θηρίον καὶ κάρτα διαφέρον· προόπτα μέν γε μέγιστον καὶ πάχιστον· μεγέθεϊ μὲν, ὁκόσον ἂν ζῶον ἐπ᾽ ἄλλῳ ζώῳ πυργηδὸν ἀναθείης μέγα· πάχιστον δὲ, ἐς πλεῦνα ζῶα πάχιστα, εἰ παράλληλα ξυνθείης. ἀτὰρ οὐδὲ ἰδέην κάρτα τῳ ἴκελον· χροιὴν μὲν μέλανος κατακορέος ἅπαντες καὶ δι᾽ ὅλου τοῦ σκήνεος. ἵππος μέν γε ἄλλος μὲν λευκότατος, ὅκως οἱ θρήϊκες Ῥήσου· ἄλλοι δὲ πόδαργοι, ὅκως Μενέλεω πόδαργος. οἱ δὲ ξανθοί,

ὅκως

ὅκως ἑκατὸν καὶ πεντήκοντα· ἄλλοι δὲ κυάνεοι. Ἵππῳ ἐϊσάμε-
νος παρελέξατο κυανοχαίτης. ὧδε καὶ βόες, ὧδε καὶ κύνες, ἠδὲ
ὁκόσα ἀνὰ τὴν γῆν ἑρπετὰ καὶ ζῶα φέρβεται· ἐλέφαντες
δὲ μοῦνοι μέλανες, ζοφοειδέες τὴν χροιήν· νυκτὶ δὲ καὶ θανά-
τῳ ἴκελοι· ἰδέην δὲ, κάρηνα μὲν κατέχων καὶ πρόσωπα ἄσημα,
μα, ἄϊδηλα τὴν μορφὴν, ἐπ' αὐχένι σμικρῷ, ὡς δοκέειν
τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῖσι ὤμοισι ἵζανειν· καὶ ὧδε οὐκ ἔκδη-
λον. ὦτα γὰρ μεγάλα, πλατέα, πτερυγώδεα, μέσφι κληΐδων
τε καὶ στέρνων· ὃς ἔκρυψε τὸν αὐχένα τοῖσι ὠσὶ, ὅκως νῆες λαί-
φεσι. κέρατα δὲ θωῦμα δεῖ λεῦκα ὁ ἐλέφας ἐπὶ μέλαντα ἰῷ·
μετεξέτεροι τάδε ὀδόντας κικλήσκουσι· τάδε μοῦνα λευκότα-
τα, ὅκως οὐδενὸς ἄλλου τε οὐδὲν οὐδὲ λευκοῦ ζώου· καὶ τάδε
οὐχ ὑπὲρ μέτωπα καὶ κροτάφοις, ὅκως τοῖσι κερασφόροισι
ἡ φυή· ἀλλὰ κατὰ στόμα καὶ τὴν ἄνω γνάθον, ὄρθια μέχρι ἐς τὸ
πρόσθεν οὐ κάρτα· ἀλλὰ ἄνω σμικρόν τι καμπύλα· ὅκως ἀν-
τιώσεται ἐκ τοῦ ὀρθίου ἐνείη, καὶ ἀείρεσθαι ἄχθος ἐν τοῖσι ὀδοῦ-
σι τοῖς μοῖς. μεγάλα δὲ τὰ κέρατα, μῆκος μὲν ὁκόσον ὀργυιὴν οἱ
μέσοι· ἄλλοι δὲ πολλόν τι τουτέων μέζοις, μέσφι διπλῶν· προ-
βολὴν δὲ ἴσχει ἡ ἄνω γνάθος ἀπὸ τοῦ χείλεος μακρὴν, ἀνό-
στεον, σκολιὴν, ἑρπετώδεα. δοιαὶ δὲ ἐπὶ τὸ ἄκρον τῆς προβο-
λῆς ἔασι ἐκτρήσιες· καὶ ταῖσδε διαμπερὲς μέσφι τοῦ πνεύμο-
νος ἐτέτρηνεν ἡ φύσις, ὅκως αὐλὸν διφυέα· χρέεται δὲ τὸ ζῶον
ἐς ἀναπνοιὴν, ὅκως ῥινὶ τῇδε τῇ συνεχεῖ· ἀτὰρ καὶ χερσὶ τῇ-
δε· καὶ κωθώνιον τε γὰρ λάζοιτο ὁκότε θέλει τῇ προβολῇ· ἀμ-
φιλαμβάνει τε καὶ ἴσχει κρατερῶς, καὶ οὐκ ἄν τις ἀφέλοιτο
αὐτέου βίῃ, ἢν μὴ κρέσσων ἄλλος ἐλέφας· ἀτὰρ καὶ ποίην ἐς νο-
μὴν τῇδε μαστεύει, οὐδὲ τῷ στόματι καὶ τοῖσι σμικροῖσι ὀδοῦ-
σι ἔσθων σάρκας ζῇ. πόδες γὰρ εὐμήκεες ὑπερθεν τῆς γῆς πολ-
λὸν τὸ ζῶον ἀνέχοντες· ἀτὰρ καὶ σμικρὸς αὐχὴν ὅκως ἔλεξα.
οὔκων δύναται τῷ στόματι εἰς τὴν γῆν νέμεσθαι. ποτὲ καὶ

ἡ τῶν κεράτων περὶ τοῦ στόματος ἔκφυσις εἴργει τῆς πιέης ἅπτεσθαι τὸ στόμα. ἐπὶ δ' ὕδρου ἀνιμᾶται τῇ προβολῇ φόρτον μέγαν· ἔπειτα ὁκόσα * · μᾶλλον δὲ τηρεῖ τῇδε ξυνδῆσαι τῷ στόματι· ἐντίθησι πολλὸν τῇ κοιλίῃ· αὖτε οἱ πρόσθεν τοι προβοσκίδα τήνδε καλέουσι· ἐπιπρόσθεν γὰρ τοῦ ζώου τῇδε βόσκεται. ἀτὰρ οὐδὲ πιεῖν ἀπὸ λίμνης, ἢ ποταμοῦ τῷ στόματι θέμις· ἡ αὐτὴ γὰρ αἰτίη· ἀλλὰ ἢν διψῇ, ἐντίθεται μὲν τῷ ὕδατι τῆς προβοσκίδος ἄκρην τὴν ῥῖνα· ἔπειτα ὅκως ἀναπνέων, ἀντὶ τοῦ ἠέρος, τοῦ ὕδατος ἕλκει πολλόν· ἐπὴν δὲ πλήσῃ ὅκως κώθωνα τὴν ῥῖνα, τῷ στόματι ποταμηδὸν ἐγχέει· εἶτ' αὖθις ἕλκει, καὶ αὖθις ἐγχέει, ἔστ' ἂν πλήσῃ ὅκως φορτίδος νηὸς τὴν γαστέρα. ῥινὸν τρηχὺ καὶ πάχιστον, ὀχθώδεας ῥωγμοὺς ἴσχοντα, αὐλῶνας ἐπιμήκεας, ἑτέρας ἐντομὰς κοίλας, ἐπικαρσίους, ἄλλας δὲ λοξάς, βαθέας κάρτα, ἴκελον τὸ ξύμπαν τειποδονίῳ. τρίχες δὲ ἄλλοισι μὲν ζώοισι φύσει ἐπὶ δὲ αἱ χαῖται· ἐλέφαντι δὲ τόδε ἐστὶ ὁ χνοῦς· μυρίαι δὲ καὶ ἄλλαι παραλλαγαὶ πρὸς τὰ ἄλλα ζῶα. καὶ γὰρ ὀπίσω κοτὲ κατὰ γόνυ κάμπτει, ὅκως ἄνθρωπος, τὰ μαζὸν πρὸς τῇσι μασχάλῃσι ἴσχει, ὅκως γυναῖκες· ἀλλ' οὔτι μοι χρέος τανῦν ἀμφὶ τοῦ ζώου γράφειν· πλὴν ὁκόσον ἐξ ἄλλων τε καὶ ἡ νοῦσος ὁ ἐλέφας, τὰ ὁκόσα ἴκελα ἡ ἰδέη τοῦ νοσοῦντος ἴσχει τῇ τοῦ ζώου φυῇ. ἐκίκλησκον δὲ καὶ λέοντα τὸ πάθος, τοῦ ἐπισκυνίου τῆς ὁμοιότητος εἵνεκεν, τὴν ὕστερον φράσω· ἢ δὲ σατυρίησιν τῶν τε μήλων τοῦ ἐρυθήματος, καὶ τῆς ἐς συνουσιῶν ὁρμῆς ἀσχέτου τε καὶ ἀναισχύντου. ἀτὰρ καὶ ἡράκλειον ὅτι τοῦδε μέζον οὐδὲν, οὐδὲ ἀλκιμώτερον. μέγα μὲν ὦν τὸ πάθος ἐς δύναμιν. κτεῖναι γὰρ πάντων μᾶλλον δυνατώτατον· ἀτὰρ καὶ ἰδέσθαι αἰσχρὸν, καὶ δειματῶδες τὰ πάντα, ὡς ἐλέφας τὸ θηρίον. ἀλλ' ἄφυκτος ἡ νοῦσος· ἐγκλείεται γὰρ θανάτου ἔσω αἰτίῃ. ψύξις ἐστὶ τοῦ ἐμφύτου θερμοῦ οὐ μικρά τε, ἢ τὰ πάγος, ὡς ἔντι μέγα χεῖμα· οὔτε τὸ ὕδωρ τρέπεται ἐς χιόνα, ἢ

καὶ χάλαζαν, ἢ κρύσταλλον, ἢ πάγον. ἥδε ἐστὶ ἡ ξυνὴ θανάτου καὶ τοῦ πάθεος αἰτίη. ἀτὰρ οὐδὲ ἴσχει τέκμαρ οὐδὲν ἡ ἀρχὴ τῆς νούσου μέγα· οὐδέ τι ξενοπρεπὲς κακὸν τὸν ἄνθρωπον ἐπιφοιτῇ· οὐδὲ ἐπὶ τῇσι ἐπιπολῇσι τοῦ σκήνεος φαντάζεται, ὡς ἰδεῖν τε εὐθὺς καὶ ἀρχομένῳ ἀρῆξαι. ἀλλὰ τοῖσι σπλάγχνοισι ἐμφωλεύσαν ὅκως αἴθη, πῦρ ἤδη τύφεται, καὶ τῶν εἴσω κρατῆσαν, αὖθίς κοτε ἐπιπολαίως ἐξάπτεται, τὰ πολλὰ μὲν ὅκως ἀπὸ σκοπιῆς τοῦ προσώπου ἀρχόμενον τηλεφανὲς πῦρ κακόν. μετεξετέροισι δὲ, ἀπὸ τοῦ ἄκρου ἀγκῶνος, γούνατος, κονδύλων, χειρῶν τε καὶ ποδῶν. τῇδε καὶ ἀνέλπιστοι οἱ ἄνθρωποι, ὅτι περ ὁ ἰητρὸς οὐ πρὸς τὰς ἀρχὰς τὰς ἀσθενεστάτας τοῦ πάθεος, τῇ τέχνῃ χρέεται ἐκθυμίῃ καὶ ἀγνοίῃ τῶν καμνόντων τῆς ξυμφορῆς. νωθέες μὲν γὰρ, ὡς ἀπὸ ῥᾳδίου προφάσιος· ὑπναλέοι, ἡσύχιοι, τὴν κοιλίην ἐπίξηροι. τάδε καὶ τοῖσι ὑγιαίνουσι κάρτα ἐν ἄνθεα· ἐπὶ δὲ τῇσι αὐξήσεσι τοῦ πάθεος, ἀναπνοὴ βρομώδης, ἐκ τῆς ἔνδον ἀναφορῆς τοῦ πνεύματος. τοιάδε ὁ ἀὴρ, ἤ τι τῶν ἔξωθεν αἰτίην ἴσχειν δοκέει· οὖρα παχέα, λευκὰ, θολερὰ, οἷα ὑποζυγίου· ἀφροδισίων ὠμῶν τε καὶ ἀπέπτων ἡ ἀνάδοσις, καὶ οὔτε τουτέων ἐστὶ αἴσθησίς τε καὶ μελέτη. οὐδὲ γὰρ οὐδὲ τὴν μὴ πέψωσι γιγνώσκουσι· ὁμοίη ἀπεψίη καὶ πέψιος ἤδε· εἰς χρηστὸν γὰρ ἢ οἰκεῖον, οὐ ξυνήθης αὐτέοισι ἡ πέψις. ἀνάδοσις δὲ ῥηϊδίη, ὅκως ἐς τὴν ἑωυτέων τροφὴν, ἁρπάζοντος ἕλκοντος τοῦ πάθεος. διὰ τόδε ἐπίξηροι τὴν κάτω κοιλίην· ὄχθοι ἐπανιστάμενοι, ἄλλοι παρ᾽ ἄλλοις ξυνεχέες μὲν οὐδέκω, παχέες δὲ καὶ τρηχέες, καὶ τὸ μεσηγὺ τῶν ὄχθων ἐρρεῖτο, ὅκως τὸ ῥινὸν ἐλέφας· εὐρεῖαι δὲ φλέβες, οὐ πλημμύρῃ τοῦ αἵματος, ἀλλὰ ὑπὸ τοῦ δέρματος πάχεϊ· οὐκ ἐς πολλὸν δὲ καὶ ἕδρα δηλοῖ τοῦ παντὸς εἰς ἴσον ὄχθον ἐγχρομένου· τρίχες ἐν μὲν τῷ παντὶ προτεθνήκασι, χερσὶ, μηροῖσι, κνήμῃσι, αὖθις ἥβῃ, γενείοισι ἀραιαὶ, ψιδναὶ δὲ καὶ ἐπὶ τῇ κεφαλῇ κόμαι· τὸ δὲ μᾶλλον πρόωραι

πολιοὶ, καὶ φαλάκρωσις ἀθρόη. οὐκ εἰς μακρὸν δὲ ἤδη καὶ γένειον ψιλά· εἰ δὲ καὶ ἐπιμίμνοιεν παυραὶ τρίχες, ἀπρεπέστεραι τῶν ἀποιχομένων· δέρμα τῆς κεφαλῆς καταῤῥωγὸς ἐς βάθος· ῥύπεϊ δὲ συχναὶ, βαθεῖαι, τρηχεῖαι· ὄχθοι ἐς τὸ πρόσωπον σκληροὶ, ὀξέες· ἄλλοτε μὲν ἐς κορυφὴν λευκοί· ποιωδέστεροι δὲ τὴν βάσιν· σφυγμοὶ μικροὶ, βαρέες, νωθροὶ, ὅκως δι' ἰλύος μόλις κινεύμενοι· φλέβες κροτάφων ἐπηρμέναι, καὶ ὑπὸ τῆς γλώσσης. κοιλίαι χολώδεες. γλῶσσα χαλαζώδεσι ἰόνθοισι τρηχεῖα· οὐκ ἀδόκητον καὶ τὸ ξύμπαν σκῆνος ἔμπλεων τοιῶνδε ἔμμεναι. καὶ γὰρ καὶ τοῖσι κακοχύμοισι ἱερείοισι τὰ κρέα χαλάζης ἐστὶ ἔμπλεα· ἢν δὲ πολλὸν αἴρηται ἀπὸ τῶν ἔνδοθεν ἡ πάθη, καὶ ἐπὶ τοῖσι ἄκροισι φανῆται, λειχῆνες ἐπὶ τοῖσι ἄκροισι δακτύλοισι, γούνασι κνησμοὶ, καὶ τῶν κνησμῶν ἅπτονται μεθ' ἡδονῆς· ἀμπίσχει δὲ ὁ λειχὴν καὶ γένειον κοτὲ ἐν κύκλῳ· ἐρεύθει δὲ καὶ μῆλα ξὺν ὄγκῳ οὐ κάρτα μεγάλῳ· ὄπιες ἀχλυώδεες, χαλκώδεες· ὀφρύες προβλῆτες, παχεῖαι, ψιλαὶ, βρίθουσαι κάτω, μεσοφρύων ξυνηγμένων, ὀχθώδεες· χρῶμα πελιδνὸν, ἢ μέλαν· ἐπισκύνιον οὐ μέγα ἕλκεται καλύπτειν ὄσσε, ὅκως τοῖς θυμουμένοις, ἢ λέουσι· διὰ τόδε, καὶ λεόντιον κικλήσκεται. τοιγαροῦν, οὐ λέουσι, οὐδὲ ἐλέφαντι μοῦνον, ἀλλὰ καὶ νυκτὶ θοῇ ἀταλαίπτῳ ὑπώπια, ῥὶς, ξὺν ὄγκοισι μέλασι, ὀκριοειδέες, χειλέων προβολὴ παχέη· τὸ δὲ κάτω πελιδνόν· ἔκρινες, ὀδόντες οὐ λευκοὶ μὲν, δοκέοντες δὲ ὑπομέλανες, ὦτα ἐρυθρὰ, μελανόεντα, κεκλεισμένα, ἐλεφαντώδεα, ὡς δοκέειν μέγεθος ἴσχειν μέζον τοῦ ξυνήθεος· ἕλκεα ἐπὶ τῇσι βάσεσι τῶν ὤτων, ἰχῶρος ῥύσις, κνησμώδεα· ῥυσοὶ τὸ πᾶν σκῆνος ῥυτίσι τρηχείῃσι· ἀτὰρ καὶ ἐντομαὶ βαθεῖαι, ὁκοῖον αὔλακες μέλανες τῶν ῥινῶν· διὰ τοῦτο καὶ ὁ ἐλέφας τοῦ πάθεος τοὔνομα· ἰχνέων καὶ πτερνέων μέσφι τῶν μέσων τῶν δακτύλων ῥήξιες. ἢν δὲ ἐπὶ μᾶλλον αὔξῃ τὸ κακὸν, ἑλκώδεες τοῖς ὄχθοις, μήλων, γενείων,

δακτύλων, γουνάτων κάκοδμα καὶ ἀναλθέα τὰ ἕλκεα. ἄλλα γὰρ ἐπ' ἄλλοισι ἐξανίσταται, ἐπ' ἄλλοισι ἄλλα πρηΰνεται. ἤδη κοτὲ καὶ τῶν μελέων προαποθνήσκει τοῦ ἀνθρώπου ἄχρι ἐκπτώσιος, ῥὶς, δάκτυλοι, πόδες, αἰδοῖα, καὶ ὅλαι χεῖρες. οὐδὲ γὰρ θανατοῖ τὸ κακὸν εἰς ἀπαλλαγὴν βίου αἰσχροῦ, καὶ ἀλγέων δεινῶν πρόσθεν, ἢ ἐς μέλεα διατμηθῆναι τὸν ἄνθρωπον· ἀλλὰ μακρόβιόν ἐστι, ὅκως ἐλέφας τὸ ζῶον. ἢν δὲ καὶ ἄλγος ἀρτίως ἔῃ τῶν μελέων, πολλόν τι ἐπικόπτει βαρύτερον. ἄλλη καὶ ἄλλη πλανωμένων σιτίων ὄρεξις οὐκ ἀγεννὴς, ἄποιος ἡ γεῦσις, οὐδὲ τερπνὸν ἡ ἐδωδὴ καὶ ἡ πόσις· ἁπάντων δὲ ὑπὸ ἀχθηδόνος, μῖσος, ἀτροφίη, ἐπιθυμίη λυσσώδης· κόποι αὐτόματοι, μελέων ἑκάστου ἰδέη βαρεῖα, καὶ τὸν ἄνθρωπον ἀχθέει καὶ τὰ σμικρὰ μέλεα· ἀτὰρ καὶ τὸ σῶμα πρὸς ἅπαντα ἄχθεται, οὐ λουτροῖσι τέρπεται, οὐκ ἀλουσίῃ· οὐ τροφῇ, οὐκ ἀσιτίῃ· οὐ κινήσι, οὐκ ἠρεμίῃ. πᾶσι γὰρ ἐφέστηκεν ἡ νοῦσος. ὕπνος λεπτὸς, ἀγρυπνίη κακίων ἐν φαντασίῃ, δύσπνοια καρτερή· πνίγες ὡς ἀπ' ἀγχόνης. ὧδε γοῦν τινὲς κατέστρεψαν τὸν βίον, νήγρετον ὕπνον ἐς θάνατον εὕδοντες. τοιούσδε οὖν ἐόντας τίς οὐκ ἂν φύγοι, ἢ τίς οὐκ ἂν ἐκτραπείη, κἢν υἱὸς, ἢ πατὴρ ἔῃ· κἢν κασίγνητος τύχῃ· δέος καὶ ἀμφὶ μεταδόσιος τοῦ κακοῦ. πολλοὶ γοῦν ἐπ' ἐρημίης καὶ ἐς ὄρεα τοὺς φιλτάτους ἐξέθεσαν, οἱ μὲν ἐς χρόνον ἐπαρήγοντες τῷ λιμῷ· οἱ δὲ, ὡς ἥκιστα σφέας ἐθέλοντες ἐκθανεῖν. λόγος δὲ ὡς τῶν ἐπ' ἐρημίης ἀφιγμένων τις, ἐξερπύσαντα ἐκ τῆς γῆς ἔχιν ἰδὼν, ὑπ' ἀνάγκης τοῦ λιμοῦ, ἢ τῷ πάθεϊ ἀχθεσθεὶς, ὡς ἀμείψασθαι τὸ κακὸν κακῷ, ζῶντος ἐνέφαγε τοῦ ἔχιος, καὶ οὐ πρόσθεν ἐτελεύτησε, πρὶν ἢ πάντα αὐτῷ διασαπῆναι καὶ ἀποστῆναι τὰ μέλεα. ἄλλον δὲ ἰδεῖν ἔχιν εἰς πίθον γλεύκεος ἑρπύσαντα, πιόντα τε τοῦ γλεύκεος εἰς κόρον, ἀποβλύσαι· πολλὸν δὲ καὶ τοῦ ἰοῦ συνεκχεῖν τῷ γλεύκεϊ· ἐπεὶ δὲ ἀπεπνίγη τὸ θηρίον ἐν τῷ γλεύ-

κεῖ, χανδὸν καὶ πολλὸν τοῦ γλεύκεος πιεῖν τὸν ἄνθρωπον, ἀπαλλαγὴν τοῦ βίου, καὶ τοῦ πάθεος διζήμενον· ὡς δὲ ἐς κόρον ἧκε καὶ μέθην, ἔκειτο μὲν χαμαὶ τὰ πρῶτα, ὅκως ἀποθνήσκων· ἐπεὶ δὲ ἐκ τοῦ κάρου καὶ τῆς μέθης ἐξήγερτο, περιερρύησαν μὲν τὰ πρῶτα αἱ κόμαι, ἔπειτα δὲ δάκτυλοί τε καὶ ὄνυχες· ἑξῆς δὲ περιπεπτώκεισαν πάντα. ἐπεὶ δὲ ἔτι ἐν σπέρματι ἡ δύναμις ἦν, ἐκηροπλάστεεν αὖθις ὅκως ἐκ γενετῆς τὸν ἄνθρωπον ἡ φύσις. ἐξέθρεψε μὲν ἄλλας κόμας, καὶ ὄνυχας νέους, καὶ σάρκα καθαρήν, καὶ ἐξέδυ μὲν τὸ παλαιὸν ῥῖνος, ὡς γῆρας ἑρπετοῦ· ἐπανεκλήθη δέ, ὡς ἐς φῦμα ζωῆς, ὅκως ἄλλος ὤνθρωπος. ὧδε μὲν οὖν ὁ μῦθος, οὐ κάρτα μὲν ἀτρεκής, οὐ πάγχυ δὲ ἄπιστος. κακὸν γὰρ κακῷ βλαφθῆναι, πιστόν. τὴν φύσιν δὲ ἐπὶ τῷ ἐόντι ζωπύρῳ ἀνανεῶσαι τὸν ἄνθρωπον, οὐκ ἄπιστον ἐς τέρατος ἰδέην.

ΑΡΕΤΑΙΟΥ ΚΑΠΠΑΔΟΚΟΥ,
ὀξέων νούσων θεραπευτικὸν βιβλίον πρῶτον.

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ.

Ὀξέων νούσων ἄκεα ξυναφέα τῇσι ἀμφὶ σημηΐων ἰδέῃσι, ὧν τοῖς ξυγγράμμασι ἄσσα μοι πρόσθεν γεγράφαται. ὁκόσα μὲν οὖν ἐν πυρετῶν θεραπείῃ γίγνεται, κατά τε τὴν τούτων διαφορὴν, καὶ κατὰ τὴν τῶν νοσημάτων ἰδέην, καὶ τὴν ἐν αὐτοῖς ποικιλίην, τουτέων τὰ πλείω ἐν τοῖσι ἀμφὶ πυρετῶν λόγοισι λελέξεται· ὁκόσα δὲ ξὺν πυρετοῖσι ὀξέα γίγνεται πάθεα, ὁκοῖον ἡ φρενῖτις, ἢ ἄνευθε πυρετῶν, ὁκοῖον ἀποπληξίη, ἀμφὶ τῶνδε μοῦνον τὰ ἄκεα φράσω, ὡς μὴ διαμαρτάνειν μηδὲ μακρηγορέειν ἕτερα ἐν ἑτέροισι γράφοντα. ἀρχὴ δὲ ἡ ωὐτὴ, ἡ καὶ ἀμφὶ τῶν παθέων, καὶ τελευτὴ ἡ ωὐτή.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΦΡΕΝΙΤΙΚΩΝ, κεφ. α.

Κατακεκλίσθαι χρὴ τὸν νοσέοντα ἐν οἴκῳ εὐμέτρῳ, εὐκρήτῳ, χειμῶνος μὲν ἐν ἀλέῃ, θέρεος δὲ ἐν ψύχεϊ νοτερῷ· ἔαρος δὲ καὶ φθινοπώρου πρὸς τὰς ὥρας τεκμαίρεσθαι. ἔπειτα ἡσυχίην ἄγειν κελεύειν καὶ αὐτὸν νοσέοντα, καὶ τοὺς ἐπὶ τῆς οἰκίης ἅπαντας. ὀξυήκοοι γὰρ ἠδὲ ψόφου καταπλόμενοι φρενιτικοί· ἀτὰρ ὑπὸ τῶνδε μαίνονται. τοῖχοι λεῖοι, ὁμαλοί, μηδ᾽ ὑπερέχοντες, μηδὲ ἄχναι, μηδὲ γραφῇσι εὔκοσμοι. ἐρεθιστικὸν γὰρ τοιχογραφίη. καὶ γὰρ περὶ τῶν ὀφθαλμῶν ἀμφαιρέουσί τινα ψευδέα ἰνδάλματα, καὶ τὰ μὴ ἐξέχοντα ἀμφαφόωσι ὡς ὑπερέχοντα· καὶ πᾶσα περίφασις ἀναιτίη, περίκλησις χρωῶν φορῆς. κλίνης μῆκος καὶ πλάτος σύμμετρον, ὡς μήτε βληστρίζεσθαι ἐν τῇ πλατείῃ, μήτε ἀπὸ τῆς στενῆς ἐκπίπτειν κοίτης. ἐν ψιλοῖσι τοῖσι στρώμασι, ὡς μὴ κροκυδίζειν ὑπόμνησις ἔοι· ἀτὰρ ἠδὲ ἐν μαλθακοῖσι. ἀστεργὴς γὰρ τοῖσι νεύροισι ἡ σκληρὴ κοίτη· οὐχ ἥκιστα δὲ τῶν ἄλλων τοῖσι φρενιτικοῖσι τὰ νεῦρα πονέει. μάλα γάρ τοι σπῶνται φρενιτικοί. εἴσοδοι τῶν φιλτάτων. μῦθοι, καὶ λογίη μὴ θυμοδακεῖς. πάντα γὰρ εὐθυμέεσθαι χρή, μάλιστα τοῖσι ἐς ὀργὴν ἡ παραφορή. κατάκλισις ἢ ἐν ζόφῳ, ἢ ἐν φωτὶ πρὸς τὸ νόσημα τεκμαρτέη. ἢν γὰρ πρὸς τὴν αὐγὴν ἀγριαίνωσι, καὶ ὁρέωσι τὰ μὴ ὄντα, καὶ τὰ μὴ ὑπεόντα φαντάζωνται, ἢ ἀνθ᾽ ἑτέρων ἕτερα γιγνώσκωσι, ἢ ξένα ἰνδάλματα περιβάλλωνται, καὶ τὸ ξύνολον τὴν αὐγὴν ἢ τὰ ἐν αὐγῇ δεδίττωνται, ζόφον αἱρέεσθαι χρή· ἢν δὲ μή, τοὐναντίον. ἀγαθὸν δὲ πρὸς αὐγὴν σωφρονέειν τε καὶ πρηΰνεσθαι τὴν παραφορήν. ἀσιτίη μὴ μακρή· σιτία δὲ ὑγρότερα καὶ βραχύτερα καὶ ξυνεχῆ. μειλίγματα γὰρ θυμοῦ σιτία· εὐκαιρείη δὲ ἐν τῇσι ἐπανέσεσι ἀμφοῖν, καὶ πυρετοῦ καὶ παραφορῆς. ἢν δὲ ὑπ᾽ ἀσιτίης ἐκμαίνωνται, καὶ

ἢν μὴ παρίῃ ὁ πυρετὸς, διδόναι μὴ μεγάλα ἐπὶ πυρετὸν βλάπτοντα. ἀγαθὸν δὲ ξυμφωνέειν καὶ τὸν πυρετὸν, καὶ τὴν παραφορὴν, ἔστε τοὺς παροξυσμοὺς καὶ τὰς ἐπανέσιας. ἢν οὖν ἥκῃ ὁ καιρὸς ἐς θρέψιν, πρότιστα σκεπτέον εἰ χρὴ ἀφαιρέειν αἷμα. ἢν μὲν οὖν ἡ παραφορὴ ξὺν πυρετῷ ἀρχῆθεν εἰσβάλλῃ τῆς πρώτης ἢ δευτέρης ἡμέρης, τάμνειν φλέβα τὴν ἐπ' ἀγκῶνι μάλιστα τὴν μέσην· ἀτὰρ καὶ ἢν ἐς τρίτην ἢ τετάρτην ἡμέρην ἡ παραφορὴ ἥκῃ, μέσφι τῆς πρώτης τῶν κρισίμων περιόδου, τάμνειν· εἰ δὲ προσωτέρω τοῦ δέοντος χρόνου ἑκταίῳ ἐόντι ἢ ἑβδομαίῳ εἴη, πολλὸν πρὸ τῶν κρισίων ἐν τοῖσι ὀξέσι κενοῦν χρὴ, ἢ φαρμακεύειν, ἢ τοῖσι ἄλλοισι ἐρεθισμοῖσι χρέεσθαι. ἀτὰρ καὶ φλέβα τάμνων, μὴ πολλὸν ἀφαιρέειν, κἢν ἐν ἀρχῇ τάμνῃς. φρενῖτις γὰρ εὔτρεπτον ἐς συγκοπὴν κακόν· ἢν δὲ πολυπληθὴς ὁ νοσέων ἔῃ, καὶ νεηνίης, καὶ ἐξ ἀδδηφαγίης καὶ οἰνοφλυγίης, οἵδε οὐ τῆς φρενίτιδος ἔασι οἱ λογισμοί· ἀλλὰ καὶ αὐτοῦ παραφορῆς, πολλὸν τουτέων ἀφαιρέειν αἷμα· πολλὸν δὲ μεῖον ἀφαιρέειν, ἢν οἵδε ἔωσι οἱ φρενιτικοί· τάμνειν δὲ φλέβα τουτέων εὐτολμότερον, ἢν ἐξ ὑποχονδρίων καὶ μὴ ἀπὸ κεφαλῆς ἡ νοῦσος ᾖ. ἐνθάδε γὰρ τῆς ζωῆς ἐστὶ ἡ ἀρχή· κεφαλὴ δὲ, χῶρος μὲν αἰσθήσιος, καὶ νεύρων ἀφέσιος· αἷμα δὲ παρὰ καρδίῃ ἕλκει μᾶλλον, ἢ ἄλλοισι διδοῖ. ἢν οὖν πεπόνθῃ ἥδε, οὐ χρὴ τὴν ἐπ' ἀγκῶνι τάμνειν φλέβα. τάδε γὰρ πάθεα, κενεαγγέειν ἐφ' οἷσι ἡ βλάβη οὐ σμικρή. κἢν μὲν ἡ δύναμις ἀντέχῃ εἰς τὸ ἱκανὸν τῆς κενώσιος, ἅπαξ ἀφαιρέειν, ὅκως μὴ ἐν τῇ διαστάσι τῆς ἐπαφαιρέσιος διόλλυται τῆς τροφῆς ἡ ἐγκαιρείη. ξυνεχέες γὰρ τοῖσι φρενιτικοῖσι οἱ πυρετοὶ, καὶ οὐδὲ ἐπανέσιας μακρὰς, ἀλλὰ βραχείας καὶ ἀσήμους κουφισμοὺς ποιεύμενοι. ἢν δὲ πρὸ τῆς ξυμμετρίης ἀπαυδήσῃ ὁ νοσέων, ἐς δευτέρην ἐπάνεσιν ὑπερβάλλεσθαι, ἢν μὴ ἐς μακρὸν ἐκπίπτῃ· εἰ δὲ μὴ, ἀνακαλεσάμενον ὀσμῇσι καὶ ψαύσεσι προσω-

που, καὶ πιέσι ποδῶν, αὐτίκα ἀφαιρέειν· γνῶμα δὲ τῆς αὐ-
ταρκίης ἡ δύναμις. τροφὴ ὑγρὴ πᾶσι μὲν τοῖς πυρεταίνουσι·
οὐχ ἥκιστα δὲ φρενιτικοῖσι. ἐπιξηρότεροι γὰρ πυρετῶν μούνων·
οὐδὲ μελίκρητον, ἢν μὴ χολώδεες ἔωσι. εὔπεπτον γὰρ τοῖσι
πικροχόλοισι. χόνδροι πλυτοὶ ξὺν ὕδατι ἢ μελικρήτῳ. ἀγα-
θὸν δὲ καὶ ἐκ τῶνδε ῥοφήματα διδόναι ἁπλᾶ, ὁποῖα θύμβρης
ἢ σελίνου, ἢ ἀνήθου ἐνεψημένων· εὔπνοα γὰρ τάδε καὶ διου-
ρητικά· σύμφορον δὲ φρενιτικοῖσι οὔρησις· λαχάνων πάντων
μὲν, μάλιστα δὲ μαλάχης. ἀγαθὸν γὰρ τὸ γλίσχρασμα, καὶ ἐς λειό-
τητα γλώσσης καὶ ἀρτηρίης, καὶ ἐς τὴν τῶν κοπρίων διέξο-
δον· ἄριστον δὲ καὶ τεῦτλον καὶ βλίτον, καὶ κορωνόπους, ἢ κο-
λοκύνται καθ' ὥρην, καὶ ὅ,τι ἂν ἐφ' ἑκάστης ὥρης ἄριστον ᾖ·
πτισάνης δὲ χυλὸς, ὑγρότατος μὲν ἐν πρώτοισι ὡς εὐτροφώτε-
ρος ἔοι· ἔστι δὲ μᾶλλον παχύτερος, ὁκόσον ἂν ἡ νοῦσος προή-
κοι χρόνον. ὑποστέλλεσθαι δὲ ἐν τῇσι κρίσεσι, καὶ μικρόν τι
πρὸ τῶν κρισίων. ἢν δὲ ἐς μῆκος ἡ νοῦσος ἴῃ, μὴ ἀφαιρέειν
τῶν προσθεσίων· ἀλλὰ σιτώδεα διδόναι, ὡς ἐξαρκέσῃ ὁ νοσέ-
ων· εὖτε καὶ κρεῶν ἀκρέων, καὶ πετεινῶν χρέος τὰ πολλὰ
τοῖσι χυλοῖσι ἐκτηκομένων. κάρτα γὰρ χρὴ τάδε ἐν τῇ ἑψήσει
λύεσθαι· ἰχθύων οἱ πετραῖοι τῶν ἄλλων εἰς κρέσσον ἔσων· ἐπί-
παν δὲ τοῖς ἐν τῇ χώρῃ ἀρίστοις αἱρετέον. ἄλλη γὰρ ἄλλας φέρειν
ἰχθύων ἰδέας πεπίστευται χώρη. ὀπώρας οἰνώδεος ὑποστέλλε-
σθαι. κεφαλῆς γὰρ καὶ φρενῶν ἅψιν ποιέει· ἢν δὲ ἀνάγκη ἐκ τῆς
δυνάμιος ἢ τοῦ στομάχου βιαζομένων, ἑφθὰ ἐν μελικρήτῳ, ἢ
ὀπτὰ ἐν στέατι, ὁκοῖον μῆλα δοτέον. τῶν ἄλλων θερμῷ ὕδατι
ἕκαστον ἐκλύειν, ἢν ἐς μούνην τὴν τοῦ στομάχου παραμυθίην
διδῷς· ἢν δὲ καὶ ἐς δύναμιν δέῃ, μὴ κάρτα τὸ οἰνῶδες ἐκ-
λύειν. τροφὴ μὲν οὖν ὡς ἔπος εἰπεῖν, τοιήδε· τέγγειν δὲ τὴν κε-
φαλὴν ἐς ἔμψυξιν λίπαϊ ἐλαίης ὄμφακος τετριμμένης. ἀλε-
αίνεσθαι γὰρ ἡ κεφαλὴ οὐ φιλέει φρενιτικοῖσι· ἢν δὲ καὶ ἀγρυ-

πνίῃ καὶ φαντασιῇ ἔωσι, ῥοδίνου μίσγειν ἶσον ἴσῳ τὰ πρῶ-
τα· ἔπειτα δὲ μᾶλλον τὸ ῥόδινον ἔστω πλέον ἐς στύψιν καὶ ἔμψυξιν τῆς
κεφαλῆς. ἢν δὲ καὶ τὴν γνώμην παρακινέωνται, καὶ τὴν φθέγ
ξιν ἐξαλλάσσωνται, ἑρπύλλου κόμης ἐνεψητέον ἐν τοῖσι ἐλαί-
οισι, ἢ κισσοῦ χυλὸν ἢ πολυγόνου παραχυτέον· ἢν δ' ἐπὶ μᾶλ
λον ἡ παραφορὴ ἐξάπτηται, καὶ πευκέδανον καὶ σφονδύλιον
τοῖσι ἐλαίοισι ἐνεψεῖν, καὶ ὄξεος παραχεῖν. ἀτμῶν γὰρ τάδε καὶ
θέρμης διαπνευστικά, καὶ παχέων χυμῶν διαλυτικά, ἃ τῆς
παραφορῆς ξυναίτια. πεφυλάχθαι δὲ χρὴ τάδε, ὡς μὴ ἐς τὸν
αὐχένα καὶ τοὺς τένοντας ἡ τέγξις ἵκῃ. πολεμίη γὰρ τένουσι καὶ
νεύροισι· καιρὸς δὲ πάσης τέγξιος, πλὴν τῆς ἐσβολῆς τοῦ
παροξυσμοῦ· ἀραιοτέρη δὲ ἐν τῇ ἀναβάσει· πάντων δὲ μά-
λιστα ἐν ἀκμῇ· ἢν δ' αὖ ἐκμαίνωνται, τῇδε μάλιστα τέγγειν ψυ
χρῷ, καὶ ψυχομένῳ ἐπὶ μᾶλλον θέρεος ὥρῃ· χειμῶνος δὲ χλι
αρῷ· εἰς δὲ τὸ πρηΰνειν τὴν παραφορὴν, ὀξυκρήτῳ, ἢ κονύ
ζης ἑψήματι καὶ σπογγιῇ τὰ πρόσωπα πυελῶ, ἔπειτα χρίειν
οἰνανθίνῳ ἢ κροκίνῳ λίπαϊ, καὶ τὰς ῥῖνας καὶ τὰ ὦτα· τοῖσι δὲ
διαχρίειν. τάδε μέντοι καὶ ὕπνου ἀγωγά. ἢν γὰρ πάννυχοι μὲν
ἐγρήσσωσι, μηδὲ δι' ἡμέρης εὕδωσι, ἀτενέες δὲ τὸ ξύμπαν
ἔωσι, ὀφθαλμοὶ δὲ ὁκοῖόν τι κέρας ἑστήκωσι, βλησχίζωνται δὲ
καὶ ἐξανιστῶνται, ὕπνον αὐτέοισι καὶ ἠρεμίην μηχανέεσθαι,
πρῶτα μὲν διὰ τῶν τῆς κεφαλῆς τεγξίων, ῥοδίνου ἀκρή-
του, ἢ ἀμαρακίνου, ξὺν χυλῷ κισσοῦ, ἢ ἑρπύλλου, ἢ καὶ με-
λιλώτου ἀναφεψήματι. ἐπὶ μᾶλλον δὲ ὑπνωτικὸν, μήκων
ἀφεψηθεῖσα ἐν λίπασι, ἐς τε τὸ τῆς κεφαλῆς βρέγμα, ἢ ὕδα
τι ἐς τὸ πρόσωπον ξὺν σπογγιῇ· ὑποτιθέναι δὲ χρὴ καὶ αὐ
τὰς ὅλας, εἰ εἶεν νεοδρεπέες χλωρὰς τοῖσι ὑποκεφαλαίοισι. πα
χύνει γὰρ καὶ ὑγραίνει τὸ πνεῦμα, ξηρὸν τε καὶ λεπτὸν ἐὸν, καὶ
ὁμίχλην τῇσι αἰσθήσεσι παρέχον· βαρὺ δὲ τὸ νωθὲς ὁμί-
χλη, ἢ παρ' ὕπνου ἀρχή· ἢν δὲ μεζόνων δέωνται, καὶ αὐτὸ τὸ

μηκώνιον ἐς τὰ μέτωπα ξὺν ὕδατι χρίειν· ἠδὲ ὑπαλείφειν τὰς ῥῖνας, καὶ ἐς τὰ ὦτα ἐγχέειν. ψηλαφίη ποδῶν διαφορὴ ξὺν λίπαϊ, ψαῦσις τῆς κεφαλῆς· ἀυπνικὸν δὲ καὶ κνῆσις μάλιστα κροτάφων τε καὶ ὤτων. καὶ γὰρ καὶ τὰ θηρία ἐς ἀνάπαυλαν ὀργῆς τε καὶ θυμοῦ κνήσι ὤτων τε καὶ κροτάφων δαμνονται· ὕπνου δὲ ἀγωγὰ ἑκάστου καὶ τὰ ξυνήθεα· ναυτίλῳ μὲν ἡ ἐν ἀκάτῳ κατάκλισις, καὶ ἐν θαλάσσῃ περιφορὴ, καὶ αἰγιαλῶν ἦχος καὶ κυμάτων κλύπος, ἀνέμων τε βόμβος, καὶ θαλάσσης καὶ νηὸς ὀδμή· μουσικῷ δὲ ἔτι ἐθισμὸς αὐλῶν ἐφ' ἡσυχίῃ, ἢ ψαλμὸς λύρης, ἢ πηκτίδος, ἢ μετέτι παίδων ξὺν ᾠδῇ· διδασκάλων δὲ νηπιάχων μύθων προσομιλίη. ἄλλοισι δὲ ἄλλα ὕπνου θελκτήρια. τοῖσι δὲ ὑποχονδρίοισι καὶ τῇ κοιλίῃ ἐμβρέγματα, καὶ ἐπιπλάσματα, ἢν φλεγμονὴ καὶ σκληρίη ἐπαίρηται, καὶ φῦσα, ἔλαιον δρυπετοῦς ἐλαίης μὴ ὠμῆς ἐμβάλλειν. παχὺ γὰρ καὶ γλίσχρον καὶ ἀλεαῖνον. τόδε οὖν χρέος ἐν φλεγμασίῃ. ἐνεψέσθω δὲ ἐν αὐτῷ ἄνηθον, κόνυζα· ἀγαθὸν γὰρ ὁμοῦ τὰ πάντα· ἤν γε καὶ φῦσα ἐνῇ, κυμίνου καὶ σελίνου τῶν καρπῶν, ἠδὲ ὁκόσα οὔρων καὶ φυσέων ἀγωγά· καὶ νίτρον ἐνσείσαντα ἐμπάσσειν· ἢν δὲ τὸ ἧπαρ τὴν πεῖσιν καὶ τὴν ὀδύνην ἴσχῃ, ἔρια μὲν ἔστω οἰσύπῳ πιναρὰ ἀπὸ τῆς οἰός· ἔλαιον δὲ τὸ ἀπὸ τῆς ὀμφακος, ἢ ῥόδινον· μίσγειν δὲ χρὴ σίραιον ἑλληνικὸν, ἢ κρῆτα, καὶ ἐνεψεῖν μελίλωτον, μίξαντά τε ἐς ἕνα χυλὸν τὰ πάντα καταιονεῖν τὸ ἧπαρ· σπλῆνι δὲ τὸ ἔλαιον ξὺν ὄξεϊ ἔστω, ἢ εἰ μέζον ἢ πρὶν δονέει, ὀξύκρητον, καὶ ἀντὶ ἐρίων σπογγίη ἁπαλή. μάλα γὰρ τοῖσδε ὁ σπλὴν χαίρει τε καὶ πρηΰνεται. ἢν δὲ τὰ ὑποχόνδρια εἴσω ᾖ, ἠδὲ ἄνω εἰρύηται, καὶ τὸ δέρμα περιτείνηται, ἄριστον μὲν ἀντὶ τοῦ λίπαος, ἢ ξὺν αὐτέῳ παχὺ ἐπικαίελον ἶσον· κόνυζα δὲ ἔστω καὶ λιβανωτὶς τὰ ἐνεψήματα, καὶ ἄνηθον οὐκ ἀτερπές· ἢν δὲ ἐπιπλάσσειν δικαιείη ἔῃ, τοῖσι μὲν ἐλαίοισι τοῖσι αὐτέοισι χέεσθαι, ἐπὶ τοῖσι ὁμοίοισι·

ὕλη δὲ λίνου σπέρμα, καὶ τῆλις, καὶ ἄλητον κριθῆς λεπτόν· ἀγαθὸν δὲ καὶ κύαμος, καὶ ὄροβος, ἢν διοιδαίνῃ ἡ γαστήρ· κέγχρος δὲ φωχθεῖσα ἐν μαρσύποισι, πυρίημα κοῦφον καὶ μαλθακόν· ἀληλεσμένη δὲ καὶ ὑδερώδεσι ξὺν μέλιτι καὶ ἐλαίῳ καὶ λίνου σπέρματι, ἐπίπλασμα ἀγαθόν· αὕτη δὲ καὶ βοτάναι καὶ σπέρματα ὅσα μοι ἐν τοῖσι ἐμβρέγμασι λέλεκται, καὶ ἐν τοῖσι ἐπιπλάσμασι ἔστω τὰ ἑωυτά· μέλι δὲ καὶ σὺν αὐτέοισι μὲν ἀγαθὸν ἐς σύστασιν τῶν ξηρῶν, καὶ ἐς μίξιν τῶν αὐχμηρῶν, καὶ ὡς ἡ θέρμη ἐς πολλὸν διαρκέῃ· ἀγαθὸν δὲ καὶ αὐτὸ μοῦνον, καὶ ἐπίπλασμα ἡμίεφθον, καὶ ἔμβρεγμα ξὺν τινὶ τῶν ὑγρῶν λυθέν, μαλθάξαι, ἀλεῆναι, φυσέων καὶ οὔρων ἀγωγόν, πρηῦναι πρίσιας. τάδε γὰρ καὶ μελίκρητον ποιέει ποθέν, καὶ τουτέων πλέονα καὶ κρέσσονα, εἴσω παρελθὸν ἀρτηρίῃ καὶ πνεύμονι, καὶ θώρηκι καὶ κοιλίῃ. ξυνεχέως δὲ τὴν κοιλίην ἐρεθίζειν βαλάνοισι ἢ διαχρίστοισι. ἐπιξηραίνονται γὰρ πολλά, ἔς τε τὴν ὁλκὴν τῶν ἀπὸ τῆς κεφαλῆς· ἀτὰρ ἠδὲ ἐς διαπνοὴν τῶν ἐν τῷ θώρηκι ἀτμῶν, καὶ ἐς κρίσιν τῶν ἐν τῇ κοιλίῃ. ἢν δὲ καὶ πολλῶν ἡμερῶν ἡ γαστὴρ ἐπίσχηται, κλύζειν χρὴ μελικρήτῳ, καὶ ἐλαίῳ, καὶ νίτρῳ· ἢν δὲ μὴ ἀξίως ὑποκαταστῶσι αἱ τῆς φλεγμονῆς ἀλγηδόνες, σικύην θέντα, ἐντάμνειν, ἔνθα ἂν ἡ φλεγμονὴ κραίνῃ καὶ μέζων ἔῃ· μίην δὲ ἢ δευτέρην, ὅκως ἂν τάτε φλεγμαίνοντα σημαίνῃ, καὶ ἡ δύναμις κελεύῃ, ἀτὰρ καὶ τὸ πλῆθος τοῦ αἵματος· τοῖσι δὲ τεκμαρτέον. ἀμετρίη γὰρ συγκοπῆς αἰτίη. ἐς μὲν ὦν ἡμέρην μίην ἢ δευτέρην, τέγξις ἡ ἑωυτή, ἐς δὲ τὴν τρίτην κηρωτὴ σὺν τινὶ λίπαϊ τῶν ἐμβρεγμάτων. ἔπειτα ἐπιθήματα, ἐν φλεγμασίῃ μὲν ἢν ἐπέωσι, ὕσσωπος, τῆλις ἑφθὴ ἐν μελικρήτῳ, τερμίνθου τοῦ φυτοῦ ῥητίνη, κηρός· τὰ δὲ ἔλαια ἐπὶ τοῖσι αὐτέοισι τὰ ἑωυτά. ἢν δὲ μὴ τουτέοισι ἐπανίῃ μηδὲν ἡ παραφορή, κουρὴ τῆς κεφαλῆς χρέος, ἢν μὲν μήκισται εἶεν αἱ κόμαι, τὰ ἐξόπισθα ἐς ἥμισυ· εἰ δὲ βραχύ-

τεραι, ἐν χρῷ· ἔπειτα μεσηγὺ ἀναλαβόντα τὴν δύναμιν,
σικύην κατὰ τῆς κορυφῆς προσβάλλειν, ἠδὲ ἀφαιρέειν αἷμα·
κούφη δὲ προτέρη ἐς τὰ μετάφρενα κεκολλήσθω· ἐπεὶ δὲ καὶ
θώρηκα ἐν πάσῃσι τῇσι ὀξέῃσι νούσοισι ἀκέεσθαι χρὴ, πάντῃ
τὸν κάμνοντα ξὺν καρδίῃ καὶ πνεύμονι, πρόσωπα μὲν ὑπ'
ἀνάγκης τῆς ἀναπνοῆς, ἄλλοτε μὲν θερμῆς, ἄλλοτε δὲ ψυχρῆς·
ἔτι δὲ ὑπὸ πυρετοῦ καυσώδεος καὶ βηχὸς, καὶ ὑγρῶν πονηρίης, καὶ
νεύρων κοινωνίης, καὶ στομάχου συμφορῆς, ὑπεζωκότος τε καὶ
διαφράγματος κακίης· καρδίη γὰρ ἢν πάθῃ μέζον τι ἀλγεινὸν
οὔποτε ἀκέεται. ἐπὶ δὲ τοῖσι φρενιτικοῖσι καὶ μάλα χρὴ τάδε
μειλίσσειν. διαφορὴ μὲν γὰρ μετεξετέροισι ἐκ τινὸς τῶν ἐν
τῷ θώρηκι· ἀναπνοὴ θερμή τε καὶ ξηρὴ, δίψος δριμὺ, οὐκ εὔ-
φορον πῦρ, τῷ πάντῃ ἐς θώρηκα ξυρρέειν. καὶ κακίη μὲν, ἀ-
πὸ τοῦ οἰκείου θάλπεος τετραμμένου· μέζων τε καὶ δυσφορω-
τέρη ἡ ἀπὸ τῶν ἄλλων ἐς θώρηκα ξύνοδος. ἄκρα γὰρ ψυ-
χρὰ, κεφαλὴ, πόδες τε καὶ χεῖρες· ὕπερθεν δὲ τῶνδε ὁ θώρηξ·
καὶ δέεται οὖν ἀρήγειν ὑγρασίῃ καὶ ψύξι. τέγξις μὲν οὖν ἐλαίου
ξὺν χαμαιμήλῳ ἑψηθὲν, ἢ νάρδῳ· θέρεος δὲ καὶ σίραιος ἐλ-
ληνικός. ἢν δὲ καὶ ἐπιθέτοισι δέῃ χρέεσθαι, φοίνικες ἐν οἴνῳ αὐστη-
ρῷ δευθέντες· ἔπειτα λεῖοι ἐς μάζαν τετριμμένοι, ξὺν νάρδῳ,
ἀλφίτοισι, οἰνάνθῃ, προσηνὲς θώρηκι ἐπίπλασμα· ψυκτι-
κὸν δὲ καὶ μῆλα θλασθέντα ξὺν μαστίχῃ καὶ μελιλώτῳ. πάντα δὲ
κηρῷ καὶ νάρδῳ ἀναλαμβάνειν· ἢν δὲ καὶ τὸν στόμαχον ἔχῃ νάρ-
κη, καὶ ἀποσιτίη, ἀψινθίου χυλὸν ἢ κόμμι τοῖσι δὲ ξυλλεαί-
νειν· καὶ τῷδε ἑψηθέντι ξὺν λίπαϊ καταιονέειν τὸ ὑποχόνδριον.
πιπίσκειν δὲ καὶ τὸ ἀπόβρεγμα, ἢ χυλὸν αὐτέου πρὸ τῆς
τροφῆς, ὁκόσον κυάθοις δύο τοῦ ἀποβρέγματος, ἢ κύαθον πι-
κροῦ τοῦ χυλοῦ ξὺν ὕδατος κυάθοις δύο· ἢν δὲ καὶ καῦσος ἔχῃ τὸν
στόμαχον, οὐκ ἀπὸ τῆς καταστάσεως τῆς νούσου, ἀλλ' αὐτοῦ μούνου ἀπὸ
χυμῶν δριμέων καὶ ἁλμυρῶν, ἢ ὑπὸ χολῆς δακνομένου, καὶ δίψη

αὐαινομένου, ὑδρομιγὲς γάλα δοτέον ἐν τροφῇ, ὅσον ἡμικοτύλιον τοῦ γάλακτος ἐν ὕδατος κυάθῳ ἑνί· ῥυμφαίνειν δὲ αὐτοὺς τὸ πλεῖστον· βραχὺ δέ τι καὶ σὺν ἄρτῳ ἀναλίσκειν. ἢν δὲ καὶ καῦσις ἔχῃ τὸν ἄνθρωπον, καὶ δίψος καὶ ἀπορίη, καὶ μανίη, καὶ ἐπιθυμίη ψυχροῦ ὕδατος, διδόναι, μεῖον μὲν ἢ ὁκόσον ἐν καύσου νούσῳ αὐτοῦ φρενίτιδος. τῶν δὲ γὰρ ἀμφὶ τῶν νεύρων ὀῤῥωδέειν χρή. διδόναι οὖν ὁκόσον ἐς στομάχου ἄκος· ὀλίγον δὲ ἀπαρκέει. βραχυπόται γὰρ οἱ φρενιτικοί. ἢν δὲ καὶ ἐς συγκοπὴν ῥάπτωνται· γίγνεται γὰρ καὶ τόδε· τῆς μὲν γὰρ δυνάμιος λυομένης, ἱδρῶτι δὲ χεομένου τοῦ αἰόυ, πάντων δὲ εἰς τὸ ἐκτὸς τὴν φορὴν ποιευμένων τῶν ὑγρῶν, καὶ τοῦ τόνου λυομένου, καὶ τοῦ πνεύματος, ἔστε ἀκηδίην μὲν τῆς παραφορῆς, δέος δὴ εἰς ἀτμὸν λυθῆναι καὶ ὑγρασίην τὸν ἄνθρωπον· ἄλκαρ μοῦνον ἐστὶ οἶνος, θρέψαι μὲν ὠκέως κατ᾽ οὐσίην, καὶ πάντῃ μέχρι περάτων μολεῖν· τόνῳ δὲ προσθεῖναι τόνον, καὶ πνεῦμα νεναρκωμένον ἐγεῖραι, ψῦξιν ἀλεῆναι, σύψαι πλάδον, φερομένων ἔξω καὶ ῥεόντων κρατῆσαι, ἡδὺς μὲν ὀσφραίνεσθαι ἐς ἡδονήν· κραταιὸς δὲ στηρίξαι δύναμιν ἐς ζωήν· ἄριστος δὲ μειλίξαι θυμὸν ἐν παραφορῇ. τάδε μέντοι πολεὶς ἅμα πάντα πρήσσει. θυμόντε γὰρ πρηΰνονται μαλθάξει φρενῶν, καὶ ἐξ ἑωυτέων ἐς δύναμιν τρέφονται· ἀτὰρ ἤδε ἑωυτέοισι ἐμπνέουσι ἐς ἡδονήν, πρόσσω μὲν ἤδη πολλὸν ἥκει χρόνον. ὅταν δὲ ὁ πυρετὸς νωθὴς ἔῃ, ἀτὰρ ἤδε ἡ παραφορὴ ἐς μώρωσιν τρέπηται· τὸ δὲ ὑποχόνδριον μὴ πολλόν τι προσβλάπτηται, ἢ ὄγκῳ, φυσῆσι, σκληρίῃ, κεφαλὴ δὲ τὸ πλέον ἔχῃ τῆς αἰτίης, χρὴ τολμέοντα λούειν, ἤδε καταιονεῖν πολλόν τι τὴν κεφαλήν. ἥτε γὰρ ἕξις ὑγρανθήσεται, καὶ ἡ κεφαλὴ διαπνευσθήσεται, καὶ τὸ ξύμπαν σκῆνος διηθμίσθη. ὧδε γὰρ τὸ μὲν ξηρὸν ἀμβλύνεται, καὶ καθαρεύεται τῆς ὀμίχλης ἡ αἴσθησις· ἡ δὲ γνώμη εὐσταθὴς ἤδε ἔμπεδος μίμνει. τάδε μέντοι τῆς λύσιος τῆς νούσου γνώματα.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΛΗΘΑΡΓΙΚΩΝ, κεφ. β.

Ληθαργικοῖσι κατάκλισις ἐν φωτὶ καὶ πρὸς αὐγήν· ζόφος γὰρ ἡ νοῦσος· ἠδὲ ἐν ἀλέῃ μᾶλλον· ψῦξις γὰρ ἔμφυτος ἡ αἰτίη· κοίτη δυσαφής, σχώματα, τοιχογραφίη, ποικίλα πάντα, ὁκόσα περ ἐρεθιστικὰ ὄψιος, ἀλγιή, ψηλαφίη ξὺν πιέσει ποδῶν, τιλμοὶ, κνησμοί· ἢν βαθὺ κῶμα ἴσχῃ, ἐμβόησις, νουθεσίη, ὀργή, δεῖμα ἐφ' οἷσι δειμαίνει. προσαγγελίη τῶν ὁκόσα ἐπόθεε καὶ προσεδόκεε. πάντα ἐς ἐγρήγορσιν, ἐναντίως τοῖσι φρενιτικοῖσι. ἀμφὶ δὲ καὶ κενώσιος ληθαργικῶν, τάδε χρὴ γινώσκειν· ἢν μὲν ἐξ ἑτέρης νούσου, ὁκοῖόν τι φρενίτιδος διαδέξηται ἡ λήθη, φλέβα μὲν μὴ τάμνειν, μηδὲ ἀθρόον ποθὲν κενοῦν αἷμα. ὑποκλύζειν δὲ τὴν κοιλίην, μὴ τοῦ κοπρώδεος εἵνεκε μοῦνον, ἀλλ' ὅκως τι καὶ ἄνωθεν ἀντισπασθῇ, καὶ ἀπὸ τῆς κεφαλῆς ὀχετευθῇ. πλέον οὖν ἔστω ἁλῶν τε καὶ νίτρου. ἄριστον δὲ τῷ κλύσματι, εἰ καστόρειον ἐμπάσσοις. ψυχρὸν γὰρ τὸ κάτω ἔντερον ληθαργικοῖσι, καὶ πρὸς ἔκκρισιν νεκρῶδες· ἢν δὲ μὴ ἐκ διαδέξιος νούσου, ἀλλ' ἑωυτέου ἄρχηται ὁ λήθαργος, καὶ δοκέῃ πεπλῆσθαι ὁ νουσέων, ἢν μὲν αἵματος, φλέβα τὴν ἐπ' ἀγκῶνι τάμνειν· ἢν δὲ φλέγματος ὑδατώδεος, εἴτε ἄλλων χυμῶν, καθαίρειν χρὴ κνεώρῳ σὺν τῇ πτισάνῃ, ἢ ἐλλεβόρῳ μέλανι ξὺν μελικρήτῳ, πρὸς τῇσι ἀρχῇσι, ἢν μετρίως βούλῃ· ἢν δὲ μεζόνως, τοῦ φαρμάκου τῆς ἱερῆς καλευμένης νήστι διδόναι ὁλκῆς. < β. ξὺν μελικρήτου κυάθοις τρισὶ, καὶ περιμείναντα καθήρασθαι· τότε διδόναι σιτία, ἢν καιρὸς ᾖ· ἢν δὲ μὴ, εἰς τὴν ἐπιοῦσαν ἡμέρην ἡ τροφή· εὐκαιρείη δέ κοτε καὶ ἐν ἑσπέρῃ γίγνεται τῆς ἱερῆς ὁλκῆς < α. ὕδατι, ἢ μελικρήτῳ λυομένην κυάθοις δύο. ἀτροφίη κακὸν, κακὸν δὲ καὶ πολυτροφίη. χρὴ ὦν ὀλιγοσιτίῃ χρέεσθαι ἐς ἑκάστην ἡμέρην. ἀθρόον

δὲ μὴ

δὲ μὴ ἀσιτεῖν. ὑπομνήσιός τε γὰρ ἡ δὴ ἀλεὴς τῷ στομάχῳ χρέος ἀνὰ πᾶσαν τὴν ἡμέρην. ἀτὰρ καὶ ἡ τροφὴ ἔστω λεπτύνουσα, καὶ διαχωρητικὴ ἐν ζωμοῖσι μᾶλλον ἢ ὀσπρείοισι, ἀλεκλοειδεῖ, κεγχροειδεῖ· λινοζώστις δὲ ξυνεψείσθω, καὶ ὄξος παραχεέσθω, καὶ τοῖσι δὲ χυλοῖσι ἐμβάλλειν, εἴ ποι δέοι χυλῷ χρέεσθαι πτισάνης, εὔπνοον ἠδὲ οὔρων ἀγωγὸν, μάραθρον, σέλινον, τὰ λάχανα, ἢ τουτέων τοὺς καρπούς. ἀγαθὸν δὲ καὶ πράσον τῇ δριμύτητι, καὶ κράμβη ξὺν ἐλαίῳ καὶ γάρῳ· ἄριστον δὲ καὶ κύμινον γλυκὺ ξὺν κράμβῃ φυσέων ἠδὲ οὔρων. ἐρεθιστικὸν γὰρ ἡ κύστις, ἠδὲ γαστὴρ ἐν πάσῃ τῇ νούσῳ. τέγξιες τῆς κεφαλῆς, αὗται καὶ τοῖσι φρενιτικοῖσι. ἀμφοῖν γὰρ αἱ αἰσθήσιες πλέαι γίγνονται ἀτμῶν, ἃς ἀπελαύνειν χρὴ ψύξει καὶ στύψει, ῥοδίνου καὶ κισσοῦ χυλῷ· ἢ ἐξατμίζειν ἐς διαπνοιὴν τοῖσι λεπτύνουσι, οἷον ἑρπύλλῳ, ὄξεϊ σὺν τῷ ῥοδίνῳ. ἢν δὲ νεύρων πόνος ἔῃ καὶ ψύξις ὅλου, πολλῷ δὲ μᾶλλον ἀκρέων, τῷ κασσορείῳ ξὺν ἀνηθίνῳ λιπαίνειν, ἠδὲ τέγγειν τὴν κεφαλὴν καὶ τὸν αὐχένα, καὶ τὴν ῥάχιν χρίειν τῷ αὐτῷ ξὺν λίπαϊ σικυωνίῳ, ἢ γλευκίνῳ, ἢ παλαιῷ· ξυγχρίειν δὲ καὶ τὼ χεῖρε ἀπὸ τῶν ὤμων, καὶ τὼ πόδε ἀπὸ τῶν βουβώνων. τοῖσι δὲ μέντοι καὶ τὴν κύστιν καταιονεῖν, καὶ ὡς νεῦρον πάσχουσαν, καὶ ὡς οὔρων ὁδὸν κάμνουσαν· ἀτὰρ καὶ τῇ δριμύτητι τῶν χυμῶν ἀχθομένην. χολώδεα γὰρ τὰ οὖρα. ἢν δὲ μέζων ὁ τρόμος ἔῃ, καὶ κίνδυνος σπασμοῦ, καὶ σικυωνίῳ ἐς τὴν κεφαλὴν ὑπ᾽ ἀνάγκης χρέεσθαι· ὀλίγη δὲ ἤτω ἡ χρῆσις. ἢν δὲ καὶ φλεγμασίαι τῶν ὑποχονδρίων ἔωσι, καὶ πρήσιες καὶ φῦσαι, καὶ περιτάσιες τοῦ δέρματος, ἢ κοῖλον γίγνηται εἴσω εἰρυομένου τοῦ ὑποχονδρίου, ἐμβρέγματα καὶ ἐπιπλάσματα, ὁκόσα μοι ἐν φρενιτικοῖσι λέλεκται. σικύῃ ἥκιστα χρέεσθαι, ἢν ἀπὸ φρενίτιδος ἔωσι. εὐτολμότερον δὲ, ἢν ἀρχῆθεν ἡ νοῦσος εἰσβάλλῃ. ἢν δὲ γλῶσσα μελαίνηται, καὶ ὄγκος ἐν τοῖσι ὑποχονδρίοισι σημαίνῃ, ὑπ᾽ ἀνάγκης τῇ σικύῃ χρέεσθαι·

ἐπὴν δὲ πρὸς τῷ μήκεϊ τοῦ χρόνου κενωθήσηται τῇσι αἰσθήσεσι, τἄλλα δ' εὐπετέστερον φέρῃ, τῇ κορυφῇ τῆς κεφαλῆς προσβάλλειν· ἄλυπον γὰρ τῇ δυνάμει τὸ ἐντεῦθεν κενοῦν· ἄγει γὰρ καὶ φύσας ἄνω τε καὶ κάτω. φυσέων γὰρ συναγωγὸν λήθαργος, καὶ ἐν τῇσι κοιλίῃσι, καὶ ἐν τῷ ὅλῳ σκήνεϊ ἀργίη, καὶ νωθίη, καὶ ἀψυχίη· διαπνευστικὸν δὲ κίνησις, ἠδὲ ἐγρήγορσις. διαχέει οὖν πήγανον χλωρὸν τρίβοντα ξὺν μέλιτι καὶ νίτρῳ· ἀγωγότερον ἔτι μᾶλλον φυσέων ξὺν τέοισι, καὶ τερμίνθου ῥητίνης μέρος ἕν· καὶ πυρίη προσκλητικὴ φυσέων· ἢ πιναροῖσι θερμοῖσι ἐρίοις, ῥήχεσι παλαιοῖς ῥάκεσι, ἢ σπογγίῃ ξὺν ὕδατι, ἔνθα ὕσσωπον, ἢ ὀρίγανον, ἢ γλήχων, ἢ ῥυτὴ ἕψηται· ἄγει δ' αὖ φύσας, ἠδὲ ὁκόσα περὶ τῶν σιτίων πίνεται, τάδε γὰρ καὶ φλέγμα καὶ χολὴν ἐν τοῖσι ἐντέροισι καὶ στομάχῳ ἄγει, ὕσσωπον ἐν μελικρήτῳ ἑψηθέν, δίκταμνον τὸ κρητικόν, ὀρίγανον· δριμέα μὲν, ἀγωγὰ δὲ, ἀδίαντον, ἄγρωστις· τάδε μέντοι καὶ φυσέων καὶ οὔρων καταρρηκτικά. ἢν δὲ τρόμος χειρῶν καὶ κεφαλῆς ἔῃ, καστορίου πιπίσκειν δραχμῆς ὁλκῆς ἥμισυ, ξὺν μελικρήτῳ κυάθοις τρισὶ ἐς ἡμέρας πλεῦνας· ἢν δὲ μὴ πίνῃ τόδε, ἔκπευξιν ξυμφορῆς ξὺν ἐλαίῳ, ἔνθα πήγανον ἐνεζέσθη κυάθοις τρισί, τὸ διπλόον ἐς τὸ κάτω ἔντερον ἐγχέειν· καὶ τόδε ἐς πλεῦνας ἡμέρας· μετὰ δὲ τὸ ἐκ τουτέου ξύμφορον· φύσας γὰρ ἄγει ἄνω τε καὶ κάτω· μετεξετέροισι δὲ καὶ οὖρα καὶ κόπριον· ἢν δή ποτὲ εἰς τὸ πᾶν διαθέον ἥκῃ, ἄρωμα, ἠδὲ κραταιὰ τὰ νεῦρα γίγνεται, καὶ τὰς ἕξιας ἐς τὸ θερμὸν καὶ ξηρὸν ἄγουσι, καὶ τὰς καταστάσιας τῆς νούσου τρέπει. ἄριστον δὲ καὶ ἐς τὰς ῥῖνας ἐμφυσῆν. καὶ γὰρ καὶ τῇδε πνευμάτων καταρρηκτικὸν πταρμοῖσι· καὶ ὁκοῖόν π κύστις ἀγωγὸν οὔρων, καὶ ῥὶν μύξης· πορήσει δὲ θέρμη προσηνεῖ τάδε τῇδε, καὶ τῶν ἄλλων τῶν πταρμικῶν κρέσσον· πεπέρεος, ἐλλεβόρου, στρουθίου, εὐφορβίου. τάδε γὰρ ἐς τὴν πρώτην, ἠδὲ πυμάτην θῆξιν ἀπηνέα, καὶ τὰ ἑλκτικὰ κεφαλῆς τε καὶ

ἀναισθήσιος, ἐκ περισταγωγῆς δὲ τὸ καστόρειον ἀλεαίνει· κεφαλῇσι
δὲ καὶ ἄλλως ξύμφορον, ὅτι περ τὰ νεῦρα πάντη ἐνθένδε περι-
φύεται· νούσων δὲ νεύρων καστόρειον ἰητήριον. ἀλλὰ ξυμμίσγειν
τόδε τῶν γεγραμμένων τινὶ, ἢ τισι, οὐκ ἄχαρι. ἢν γὰρ μιγῇ, μὴ
αὐτίκα μὲν κεφαλὴν ξυμμέτρως ταρᾶξαι· ἐς μακρὸν δὲ
τὴν θέρμην ἐξάψαι, ὑγρῆναι τὴν ῥῖνα περικλύσει· ὀσμαὶ δρι-
μεῖαι μὲν ἐς αἴσθησιν, ἐς δύναμιν δὲ θερμαί· ὁκοῖον αὐτὸ τὸ κα-
στόρειον, ἢ θύμβρα, ἢ γλήχων, ἢ θύμος, χλωρὰ, ἢ ξηρὰ δευ-
θέντα ὄξεϊ. δριμέων φαρμάκων χρίσιες κατὰ τῶν ποδῶν, καὶ
γουνάτων. ὕλη δὲ ἔστω θερμαίνουσα καὶ δάκνουσα ἐκ περισταγω-
γῆς. ἀμφοῖν γὰρ χρέος ληθαργικοῖσι ἐς θάλψιν καὶ ἐγρήγορ-
σιν. τὰ πρῶτα μὲν οὖν καὶ κνίδῃ μαστίζειν τὰ σκέλεα. περισί-
ζουσα γὰρ ἡ ἄχνη, οὐκ ἐς πολλὸν μὲν διαρκέει, ἄλυπον δὲ ὀδα-
ξισμὸν καὶ πόνον ἐνδιδοῖ. μετρίως δὲ ἐρεθίζει τε καὶ παροιδί-
σκει, καὶ θερμασίην προκαλέεται. ἢν δὲ ἐπὶ μᾶλλον ἐθελήσῃς
τάδε τι γίγνεσθαι, λημνίσκος, ἢ δὴ εὐφορβίου ἴσα ξὺν λίπαϊ
γλυκίνῳ χρίειν· ἄριστον καὶ σκίλλης ὠμῆς λεπίοισι ἐκτρίβειν· χρὴ
δὲ ἀπομάξαντα τῶν μελέων τὸ ἐλαιῶδες· ἄδηκτον γὰρ πᾶν
δριμὺ ξὺν λίπαϊ, ἢν μὴ φαρμακῶδες· ἢ κυπρίνῳ, ἢ γλυκί-
νῳ, ἢ σικυωνίῳ. ἢν δὲ ἐπὶ τουτέοισιν ἔτι βαθὺ κῶμα ἴσχῃ, σι-
κυὸν χρὴ τὸν ἄγριον ξὺν ὄξεϊ τρίψαντα, σινήπιος ἴσῃ μάζῃ ξυμ-
μίξαντα· τιθέναι δριμὺ δὲ τὸ ἐπίπλασμα, καὶ ὠκέως ἐρυθή-
ματα ἐντεῦξον, ὠκέως δὲ οἰδαλεηθήμεναι· εἰ κίνδυνος δὲ
φλυκταινώσιος καὶ τρωμάτων, ξυνεχέως ἐπαίρειν τὸ ἐπίπλα-
σμα, καθορέοντα μή τι τουτέων ξυμβῇ. τάδε μὲν οὖν, ἐς τὸ νω-
θὲς καὶ νεκρῶδες αὐτέου καὶ ἐς πάντα καιρὸν, πλὴν τῇσι ἐσβο-
λῇσι τῶν παροξυσμῶν· ἢν δὲ ἀναφέρῃ μὲν ἤδη τὴν αἴσθησιν,
βάρος μέν τι ἐπὶ τῆς κεφαλῆς, καὶ ἦχος, ἢ βόμβος ἔῃ, καὶ
διὰ τοῦ στόματος ἄγειν φλέγμα, μαστίχην τὰ πρῶτα ἐς μά-
σησιν διδόντα, ὡς ξυνεχὲς ἀποπτύοι· ἔπειτα δὴ αὖθις ἀστα-

φίδος ἀγρίης, κόκκου τοῦ τῆς κνίδης, πάντων δὲ μάλιστα σινήπιος, ὅτι τε ξυνήθεες, ἀτὰρ ἤδε ὅτι τῶν ἄλλων μᾶλλον τόδε φλεγμάτων ἀγωγόν· κἢν μὲν καταπίῃ τις ἐκθὸν, ἱκανὸν μὲν τὰ ἐν τῷ στομάχῳ λῦσαι· δυνατὸν δὲ καὶ ὑγρῆναι γαστέρα, καὶ φύσας ἀγαγεῖν. καὶ γάρ μοι κοτὲ ἐκ ξυντυχίης τάδε ξυνέβη, καταπιόντος τοῦ ἀνθρώπου κατὰ γνώμην τὴν ἐμήν· ἀγαθὴ δὲ διδάσκαλος ἡ πείρη· χρὴ δὲ καὶ αὐτὸν πειρῆν. εὐλαβίη γὰρ ἀπειρείη. χρὴ δὲ καὶ τὴν κεφαλὴν μετὰ τὴν κουρὴν τὴν ἐν χρῷ, ἢν μὴ μέγα ἤδε αὐύῃ, ξυρεῖν ἐς διαπνοήν· ἀτὰρ ἤδε ἐς φαρμάκων δριμέων χρῆσιν, τοῦ διὰ τῆς λημνίσιδος, ἢ ὑδὰρ, ἢ θαψίνη, ἢ σίνηπι ὑγρὸν ἐξ ὕδατος ξὺν ἄρτῳ διπλῷ ἐς σρύχνον ἐγχείσαντα, ἐμπάσσειν τὴν κεφαλήν· φυλάξαντα δὲ ἐς ὥρην μίην, εὐκραείῃ σπόγγοισι θερμοῖσι πυελίην. οὐκ ἀνωφελὲς δὲ καὶ λούειν ἤδη πάντων μὲν, ἢ τῶν γε πλείστων καὶ καιείων τῶν ἐς τὴν νοῦσον λελουμένων. τῆς δὲ νωθείης μενούσης, εὖ τε καὶ αἰώρης χρέος, καὶ τρίψιος, καὶ πάσης προσηνοῦς κινήσιος.

ΜΑΡΑΣΜΟΥ ΘΕΡΑΠΕΙΑ, κεφ. γ.

ΤΟῖσι δὲ μέντοι κἢν μαρασμὸς ἔῃ, ἀρήγειν θᾶσσον, ἰόντα ἐπὶ λουτρὰ καὶ κινήσιας. μαρασμοῦ μέντοι καὶ γάλα ἰντήειον, καὶ θρέψαι, καὶ ἀλεῖναι, καὶ ὑγρῆναι γαστέρα, καὶ κύστιν πρηῦναι· ἀτὰρ ἤδε κατόχοις τωυτὰ τὰ ξυμφέροντα. ὁμοίη γὰρ καὶ ἡ ἐν αὐτῇ τῶνδε τῶν νούσων ἰδέη· κασόελον δὲ τουτέοισι καιελώτερόν τε καὶ εὐμενέστερον πιεῖν τε καὶ χρίσασθαι, καὶ ἐς τὸ ἔντερον ἐνεῖναι· τῇσι δὲ γυναιξὶ, ὁκοῖα τουτέοισι ἴκελα πάθεα ἀπὸ ὑστέρης γίγνεται, ἐν τοῖσι γυναικείοισι λελέξεται.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΑΠΟΠΛΗΞΙΗΣ, κεφ. δ.

Ἀποπληξίην ἰσχυρὴν μὲν ἔῃ. ἄπαντα γὰρ ἔασι νεκρώδεες. ἢν δὲ ὁ νουσέων γηραιὸς ᾖ, τοῖσι περ ξυνήθεες τὸ πάθος. οὐ γὰρ περιγίγνονται τῷ τε μεγέθεϊ τοῦ κακοῦ, καὶ τῇ τῆς ἡλικίης ξυμφορῇ. ὅκως δὲ τεκμαρτέα τὰ μεγέθεα, πρόσθεν μοι λέλεκται. ἢν δὲ νεηνίης, ἀσθενὴς ἀποπληξίη πέλει, ἰῆσθαι μὲν οὐ ῥηΐδιον, πειρῆσθαι δὲ ὦν. ἰσόρροπον μὲν ὦν ἰητήριον, ὡς μεγάλῳ πάθεϊ μέγα βοήθημα φλεβοτομίη, ἢν μή τις ἐς ἁμαρτωλὴν ἔῃ τοῦ πλήθεος· δυστέκμαρτον δὲ τὸ μέτρον. ἢν τε γὰρ σμικρῷ πλέον ἀφέλῃς, προσαπέπνιξας τὸν ἄνθρωπον. ἐς γὰρ τὸ ζῆν τουτέοισι, καὶ τὸ σμικρὸν αἷμα δυνατώτατον, καὶ ἡ ἀλέη τῆς ζωῆς τοῦ σκήνεος καὶ τῆς τροφῆς ἐόν· ἤν τε μεῖον τῆς αἰτίης, οὐδὲν μέγα ὤνησας διὰ μεγάλου ἄκεος. ἔτι γὰρ ἡ αἰτίη μίμνει· κρέσσον δὲ ἐς τὸ ἔλασσον ἁμαρτάνειν. ἢν γὰρ καὶ δοκέῃ μὲν ἐνδέειν, χρησταὶ δὲ τινὲς ὑποφάσιες γίγνοιντο, αὖθις ἐπαναλάμψειν τὴν φλέβα. τάμνειν δὲ τὴν ἐν τῷ κοίλῳ τοῦ ἀγκῶνος, εὔροος γὰρ ἥδε ἐν τῷ λαιῷ· ξυντεκμαίρεσθαι δὲ ἐν τῇ σμικρῇ ἀποπληξίῃ καὶ τὰ πάρετα μέρεα, εἰ ἐπ' ἀριστερά, ἢ δεξιὰ ἡ πάρεσις. ἀπὸ γὰρ τῶν ὑγιηρῶν ὡς ἔπος εἰπεῖν, τὴν ἀφαίρεσιν χρὴ ποιέειν. τῇδε γὰρ τὸ αἷμα εὔροον· τῇδε δὲ καὶ ἡ παροχέτευσις ἀπὸ τῶν σιναρῶν. ἢν μὲν ὦν ἄνευ φανερῆς προφάσιος ἀπόπληκτοι γίγνωνται, ὧδε χρὴ συλλογίζεσθαι ἀμφὶ τῆς ἀφαιρέσιος· ἢν δὲ ἀπὸ πληγῆς, ἢ καταφορῆς, ἢ πέσιος ξυμβῇ, χρὴ ἀναβάλλεσθαι. μετεξετέροισι δὲ τόδε μοῦνον εἰς ἄκεσιν ἤδε ζωὴν ἤρκεσεν. ἢν δὲ μὴ δοκέῃ τάμνειν φλέβα, ψύξιος πολλῆς καὶ νάρκης, καὶ ἀναισθησίης ἀμφιχεούσης τὸν ἄνθρωπον, ὑποκλύζειν ἐς κένωσιν τοῦ πλήθεος τῶν ἐν τοῖσι ἐντέροισι. τὰ πολλὰ γὰρ ὑπ' ἀδδηφαγίης καὶ οἰνοφλυγίης παραπλῆγες γίγνονται· καὶ

εἰς τὴν ἀντίσπασιν τῶν τὴν κεφαλὴν ἀμφεχόντων χυμῶν. ἔστω δὲ τὸ κλύσμα δριμὺ, καὶ φλεγμάτων καὶ χολῆς ἀγωγὸν, ὡς μὴ νίτρον ἔχειν μοῦνον, ἀλλὰ καὶ εὐφόρβιον, ὅσον ὁλκῆς τετρώβολον, ἐς τόδε ξυνιέντες πλῆθος τοῦ κλύσματος· καὶ κολοκυνθίδος τὸ ἐντός· ἢ κενταυρείου τῆς κόμης ἀφεψήματος εἰς ἔλαιον, ἢ ὕδωρ. ἄριστον δὲ κλύσμα καὶ τὸ τοιόνδε, τοῦ μέλιτος τῷ ξυνήθει πήγανον ξὺν τῷ λίπαϊ ἑψηθὲν, καὶ τερμίνθου τοῦ δένδρεος τῆς ῥητίνης, καὶ ἁλῶν ἀντὶ νίτρου, καὶ ὑσσώπου ἑψήματος. καὶ ἢν ἐκ τῶνδε μικρὸν ἀνέχηται ὁ ἄνθρωπος, ἢ κινεόμενος τοῖσι πυρετοῖσι, ἢ αἰσθανόμενος ἀπὸ τῆς ἀναισθησίης, ἢ εὐσφυξίη γένοιτο, ἢ ὅκως τὸ πρόσωπον εὔσημον ᾖ, εὔελπιν χρὴ ἔμμεναι, ἠδ᾽ ἀρήγειν εὐτολμότερον. κρατύναντα οὖν μεσηγὺ τὴν δύναμιν, τῆς ἱερῆς τοῦ καθαρτηείου διδόναι νήστεϊ, μάλιστα μὲν τὸ πᾶν τῆς πόσιος· εἰ δὲ κώλυμα ἡ δύναμις ἔοι, ἐς τὸ ἥμισυ ξὺν μελικρήτῳ, καὶ κινέειν αὐτὸν ἐν δίφρῳ ἐνθέντα ἀνάκλιτον, ἀτρέμα μετὰ αἰωρεύντων τῶν φερόντων, διαναπαύοντα δὲ ξυνεχὲς διὰ τὸ ἄκοπον· κἢν μὲν ἡ γαστὴρ εὐρόως ὑποφέρῃ, δέχεσθαι· εἰ δὲ μὴ, ὕδωρ ἢ μελίκρητον πιπίσκειν, ὅσον κυάθεις δύο· ἢν δὲ καὶ ναυτίη μετὰ ἔλῃ ἐπὶ τῇσι καθάρσεσι, μὴ ἀποτρέπειν. ἥτε ἔντασις ἐς ἐγρήγορσιν ἔχει τι ζώπυρον, καὶ ὁ τῶν φλεγμάτων ἔμετος τὴν αἰτίην τῆς νούσου ἄγει. αἰσθήσιος δὲ καὶ κεφαλῆς, καὶ νεύρων καθαρτήειον, ἡ ἱερὴ τὸ φάρμακον. ἀμφὶ μετὰ οὖν κενώσιος παντοίης τῆς ἐν ἀρχῇσι, ἄλις· ὅλον δὲ χρὴ τὸν ἄνθρωπον ἐρίοισι εἱλίξαντα, καταιονέειν λίπαϊ Σικυωνίῳ, ἢ γλευκίνῳ παλαιῷ, ἢ ὃ δεῖ ἑκάστῳ, ἢ ξὺν πάντεσι συμμεμιγμένοισι· ἄριστον δὲ κηροῦ μικρὸν ἐντήκειν, ἐς πάχος τῶν ἀλειφάτων. ποιέειν δὲ χρὴ δυνατωτέρην τήνδε· ἐμπάσσειν δὲ καὶ νίτρου καὶ πεπέρεος. ἔστω δὲ λεπτὰ σηθέντα κρησέρῃ· μέγα δὲ ἐς δύναμιν τῶν παρέντων καὶ τὸ καστόρειον· καὶ ἄλειμμα, ξὺν τινι λίπαϊ τῶν εἰρημένων. πολλὸν δὲ δυνατώτερον, καὶ πιπίσκειν ξὺν μελικρήτῳ· τὸ δὲ πλῆ-

θος, ὁκόσον ἐπὶ ληθαργικῶν ἴσμεν. ξυντεκμαίρεσθαι δὲ καὶ τὴν ἡλικίην, καὶ τὴν γνώμην τοῦ νοσέοντος, εἰ πιεῖν ἐς πλεῦνας ἡμέρας ἕτοιμος. ἔστι δὲ καὶ χρίσματα κρέσσονα τῆς τέγξιος, εὐφορέστερά τε καὶ δυνατώτερα. οὔτε γὰρ περιῤῥέειν ἐς τὸ τῶν στρωμάτων αἶχος· ἄχρηστον γὰρ τοῖσι κάμνουσι τὸ τοιόνδε, ἢ προσίζεται τῷ σκήνει, ἔστε καὶ ξυντακέντα ὑπό τε τῆς ἀλέης ἀνεπόθη· ἀλλὰ καὶ τὸ ἀΐδιον αὐτέων ὀνηϊστόν. περιῤῥεὴς γὰρ ἡ τέγξις. ὕλη δὲ ἀλειφάτων μὲν, ὁκόσα μοι λέλεκται· ξὺν αὐτέοισι δὲ καστόριον, ῥητίνη τερμίνθου τοῦ δένδρεος, εὐφορβίου, λημνίστιδος, πυρέθρου ἴσα, πεπέρεος, χαλβάνης ἐς ἥμισυ ξὺν νίτρῳ αἰγυπτίῳ τριπλάσιον, κηροῦ ὁκόσον ἐς σύστασιν ὑγρήν. πολλὸν δὲ τουτέων φαρμακίη ποικιλωτέρη, καὶ πλέον καὶ ἰδίῃ λέλεκται. ἐπιπλάσματα τῇσι σκληρίῃσι, καὶ τῇσι ἐντάσεσι τῶν μερέων, ἐπιτήδεον· ὕλη δὲ, λίνου σπέρμα, τῆλις, ἄλφιτον κρίθινον, μέλι, ἔλαιον, ἔνθα πήγανον, ἢ ἄνηθον ἐζέσθη, ἀλθαίης ῥίζα κοπεῖσα, καὶ ἐν μελικρήτῳ ἑψηθεῖσα, ὡς κηροειδὴς γενέσθαι· ἔστω δὲ εὐαφέα καὶ προσηνέα τῇ ξυστάσει. ἢν μὲν οὖν ἄπυροι ἔωσι ἔτι, ἢ σμικρὸν ἐπιπυρεταίνωσι, τάδε χρὴ πρήσσειν, οὐκ ἀλεγίζοντα τῆς θέρμης. ἢν δὲ πυρετοὶ ὀξέες ἔωσι, καὶ ἡ ἄλλη νοῦσος σμικροτέρη τῶνδε φαίνηται, καὶ ἐς τὸν κίνδυνον οἵδε ξυνεπείγωσι, πρὸς τούσδε χρὴ τὴν δίαιταν καὶ τὴν ἄλλην θεραπείην ἁρμόζεσθαι. τροφῇσι λὲ οὖν τελέως λεπτοῖσι εὐπέπτοισι χρέεσθαι. καὶ τῇ εὐκαιρείῃ προσεκτέον νῦν μᾶλλον, καὶ τοὺς παροξυσμοὺς ὑποστέλλεσθαι ἐς πᾶσαν ἰητρείην, καὶ τὸ ξύμπαν τοῖσι πυρετοῖσι προσκέεσθαι χρή. ἢν δὲ πρόσω προήκῃ χρόνῳ, καὶ τὴν κεφαλὴν ἐν αἰτίῃ ἴσχῃ, σικύην χρὴ ἐς τὸ ἰνίον προσβάλλοντα, αἱμάσσειν ἀφειδέως. καὶ γὰρ φλεβοτομίης ὀνίνησι μᾶλλον, καὶ τὰς δυνάμιας οὐκ ἀφαιρέει. προτέρη δὲ μεσηγὺ τῶν ὠμοπλατέων κουφὴν ἐθέλω ἐς ἀντίσπασιν τοῦ ἐν τῷ ἰνίῳ· παρελύθη κοτὲ καὶ κατάποσις, ἤπερ μούνη καὶ ἀποπλη

κτοισι ἄλκαρ ἐστὶ σωτηρίης, ἔς τε τὴν τῆς τροφῆς κατάποσιν, καὶ ἐς τὴν τῶν φαρμάκων πάροδον. οὐ γὰρ ἀτροφίης καὶ λιμοῦ κίνδυνος μοῦνον, ἀλλὰ καὶ βηχὸς καὶ δυσπνοίης, καὶ πνίξιος. κἢν γὰρ καὶ ἐγχέῃ τις εἰς τὸ στόμα ὑγρὸν σιτίον, ἐς τὴν ἀρτηρίην ὑπορρέει, οὔτε τῶν παρισθμίων ξυμπιπτόντων ἐς τὸν ὠσμὸν τῶν σιτίων, οὔτε τῆς ἐπιγλωττίδος ἐνιζούσης ἐς τὴν ἑωυτῆς ἕδρην, ἥ τις ἐπίθημα τῆς ἀρτηρίης πέφυκε. χρὴ ὦν μελίκρητον ἢ χυλὸν ἐγχέαντα μυστίλῃ μακρῇ ὑπεραίροντα ὑπὲρ τὴν ἀρτηρίην ἐς τὸν στόμαχον ἐγχέειν. τόδε γὰρ ἔτι ἐς κατάποσιν ὑπουργέει. εἰ δ' ὁ νοσέων ἐς ὄλεθρον εἴη ὕστατον, ὁ δὲ αὐχὴν σὺν τῇ ἀναπνοῇ πήγνυται, τόνδε τὸν αὐχένα, καὶ τὸν ἀνθερεῶνα θερμάσμασι χρίειν τε καὶ πυριῆν. ματαιόπονοι δὲ καὶ αἴδριες, ὁκόσοι συκίην ἐς τὸν ἀνθερεῶνα προσβάλλοισι, ἐς εὐρύτητα τοῦ στομάχου. οὐ γὰρ διαστάσιος χρέος ἐς ἔνθεσιν τῆς τροφῆς· ἀλλὰ ξυμπτώσιος ἐς κατάποσιν· προσδιαστέλλει δὲ σικύη, κἢν καταπίνειν θέλῃ, ἐπίσχει τῇ ἀποστάσει τε καὶ ἀνθολκῇ· ἐπανιέναι δὲ χρὴ ἐς τὴν περιστολὴν τῆς καταπόσιος· πρὸς δὲ τουτέοισι τὴν ἀρτηρίην πληροῦν ἐς κίνδυνον ἀποπνίξιος. ἀλλ' οὐδ' εἰ ἔνθα καὶ ἔνθα τοῦ βρόγχου θέῃς, ἀρήγει· μύες γὰρ καὶ νεῦρα, καὶ τένοντες, καὶ φλέβες, ἐπίπροσθεν ἔασι αὐτέου. κύστις δὲ καὶ τὸ χαλαρὸν ἀρχοῦ, ἄλλοτε μὲν ἐς ἔκκρισιν παρεῖται, καὶ ἔστι τῶν περιττῶν ἀεὶ ἐόντα πλήρεα· κύστις δὲ καὶ ἐς ὄγκον μέγιστον ἀείρεται. ἄλλοτε δὲ εἰς κάθεξιν αὐτέων. διαρρέει γὰρ τὰ περιττὰ, ὡς δι' ἀψύχων. ἔνθα ὦν ἐς μὲν τὴν κύστιν τῷ καθετῆρι ὀργάνῳ οὐκ εὔτολμον χρέεσθαι. κίνδυνος γὰρ σφακελίζειν τῇ κύστι, ἢ δὲ σπασμὸν διδόναι τῷ ἀνθρώπῳ· ὑποκλύζειν δὲ μὴ πολλῷ πλήθεϊ τοῦ χυλοῦ, κρέσσον· κἢν ἐκκοπροθῇ τὸ ἔντερον, προστενιέναι ξὺν ἐλαίῳ καστόρειον. ἐλπὶς δὲ μούνη καὶ πάντων ὁμοῦ τῶν παρέτων, καὶ ἰδίῃ τῶν μερέων, ἢ ἐς ἔλαιον ἐνίζησις. ὁ δὲ τρόπος αὐτέης, ἐν τοῖσι χρονίοισι εἴρηται.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΠΑΡΟΞΥΣΜΟΥ ἐπιληπτικῶν, κεφ. ε.

ΤΗς ἐπιληψίης ὀλεθρίη μὲν ἡ προσφάτη κατάπτωσις, ἢν ὀξέως εἰσβάλλῃ ἡ νοῦσος. ἔκτεινε γάρ κοτε καὶ ἡμέρῃ μιῇ. κινδυνώδεες δὲ καὶ οἱ ἐν τῇσι περιόδοισι παροξυσμοί. διὰ τάδε μὲν ὦν καὶ ἐν τοῖσι ὀξέσι καταγέγραπται ἡ ἐπιληψίη· ἢν δὲ ἐς μελέτην μὲν ἥκῃ τοῦ κακοῦ ὤνθρωπος, ἡ δὲ νοῦσος ἀπρὶξ ἐμφῦσα ἔχηται, οὐ χρονίη μοῦνον γίγνεται, ἀλλὰ μετεξετέροισι αἰωνίη. ἢν γὰρ ὑπερβάλλῃ τὴν ἀκμὴν τῆς ἡλικίης, ξυγγηρᾷ τε καὶ ξυναποθνήσκει. ὁκόσα μὲν ὦν ὡς χρονίῃ ἐπιτήδεια, ἐν τοῖσι χρονίοισι λελέξεται. ὁκόσα δὲ ἐς τὸ τάχος τοῦ ὀλέθρου πρηκτέα, τῶνδε τὰ πλεῦνα μὲν ἐπὶ τοῖσι ἀποπληκτικοῖσι λέλεκται, φλεβοτομίη, κλύσματα, χείσιες, συκίη. τάδε γὰρ ἐς ἀνέγερσιν δυνατώτατα. ὁκόσα δὲ ἴδια καταπτώσιος ἄκεα, τάδε νῦν φράσω. παιδίοισι μὲν ὦν οἷσι ἐκ διαφθορῆς, ἢ ἐκ ψύξιος ἰσχυρῆς, ἀξυνήθες τὸ πάθος, ἔμετος ἢ σιτίων, ἢ φλέγματος, ἢ ἄλλου χυμοῦ τινός, ὀνήϊστον. πτίλα δὲ ἰρίνῳ μύρῳ δευθέντα, ναυτίην ἐρεθίζει· ἀτὰρ καὶ τὸ ἴρινον οὐκ ἄχρι σπασμῶν εἰς τὴν τῶν παρισθμίων χρίσιν. ξυμπιέζειν δὲ τὴν λαγόνα πρηνέως ἐπὶ γαστέρα ἐκκρεμὲς προβάλλοντα τὸ παιδίον. τόδε γὰρ τὸ σχῆμα πρὸς ἔμετον ῥήϊστον· ἢν δὲ καὶ σπᾶται ἢ διαστρέφηται τὴν κάτω γνάθον, ἢ τὼ χεῖρε καὶ τὰ σκέλεα ῥίπτηται, καὶ ξὺν παντὶ τείνηταί οἱ ὤψ, ψηλαφίῃ ξὺν λίπαϊ μαλθάσσειν. ἀπιθύνειν τε τῆς ὄψιος τὰ διάστροφα· πρηνέως δὲ διακρατέειν, ὡς μὴ διαστρέφηται τὰ ἤθεα. τὰ ψυχρὰ πυρίην ἐρίοισι παλαιοῖσι πιναροῖσι ῥύχεσι, διαχεῖν τε τὴν ἕδρην μάλιστα ξὺν πηγανίνῳ ἐλαίῳ· ἢ ξὺν νίτρῳ· ἢ ῥητίνῃ ὑγρῇ ξὺν τοῖσδε, καὶ διωθεῖν πρηνέως ἔσω τῆς ἕδρης. τάδε γὰρ φυσέων ἀγωγά· φύσας

δὲ δεξίοισι τῆσδε τῆς νούσου παῖδες· ἢν δὲ καταπίνειν δύνωνται, διδόναι τόδε τοῦ φαρμάκου, καρδαμώμου μέρος ἕν· χαλκοῦ κερ. α. τάδε ξὺν μελικρήτῳ πιπίσκειν. ἢ γὰρ ἐξήμεσαν ξὺν τοῖσι ἐν τῷ στομάχῳ πιέζουσι, ἢ ὑπηλάθη ἡ γαστήρ. ἄριστον δὲ ἔκλειγμα καὶ τόδε, τοῦ καρδαμώμου, καὶ σινήπιος, καὶ ὑσσώπου τῆς κόμης ἴσα, ἴρεως τῆς ῥίζης μέρος α, ξὺν νίτρου διπλασίῳ, πεπέρεος ἐς τρίτον, μέλιτι φυρήσαντα ὁμοῦ τὰ πάντα, διαστήσαντα τὴν γένυν ἐς τὸ στόμα ἐγχέειν, ἀτὰρ καὶ ἐπὶ προσωτέρω τῶν παρισθμίων, ὅκως καταπίοιεν. τάδε μὲν ὦν, παιδίοισι· τοῖσι δὲ νεηνίῃσι, καὶ τάδε ξύμφορα· ἀτὰρ τὰ φάρμακα δυνατώτερα ἐς ἔμετον αἱρέεσθαι, ναρκίσσου βολβοῖς, σινήπιος καὶ ὑσσώπου ἴσα, καὶ χαλκοῦ καὶ πεπέρεος, μοίρης τῶν προτέρων ἐς ἥμισυ, ξὺν μέλιτι φυρήσαντα διδόναι· τάδε μὲν ὦν ἐς ἀνέγερσιν τοῦ παροξυσμοῦ· τὰ δὲ ἐς λύσιν τοῦ νοσήματος, ἐν τοῖσι χρονίοισι λελέξεται.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΤΕΤΑΝΟΥ, κεφ. ϛ.

Νῦν μάλα χρὴ κοίτην μαλακὴν, εὐαφέα, λείην, προσηνέα, θερμὴν ἔμμεναι. ἀπηνέα γὰρ καὶ σκληρὰ, καὶ πταιόμενα τὰ νεῦρα ὑπὸ τῆς νούσου γίγνεται. ἀτὰρ καὶ τὸ δέρμα πᾶν καρφαλέον καὶ τρηχὺ περιτέταται, τὰ προσεῦχα βλέφαρα μόγις τοῖσι ὀφθαλμοῖσι ἐπιμύει· ὀφθαλμοὶ δὲ ἀτενέες ἐνδεδινημένοι. ἀτὰρ καὶ τὰ ἄρθρα ξυνδέδεται οὐ κινεύμενα τῇ τάσι. ἔστω δὲ καὶ ὁ οἶκος ἀλεεινός· κἢν θέρεος ᾖ, μὴ μέχρι ἱδρώτων ἢ ἐκλύσιος. ἐς συγκοπὴν γὰρ ἡ νοῦσος ῥέπει. χρὴ δὲ μηδὲ ἐς τὰ ἄλλα τὰ μεγάλα ἄκεα μέλλειν. οὐ γὰρ καιρὸς ἀμβολῆς. εἴτε ὦν διὰ ψῦξιν, αἴ τε φανερῆς προφάσιος γένοιτο τέτανος, εἴτε ἐπὶ τρώματι, εἴτε ἐπ' ἀμβλώσει γυναικὸς, φλέβα τὴν ἐπ' ἀγκῶνι τάμνειν. προμη-

θευόμενον καὶ τὴν πίεσιν τοῦ βραχίονος ἐν τῇ ἐπιδέσει, ὡς ἐς ἄνεσιν ἔχοι, καὶ τὴν τομὴν, ὡς εὐαφέως καὶ ῥηϊδίως γένοιτο. τάδε γὰρ σπασμῶν προκλήσιες· καὶ ἐσάπαξ ἀφαιρέειν εὐμέτρως, μὴ μέχρι λειποθυμίης καὶ περιψύξιος· μηδὲ ἐπ' ἀσιτίης ἔῃ. ψυχρὸν καὶ ξηρὸν λιμός. διδόναι οὖν μελικρήτου παχέος ἀκρητεστέρου, καὶ πτισάνης χυλοῦ ξὺν μέλιτι. τὰ δὲ γὰρ καὶ παραθημίοισι ἐς ἔκθλιψιν ἀπονώτατα καὶ στομάχῳ ἐς κατάποσιν λεῖα καὶ ῥηΐστα, καὶ ἐς μάλθαξιν κοιλίης μαλακώτατα, καὶ ἐς δύναμιν δυνατώτατα· τὸ δὲ ξύμπαν σκῆνος εἰρίοισι κατειλίσθω δεδευμένοισι ἐλαίῳ γλευκίνῳ, ἢ κροκίνῳ, ἐν οἷς ἢ λιβανωτὶς, ἢ κόνυζα, ἢ ἀρτεμισίη ἐνήψηται. καὶ τὰ πάντα θερμὰ ἐς δύναμιν καὶ ἐς θίξιν ἔστω· χρίειν δὲ τῷ διὰ τῆς λημνίσιδος, καὶ εὐφορβίου, καὶ νίτρου, καὶ πυρέθρου ἀλείμματι· προσβάλλειν δὲ τοῖσδε τοῦ καστορίου συχνόν· εὖ δὲ καὶ τοῖς τείνοντας ξυλλαμβάνειν τοῖσι εἰρίοισι, καὶ χρίειν καὶ τὰ παρ' οὖς καὶ ἀνθερεῶνα. τάδε γὰρ μάλιστα πάσχει τε δεινὰ καὶ τείνει. πυριῆν δὲ κούφοις θερμάσμασι τείνοντας, καὶ κύστιν, μαρσίπποις ἔχουσι κέγχρον πεφωγμένην, ἢ κύστεσι βοῶν ἐλαίου θερμοῦ ἡμιπληρέσι, ὡς εἰς πλάτος ἐπικέηνται τῶν πυριωμένων χωρίων. ἐδεήσατό ποτε ἀνάγκη πυριῆσαι κεφαλὴν, οὐκ ἀσφαλὲς μὲν αἰσθήσεσι, νεύροισι δὲ ἀγαθόν. ταῖς δὲ μὲν γὰρ ὁμίχλης ἐπαναφορὴν αἰτίησι ἀτμοί· πίμπλησι δὲ τὰ νεῦρα. χρὴ οὖν ὧδε τρόπῳ τε τῆς πυριῆς ὡς ἀσφαλεστάτῳ χρέεσθαι, καὶ ὕλῃ μὴ σφόδρα βαρυόδμῳ μηδὲ· ἀλλὰ ὕλη μὲν ἔστω ἔλαιον τὸ ἐν κύστεσι ἄκνισον, ἐν διπλῷ ἀγγείῳ ἑψηθὲν, ἢ ἅλες λεπτοὶ ἐν τῷ μαρσιππίῳ. κέγχρος γὰρ καὶ λίνου σπέρμα εὐαφέα μὲν, ἀτμώδεα δὲ καὶ βαρύοδμα. τρόπος δὲ πυριῆς. ὑποπετάσαι δεῖ τοῖς τείνουσι ὑπτίοισι τὰ πυριάματα, ἄχρι τῆς κορυφῆς· προσωτέρω δ' ἐπὶ τὸ βρέγμα μὴ προβαίνειν. τόδε γὰρ τὸ χωρίον, ἁπασέων τῶν αἰσθησίων ἐστὶ κοινὸν, καὶ ἀπὸ τοῦδε πᾶσαι αἱ

ἀφέσιες ὠφελίης τε καὶ βλάψιος· ἢν δὲ ἐπιπλάσσειν δέῃ τοὺς
τένοντας, ὄρθιον ἔστω τὸ ἰνίον. ἀνωτέρω γὰρ εἰ θείης, τὴν κεφα-
λὴν πλήσεις ἀτμῶν τοῦ λίνου τοῦ σπέρματος καὶ τῆς τήλεως·
ἐπὶ δὲ τοῖσι ἐπιπλάσμασι ἀγαθὸν ἡ σικύη ἐς τὸ ἰνίον τῆς ἐσχάρ-
ος ἑκατέρωθεν· ἔστω δὲ φειδὼ πολλὴ τῆς φλογός. ὀδυνηρὸν
γὰρ καὶ σπασμῶδες τῶν χειλέων τῆς σικύης ἡ ἀμφίθλασις.
χρὴ οὖν ἐς ξηρὸν ἕλκειν, καὶ μαλθακῶς μᾶλλον, ἢ ἀθρόον ἐν
ὀλίγῳ χρόνῳ. ᾧ δὲ γὰρ αὖ σοι κυρτωθείη τὸ χωρίον ἀπόνως, ὅ-
περ ἐπιτάμνειν χρή. τέκμαρ δέ τοι τῆς αἱμάξιος τῆς συμ-
μετρίης, ἡ δύναμις γιγνέσθω. τάδε μὲν οὖν τῶν αὐτέων ἑλκέων
πεπαίνων τὰ ἄκεα. ἢν δὲ ἐπὶ τρώματι σπασμὸς γίνηται, ὀλέ-
θριον μὲν καὶ δυσέλπιστον· ἀρήγειν δὲ χρή. μετεξέτεροι τε γὰρ
τῶν ἐκ τοιῶνδε ἐσώθησαν. χρὴ οὖν πρὸς τῇ ἄλλῃ ἰητρείῃ, καὶ τὰ
ἕλκεα ἰῆσθαι, τέγξι θερμαινόντων ὅσα μοι λέλεκται, καὶ
πυρίῃ καὶ ἐπιπλάσμασι, φαρμάκοισί τε ὁκόσα ῥηϊδίως θερ-
μαίνει τε καὶ πολλὸν τέγξει πύον. ξηρὰ γὰρ ἐπὶ τετάνῳ τὰ
ἕλκεα. ἔστω οὖν λιβανωτοῦ τῆς μάννης, καὶ πολίου τῆς κόμης,
καὶ ῥητίνης ἀπὸ τερμίνθου, καὶ πίτυος τῶν δενδρέων, καὶ ἀλθαί-
ης ῥίζης, καὶ πηγάνου, καὶ κονύζης τῆς βοτάνης. τάδε χρὴ συμ-
μίσγειν τοῖς ἐπιπλάσμασι, τὰ μὲν τήκοντα, τὰ δὲ ἐμπάσσον-
τα, τὰ δὲ ξὺν ἐλαίῳ προλεαίνοντα. ἐν μελικρήτῳ δὲ τὴν ἀλ-
θαίην κεκομμένην προεψῆν· ἐπιπάσσειν δὲ τῷ ἕλκεϊ καὶ τοῦ κα-
στορίου· οὐ μικρὴ δὲ ἡ ἔνθεν ἀλέη ὅλῳ τῷ σκήνεϊ, ὅτι γε τὰ ῥί-
γεα τὰ ἀπὸ τῶν ἑλκέων κακοήθεα· ἐγχέειν δὲ τὰς ῥῖνας τοῦ
καστορίου ξὺν κρινίνῳ λίπαϊ· ἀλλὰ καὶ πιπίσκειν τοῦδε ξυνε-
χέως ὁκόσον ὁλκῆς τριώβολον· ἢν δὲ πρὸς τόδε ἀπαυδή-
σῃ ὁ στόμαχος, μεσηγὺ σιλφίου ῥίζης διδόναι τῆς ὁλκῆς τὸ
ἴσον τῷ καστορίῳ, ἢ σμύρνης τοῦ σιλφίου ἥμισυ. ἅπαντα δὲ
ξὺν μελικρήτῳ πιπίσκειν. εἰ δὲ εὐπορείη ὀποῦ τοῦ σιλφίου τοῦ
ἀπὸ τῆς Κυρήνης γένοιτο, τόνδε χρὴ μάλιστα ἐφθῷ ἐνειλίξαντα

ὁκόσον ὀρόβου μέγεθος καταπιεῖν διδόναι. ἄριστον γὰρ ὧδε, ὡς
τὴν ὑπερῴην λάθοι παραλλάξας. δριμὺς γάρ, καὶ τὴν ἐρυ-
γὴν ἀηδὴς καὶ κάκοδμος ἐών. ἢν δὲ μὴ δύνηται ὧδε κα-
ταπιεῖν, μελικρήτῳ λύσαντα διδόναι. ἁπάντων γὰρ τῶν κα-
ταποτῶν δυνατώτερον, ὁκόσα πέφυκε ἀλεαίνειν τε καὶ ὑ-
γραίνειν, καὶ ἀνιέναι τῆς τάσιος, καὶ μαλθάσσειν νεῦρα. ἢν
δὲ μηδὲν καταπίνωσι, ἐς τὴν ἕδρην ἐγχέειν ξὺν ἐλαίῳ τοῦ
καστορείου· τῷδε καὶ χρίειν τὴν ἕδρην ξὺν λίπαϊ ἢ μέλιτι· τῷδε
καὶ τὴν κύστιν τέγγειν τε καὶ χρίειν ἐς πάχος ξὺν κηρῷ τή-
ξαντα. ἢν δὲ καὶ φύσας καὶ κόπρον ἄγειν καιρὸς ᾖ, τῆς ἱερῆς
τοῦ καθαρτηρίου ὁλκῆς < δύο ξὺν μελικρήτῳ καὶ ἐλαίῳ ἐνιέ-
ναι. ξὺν γὰρ τῷ ἄγειν τάδε, ἔτι καὶ τὸ ἔντερον καὶ τὴν κάτω κοι-
λίην ἐκπυριῇ. ποικίλον γὰρ καὶ θερμὸν φάρμακον, ἱερή.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΣΥΝΑΓΧΗΣ, κεφ. ζ.

Δοιαὶ συνάγχης ἔασι ἰδέαι· ἡ μὲν σὺν θερμασίῃ καὶ με-
γάλῃ πρήσι τῶν παρισθμίων, καὶ ἐξογκοῦσι ἔξω· ἀτὰρ
καὶ ἡ γλῶσσα καὶ ὁ γαργαρεών, καὶ πάντα τὰ τῇδε μέρεα, ἐς
ὄγκον ἀείρεται· ἡ δὲ ἑτέρη, ξύμπτωσίς ἐστι τουτέων, ἡ δὲ ἐς
τὸ ἔσω πίεσις, ξὺν ἀγχόνῃ μέζονι, ὡς δοκέειν τὴν φλεγμα-
σίην εἴσω μέχρι τῆς κραδίης ἐρηρεῖσθαι. τῇδε χρὴ μάλι-
στα ὠκέως ἀρήγειν. τῇδε γὰρ καὶ ὠκέως θνήσκουσι· ἢν μὲν οὖν
ἀπὸ κραιπάλης, καὶ οἰνοφλυγίης ἔωσι, ὑποκλύζειν αὐ-
τῆμαρ. ἀλλὰ καὶ δισσοῖς κλύσμασι, τῷ μὲν ξυνήθεϊ ὡς ἄ-
γειν κοπρώδεα· τῷδε, ὡς ἀποσπᾶσθαί τι τῶν χυμῶν ἀπὸ
τῶν παρισθμίων τε καὶ θώρηκος. ἔσται ὦν ἀλλὰ μήτε ἀ-
κρητεστέρη, * καὶ κενταυρείου καὶ ὑσσώπου ἑψήματα. τάδε γὰρ
καὶ φλεγμάτων ἀγωγά· κἢν δὲ ἀπὸ λεπτῆς διαίτης ἔω-
σι, τάμνειν φλέβα τὴν ἐπ᾽ ἀγκῶνι· μέζονα δὲ τὴν το-

μὴν σφάζειν, ὅκως ῥοιζηδὸν ἠδὲ ἀθρόον ῥέῃ τὸ αἷμα. ὅδε γὰρ ὁ ῥόος, ἱκανὸς μὲν ὡς ἥκιστα θερμασίην πρηῦναι· δυνατὸς δὲ ἀγχόνην λῦσαι, καὶ πάντα μειῶσαι· οὐκ ἀγεννὲς δὲ καὶ μέχρι λειποθυμίης ἄγειν, μὴ μέντοι λειποθυμέειν. μετεξέτεροι γὰρ ξὺν τῇ πληγῇ ἐξέθανον ἐπὶ τῇ λειποψυχίῃ, ἢ δεσμοῖσι σφυρῶν σφίγγοντες ὑπὲρ σφυρὰ καὶ γούνατα· ἄριστον δὲ καὶ ὑπὲρ καρποὺς ἐς πήχεας, καὶ ὑπὲρ πήχεας ἐς βραχίονα· ἣν δὲ καταπίνειν ῥήϊστον ᾖ, ἐλατήριον διδόναι ξὺν μελικρήτῳ καὶ ὀῤῥῷ γάλακτος, ὁκόσον ἂν καθῆραι ἱκανὸν ᾖ τὸν ἄνθρωπον. ἐλατήριον δὲ τοῖσδε τῶν ἄλλων καθαρτηρίων κρέσσον· ξύμφορον δὲ καὶ κνέωρον καὶ νάπυ. τώδε γὰρ ἄμφω τὰς κοιλίας καθαίρει· ἐπὶ δὲ τοῖσι ἣν μὴ ἐνδιδῶσι αἱ πρήσιες, πρὸς τὸν οὐρανὸν ἀνακλάσαντα τὴν γλῶσσαν, τέμνειν τὰς ἐν αὐτέῃ φλέβας· κἢν εὐρόως καὶ πολλὸν ῥυῇ τὸ αἷμα, τῶν ἄλλων μᾶλλον ἂν ὤνησε. τέγξιες ἐπὶ τοῖσι φλεγμαίνουσι, τὰ πρῶτα μὲν στύφουσαι, ὅκως ἐς παλίῤῥοιαν ἴωσιν αἱ ὗλαι· ἔρια τ' οὖν πινάρα ξὺν ὑσσώπῳ δευθέντα οἴνῳ καὶ ἀλείφατι τῷ ἀπὸ τῆς ἐλαίης τῆς ὄμφακος. ἀτὰρ καὶ τὰ ἐπιπλάσματα ἴκελα τῇ τέγξι, φοίνικες ἐν οἴνῳ δεδευμένοι, λεῖοι ξὺν ῥόδοισι τοῖσι πετάλοισι. ὡς δὲ γλίσχρον τε καὶ μαλακὸν εἴη τὸ ἐπίπλασμα, καὶ ἄλφιτον ἔστω, ἢ λίνου σπέρμα, καὶ μέλι, καὶ ἔλαιον, ἐς τὴν ἁπάντων μίξιν· ἣν δὲ ἐς πύησιν τρέπηται, τοῖσι θερμοῖσι χρέεσθαι, οἷσπερ καὶ ἐπὶ τῆς ἑτέρης συνάγχης. τῆλις οὖν ἔστω τὸ ἄλφιτον, καὶ μάννα, καὶ ῥητίνη τὰ τηκτὰ, καὶ πολὺ κόμμι ἐμπασσέσθω, καὶ πυρίη θερμὴ σπόγγοισι δάφνης τοῦ καρποῦ καὶ ὑσσώπου ἑψήματι· ἐς δὲ ἐμπύησιν δυνατώτατον, πελιάδων ἢ κυνῶν κόπρον προσεπιπάσσειν λεπτὴν ἀπὸ κρησέρης· διακλύσματα δὲ, μελίκρητον ξὺν φακῆς, ἢ ὑσσώπου ἑψήματι, ἢ ῥόδων, ἢ φοινίκων, ἢ ὁμοῦ πάντων. ἐγχρίειν δὲ τὸ στόμα πᾶν μέχρι τῆς ἔσω φάρυγγος, ἁπλοῖσι μὲν χυλῷ μόρων, ῥοιῶν ὕδατι λεανθέντων, ἢ φοινίκων ἑψήμα-

τι· φαρμάκοισι δὲ, τῇ διὰ τῶν μόρων, ἢ καὶ τῇ βησασᾷ, καὶ χυλῷ ῥόος, καὶ τῇ διὰ τῶν χελιδονίων. ἢν δὲ ἕλκεα ἐσχάρων ἔωσι, διακλύσματα τάδε καὶ ἀνακογχυλισμοὶ, ὑσσώπου ἀφεψήματι ἐν μελικρήτῳ, ἢ σύκων τῶν πιόνων ἐν ὕδατι, καὶ ἐπὶ τοῖσδε ἄμυλος διηθεὶς ἐν μελικρήτῳ, ἢ πτισάνης χυλῷ, ἢ τρά-γου· ἐπὶ δὲ τῆς μετὰ ξυμπτώσιος συνάγχης, ἔσωθεν ἔξω ἄγειν πάντα, καὶ ὑγρὰ, καὶ θέρμην, καὶ σάρκα πᾶσαν, ὡς ἐξογκέῃ ἔξω τὸ πᾶν. ἔστωσαν ὦν θερμαὶ αἱ τέγξιες, σὺν πηγάνῳ καὶ ἀνήθῳ ἐμπασσομένου νίτρου, καὶ ἐπιπλάσματα σὺν τουτέοισι τὰ πρόσθεν. ἀγαθὸν δὲ κηρωτὴ σὺν νίτρῳ καὶ σινήπι τιθέναι ἐς θερμασίην. θερμασίη γάρ ἐστι ἡ ἐς τὰ ἔξω, τὰ τοιάδε ἰῆται. αὐτὰρ ἢ δὲ ἐξογκέει ἐς τὸν αὐχένα· ὄγκος δὲ περιπνευμονίης ῥύεται ἐπαιωρεύμενος ἔξω· εἴσω δὲ τοῖσι συναγχικοῖσι ὀλέθριον κακόν· ὁκόσοι γὰρ ὑπὸ εὐλαβίης τῆς ἐπὶ τῆς συνάγχης πνιγὸς τὴν ἀρτηρίην ἔταμον ἐς ἀναπνοὴν, οὔ μοι δοκέουσι πεῖρῃ τὸ πρῆγμα πιστώσασθαι. ἥ τε γὰρ θερμασίη τῆς φλεγμασίης μέζων ἐκ τοῦ τρώματος γίγνεται, καὶ προστιμωρέει τῇ πνιγὶ, καὶ βήσσουσι· ἢν δὲ καὶ ἄλλως ἐκφύγωσι τόνδε τὸν κίνδυνον, οὐ ξυνάγεται τοῦ τρώματος τὰ χείλεα. ἄμφω γὰρ χονδρώδεα καὶ ἀξύμφυτα.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ κιονίδα παθῶν, κεφ. η.

Τῶν παθέων ὁκόσα ἀμφὶ τὴν κιονίδα γίγνεται, τὰ μὲν ὑποτάμνειν χρὴ, ἀλλ' οὐ τοῦ παρεόντος λόγου ἡ τῶνδε χειρουργίη· τὰ δὲ ὡς ὀξέα ἰῆσθαι. ῥηϊδίως γὰρ πνίγει, καὶ δυσπνοίῃ ἔνια τουτέων κλείνει. τοιάδε μέν τοι ἐστὶ, ἣν καλέομεν σταφυλήν τε καὶ κιονίδα. ἄμφω γὰρ σὺν φλεγμασίῃ καὶ πάχεϊ καὶ μήκεϊ ξυνίστανται, ὡς ἐς τὴν ἀρτηρίην ἐκκρεμέα γίγνεσθαι,

ἴσῳ μὲν πάχεϊ, καὶ μήκεϊ ξυνίστανται, ὡς ἐς τὴν ἀρτη-
ρίην ἐκκρεμέα γίγνεσθαι, ἴσῳ μὲν πάχεϊ ἀπὸ τῆς βάσιο
μέσφι ἄκρου τοῦ οὐρανοῦ, ὁ κίων· ἀνίσῳ δὲ, ἡ σταφυλή
τῆσδε γὰρ ἰσχνὴ μὲν ἡ ἀπὸ τοῦ οὐρανοῦ βάσις· ἐς δὲ τὸ ἄκρο
στρογγύλη καὶ παχέα, ξὺν ἐρυθήματι ἢ πελιδνώσει. τῆσδε κα
σταφυλὴν ἐπίκλησιν ἔσχηκε τὸ πάθος. τοῖσι ὦν χρὴ ὠκέως ἀ-
ρήγειν. ὤκιστος γὰρ ὁ ἀπὸ πνιγὸς ὄλεθρος. ἢν μὲν ὦν νεηνίαι οἱ π
πονθότες ἔωσι, τάμνειν τὴν ἐπ᾽ ἀγκῶνι φλέβα, ἠδ᾽ ἀ-
θρόον κενοῦν μέζονι τῇ τομῇ. ὡς γὰρ ἀπ᾽ ἀγχόνης ἀπέλυσε
τῆς πνιγὸς ἡ τοιήδε ἀφαίρεσις· ἢν δὲ ὑποκλύζειν κλυσμα
πρηέϊ, ἔπειτα δὲ δριμεῖ ἄλλοτε καὶ ἄλλοτε, ἔστ᾽ ἂν ἑλκύσῃ τ
ἄνωθεν ἐς μετάστασιν. περικεέσθωσαν δὲ καὶ δεσμοὶ σφίγγον-
τες ἄκροισι τοῖσι σκέλεσι ὑπὲρ σφυρὰ καὶ γούνατα, καὶ ὕπερθε
καρπῶν καὶ πήχεων ἐς βραχίονας. εἰ δέ τι ἡ πνὶξ ἐπισπέρ-
χοι, σικύην ἐπὶ τὸ ἰνίον, ἠδὲ ἐς τὸν θώρηκα προσβάλλειν,
καὶ τουτέων ἐντάμνειν τινὰ, πρήσσειν τε ἅπαντα, ὁκόσα μο
ἐν τῇ συνάγχῃ λέλεκται. ωὑτὸς γὰρ ἀμφοῖν ὀλέθρου τρόπος
ἀλλὰ καὶ τοῖσι ἐς τὸ στόμα φαρμάκοισι τοῖσι αὐτέοισι χρέε-
σθαι, καὶ στύψεσι, καὶ μαλθακτηρίοις, καὶ πυρίῃ τῇ ἔξωθεν, κα
ἐπιπλάσμασι, καὶ ἐς τὸ στόμα ἐγχείσμασι. περὶ δὲ τὸν κίονα
ἢ τὴν σταφυλὴν ἔστω στύμμα, ῥοῦς χυλὸς, μέλιτι ἢ ὕδατι λι
θεῖσα ἀκακία, ὑποκυστὶς, γῆ σαμίη, ἢ λημνίη, ἢ σινώπις·
ἠδὲ ὀμφάκιον· ἢν δὲ ἑλκώδης ἔῃ, κόμμι καὶ ἄμυλον δευθέν-
τα ῥόδων ἢ φοινίκων ἀφεψήματι, ἢ πτισάνης ἢ τράγου χυ-
λός· ἐπὶ δὲ τοῦ κίονος ἔστω πλέον τι τῶν εὐτονωτέρων, διὰ σμύρ
νης τε καὶ κόστου, καὶ κυπέρου. ἀνέχεται γὰρ τῶνδε τῶν δριμέων ὁ κίων·
ἢν δὲ ἔμπυος ὅδε ὁ χῶρος γένηται μετεξετέροισι, ἠδὲ τὰ τῆς
ὑπερῴης ὀστέα ἐφθάρη, καὶ ἐς μακρὸν φθίνοντες τὸν βίον ἐπ
αλύτησαν. τῶνδε μέντοι τὰ ἄκεα ἑτέρωθι λελέξεται.

ΘΕΡΑ-

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ φάρυγγα λοιμικῶν παθῶν, κεφ. θ.

ΠΗ μὲν ξυνὴ καὶ ἥδε πρὸς τἄλλα πάθεα τὰ ἐν τοῖσι παρισθμίοισι ἰητρείη, τῇ δὲ ἰδίη. ἐπὶ φλεγμασίῃ καὶ ἀγχόνῃ, κλυσμοὶ, φλεβοτομίη, λέγξιες, ἐπιπλάσιες, πυρίη, διάδεσμοι, συκίη, πάντα ταυτά· χρείσιες δὲ φαρμάκων δυνατωτέρων· οὐ γὰρ ἀτρεμέει τὰ ἕλκεα, οὐδὲ ἐσχάραι γίγνονται ἐπιπολῆς· ἀλλὰ κὴν ἰχὼρ ἀπὸ τουτέων εἴσω σάξῃ, ὤκιστα μὲν ἑλκοῦται τὰ μέρη, κὴν ἀσινέα ᾖ· ὤκιστα δὲ εἰς τὸ εἴσω νέμεται καὶ κτείνει. πυρὶ μέντοι ὦν καίειν τὸ πάθος ἀρωγὸν, ἀλλ᾽ ἀξύνετον διὰ τὸν ἰσθμόν· φαρμάκοισι δὲ πυρὶ ἰκέλοισι χρέεσθαι, ἔς τε τὴν ἐπίσχεσιν τῆς νεμήσιος, ἅτὰρ ἤδε ἐς τὴν τῶν ἐσχαρέων ἔκπτωσιν. ἔστι δὲ στυπτηρίη ξὺν μέλιτι, κηκὶς, βαλαύστιον, ξηρὰ ξὺν μελικρήτῳ. τοῖσι δὲ αὐτοῖς καὶ ἐμφυσῆν καλάμῳ, ἢ πτίλῳ, ἢ καυλῷ παχέϊ, καὶ ἐπιμήκεϊ, ὡς τῶν ἑλκέων θιγγάνειν τὰ φάρμακα. ἄριστον δὲ καὶ χαλκῖτις ὀπτὴ, ξὺν καδμίῃ λείῃ ξὺν ὄξεϊ· ἔστω δὲ μοίρῃς διπλάσιον τῆς καδμίης, τὸ ῥίον ἡ ῥίζα ξὺν τινὶ ὑγρῷ. φυλάσσεσθαι δὲ χρὴ τήνδε τὰς ἐπιθλίψιας. ὑγραίνει γὰρ τὰ ἕλκεα, καὶ ἐπὶ μᾶλλον νέμεται. χρὴ ὦν πτερῷ τὰ ξηρὰ καταπάσσειν· τὰ δὲ ὑγρὰ, ὑγρότατα ποιέοντα, ἐς τὸν γαργαρεῶνα ἐγχέειν· ἢν δὲ αἱ ἐσχάραι ἤδη τε ἀπολύωνται, τὰ δὲ ἕλκεα ἐρυθρὰ γίγνηται, κίνδυνος τότε μάλιστα σπασμοῦ. ἐπιξηραίνεται γὰρ ὡς ἐπίπαν τὰ ἕλκεα, καὶ τοῖσι δὲ τὰ νεῦρα ξυντείνεται. χρὴ ὦν γάλακτι ξὺν ἀμύλῳ, καὶ χυλῷ πτισάνης, ἢ τράγου, ἢ λίνου σπέρματι, ἢ τήλιος μαλθάσσειν καὶ ὑγραίνειν. μελιξετέροισι δὲ καὶ ἡ κιονὶς διεβρώθη, μέχρις ὀστέου τοῦ τῆς ὑπερῴης, καὶ τὰ παρίσθμια ἄχρι βάσιος καὶ ἐπιγλωττίδος, καὶ ἐπὶ τῇ ὠτειλῇ καταπίνειν, οὔτε στερεὸν, οὔτε ὑγρὸν ἠδύναντο. ἀλλὰ καὶ τὸ ποτὸν ἀνακο-

πλόμβον, ἀπέπνιξέ κοτε τὸν ἄνθρωπον λιμῷ.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΠΛΕΥΡΙΤΙΔΟΣ, κεφ. ι.

Οὐκ ἀμβολῆς καιρὸς ἐν πλευριτικοῖσι, οὐδὲ ὑπερθέσιος, ἢ μεγάλης ἐνδείης· ὅ, τε γὰρ πυρετὸς κάτοξυς ἐὼν, ἐς ὄλεθρον ὁρμᾷ· ἥ τε ὀδύνη τοῦ ὑποζωκότος, ξυνεπείγει ἐπὶ τὸ κάκιον· ἀτὰρ καὶ βῆχες κλονέουσαι τὸν θώρηκα καὶ τὴν κεφαλὴν, ὑπολύουσι τὰς δυνάμιας. μάλιστα μὲν οὖν αὐτήμαρ φλεβοταμέειν· ἢν δὲ ἀπὸ πλήσιος σιτίων καὶ ποτῶν ἔῃ, ἐς ἀσιτίην μίην ἡμέρην φυλάξαντα, ἀφαιρέειν ἀπ' ἀγκῶνος τῆς ἐν τῇ κοίλῃ φλεβὸς, τοῦ μὴ κατ' ἴξιν τῇσι ἑτέρῃσι πλευρῇσι. κρέσσον γὰρ ἀπωτάτω ἄγειν. τὸ δὲ πλῆθος, μὴ μέχρι λειποθυμίης. περιπνευμονίην γὰρ ἐπιφοιτῆσαι κίνδυνος, ἢν τὸ σῶμα ἐπιψυχθὲν, τὴν ψυχὴν ἐκλείπῃ. εἴσω γὰρ τὰ ὑγρὰ ξυνθέει, τῆς ἐκτὸς ἀφαιρεθέντα θέρμης τε καὶ τάσιος. πνεύμων δὲ μανός τε καὶ θερμὸς, καὶ ἐς ὁλκὴν δυνατώτατος· πλευρῶν δὲ γειτόνημα, πνεύμων, καὶ κοινωνὸς ἀλγέων· ἀτὰρ καὶ αἱ τοῦδε διαδέξιες, οὐ μάλα περιγίγνονται. περιεστηκυῖα δὲ πλευρῖτις ἀπὸ περιπνευμονίης, εὐηθέστερον. χρὴ οὖν ἐπὶ ξυμμέτρῳ τῇ ῥοῇ τοῦ αἵματος μεσηγὺ τὸν ἄνθρωπον ξυλλέξαντα, αὖθις ἀφαιρέειν· εἰ μὲν εὖ ἔχοι, αὐτήμαρ τῆς ἐπανέσιος μακρῆς γιγνομένης· ἢν δὲ μὴ, τῆς ὑστέρης· ἢν δὲ μηδὲ ὁ πυρετὸς ἐνδιδῷ· τὰ πολλὰ γὰρ μίην ἡμέρην ὁ πυρετὸς ἴσχει τε καὶ αὔξει· τῇ τρίτῃ ἐν τῇ δευτέρῃ ἐπανέσι ἀφαιρέειν, τῇπερ καὶ τὰ προσδέρματα δοτέον, λιπαρῶς μὲν χρίσαντα ὅλον τὸν ἄνθρωπον· ἐπὶ δὲ τῇ πλευρῇ καὶ ἔλαιον θέντα μαλθακὸν ξὺν ἀλείφατι θερμῷ, πηγάνου, ἢ ἀνήθου ἀφεψήματος· καταιονέειν δὲ τὸ πλευρὸν εὖ μάλα προσηνέως, μετεξετέροισι δὲ καὶ τὸ ἄλγημα, καὶ ἢ

φλεγμασίη ἐξώκειλε, ὡς δοκέειν τὴν τῆδε τὸ πάθος εἶναι· τὸ δ' ἐστὶ τῶν ἔνδον αὔξησις. τροφῆς δὲ νῦν ὡς ἀμφὶ πάσης ἰητρείης ἔστω λόγος, ὡς μηδὲν ἐς ἁμαρτωλὴν εἴη. ἐν τροφῇ γὰρ κέεσται τὰ φάρμακα· ἀτὰρ καὶ τὰ φάρμακα ἐν τροφῇ. γένεται μὲν οὖν θερμὴ καὶ ὑγρὴ, ἡ δὲ λείη τε ὁμαλὴ, σμηγματώδης, διαλυτικὴ, λῦσαι, λεπτῦναι φλέγμα δυναμένη. σιτίων μὲν οὖν ἁπάντων πτισάνη προκεκρίσθω· ἐν ἀρχῇ μὲν εἰς χυλὸν διηθημένη, ὡς τὸ στερεὸν αὐτέης διακεκρίσθαι, ξὺν μέλιτι πεπονημένη μοῦνον· πτισάνης δὲ τὰ ξυνήθεα ἐς ἡδονὴν καὶ ποικιλίην φάρμακα, ἀπέστω. νῦν γὰρ ἀρκεῖ ὁ χυλὸς μοῦνος· ἱκανὴ μὲν ὑγρῆναι τε θερμῆναι· δυνατὴ δὲ λῦσαι φλέγμα, καὶ σμῆξαι· ἄνω δὲ ἀνάγειν μὲν ἀπόνως, ὁκόσα ἀνάγεσθαι χρή· ὑπάγειν δὲ ῥηϊδίως τὴν κοιλίην. προσηνὲς δὲ τὸ λεῖον αὐτῆς, καὶ ἐς κατάποσιν εὔκολον· ἀτὰρ καὶ τὸ γλίσχρασμα θερμασίας πραΰνει, ὑμένας καθαίρει, πεπαίνει βῆχας, πάντα μαλθάσσει. αἱ δὲ κριθῆς ἔασι ἀρεταί. δευτέρην δὲ χώρην ἔχουσι οἱ χόνδροι, ὀλίγοισι τοῖσι τῆς πτισάνης ἀγαθοὶ καὶ ἄριστοι ἐόντες. τὸ γλίσχρασμα γὰρ, τὸ λεῖον, τὸ προσηνὲς ἐς κατάποσιν ξυνόν· τὰ δ' ἄλλα πάντα μείους. πεποιήσθωσαν δὲ καὶ οἵδε ἁπλοῖ ξὺν μέλιτι μοῦνον. ἀγαθοὶ δὲ καὶ τράγοι. κακίων δ' ἐπ' αὐτῶν ὄρυζα ξηρῆναι, βηχῶσαι, ἐπίσχεσιν, κάθαρσιν πτυέλων μᾶλλον ἢ ὀρῆσαι· ἄριστος δὲ τε ἄρτος ξηρὸς κοπτὶς, κρησέρῃ σεσησμένος, εὔκριτος, εὔπεπτος, ξὺν μελικρήτῳ διαρκὴς τροφή. ἢν δὲ ἤδη μὲν προήκῃ ἡ νοῦσος, πρὸς δὲ τὰ σιτία ἀπηυδήκῃ ὥνθρωπος, πτισάνη μὲν ἐκ κριθῆς διδόσθω, λείη, κάθεφθος· ἄνηθον δὲ ἔστω, καὶ ἅλες πτισάνης τὰ ὄψα, καὶ ἔλαιον λεπτὸν, ἄπιον, ἄγλισχρον, ἀβρήχωτον· κρέσσον δὲ ξὺν τῇ πτισάνῃ, ὡς μὴ πολλὸν τοῦ ἐλαίου ἕψειν. καὶ γὰρ πῖον ἴσχει τὸ ῥόφημα, καὶ τὴν κακίην τὸ ἔλαιον ὄλλυσι. οὐδὲ γὰρ ἐμφανὲς ἔτι γίγνεται τῇ πολλῇ ἑψήσει εἰς τὸν χυλὸν ἀναποθέν. ἔστω δὲ καὶ πράσον ξὺν τῇ κόμῃ, τε ἀμύγ-

ἄλλα πικρὰ ξὺν τῷ χυλῷ ἑψόμενα. εὔπνοόν τε γὰρ καὶ φαρμακῶδες ὑπὸ τῶνδε γίγνεται, καὶ τὰ περίσσα βρωθῆναι ὑπὸ τοῦ χυλοῦ ὀνησιφόρα καὶ ἥδιστα. ἤδη δὲ καὶ ὠῶν καιρὸς εὐχύλων. ἢν δὲ ὑγρὴ καὶ πολλὴ ἀναγωγὴ ἔῃ, θείου τοῦ ἀπύρου ἐμπασσέσθω καὶ νίτρου. ἄριστον δὲ τῶν ἀρτιτόκων ὠῶν δοθῆναι ἐκ πυρὸς ἀπύρων. ἀπὸ γὰρ τῆς μητέρος ἡ θέρμη, ὑγροτέρη μὲν πυρὸς, οἰκειοτέρη δὲ τῷ νοσέοντι, ὅκως ἐκ ζώου ζώῳ. ἢν δὲ φλέγμα κολλῶδες ἔῃ καὶ γλίσχρον, ἐς τὰ ὠὰ ἔλαιον ἐγχέειν, καὶ ῥητίνης τῆς ξηρῆς τῆς ἀπὸ πίτυος ἐμπάσσειν, ὅκως τὸ θεῖον κρέσσον εἴη, καὶ τῆς ἀπὸ τερμίνθου δὲ τήξαντα· καὶ πέπερι ὀνήϊστον, καὶ ἐν ὠοῖς καὶ ἐν πτισάνῃ, καὶ ἅπασι τοῖσι ἐδέσμασι, καὶ ὁκόσα πέπερι ξυνῳδά· κρεῶν ἀκρόποδες ἐν χυλοῖσι τακεροὶ, πέλειαι, ἀλεκτοροειδέες ἑφθαὶ· συῶν ἐγκέφαλοι, ὀπτοὶ μὲν σὺν τῷ ἐπιπλόῳ· αὐτὸ δὲ τουτέου, ἄκνισσοι. ἢν δ' ἀκέρχνος ἔῃ, δοτέον καὶ θαλασσίων, ἢ πετραίων, ὅ,τι ἂν ἄριστον ἡ χώρη φέρῃ. ὡς δὲ μὴ ἁμαρτάνῃ ἐπιθυμίῃ, μηδὲ σμήχηται ἐν τῇ λεπτῇ διαίτῃ ὁ νοσέων, χαρίζεσθαι ὀπώρης μήλων ἑφθῶν, ἐν ὕδατι ἢ μελικρήτῳ ἢ στέατι ὀπτῶν. ἀφαιρέειν δὲ χρὴ τοῦ λέπους, καὶ τῶν ἐντὸς βρυχέων ξὺν τοῖσι σπέρμασι· ἐφ' ὥρης δὲ καὶ σύκων. ἀτὰρ καὶ τῆς ἄλλης δοτέον, ὁκόσην ἂν ἡ ἀβλαβὴς ἡ ὀπώρη, ἀλλὰ καὶ ὀνήϊστος. ἀμφὶ μὲν ὦν τροφῆς, τάδε· ἐπὶ δὲ τῷ πλευρῷ κέεσθαι χρὴ ἔρια θυμιηθέντα θείῳ, λίπαϊ δεδευμένα, ἔνθα ἄνηθον ἕψηται ἢ πήγανον· ξυνεχὲς δὲ τουτέοισι τὸ πλευρὸν καταιονεῖν, ἠδὲ ἐπιπλάττειν πρὸ τῆς προδρόσιος πρὸς τοῖσι ξυνήθεσι πλάσμασι, μελίλωτον ἑψηθὲν ξὺν μελικρήτῳ, ξυμμίσγοντα μήκωνος τῆς σαρκὸς ἐνεψημένης, καὶ μάννης ἄλητον ἐμπάσσειν· ἢν δὲ ὑγροτέρη ἡ ἀναγωγὴ καὶ πολλὴ, αἴρης ἄλητον, ἢ ἐρυσίμου ξυμμίσγειν, καὶ νίτρον ἐμπάσσειν. ἢν δὲ μῆκος ἤδη τῆς νούσου γίγνηται, καὶ τῆς ὀδύνης ἐγκεομένης, καὶ ὑγρῆς καθάρσιος γιγνομένης, ἔμπυον μὲν ἐλπὶς τὸν ἄνθρωπον ἔσεσθαι· σίνηπι δὲ ξυμ-

μίσγειν καὶ κέγχρις τοῖσι ἐπιπλάσμασι. ἢν δὲ καὶ ψυχρῶν τῶν τόπων ἔσωθεν τοῖσι κάμνουσι αἴσθησις γίγνηται, ὄξος παραχέειν. χρὴ δὲ ἐνεργὸν ποιέεσθαι ἐς πολλὸν τὴν θερμασίην τῶν ἐπιπλασμάτων διαρκέειν. κρέσσων γὰρ ἤδη καὶ ἡ θέρμη τῆς τῶν ἐπιπλασμάτων νεωχμώσιος. ἔστωσαν ὧν θάλψιες ἐν κυρβασίῃσι διὰ εἰδῶν, κέγχρου, λίπαος θερμοῦ τοῦ ἐν κύστεσι. κοῦφον δ᾽ ἔστω πᾶν μηχάνημα πυρίης, ὡς μὴ τὰ ἄχθεα πρὸς τῷ πόνῳ, πόνον ἐνδιδοῖ. τοῖσδε μέντοι καὶ ἐπὶ τῇ τροφῇ χρέεσθαι, ἢν ξυνεπείγῃ τὸ ἄλγος. ἤδη δὲ ἐπὶ τοῖσδε καὶ σικύης καιρὸς γένοιτο· ἄριστος δὲ ὁ μετὰ ἑβδόμην· πρόσθεν δὲ, μὴ ξυνεπειχθείης. οὐ γὰρ εὐήθεες αἱ νοῦσοι, ὁκόσαι πρὸ ἑβδόμης ἀπαιτέουσι σικύην. ἔστω δὲ μεγάλη, εὐρεῖα πάντη, ἀμφιχᾶν τὸ ἀγγεῖον χωρεῖον ἱκανή. οὐ γὰρ εἴσω ἐνδιδοῖ τὸ ἄλγος, ἀλλ᾽ εἰς εὖρος κέχυται. ἔστω δὲ καὶ ἡ ὑπὸ τῇ σικύῃ φλὸξ πολλή. ὡς μὴ μοῦνον ἑλκύσαι, ἀλλὰ καὶ ἀλεῆναι πρὸ τῆς ἀποσβέσιος τοῦ πυρὸς, καὶ μετὰ τὴν ἀπόσβεσιν ἀποχάσαντα, ἀφαιρέειν αἷμα, ὁκόσον ἂν ἡ δύναμις παρείη. πολλὸν δ᾽ ἔστω πλέον ἢ εἰ ἀπ᾽ ἄλλης περιφράσιος ἀπὸ τῶν ὑποχονδρίων ἀφαιρέοις αἷμα. ἐπιδηλοτάτη γὰρ ἐπὶ τῶν πλευριτικῶν ἡ ἀπὸ σικύης ὠφελείη· ἅλες δὲ ἢ νίτρον ἐπὶ τοῖσι χάσεσι, δηκτικὸν μὲν καὶ ἀλγεινὸν, ὑγιεινὸν δέ. ἀλλὰ ξυντεκμαίρεσθαι τὰς δυνάμιας, καὶ τοῦ ἀνθρώπου τὸν τρόπον. ἢν γὰρ ἀλκήεις τὴν ψυχὴν καὶ καρτερὸς ἔῃ, ἐμπάσσειν τῶν ἁλῶν, μὴ αὐτοῖσι τοῖσι ἕλκεσι ὡς αὐτέων ψαύειν, τῇ δὲ ὀθόνῃ ἐπιπάσσειν δεδευμένῃ τῷ λίπαϊ, ἢ δὲ ἐπιπεπάσθαι τῷ χωρίῳ. οἱ γὰρ ἐκ τῆς συντήξιος ἰχῶρες, τῶν ἁλῶν εἰσὶ ἀδηκτότεροι. πολλὸν δὲ τοῦ λίπαος καταιονέειν χρὴ, ὅκως τῷ προσηνεῖ τοῦδε ἀμβλύνῃ τὸ ἄλγος τῆς δήξιος. δευτέρῃ δὲ ἡμέρῃ, ἄριστον τὴν σικύην προσβάλλειν, ὡς ἐκ τῶν τρωμάτων ἕλκηταί τις λεπτὸς ἰχώρ. τόδε, πολλὸν μὲν τῆς ἐπίπροσθεν σικύης αὐτισιμώτερον· πολλὸν δὲ τῆς δυνάμιος φυλακτικόν·

τερον. οὐ γὰρ αἷμα, ἢ τροφὴ, ἀλλὰ ἰχὼρ ἐκρέει. καὶ τάδε μέν-
τοι προδιακρινήσας ἀμφὶ τῆς δυνάμιος πρήσσειν. τῇ τρίτῃ δὲ
κηρωτὴν ξὺν τῷ κυπρίνῳ ἢ πηγανίνῳ ἐπιθέναι. ἢν δὲ ἔτι καθάρ-
σιος τὰ πτύσματα δέηται, τοῖσι κηρώμασι ῥητίνης ξυντήκειν, ἢ
τοῦ θείου τοῦ ἀπύρου ξυμμίσγειν· καὶ αὖθις πυρίην τὸ χωρίον
ἔχειν. ὡς τρόπος δὲ σικύης, ἔχειν ὦν χρὴ κεραμεοῦν κοῦφον
ἁρμόζον τῇ πλευρῇ, εὐρὺ, ἢ τὸ χάλκεον, προσηνὲς ἐπὶ τὰ χεί-
λεα ἀμφιθεῖναι τοῖσι ἀγγέοισι· ὑποτιθέναι δὲ φλόγα με-
γάλην ξὺν λίπαϊ, ὅκως ζῶσα ἐς πολλὸν διαρκέῃ χρόνον· μὴ
περισφίγγειν δὲ τὰ χείλεα πρὸς τῇ σαρκὶ, ἀλλ' ἐς διαπνοὴν
διαδοχή τις ἔστω, ὡς μὴ διασβεσθείη τῇ πνιγί· ἐς πολλὸν δὲ
ἐξάπτεσθαι ἔνι. ἡ γὰρ ἔνδον ἐκείνου θέρμη, ἄριστον μὲν πυρί-
ημα, ἀγαθὴ δὲ πρόσκλησις ἱδρώτων. χρὴ δὲ μηδὲ τὴν κάτω
ἰητρείην ὑπερορῆν, ἀνδράσι μὲν ἐς τὸ ἔντερον πηγάνινον ἔ-
λαιον ἐγχέοντα· γυναιξὶ δὲ, καὶ ἐς ὑστέρην· διηνεκέα δὲ τὰ
πινόμενα καὶ καταποτὰ ἔστω, μελίκρητον ξὺν τῷ πηγάνῳ, ἢ
χυλῷ πτισάνης ἢν ξυνεχὲς βήσσῃ, ὡς ἐν τροφῇ φάρμακον· ἢν
δὲ μὴ τροφῆς καιρὸς ἔῃ, ἔστω δή τι καὶ τῶν ποικίλων πινέειν
ξὺν μέλιτι ἑψηθὲν ἐς σύστασιν. τὰς δὲ χρὴ σφαίρας μέγεθος
ὅσον κυάμου, στρογγύλας οὔσας διδόναι ὑπὸ τὴν γλῶτταν ἔχειν
διαφέροντα τῇδε κἀκεῖσε, ὡς μὴ καταποτὸν, ἀλλὰ τηκτὸν ἔῃ·
προσηνὲς δὲ καὶ τὸ διὰ τῆς μήκωνος ξὺν μέλιτι ἢ μελιλώ-
τῳ φάρμακον λεῖον καὶ ὑπνικόν. τάδε μέντοι καὶ περὶ τῆς ἀρ-
ξιος, καὶ ἐπ' αὐτὴν, καὶ ἐπὶ τῷ ὕπνῳ διδόναι· ἀσίτῳ δὲ, τὰ
φαρμακώδεα, κνίδης καὶ λίνου τοῦ σπέρματος, καὶ ἀμύλου, ἢ
κώνου τοῦ κοκκάλου λείου ἑκάστου κύαθον, καὶ ἀμυγδάλων
τῶν πικρῶν πέντε ἢ εἴκοσι τὸν ἀριθμόν· τόσοι δὲ καὶ πεπέριος
κόκκοι. φωχθέντα δὲ χρὴ λεῖα μέλιτι ἐς αὖ ἔκλειγμα φυρῆσαι·
τῶν δόσις μυστίλη μίη. ἢν δὲ ὑγρὰ καὶ ἄπεπτα ἀνάγῃ, σμύρ-
νης ὁλκῆς < δύο· κρόκου μίη, πεπέριος κόκκοι δεκαπέν-

τε, μέλιτι φυρῆναι λίτρα μιῇ. τόδε μέντοι ἤδη τὸ φάρμακον, καὶ περὶ τῆς ἄρσιος δοτέον μυστίλης ἥμισυ. ἀγαθὸν τόδε ἐπὶ τοῖσι χρονίζουσι, οὔτε καὶ ὀξύμελι διδόναι χρὴ, ἢν δύσπνοια ξυνεπείγῃ. ψυχρὸν δὲ ὕδωρ ὁκόσοι τῶν ἰητρῶν τοῖσι πλευριτικοῖσι ἔδοσαν, οὔτε ὁκοίῳ λόγῳ ξυμβαλέειν ἔχω, οὔτε τῇ πείρῃ πιστώσασθαι. εἰ γάρ τινος ἀπὸ ψυχροῦ ἀπηλλάξαντο τὸν κίνδυνον, οἵδε μοι οὐκ ἐδόκεον εἶναι πλευριτικοὶ, ἀλλὰ καὶ τοῖσι παλαιοτέροισι ἰητροῖσι ἰδέη τις ξυνδρομῆς πλευρῖτις ἐκικλήσκετο, χολῆς ἐκκρίσιος * ἐὼν ξὺν πόνῳ πλευροῦ ἐπὶ σμικρῷ πυρετῷ, ἢ καὶ ἄνευ πυρετοῦ. τόδε μέντοι τὸ πάθος, οὔνομα μὲν πλευρίτιδος, τὸ δὲ πρῆγμα οὐκ ἴσχει· ἀλλὰ καὶ πνεῦμά κοτε ξυνίσταται ἐν πλευρῷ, δίψαν ἐνδιδοῖ, καὶ ὀδύνην πονηρὴν, μαλθακήν τε θέρμην· καὶ τόδε ἐκάλεσαν ἄνδρες ἄϊδριες πλευρῖτιν. ἐπὶ τῶνδε οὖν ὕδωρ ψυχρὸν ἄκος ἂν γίγνοιτο εὐτυχίῃ τοῦ χρεομένου· ἐσβέσθη μὲν ἂν τὸ δίψος, ἡ δὲ χολὴ καὶ τὸ πνεῦμα ὑπηλάθη, καὶ διέπνευσε τὸ ἄλγος καὶ ἡ θέρμη· ἐπὶ δὲ φλεγμασίῃ πλευροῦ, καὶ τοῦ ὑπεζωκότος πηρῇσι, οὐ μόνον ὕδωρ ψυχρὸν, ἀλλὰ καὶ ἀναπνοὴ ψυχρὴ, κακόν. ἢν οὖν ἐκ τῆς πρόσθεν ἰητρείης περιγίγνωνται οἱ πλευριτικοὶ, ἔτι δὲ βραχέα βήσσωσι, καὶ θέρμη ἄλλοτε καὶ ἄλλοτε ἴσχῃ, σπεύδειν χρὴ διαλύειν τάδε· ἢ γὰρ ὑποστροφὰς ποιέει τὰ ἐγκαταλιμπανόμενα, ἢ ἐς ἐμπύησιν τρέπεται.

ΑΡΕΤΑΙΟΥ ΚΑΠΠΑΔΟΚΟΥ,

ὀξέων νούσων θεραπευτικὸν βιβλίον δεύτερον.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΠΝΕΥΜΟΝΙΗΣ, κεφ. α.

Κάρτα ὀξὺ καὶ ἐπίκαιρον κακὸν φλεγμασίη καὶ πρῆσις τοῦ πνεύμονος, ἐφ' οἷσι πνῖξ ὀλιγοχρονίη. χρὴ ὦν αὐτίκα, ἤδη ὠκέα ἔμμεναι τὰ ἀλεξήματα. τάμνειν αὐτίκα τὰς ἐπ' ἀγκῶνι φλέβας· εἴτ' ἄμφω ἅμα ἐπὶ δεξιὰ καὶ ἀριστερὰ μᾶλλον, ἢ ἐκ μιῆς μέζονος· ὡς ἀφ' ἑκατέρης τῆς χώρης τοῦ πνεύμονος ἡ ἀντίσπασις τῶν ὑγρῶν ἔῃ, μὴ μέσφι λειποθυμίης. προσσυμφορέει γὰρ τῇ πνιγὶ ἡ λειποψυχίη. ἀλλὰ κἢν σμικρὸν ἀναπνεύσωσι, ἐπισχόντα

χρὴ τὴν ῥοὴν αὖθις ἀφαιρέειν. ἢν γὰρ ἐξ αἵματος αἱ προφά-
σιες ἔωσι, αὐτὴν τὴν αἰτίην ἡ φλεβοτομίη ἄγει· ἤν τε φλέ-
γμα, ἢ ἀφρὸς, ἤ τι ἄλλο τῶν ὑγρῶν τρήσῃ, αἱ τῶν φλεβῶν κε-
νώσιες εὐρυτέρην τὴν τοῦ πνεύμονος ποιέουσι χώρην ἐς διό-
δον τῆς ἀναπνοῆς. χρὴ δὲ καὶ κάτω ἄγειν ὑγρὰ καὶ φύσας, ἐπὶ
μὲν φλεβοτομίης διαχρίοντα τὴν ἕδρην λίτρῳ, μέλιτι, πη-
γάνῳ, ῥητίνῃ τῇ ἀπὸ τῆς τερμίνθου τῇ ὑγρῇ· αὖτις δὲ τῆς φλε
βοτομίης, εἰ μέζων ἡ κώλισις ἔοι, ὑποκλύζειν χυλῷ δριμέϊ,
δίσι μὲν πρὸς τῷ λίτρῳ· ἡ ῥητίνη δὲ τῆς τερμίνθου ξὺν τῷ
μέλιτι· πήγανον δὲ ἐν τῷ ἐλαίῳ, καὶ ὕσσωπον ἐν τῷ ὕδατι ἑψη-
θέντα, καὶ κολοκύντης δὲ τῆς ἀγρίης αἱ σάρκες αἱ εἴσω ἑψηθεῖ-
σαι ξὺν ὕδατι, ἄρισται· σικύαι κοῦφαι ἐς τὰ μετάφρενα καὶ τὸν
νῶτον, καὶ τὰ ὑποχόνδρια πάντη ξύμφοροι. ἢν δέ πως ὁ θώρηξ
εὔσαρκος ἔῃ, ὅκως μὴ ἀμφὶ τοῖσι ὀστέοισι τὸ δέρμα ἡ σικύη
ἀμφιθλάσσοι ἐρείδουσα, καὶ τῷδε προσβαλλέειν. ἢν γὰρ πάντη
τοῦ σώματος τά τε ὑγρὰ ἐφέλκυται, καὶ τὸ πνεῦμα ἔξω ἐκταίνη-
ται, οἷσί περ ὁ πνεύμων πνίγεται, ἀνάπνευσις ἂν γίγνοιτο τοῦ
κακοῦ. πάντη γὰρ πολιορκέειν χρὴ τὴν περιπνευμονίην. ἀτὰρ
μηδὲ τῶν διὰ στόματος ὠφελούντων φαρμάκων ἀφορμὴν μη-
δέν. ἕλκει γὰρ ὁ πνεύμων καὶ ἐν ὑγιείῃ ὑγρὸν, καὶ ἢν νοσῇ. φαρ-
μάκων διδόναι οὖν, ὁκόσα λεπτύνει τὰ ὑγρὰ ἐς διαπνοὴν, ἠδὲ
ὀλισθηρὰ καὶ εὔροα ἐς ἀναγωγὴν τεύξει· πίνειν μὲν ἐς τάχος
τῆς ὠφελείης, λίτρον ξὺν ὑσσώπου ἑψήματι, ἢ θύμον ξὺν
ὄξεϊ, καὶ μέλιτι, ἢ σίνηπι ὑγρὸν ξὺν μελικρήτῳ· ἐμπάσσειν δὲ
ἑκάστῳ καὶ τῆς ἴριδος τῆς ῥίζης, καὶ πεπέριος εὔτολμον· ἀτὰρ καὶ
τάδε ξηρὰ σήσαντα ξὺν μέλιτι διδόναι. ἢν δὲ ἄυπνοι ἔωσι
δι᾽ ἡμέρης, ἠδὲ ἐγρηγόρωσι πάννυχοι, δέος μὴ ὁ ἄνθρω-
πος μανῇ, καὶ ποικίλων φαρμάκων ὑπνωτικῶν χρέος, ἢν μή τι
ἐνδιδῷ ἡ νοῦσος, ὅκως καὶ τὴν ταλαιπωρίην ὁ τῶν φαρμάκων
καιρὸς εὐνάσῃ. τὰ πολλὰ γὰρ γίγνεται καρώδεα. ἢν δὲ ἐν ἀκ-

μὴ τῆς πνιγὸς, καὶ ὑπὸ τῷ ὀλέθρῳ φάρμακον διδῷς, θανάτου ἂν εἴης παρὰ τοῖσι δημότῃσι αἴτιος. χρὴ δὲ καὶ τὰ σιτία ἴκελα ἔμμεναι, δριμέα, λεπτὰ, διαλυτικὰ πάχεος, σμηγματώδεα· λαχάνων πράσον, ἢ κορωνόπους, ἢ κνίδη, ἢ κράμβη ἐν ὄξεϊ ἑψηθεῖσα· αὐστηρὸν δὲ, πτισάνης ὁ χυλὸς τῆς ὀριγάνου, ἢ ὑσσώπου προσλαβὼν, ἠδὲ πεπέριος, καὶ λίτρου πλεῖον αὐτῇ τῶν ἁλῶν· χόνδροι ξὺν μελικρήτῳ καθεφθοί· ἄφυσα δὲ πάντα ἐν τῇ ἑψήσει ἔστω. κακὸν γὰρ περιπνευμονικοῖσι φῦσαι. οἶνος ποτὸν, ἢν ἄπυροι ἔωσι, μὴ πολλόν τι τῆς στύψιος ἔχων. πυκνωτικὸν γὰρ σωμάτων ἡ στύψις. χρὴ δὲ τουτέοισι ἀραιοῦν μὲν τὰ μέρεα μᾶλλον· πολλὸν δὲ ἄγειν τὰ πτύελα· τὸ ξύμπαν δὲ, ὀλίγον ἔστω ποτόν· πνεύμονι γὰρ τέγξις κακὸν, οὕνεκεν πνεύμων ἀπὸ στομάχου ἕλκει καὶ κοιλίης. θώρηξ δὲ ἐσκεπάσθω εἰρίοισι ξὺν λίπαϊ καὶ λίτρῳ, ἢ ἁλσί. ἄριστον δὲ χρῖσμα, τὸ διὰ τῆς λημνίστιδος. σίνηπι ξηρὸν, ξὺν κηρωτῇ ὑγρῇ, καὶ τὸ ξύμπαν ἔξω ἄγειν, καὶ ὑγρὰ, καὶ θερμασίην, καὶ πνεῦμα. ἀρήγει δὲ ὄσφρησις δριμέων, χρίσιες, ἄκρων δεσμός. τάδε μέντοι ποιέοντι, ἢν μὴ εἴκῃ ἡ νοῦσος, ἀνέλπιστος ὁ ἄνθρωπος.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΑΙΜΑΤΟΣ ΑΝΑγωγῆς, κεφ. β.

Πᾶσαι δὲ αἱ ἐξ ἀναγωγῆς αἵματος οὐκ εὐήθεες, οὐ τοῦ τρόπου μοῦνον, ἢν ἐκ ῥήξιος ἢ διαβρώσιος, ἀλλὰ κἢν ἀραιώσιος φέρῃ· οὐδ᾽ ἢν ἀπὸ θώρηκος, ἢ πνεύμονος, ἢ στομάχου, ἢ ἥπατος, τῶν κινδυνωδέων· ἀλλὰ κἢν ἀπὸ κεφαλῆς ἡ ἀσινεστέρη. αἵματος γὰρ ἡ φορή· αἷμα δὲ πάντων τροφή· πάντων δὲ θέρμη, πάντων δὲ χροιή· καὶ φοβερὸν μὲν ἰδεῖν διὰ στόματος ὁκωσοῦν ῥέον· κακὸν δὲ, ἤν τε ἀπὸ σπλάγχνου κυρίου· κάκιον δὲ, ἢν ἐκ ῥήξιος καὶ διαβρώσιος. χρὴ ὦν τὸν ἰητρὸν τῶν πά-

τέος ξυνεπείγειν μᾶλλον ἀρήγοντα. καὶ πρόσθεν μὲν ψυχρότερον αἱρέεσθαι ἠέρα ἐς ἀναπνοίην, σκηνὸν ἐπίπεδον, κλίνην ἑδραίην ὅκως μηδὲν σείηται. ἐρεθιστικὸν γὰρ αἱ σείσιες. κοίτη δὲ στερεή, μὴ κάρτα εἴκουσα, μηδὲ βαθέη, ἄθερμος. ὄρθιον δὲ τὸ σχῆμα. ἡσυχίη λαλιῆς ἠδὲ ἀκουσμάτων. ψυχῆς ἀταραξίη, εὐθυμίη. πάγχυ δὲ τοῖσι τοιουτέοισι ξυνομαρτέει δυσελπιστίη. τίς γὰρ ἐμέων αἷμα, θάνατον οὐκ ὀῤῥωδέει. ἢν οὖν πολύαιμοι καὶ ἐπίφλεβοι ἔωσι, ἐπὶ πάσῃ ἰδέῃ ἀναγωγῆς τάμνειν φλέβα. ἤν τε γὰρ ἐκ ῥήξιος, ἢ διαβρώσιος, εὐάρμοστος φλεβοτομίη, ἤν τε ἐπ' ἀραιώσι, δέος μὴ ἀποῤῥήξῃ τὸ πλῆθος. τάμνειν δὲ τὴν ἐπ' ἀγκῶνι κοίλην. εὔροον τε γὰρ τὸ αἷμα τῇσδε. καὶ καταγάζεσθαι ῥηϊδίη, καὶ ἐς πλεῦνας ἡμέρας ῥέειν ἀσινέως εὔστομος. ἐπὶ πᾶσι δὲ πάντων ὡς ἔπος εἰπεῖν τῶν καιρίων σπλάγχνων ὁδὸς ἥδε αἵματος. ἡ δὲ ἀνωτέρη τῆσδε καὶ ἥδε, ἀποσχίδες ἐοῦσι μιῆς τῆς ἀπὸ τοῦ βραχίονος ἄμφω. ὥστε οὐδένα μέζον ἢ ἀνωτέρω τῆς μέζης ἐς ὄνησιν ἴσχει. αἴδριες γὰρ τῶν ἀποσχισίων, ὅσοι στομάχῳ καὶ ἥπατι ξυνῆψαν τὴν ἄνω. ἢν δὲ ἀπὸ πνεύμονος ῥέῃ, τάμνειν τῆς ἀριστερῆς χειρὸς τὴν μέσην δακτύλων μικροῦ τε καὶ παραμέσου. τὴν δὲ γὰρ τῶν ἰητρῶν μετεξέτεροι δοκέουσι ἐπὶ σπλῆνα κραίνειν. ἀτὰρ καὶ ἥδε τῶν ἐπ' ἀγκῶνι τῆς κάτω ἐστὶ ἡ ἀπόσχισις. τῇ οὖν πλέονι πρὸς τοῖσι δακτύλοις, καὶ μὴ ἐπ' ἀγκῶνι τάμνοι τις αὐτέην. μείζων γὰρ τῇδε καὶ εὔροος. τὸ ξύμπαν μὲν οὖν πρόσω λειποθυμίης ἐπισχεῖν. ἀτὰρ μηδὲ πολλὸν ἀφαιρέειν. ἱκανὴ γὰρ καὶ ἡ αἱμοῤῥαγίη γυιῶσαι τὸν ἄνθρωπον. ξυνεχὲς δὲ καὶ ἀπὸ σμικρῆς ἀφαιρέσιος ἐπαφαιρέειν, καὶ αὐθημερόν, καὶ τῆς ὑστεραίης, καὶ ἐπὶ τῆς ἄλλης ὑστέρης. ἢν δὲ ὁ ἀσθενέων ἰσχνὸς καὶ λείφαιμος ἔῃ, μὴ τάμνειν φλέβα. τάδε μὲν οὖν ἀμφὶ ἀφαιρέσιος αἵματος. ἀρήγει δὲ καὶ δεσμοὶ ἄκροις ποδῶν μὲν ὑπὲρ σφυρά, καὶ γούνατα. χειρῶν δὲ ὑπὲρ καρπὸν καὶ βραχίονα. ταινίῃ πλατείῃ, ὅκως

ἢ διάσφυγξις κραταιὴ μὲν ᾖ, ἄλγος δὲ μὴ φέρῃ· τοῖσι δὲ αἱ-
μορῥαγέουσι χωρίοισι ἐπιβάλλειν χρὴ, ἔρια μὲν πινόεντα οἰ-
σύπῳ ἀπὸ τῆς οἰός· τέγγειν δὲ χυμῷ, οἴνῳ αὐστηρῷ, καὶ ῥοδί-
νῳ, ἢ μυρσίνῳ λίπεϊ. ἢν δὲ ξυνεπείγῃ ἡ αἱμοῤῥαγίη, ἀντὶ μὲν
τῶν ἐρίων, σπόγγοισι χρέεσθαι· ὄξεϊ δὲ ἀντὶ τοῦ οἴνου. ὑπαλεί-
φέσθω δὲ μυρσίνῳ τὸ χωρίον· ἐπὶ πᾶσι δὲ τοῖσι σπόγγοισι τῆς
ἀκακίης, ἢ ὑποκυστίδος ξηρὰν τῶν χυλῶν, ἢ καὶ ἀλόης. ἄρει-
στον δὲ καὶ τὸ ὀμφάκιον ὄξεϊ λυθέν· ἢν δὲ ἡ τέγξις ἄστηρον ᾖ καὶ
δύσφορον, ἐμπλάστροισι χρέεσθαι. καὶ γὰρ τὸ δέρμα περιτεί-
νουσι, καὶ ἐπὶ τῇ χειρὶ κρατέουσι· ἀτὰρ καὶ αἱ δυνάμιες αὐτέων
ψῦξαι καὶ ξηρῆναι δυνατώταται· μυρίαι δὲ καὶ ἄλλοισι ἄλλαι
πείρῃ ἐασι πισταί· ἄρισται δὲ ὁκόσαι ὄξος ἴσχουσι καὶ ἰτέης φύλ-
λων χυλὸν, ἢ δὲ καὶ ἄσφαλτον, καὶ ἰὸν, καὶ στυπτηρίην, καὶ λιβανω-
τὸν, καὶ σμύρνην, καὶ χαλκὸν κεκαυμένον, καὶ λεπίδα, καὶ ὁκόσαι
τοιαῖδε· ἐπὶ τοῖσι ἐμπλάστροισι, ἢ ἔρια τὰ πινόεντα, ἢ οἱ σπόγ-
γοι ἐν βραχέϊ δευθέντες ὄξεϊ· ἢν δὲ τὴν τάνυσιν τῶν ἐμπλά-
στρων μὴ φέρωσι, ἐπίθεμα ποιέειν· φοίνικες οἱ πίονες ἐν
οἴνῳ μέλανι αὐστηρῷ δευθέντες, ἐς μάζαν τρίβονται· ἔπειτα
ἀκακίη ἐμπάσσεται λείη, καὶ σίδια· ἐγχελαθέντα δὲ ἐς ῥύχιον,
κατὰ τοῦ θώρηκος ἐπιθέσθω). ἄλφιτα οἴνῳ ἢ ὄξεϊ δευθέντα, ἢ δὲ φα-
κῆς ἄλευρον λεπτὸν, κρησέρῃ σεσησμένον, κηρωτῇ ῥοδίνῳ μύρῳ
ἀναλαμβάνοντα ἐπιθέναι· μίσγειν δὲ καὶ συμφύτου τῆς ῥί-
ζης σεσησμένης. Ἄλλο. βραβύλων ἀγρίων ῥίζας ἕψειν ἐν
ὄξεϊ, καὶ τρίψαντα ἐς μάζαν, παραμίσγειν ῥόος καὶ κόμμιος,
καὶ μυρσίνης βραχύ. τῶν δὲ μέντοι γε ἄλλα ἄλλοισι ξυμμίσγειν,
ὅκως ἂν ἰσχύος τῆς τῶν φαρμάκων καὶ προσηνείης καὶ ὀσμήσιος
δέηται. χρὴ γὰρ καὶ τοῖσι κάμνουσι χαρίσασθαι. τάδε μὲν ἐκτὸς
θετὰ ἄκη· ἡ δὲ τῶνδε κρατερωτέρη ἴησις, ἐν τοῖσι ποτοῖσι καὶ κα-
ταποτοῖσι κέεται, ὡς ἄγχιστα τῶν τετρωμένων εἴη τὰ φάρ-
μακα. τελευτὴ δὲ τουτέων ἡ ἰδέη, ἢ τοὺς ὀχετοὺς τοῦ ῥόου δῆσαι

ξυναγωγῇ καὶ πιέσι τῶν ἀγγείων, ἢ τὸ ῥέον παχῦναί τε καὶ πῆ-
ξαι ὡς μὴ διαῤῥέῃ, κἢν παραπέμπωσι οἱ ὀχετοὶ, ἢ ξηρῆναι
τὰς ἐφόδους πρὸς ἕδρην τὴν ἀρχαίην τὸ αἷμα στήσαντα, ὅ-
κως μὴ τῇ ἐπιῤῥοῇ κενεόμενοι οἱ χῶροι προσμενέωσι· πλημ-
μυρῶσι δὲ ἔνθα ἡ ξυνόδοσις. ἐπὶ μὲν τῆς ἀραιώσιος τῶν
φλεβῶν, ἡ σύψις ἀρκέει· διαῤῥεῖ γὰρ ὡς ὑδρεῖον νέον οὐδὲν τῆ-
σι ἀραιώσεσι. ἀτὰρ ἢ δὲ ἐπὶ τῇσι διαιρέσεσι, σύψις μὲν ἰητρείη
ἐς τὴν ξυναγωγὴν τῶν χειλέων· μέζοσι δὲ καὶ δυνατωτέ-
ροισι τοῖσι φαρμάκοισι χρέεσθαι. ἢν δὲ ὁ τῆς διαβρώσιος ἔῃ
τρόπος, καὶ μὴ ξυνάγηται ὑπὸ τῆς σύψιος τοῦ ἕλκεος τὰ χείλεα,
στερῇ δὲ τὸ τρῶμα, ἀξύμβατον ἐκ τῆς διαθλίψιος ἐόν,
πάγον χρὴ τοῦ αἵματος· ἀτὰρ ἢ δὲ τῆς θέρμης πιέειν. ἀκινη-
σίῃ γὰρ τῶν δὲ καὶ πήξι ἵσταται ὁ ῥόος. ὀξύκρητον μὲν ὦν τοῖσι
ἀρχαίοισι ἱκανὸν ἐς σύψιν. οὐδὲ γὰρ οὐδὲ αἷμα ἄκρητον ἐστὶ τὸ
ῥέον, ἀλλὰ τοῦ δὲ ἰχὼρ διὰ σμικρῶν τῶν στομίων· καὶ τοῦ δὲ οὐ πολ-
λοῦ, οὐδὲ πολλάκις χρέος· μετεξετέροισι δὲ καὶ ἡ ἔξωθεν ἰη-
τρείη· ἀτὰρ καὶ φοινίκων, ἢ κεράτων ἐδωδίμων ἕψημα πο-
θὲν μοῦνον ἤρκεσε. ἔστω δὲ τὸ ὄξος, οἴνων μὲν τῶν στυφόντων
τῷ γένει, εἰ μὴ φαρμακίῃ δὲ, ἀλλὰ τῷ χρόνῳ δριμύ τε καὶ στῦ-
φον. ἐπὶ δὲ τῇσι διαστάσεσι τῶν τρωμάτων πρὸς τῷ ὀξυκρή-
τῳ ἔστω φάρμακα ἁπλᾶ τὴν πρώτην, ἀρνογλώσσου χυ-
λὸς ἢ πολυγόνου, ἢ σέριδος, ἑκάστου μοίρη πρὸς τῷ ὀξυ-
κρήτῳ· ἢν δ' ἐπὶ μᾶλλον ῥέῃ, ὑποκυστίδος ἢ ἀκακίης ξηρῶν
ἐμπάσσειν, ἐς γʹ κυάθους τοῦ ὀξυκρήτου ὁλκῆς, τῇ δὲ δραχμὴν
μίην. ἄριστος δὲ καὶ χυλὸς ὄμφακος. ἢν δὲ κρέσσον ἡ ξυμφορὴ
τῷ δὲ γίγνηται), κηκῖδα λείην, καὶ βάτου ῥίζαν ξηρὴν, καὶ λίθον τὸν
ἐξ ἁλὸς κυράλλιον λείην ξηρὴν ἐμπάσσειν. δυνατωτέρη δὲ τῶν δὲ
τὸ ῥοῖον ἢ ῥίζα, ἐμψῦξαι, ξηρῆναι, στῦψαι, τὰ πάντα ποιῆσαι·
ἀτὰρ καὶ ἥδε ξὺν τῷ ὀξυκρήτῳ μούνῳ· ἢν δὲ μεζόνων ἀρήγειν
χρέος, τοῖσι χυλοῖσι τοῦ σέριδος ξὺν ἀρνογλώσσου τῆς ῥίζης ἐμ-

πάσσειν, ὁλκῆς τετρώβολον ἐς κυάθους τοῦ ὑγροῦ τρεῖς ἢ τέσσαρας· ἐπὶ δὲ τῇσι διαβρώσεσι τότε ὅλως ἐν ἐκείνῃ σύψιν ἐμποιέειν ἐς πάγον τοῦ διαῤῥέοντος αἵματος, καὶ τοῖσι δεχομένοισι ὄγκος ἀπὸ πολλοῦ τοῦ ῥεύματος μύωσιν αἱ φλέβες· ἀλλὰ καὶ τὰ πινόμενα ἔσω κραταιὰ, δυνατὰ ποιῆσαι πάγον. χυλὸν οὖν κοριάνου ξὺν ὄξεϊ, ἡ δὲ λαγοῦ ταμισὸς, ἢ νεβροῦ, ἢ ἐρίφου, μὴ πολλὸν δὲ διδόναι· ἔκλεινε γάρ κοτε τουτέων τι τῷ πλήθεϊ· ἀλλὰ τοῦ μὲν χυλοῦ τοῦ κοριάνου, μὴ μεῖον μὲν ἡμικύαθον ἐς τρεῖς τοῦ ὀξυκρήτου· τῆς δὲ ταμισοῦ, ὀβολοὶ μὲν τρεῖς, τὸ δὲ πλεῖστον ὀβολοὶ ϛ̄· ἐς δὲ τὰ τοιάδε εἴδεα τῆς φορῆς, καὶ γῆ ἀρίστη σαμία, καὶ ἐρετριὰς, καὶ ἀστὴρ κάρτα λευκὸς, καὶ σινώπις, καὶ σφραγὶς ἡ λημνίη. τουτέων δὲ ὁλκὴ σταθμοῦ τὸ μεῖον, < α· τρεῖς δὲ τὸ πλεῖστον, ξὺν τινὶ τῶν ἑψημάτων φοινίκων, ἢ κερατίων ἐδωδίμων, ἢ ῥιζῶν βάτων. ἢν δὲ τρηχύνηται ἡ ἀρτηρίη, καὶ ἐπὶ τῷδε βήσσῃ, σιραίῳ τῷ κρῆτι ἐμπάσσειν τάδε. ἄριστος ἐς λείωσιν ἀρτηρίης καὶ ἄμυλος ξὺν τοῖσι δευθείς. ξὺν γὰρ τῷ λείῳ καὶ τὸ παχύτερον ἴσχει. ἢν μὲν οὖν ξυνεπείγῃ ἡ φορὴ, ἅπαξ τῆς ἡμέρης περὶ τῆς περιόδρσιος δοτέον· ἢν δὲ μὴ, καὶ δὶς καὶ τρίτον ἐς τὴν ἑσπέρην. ἐκ δὲ τῶν φαρμάκων καὶ καταποτὰ ποιέειν ξηρῶν ἐν μέλιτι ἑφθῷ ἐς σύστασιν, κηκὶς λείη· ἄριστον δὲ καὶ ῥόος ἐς τὰ ὄψα, γίγαρτα, καὶ ὁ ὀξυλαπάθου καρπὸς, καὶ ἰδίῃ ἑκάστου καὶ ξυνῇ. τὰ δὲ μέντοι καὶ ὑπὸ τῇ γλώσσῃ ἔχειν ἐς τὸ διηνεκὲς τῆς συντήξιος. ἀτὰρ καὶ κόμμι ξὺν τῷ φυτῷ, καὶ περισσὸν, τῆς ἀκάνθης τὸ δάκρυον· ποικίλων δὲ φαρμάκων, μυρίη μὲν ἡ πείρη, ποικίλαι δὲ καὶ χρήσιες τροχίσκων τοῦ διὰ τῆς αἰγυπτίας ἀκάνθης, καὶ ἑτέρου δι' ἠλέκτρου, καὶ ἄλλου τοῦ κροκώδεος, ὡς ἡ σκευασίη ἰδίῃ λέλεκται. ἄνευ μὲν οὖν πυρετῶν, ἅπαντα τολμέειν ἐπὶ τοῖσι φαρμάκοισι, καὶ πολλὰ καὶ πολλάκις διδόντα· ἢν δὲ ἐπιπυρεταίνωσι· τὰ πολλὰ καὶ τῇσι φλεγμασίῃσι τῶν χρωτῶν

γίγνονται πυρετοί· μήτε ἀθρόον ἴσχειν τὴν φορὴν, μήτε ἐν τοῖσι παροξυσμοῖσι φάρμακα πιπίσκειν. πολλοὶ γὰρ ὑπὸ πυρετῶν θᾶσσον ὄλλυνται, ἢ ὑπὸ τῆς τοῦ αἵματος φορῆς. τροφαὶ ποικίλαι, καὶ τὴν ἰδέην ὁκοῖα τὰ φάρμακα. ἀτὰρ καὶ τὰ φάρμακα ἐν τροφῇ. οὔτε γὰρ ἐπὶ μιῇ μούνῃ ἅπαντα εὑρεῖν τὰ τροφῆς ἀγαθὰ εὔπορον· οὔτε ἢν μὲν οὐ μούνη ἐς ἰνδείην ἀρκέῃ, μὴ μούνῃ χρέεσθαι διὰ τὸν κόρον ῥηΐδιον. καὶ γὰρ κατὰ ποικίλα εἴκειν· ἤδη δὲ ἀπὸ χρονίων γίγνεται. ἔστω ὦν στύφουσα καὶ ἐς δύναμιν ψύχουσα· ἀτὰρ ἤδη δὲ ἐς θίξιν. θερμὴ γὰρ αἵματος προκλητις. χόνδροι πλυτοὶ, ὄρυζα ἐς ὀξύκρητον· ἢν δὲ τὸ ὄξος βῆχας ἐμποιέῃ, φοινίκων ἕψημα, ἄρτος ὀπτὸς κατάξηρος κοπεὶς, ἤδη δὲ καὶ ἐς ἄλιτον σεσησμένος. ἐς πάντων ὦν ῥόφημα ξὺν λίπαϊ, θύμβρη ἁλσὶ ἡδυνθεῖσα, ῥοὸς ἐπίπασμα. ἢν δὲ καὶ χαρίσασθαί τι κάμνοντι ἐθέλῃς, κοριάνον ἔστω ἐς ἡδονὴν ὅτῳ φίλον, ἤ τι τῶν οὐρητικῶν ἤδη δὲ εὐπνόων σπερμάτων. φακὸς ἢν μὲν ἡ αἱμοῤῥαγίη ἐπείγῃ, ξὺν ἀρνογλώσσου χυλῷ. ἢν δὲ μὴ, τοῦ χυλοῦ ἔστω φειδώ. οὐ γὰρ εὔπεπτον, οὐδὲ προσηνὲς ἐς γεῦσιν. χρὴ δὲ τουτέοισι ἥκιστα πάντων δύσπεπτον διδόναι. ἢν δὲ ἐξ αἱμοῤῥαγίης θάνατον ὀῤῥωδέῃ, καὶ ἀτερπὲς καὶ δύσπεπτον· ἤδη δὲ ἀπηνέα ἔστω τὰ σώζοντα. κνηκὶς ὦν ξηρὴ, λείη προσεπιπασσέσθω φακῷ τῷ ξηρῷ καὶ ψυχρῷ, ὠὰ ἑψήσι παχέα, ξὺν ῥοιῆς σιδίοισι ἢ κνηκίδος. ἤδη δὲ ἐπὶ τῶν ἀνάγκης ἐν φαρμάκῳ τροφῇ· ποτὸν δὲ τὸ ξύμπαν ὀλίγον ἔστω. ξηρῇ γὰρ διαίτῃ ὑγρὸν ἀξύμφορον. τάδε μὲν στύψαι καὶ ψύξαι εἰ ἐθέλεις· ἢν δὲ παχῦναι καὶ αἷμα καὶ πνεῦμα, γάλα, καὶ ἄμυλος, καὶ χόνδροι, ἄλλοτε μὲν ξὺν ἀμύλῳ, ἄλλοτε δὲ ξὺν χόνδρῳ γάλα· ἐς πῆξιν δὲ ἡ σύστασις, ὡς μὴ ῥόφημα ὑγρὸν ᾖ. ἢν δὲ ἐπὶ μᾶλλον παχῦναι καὶ στύψαι ἐθέλῃς, οἱ χόνδροι μὲν ξὺν φοίνιξι ἑψείσθωσαν· ἐς δὲ τὴν σύστασιν, ἄμυλος ἔστω, καὶ γάλα ἄρειον, καὶ παρὰ τὸ τυῤῥηνικὸν, παχὺ ἐὸν καὶ γλίσχρον καὶ

κολλώδεες ξὺν τῷ γάλακτι· τάμισον δὲ τοῦ ἐρίφου ὑγροῖσι τοῖσι ἑψήμασι προσεγχέειν ἐς πῆξιν, ὅκως ἐπὶ γάλακτι ἐς νέου τύρου ξύστασιν ἴσχει· παχύτερον δὲ τουτέων, κέγχρος ἑφθὸς ξὺν γάλακτι ὡς τὸ φθὰρ, καὶ τὸ ἐπίπαστον, ἡ κνηκὶς καὶ τὰ σίδια. τεκμαίρεσθαι δὲ τὰς ξυμμετρείας τῶν ξηραινόντων ἢ παχυνόντων. καὶ γὰρ βηχώδεα ταῦτα, ὑπερβολῇ τε ξηρότητος μελιξετέροισι προσέρρηξε τὰς φλέβας. ἢν δὲ πρήσηται μὲν, ἴσχηται δὲ τὸ αἷμα, ἐς τἀναντία ἐκ προσαγωγῆς ἡ μεταβολὴ, καὶ μηδὲν ἄγαν. φιλόστροφα γὰρ τάδε καὶ κακοήθεα. χρὴ δὲ σαρκοῦν ἤδη τὸν ἄνθρωπον, καὶ τὰς ὠτειλὰς ἐς τὸ πηρὸν ἄγειν αἰώρῃς, ἢ τρίψεσι μαλθακῇσι, περιόδοισι, θυμηδίῃσι, τροφῇ ποικίλῃ καὶ ξυνήθεϊ. τάδε μὲν οὖν ἢν ἐκ τῆς φορῆς τοῦ αἵματος τὸ ῥῶμα ξυμπέσῃ, καὶ ὁ χῶρος ὑγιασθῇ εὐακέως· ἢν δὲ ἐγκαταλείπηται ἕλκος καὶ διάπυον γίγνηται, ἑτέρης μεθέτης χρέος. καὶ γὰρ καὶ ἑτέρων διαδέχεται ἡ φορή. περὶ τῆσδε μέντοι, ἐν τοῖσι χρονίοισι λελέξεται.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΚΑΡΔΙΑΚΩΝ, κεφ. γ.

ΕΝ συγκοπῇ μάλα χρὴ τὸν ἰητρὸν προνοίαν ἐπιτηδεύειν. μέλλουσαν μὲν γὰρ ἢν προγιγνώσκῃς, τά τε παρεόντα ἐπεσσυμένως συνεργὰ ἔνσεο· ἀτὰρ ἤδε ἐξηγάοις αὖ αὐτέην πρὶν ἥκειν· παρεοῦσαν δὲ οὐ ῥηϊδίως διδρήσκουσι οἱ νοσέοντες. λύσιν γὰρ τῆς φύσιος τὴν συγκοπὴν ἔλεξα· οὐ παλίσσυτος δὲ φύσις λυθεῖσα. τὴν δὲ ὦν μάλιστα μὲν μέλλουσαν κωλύειν· ἢν δὲ μὴ, ἄρτι ἀρχομένην. προγιγνώσκειν δὲ χρὴ τοῖσι, ἐν τοῖσι ἀμφὶ τῶν ὀξέων νούσων λελεγμένοισι, εὖτε τὴν αἰτίην, ἀτὰρ ἤδε καὶ τὰ σημήϊα ἐφραζόμεθα. καῦσος μὲν γὰρ ὁ πυρετὸς ἀρχή. ἐπὶ δὲ τῷ καύσῳ, κάκιστα σημήϊα, ξηρότης, ἀγρυπνίη, θερμασίη τῶν σπλάγχνων, ὅκως ἀπὸ πυρὸς, ψυχρὰ δὲ τὰ ἔξω· χεῖρες

καὶ

καὶ πόδες ἄκροι ψυχρότατοι, ἀναπνοὴ ἐς ὁλκὴν μακρή. ποθέουσι γὰρ ψυχρὸν ἠέρα, οὕνεκεν ἐκπνέουσι πῦρ. σφυγμοὶ μικροί, πυκνότατοι, βομώδεες. ἐκ τῶνδε ὦν τεκμαιρόμενος, ἢ δ᾽ ὁκόσα μοι ἐν τοῖσι σημηΐοισι λέλεκται, αὐτίκα ἐξ ἀρχῆς ἀρήγειν. ἢν ὦν μὴ πάντα κωλύῃ, ἕξις, ἡλικίη, ὥρη, ἀψυχίη τοῦ ἀνθρώπου, τάμνειν φλέβα· κἢν πολλὰ κωλύῃ, εἷς δέ τις ἀριθμὸς ἐπίκαιρος ᾖ, ὁκοῖον γλῶσσα βηχίη τε καὶ ξηρὴ, καὶ μέλαινα. εἴδεται γὰρ τὰ εἴσω πάντα σημηΐα· ξυντεκμαίρεσθαι δὲ ἐπὶ πᾶσι τὴν δύναμιν, εἰ μὴ προαπηύδηκε ἐκ τῆς νούσου, πόνων τε καὶ διαίτης. οὐδὲ γὰρ οὐδὲ ἐνδείῃ μοῦνον, ἀλλὰ καὶ πνιγί. ἢν δὴ ὑπὸ πλήθεος γίγνηται συγκοπὴ, καὶ φλεγμασίης τι ὑποχόνδριον, ἢ ἥπατος μέγα διασημαίνῃ, οὐδὲ ἀμβολῆς χρέος. τάμνειν δὲ τὴν ἐπ᾽ ἀγκῶνι τὴν κοίλην· ἀτὰρ ἤδε διὰ σμικρῆς τομῆς τοῦ χάσιος ἀφαιρέειν, ὡς μὴ σφόδρα τῇ δυνάμει ἐπίδηλον ᾖ. ἐλέγχει γὰρ τὴν φύσιν τὸ ἀθρόον· καὶ πολλόν τι μεῖον, ἢ δι᾽ ἄλλας προφάσιας ἀφαιρέειν. ἢν γὰρ ἐπὶ συγκοπῇ καὶ σμικρὸν ἁμαρτῃ, ῥηϊδίως εἰς ᾅδου τρέπει. αὐτίκα ὦν διδόναι τροφὴν ἐς νεόχμωσιν τῆς δυνάμιος· γάννυται γὰρ ἡ φύσις, καὶ τῇ τῶν παλαιῶν ἀπαλλαγῇ, καὶ τῇ τῶν ποταινίων προσθήκῃ. ἢν δὲ φλεβοτομίην μὲν ἡ δύναμις ἀποῤῥέπῃ, φλεγμασίαι δὲ ἔωσι, σικύην τῇδε προσβάλλειν, πολὺ πρόσθεν τῆς κρίσιος τοῦ νοσήματος. ἐν κρισίμοισι γὰρ ἡ συγκοπή· ἐπεὶ τῇσι αὐτέῃσι περιόδοισι, αἵ τε φύσιες κρίνουσι, αἵ τε νοῦσοι κλίνουσι. κἢν γὰρ ἐς ἀνάγκην οἰνοποσίης ἥκῃ ὁ ἄνθρωπος, οὐ κάρτα ἀσφαλὲς ἐπὶ φλεγμονῇσι οἰνοποτέειν. οἶνος γὰρ φλεγμαίνουσι μὲν, πόνων ἐπίδοσις· ἀφλεγμάντοισι δὲ, φύσιος αὔξησις. ἐπιπρόσθεν δὲ τῆς σικύης, πρὸ μιῆς ἢ δευτέρης ἐπιπλάσιος χρέος, ἐς τὲ ἄνεσιν τῶν μερέων, ἀτὰρ ἤδε ἐς εὔροιαν τοῦ αἵματος· μειλιχωτέροισι δὲ καὶ ἐπὶ τῇ σικύῃ, ἐς τὴν δευτέρην ἐπίπλασιν. ἔστω δὲ καὶ τῇδε φειδώ· κίνδυνος γὰρ ὡυτὸς τοῦ αἵματος τῆς ἀμετρίης καὶ ἐπὶ

τῇ συκίῃ· κλυσμοῖσι δὲ ἐπὶ σκυβάλοισι παλαιοῖσι μούνοισι χρέος· τῆς δυνάμιος δὲ φείδεο. τέγξιες κεφαλῆς ψυχραὶ, ὁκόσαι μοι ἐπὶ φρενιτικοῖσι λελέχαται, ὅκως εὐμετείης ὀλίγῳ μέζω. καθαρὸς ἠὴρ ψυχρότερος ἐς ἀνάπνευσιν. ὄψιος τερπωλὴ, φυτῶν, γραφῆς, ὑδάτων, ὡς ὁρῆσθαι τὰ πάντα ἡδέως. λαλιὴ τῶν παρεόντων φιλομειδὴς, ἡσυχίη, θυμηδίη τοῦ νοσέοντος· ὀσμαὶ εὐώδεες, ἀβαρέες ἐς κεφαλῆς αἴσθησιν. ἀτὰρ καὶ τῶν τρεφόντων ἔστωσαν ὀσμαὶ, ἀλφίτων ξὺν ὕδατι δευθέντων, ἢ ὄξεϊ· ἄρτων θερμῶν νεοπέπτων· οἴνῳ δὲ μὴ κάρτα κλύζειν σῶμα, μηδ' ἅμα εἴργειν· ποτὸν θᾶσσον καὶ συνεχὲς ἢ τοῖσι ἄλλοισι· τροφὴ ἀνὰ πᾶσαν ἡμέρην κούφη, εὔπεπτος, τὰ πολλὰ σιτώδης, ἤδε καὶ ἡδεῖα, κἢν μικρὸν χείρων ἔῃ. τοῖσι δὲ γὰρ τῶν ἄλλων μᾶλλον χαριστέον. οὐχ ἥκιστα γὰρ τῷ στομάχῳ ἐς ἔκλυσιν ἡ νοῦσος ἀμφύει· ἀσιτία δὲ ἢ λιμὸς, ὕδαλεα. ἱκανὴ γὰρ ἡ νοῦσος τὰ πάντα λαφύξαι. ἢν δὲ ἥκῃ μὲν ἤδη ἡ περίοδος ἐς κρίσιν, νοτὶς δὲ κληῖδα καὶ μέτωπον ἰζάνῃ, καὶ ἄκρεα ψυχρὰ, σφυγμὸς δὲ σμικρότατος, ἤδε πυκνότατος, ὁκοῖον ἕρπων, ἀμυδρὸς τὸν τόνον, μικρόν τι ἄρεα λαβεῖν χρὴ σιτων, καὶ οἴνου ἐναργῶς ἅπτεσθαι· χρὴ δὲ κεφαλὴν περιησφαλίσθαι τέγξεσι, ἤδε τὴν κύστιν· λέλεκται δέ μοι τάδε ἄκεα ἐπὶ τοῖσι φρενιτικοῖσι. διδόναι δὲ οἴνου μὴ χανδὸν, μηδὲ ἀδδὴν· μετεξέτεροι δὲ πλησμονῆς ἀκαιρίῃ, ἀνορεξίῃ τε καὶ ἀδρανείῃ τοῦ φαγεῖν τε καὶ πιεῖν, ἀπώλοντο· πολλοῖσι δὲ καὶ εὐσίτοισι ἐοῦσι, λελυμένης ἤδη τῆς φύσιος, οὐδὲν τὸ πλῆθος ἐς τὸ μὴ θανεῖν ἤρκεσε, ἐς μὲν τὴν γαστέρα καπτόντων τῶν σιτίων, οὐκ ἀνιόντων δὲ ἐς τὴν δύναμιν ἀπὸ τῆς κοιλίης. ἔστω ὦν σιτία μὲν ποικίλα, τὰ πολλὰ σιτώδεα, ὡς ῥυμφαίνειν μᾶλλον ἢ μασᾶσθαι· κἢν στερεὰ ἔῃ, ὀλισθηρὰ ἔπεσθαι γιγνέσθω. ὠὰ μὴ κάρτα ξυνεστῶτα, μηδ' ὀπτὰ ὅλα, τοῦ στερεοῦ γυμνά· ψωμοὶ διάβροχοι οἴνῳ, τὰ πρῶτα θερμώδεες δύο ἢ τρεῖς· ἐπὶ δὲ τοῖσι τὰ παν-

τὰ ψυχρά, ἢν μὴ ὑποικουρέωσι φλεγμοναί· οἶνος εὐώδης, μὴ κάρτα στύφων· πλατὺς δὲ ὡς ἥκιστα· ἑλληνικοὶ μέν, Χῖος, ἢ Λέσβιος, ὁκόσοι τε ἄλλοι νησιῶται λεπτοί· Ἰταλῶν δέ, Συρεντῖνος, ἢ Φουνδανός, ἢ Φαλερῖνος, ἢ Σιγνῖνος, εἰ μὴ σφόδρα στύφῃ· παραιτέεσθαι δὲ τῶνδε, τὸν κάρτα παλαιόν, ἢ νεώτερον. διδόναι οὖν τὰ πρῶτα θερμόν, μὴ μεῖον κυάθων τεσσάρων πρὸ τῆς κρίσιος, μηδὲ κοτύλης πλεῖον, κἢν εὔποτος ἔῃ· ἐπὶ δὲ τῶνδε σιτίων διδόντα, εἰ τὰ τῆς φλεγμασίης παρήκοι, αὖθις ψυχρὸν ὀρέγειν, ὅκως ἐς ἄκος δίψεος. πρὸς ἀνάγκην δέ, μὴ μοῦνον μέν, ξὺν σιτίῳ δέ· προϋποτηρεῖσθαι δὲ χρή, ὡς μὴ ἅψιν φρενῶν ὁ οἶνος ποιέηται· καὶ ἐπὶ τοῖσι δὲ συναιέχειν· κἢν ἐκ διαστάσιος εὕδειν θέλῃ, ἡσυχίην προσακτέη. ἢν δὲ πουλὺς μὲν ἱδρὼς ἐκρέῃ, σφυγμοὶ δὲ πρὸς ἀκινησίην, ὀξεῖα δὲ φωνή, ἄθερμα δὲ καὶ τὰ στήθεα, διδόναι τοῦ οἴνου ὁκόσον ἂν δύνηται πιεῖν. μοῦνος γὰρ οἶνος ἐλπὶς ἐς ζωὴν ψυχροῖς. καὶ οἶνος ἐὼν ξυνήθης ἔῃ, ἄλλοτε μὲν πιεῖν, ἄλλοτε δὲ αὖ σιτίον ξὺν οἴνῳ φαγεῖν· ἐκ διαστήσιος μέν, ἐς ἀνάπαυλαν τοῦ καμάτου, τοῦ ἔκ τε τῆς νούσου καὶ τῆς τροφῆς. ἐν γὰρ σμικρῇ τῇ ἰσχύϊ μογέουσι κάρτα καὶ ἐπὶ τῇ ἐδωδῇ. χρὴ οὖν αὐτόν τε ἀλκήεντα καὶ εὔθυμον ἔμμεναι, καὶ τὸν ἰητρὸν ἔπεσι μὲν παραφάσθαι ἐς εὐελπιστίην ἔμμεναι, ὡς δὲ ἀρήγειν ποικίλῃ τροφῇ τε καὶ οἴνῳ. χρὴ δὲ καὶ τῇ ἄλλῃ ἰητρείῃ ἐνέργῳ χρέεσθαι, ἔς τε τὴν τῶν ἱδρώτων κάθεξιν, καὶ τῆς δυνάμιος ἀνάστασιν ἐς τὸ ζώπυρον. ἔστω οὖν ἐπίθημα τῷ θώρηκι ἐς τὸν ἀριστερὸν μασόν, φοίνικες ἐν οἴνῳ λεῖοι, ξὺν ἀλόῃ, καὶ μαστίχῃ· κηρωτῇ δὲ ξὺν νάρδῳ πεποιημένῃ ἀνειλήφθω τάδε· καὶ ἢν τόδε ἀσηρὸν γίγνηται, ἄλλο ἐπιτιθέναι ἐπίθημα, μήλων ἐξελόντα τὸ σπέρμα, καὶ ὅ,τι περ ἂν σκληρὸν ᾖ, θλάσαντα ξυμμίσγειν ἀλφίτοισι εὐώδεσι· ἔπειτα ἀψινθίου κόμην καὶ μυρσίνης, ἢ δὲ ἀκακίης καὶ μάννης σεσησμένων ξυμμίσγειν· ὁμοῦ δὲ τὰ πάντα φυράσαντα, κηρωτῇ ἀναλαμβάνειν οἰ-

ναρδίνῃ· ἢν δὲ ὑπὸ τῶνδε μὴ ἴσχηται ὁ ἱδρὼς, ὄμφακος χυλὸν εἰς φύρησιν ξυντεθὲν, ὀμφάκιον ἀκμαῖον, καὶ ἀκακίη· καὶ κόμμι δὲ, ῥοῦς τὸ ἐδώδιμον, καὶ στυπτηρίη, καὶ φοίνικες, καὶ ῥόδων χυλὸς εὔπνοος· ἅμα πάντα νάρδῳ τε καὶ οἰνάνθῃ, τῷ λίπαϊ ἐς τὸν θώρηκα ἐπιθέναι· καὶ γὰρ τόδε ἐμψύχει τε καὶ στύφει. κατακεέσθω δὲ ἐν ἠέρι ψυχρῷ, εἴτε καὶ πρὸς ἄρκτον ὁ οἶκος· εἰ δὲ καὶ εἴη αὔρη βορέου ψυχρὴ ἐπιπνέουσα, ζωγρήσει κάρτα κεκαφηότα θυμόν. ἔστω δὲ καὶ ἐς λειμῶνας καὶ πηγὰς, καὶ κελαρύζοντας ὀχετούς· καὶ γὰρ καὶ τὸ εὔπνοον τῶνδε, καὶ ἡ θυμηδίη, καὶ τὴν ψυχὴν θάλπει, καὶ τὴν φύσιν ζωγρεῖ. ἀτὰρ καὶ πρόκλησις ἐς φαγεῖν τε καὶ πιεῖν· ἢν δὲ ὑπ' ἀπορίης μὴ τάδε ἔῃς εὐτυχῆ, μιμέεσθαι χρὴ καὶ αὔρην ψυχρὴν, πτόρθων εὐωδέων ἡδονῆς ῥιπίσι, καὶ ὥρην ἦρος φύλλοισι, ἠδὲ ἄνθεσι τοῖσι παρεοῦσι στορέσαντα τὴν γῆν. ἀτὰρ καὶ ἐπίβλημα ἔστω κοῦφον, παλαιὸν, ὡς δέχηται μὲν τὸν ἠέρα, διαπνέῃ δὲ τοῦ θώρηκος τὴν θέρμην. ἄριστον δὲ ὀθόνη παλαιή· πάσσειν δὲ αὐχένας καὶ κληῖδας ἀλφίτοισι, καὶ θώρηκα· βρέχειν μὲν τῷ εὐόσμῳ· τῷ δὲ αὐχμηρῷ ξὺν ἔχειν. καὶ παιπάλῃ δὲ τοῦ σώματος τὸ ἀραιὸν ἐμπλάσσειν. ἀτὰρ καὶ τὰ πρόσωπα τῇ γῇ τῇ σαμίῃ, τῇ κρησέρῃ σεσησμένῃ ἐς ὀθόνην ἀραιὴν ἐνδήσαντα καταπάσσειν, ὡς διασήθηται ἐς τὰ μέτωπα καὶ τὰ μῆλα ἡ ἄχνη, καὶ τίτανον ἐσβεσμένην, καὶ γύψον ὀπτὴν, σηθέντα ἐν κρησέρῃ μικρῇ, ἐμβάλειν ἐπὶ τοῖσι ἰκμαλέοισι· ἔστησέ τε κοτὲ ἱδρῶτας, καὶ σπογγίη ψυχροῦ ἐς τὰ πρόσωπα προβληθεῖσα, πήξει μὲν τῶν διαρρεόντων ὑγρῶν, πυκνότητι δὲ τῆς ἀραιώσιος. διαχρίειν δὲ τὴν ἕδρην, ὅκως ἡ τοῦ ψυχροῦ φύσα, καὶ τῆς τροφῆς ἐκχέηται, ἠδὲ ἀνακαλέσασθαι τῶν ἄκρων τὴν θέρμην, γλευκίνῳ, ἢ σικυωνίῳ λίπαϊ ξὺν πεπέρει, καὶ τῷ καστορίῳ καὶ νίτρῳ, καὶ κάχρυ κηροῦ σμικρὸν ἐντήκοντα, ὡς ποθίζει τὸ χείσμα, καὶ διὰ τῆς λιμνήστιδος ἠδὲ εὐφορβίου, καὶ δάφνης τοῦ καρποῦ

ἔλιγμα, ἐπανάκλησιν θέρμης πιέεσθαι· ἀτὰρ καὶ βολβοὶ ὠμοὶ, οἱ σμικροί τε καὶ ἐρυθροὶ, ξὺν πεπέρεϊ καὶ ὄξεϊ τρυγίῃ λείῃ, ἄριστον ἐπίπλασμα τῶν ποδῶν, καθ' ὥρην ξυνεχέστατα ἀείροντα. κίνδυνος γὰρ ἑλκέων, ἠδὲ φλυκταινώσιος. ἐπὶ τοῖσι ἐλπὶς τὸν ὧδε νοσέοντα διαδρῆναι τὸν ὄλεθρον· κἢν πάντα μὲν τὰ κατὰ λόγον ἰητρὸς ἔρδῃ, εὖ δὲ πάντα χωρέῃ, ξὺν τῇ ξυγκοπῇ καὶ εἰ φλεγμασίαι ἐπιέασι ἐκλύονται· καὶ ἱδρὼς μὲν οὐδαμᾶ, θέρμης δὲ ἀνάκλησις πάντη. ἀτὰρ καὶ ἐς ἄκρους πόδας, καὶ ἀνὰ ῥῖνα. τὸ δὲ πρόσωπον εὔχροον· σφυγμοὶ ἐς μέγεθος ἠρμένοι, ἄρρυθμοι, σφοδροί· φωνὴ δὲ ξυνήθης, εὔφωνος, καὶ τὰ πάντα ζωώδης. κάματος οὐκ ἀγεννής, ἀτὰρ ἤδη εὐδίων ὁρᾶται, καὶ ἢν ἕλῃ μὲν ὕπνος, ἐξέπεψε μὲν τὰ σιτία, ἐξένηψε δὲ τὴν αἴσθησιν, ἀτὰρ ἤδη ἐξεβλάστησε τὴν φύσιν. κἢν ἐξ ὕπνου ἔγρηται, εὔπνοος, εὐσταλής, ἄτονος, ἀναπεμπάζεται δὲ ὅκωσπερ ὄναρ τὴν νοῦσον. μελιξετέροισι δὲ, πυρετοὶ ἀμαυροὶ ἐγκαταλείπονται, καί πη καὶ φλεγμασίαι σμικραὶ, καὶ γλῶσσα ξηρὴ, ἄνικμοι, ῥιγώδεες, νωθροὶ, διαλελυμένοι, οἷσι ἐς μαρασμὸν ἡ περιτροπή. εὖτε οὐ καταβλακεύειν χρὴ ἠρεμίῃ καὶ λεπτῇ διαίτῃ, ἀλλ' ἐς κινήσιας ἄγειν αἰώρης καὶ τρίψιος, καὶ λουτρῶν, ὅκως ἐκ τοῦ νεκρώδεος ἐνταθείη καὶ ἀναζαφείη τὸ ζώπυρον· διδόναι δὲ καὶ γάλα μάλιστα μὲν γυναικὸς νεοτόκου, καὶ κουροτρόφου. καὶ γὰρ οἵδε ἀνατροφῆς ὅκως ἀρτίτοκοι παῖδες δέονται. ἢν δὲ μὴ, ὄνου μὴ παλαιοτόκου. ἐξίτηλον γὰρ τὸ τοιόνδε γάλα· καὶ ἐπὶ τοῖσδε ἐς ἀνάληψιν ἄγειν, καὶ τὰ συνήθεα.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΧΟΛΕΡΗΣ, κεφ. δ'.

ΕΝ χολέρῃ ἡ τῶν φερομένων ἐπίσχεσις κακόν. ἄπεπτα γάρ. χρὴ ὦν ἡμᾶς, ῥηϊδίως αὐτόματα δέχεσθαι, ἢν δὲ μὴ, ὀτρύνειν, διδόντας ὕδατος εὐκρήτου ῥυμφαίνειν, ξυνεχές γε

μήν· ὀλίγον δὲ, ὅκως μὴ ἐντάσιες ἔωσι κεναὶ στομάχῳ σπασμώδεες. ἢν δὲ καὶ σκόφοι ἔωσι, καὶ ποδῶν ψύξιες, τέγγειν μὲν τὴν κοιλίην λίπαϊ θερμῷ ξὺν πηγάνῳ, καὶ κυμίνῳ ἑψηθέντι, ἐς τὰς τῶν φυσέων διακρίσιας· καὶ ἐπιτιθέναι εἴριον, καὶ τὼ πόδε λιπαίνοντα ἡσυχῇ τρίβειν, ἀμφαφόωντα μᾶλλον ἢ πιέζοντα. ἀτὰρ καὶ μέχρι τῶν χρωμάτων γιγνέσθω τάδε, ἐς ἀνάκλησιν θέρμης. καὶ μέσφι μὲν κόπρια κάτωθεν διαχωρέει, ἄνωθεν δὲ χωρέει χολώδεα, τάδε χρὴ ποιέειν· ἢν δὲ ὑπεληλύθῃ μὲν ὁ πᾶς παλαιὸς σῖτος, χολαὶ δὲ διΐωσι, καὶ χολώδης ἔμετος, καὶ διάτασις ἔῃ, ἠδὲ καὶ ἄση, καὶ ἀπορίη, καὶ ἀδυναμίη, ψυχροῦ ὕδατος κυάθους δύο, ἢ τρεῖς διδόναι, ἐς τε τὴν τῆς κοιλίης στύψιν, ὅκως ἐπίσχῃ τὴν παλίρροιαν, ἠδὲ τὸν στόμαχον αἰθόμενον ἐμψύξῃ. ξυνεχέως δὲ τόδε, ἐπὴν τὸ ποθὲν ἐμέσῃ, πρήσσειν. ῥηϊδίως μὲν τὸ ψυχρὸν ἐν τῇ κοιλίῃ θάλπεται· ἀτὰρ ἠδὲ ἐξεμεῖ ὁ στόμαχος, ἀχθηδόνι τοῦ θερμοῦ καὶ ψυχροῦ. ξυνεχέως δὲ ποθέει ψυχρὸν ποτόν. ἢν δὲ καὶ σφυγμοὶ μὲν ἐς τὸ μικρὸν ξυμπέσωσι, ἠδὲ ἐς τὸ ξυνεχὲς καὶ πυκνὸν διώκωνται, ἱδρὼς δὲ περὶ μέτωπα καὶ κληῗδας, καὶ πάντῃ τοῦ σώματος σταγδὴν ῥέῃ, καὶ γαστὴρ μὴ ἐπίσχηται, καὶ ὁ στόμαχος ἐμέῃ ἔτι ξὺν τοῖσι καὶ λειποψυχίῃ, καὶ οἴνου βραχὺ ἐπιστάζειν τῷ ὕδατι τῷ ψυχρῷ, εὐώδεος, στύφοντος, ἐς τε τὴν τῆς αἰσθήσιος ἀνάκλησιν ὑπὸ τῆς ὀσμῆς, καὶ ἐς τὴν τοῦ τόνου ῥῶσιν, ὑπὸ τῆς δυνάμιος, καὶ ἐς τὴν τοῦ σώματος πρόσθεσιν ὑπὸ τῆς θρέψιος. οἶνος γὰρ ὠκὺς μὲν ἐς τὴν ἄνω ἄιξιν, ὡς τὴν παλίρροιαν σχέθειν· λεπτὸς δὲ, ὡς ῥηϊδίως χυθεὶς τῇ φύσει συνέξειν ἐρρῶσθαι· κραταιὸς δὲ, ὡς δύναμιν στῆσαι ῥέουσαν. ἐπιπάσσειν δὲ καὶ ἀλφίτων κολενέων, εὐπνόων. ἢν δὲ ξυνεπείγῃ πάντα ἱδρὼς καὶ ἔντασις, οὐ τοῦ στομάχου μοῦνον, ἀλλὰ καὶ νεύρων, λὺγξ κενεὴ καὶ πόδες ξυντείνωνται, καὶ κοιλίη ὑποφέρῃ πολλὰ, καὶ ἀχλυώδης ὁ ἄνθρωπος, σφυγμοὶ δὲ πρὸς ἀκινησίην ἔωσι, τότε χρὴ φθάνειν

τήνδε τὴν κατάστασιν· εἰ δὲ καὶ παρῇ, ψυχροῦ καὶ οἴνου πολλόν τι διδόναι· μὴ ἀκρητεστέρου δὲ, ἀλλὰ τὴν μέθην καὶ τὰ νεῦρα, ξὺν σιτίῳ, ψωμοῖσι διαβρόχοισι· διδόναι δὲ καὶ τῆς ἄλλης τροφῆς, ὁκοῖα ἐν συγκοπῇ μοι λέλεκται, ὀπώρην στύφουσαν, οὖα, μέσπιλα, μῆλα κυδώνια, σταφυλήν. ἢν δὲ καὶ πάντα ἐμέῃ, καὶ ὁ στόμαχος μηδὲν ἴσχῃ, ἐς τὰ θερμὰ καὶ ποτὰ καὶ βρώματα παλινδρομέειν. μεθ' ἑκατέροισι γὰρ ἔστησεν ἡ μεταβολή. τὰ θερμὰ δὲ ἔστω θερμότατα. ἢν δὲ μηδέν τι τούτων ἀρήγῃ, σικύην ἐς τὸ μεσηγὺ τῶν ὠμοπλατέων προσβάλλειν, καὶ κάτωθεν ὀμφαλοῦ τρέπειν· συνεχῶς δὲ τὰς σικύας μεθιζάνειν. ὀδυνηρὸν γὰρ τὸ ἐπίμονον, καὶ κίνδυνον φέρον φλυκταινώσιος. ὤνησέ κοτε κίνησις ὥρης εὔπνοος, ὡς καὶ τὸ πνεῦμα ζωγρῆσαι, καὶ τὴν τροφὴν ἐν τῇ κοιλίῃ σχέθειν, καὶ εὔπνοον καὶ εὔσφυκτον τὸν νοσέοντα θέμεναι. ἢν δὲ ἐπὶ μέζω γίγνηται τάδε, ἐπὶ τῆς κοιλίης καὶ τοῦ θώρηκος τιθέναι· καὶ τάδε ἔστω ὁκοῖα ἐς συγκοπὴν, φοίνικες ἐν οἴνῳ δεδευμένοι, ἀκακίη, ὑποκυστίς· τάδε ξὺν ῥοδίνῃ κηρωτῇ ἀναλαβόντα, ἐγχείσαντα δὲ ἐς ὀθόνην, ἐπὶ τὴν κοιλίην τιθέναι, ἐς δὲ τὸν θώρηκα μαστίχην, ἀλόην, ἀψινθίου κόμην λείαν ξὺν κηρωτῇ ναρδίνῳ, ἢ οἰνάνθης ἐπιπάσσαι ὅλῳ τῷ θώρηκι· ἐς δὲ τοὺς πόδας καὶ τοὺς μύας ἢν ὑπταίνωνται, σικυώνιον, γλεύκινον, ἢ παλαιὸν ἄλειφα, ξὺν κηρῷ σμικρῷ χρίειν· ἐπιπάσσειν δὲ καὶ τοῦ κάστορος. ἢν δὲ καὶ ψυχροὶ ἔωσι οἱ πόδες, καὶ τῷ διὰ τῆς λημνίσιδος καὶ εὐφορβίου χρίειν ἀλείμματι, καὶ ἐρίοισι ἀμφελίσσειν καὶ, ψηλαφίῃ χειρῶν ἀπιθύνειν· ἅμα δὲ καὶ τὴν ῥάχιν καὶ τοὺς τένοντας, καὶ τοὺς μύας, τῶν τε σιηγόνων τοῖσι αὐτέοισι χρίειν. κἢν μὲν ἐπὶ τοῖσι ἴσχηται μὲν ὁ ἱδρὼς καὶ ἡ γαστὴρ, ὅ,τε στόμαχος δέχηται τὰ σιτία, καὶ μὴ ἐμέῃ, σφυγμοὶ δὲ μεγάλοι τε καὶ εὔτονοι ἔωσι, καὶ ἡ ξύντασις ἀπολείπῃ, θέρμη δὲ καὶ πάντα ἀναιρῇ, καὶ τὰ ἄκρα ἀλέῃ, ὕπνος δὲ πάντα πέσσῃ, δευτέρῃ ἡμέρῃ ἢ τρίτῃ λύσαντα, τρέπειν ἐς τὰ ξυνήθεα· ἢν δὲ

πάντα μὲν ἀπεμέῃ, ἱδρὼς δὲ ἄσχετος ῥέῃ, ψυχρὸς δὲ καὶ πελιὸς γίγνηται ὥνθρωπος, σφυγμοὶ δὲ πρὸς ἀπόσβεσιν ἔωσι καὶ ἀπηυδήκῃ, ἀγαθὸν ἐν τοῖσι τουτέοισι εὐπρεπέα εὑρέσθαι φυγήν.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΕΙΛΕΟΥ, κεφ. ε.

ΕΝ εἰλεῷ πόνος ἐστὶ ὁ κτείνων ἐπὶ φλεγμονῇ ἐντέρων ἢ ἔντασις, καὶ πρῆσις· ὤκιστος, ἠδὲ κάκιστος ὄλεθρος. μετεξέτεροι μὲν γὰρ ἀνελπίστως νοσέοντες, θάνατον προφανέα μοῦνον ὀρρωδέουσι· οἱ δ' ἐν εἰλεῷ πόνοι, ὑπερβολῇ θανάτου ἔσχαται. χρὴ ὦν μήτε σμικρότερόν τι γίγνεσθαι τὸν ἰητρὸν τοῦ πάθεος, μήτε βραχύτερον· ἀλλὰ ἢν μὲν φλεγμασίην αἰτίην εὕρηται, τάμνειν φλέβα τὴν ἐπ' ἀγκῶνι μεγάλῃ τῇ σχάσει, ὅκως ἀθρόως διεκχέῃ τὸ αἷμα τῆς φλεγμασίης ἡ τροφὴ, κἢν μέσφι λειποθυμίης. τόδε γὰρ ἢ ἀπονίης ἀρχὴ γίγνεται, ἢ νάρκης ἐς ἀναισθησίην· ἀνάπνευσις δὲ ἐν εἰλεῷ, κἢν ὑπ' ἀγνοίης ἐς βαιὸν χρόνον ἔῃ τοῦ πόνου ἀμβολή· ἐπεὶ καὶ τὸ θνήσκειν τοῖς μὲν ὧδε πνέουσι εὐδαιμονίη· τῷ ἀρχιητρῷ δὲ οὐ θέμις πρήσσειν· θέμις δέ κοτε προγιγνώσκοντα σάφα τὰ παρεόντα ὡς οὐ φύξιμα, καρηβαρέῃ νωθρῇ εὐνᾶσθαι. ἢν δὲ αὖ εὐ φλεγμασίης ἐπὶ διαφορῇ, ἢ ψύξι κραταιῇ γίγνηται ὁ εἰλεὸς, φλεβοτομίην μὲν ἴσχειν, τὰ δὲ λοιπὰ ἅμα πάντα πρήσσειν, ἐμέειν ἀπὸ ὕδατος θαμινὰ, συχνὸν πίνειν ἔλαιον· εἶτα αὖθις ἐξεμέειν, φύσας ἄγειν κάτω ἐρεθίσμασι. ἐρεθιστικὸν μὲν κυκλαμίνου χυλὸς, καὶ νίτρον, ἢ ἅλες· φυσέων δὲ ἀγρογά, κύμινον, ἠδὲ πήγανον. χρὴ ὦν πάντας ὁμοῦ ξὺν ῥητίνῃ τῇ τοῦ τερμίνθου διαχρίειν· τὰ δὲ καὶ σπόγγοισι πυριῆν· ἢ τοῖς δὲ ὑποκλύζειν ξὺν ἐλαίῳ, καὶ μέλιτι, καὶ ὑσσώπῳ, καὶ κολοκύντης ἀγρίας τῆς σαρκὸς ἑψήματι· κἢν ἐκκριθῇ κόπρος, αὖθις ἔλαιον

θερμὸν ξὺν πηγάνῳ ἐνιέναι. τόδε γὰρ ἢν εἴσω μίμνῃ, πυρίημα τοῖσι ἐντέροισι εὐμενές· τέγγειν δὲ τὰ πονέοντα χρεία ἐλαίῳ ξὺν πηγάνῳ, καὶ ἀνήθῳ ἄδδην ἑψηθέντι. ἔστω δὲ καὶ πυρίη φακῶν τῶν κεκαρμένων, ἢ χαλκέων, ἢ κέγχρου, καὶ ἀλῶν φωχθέντων. ἐπιπλάσματα πρὸς τοῖσι ξὺν οἷσι, ἔστω αἴρης ἄλιτον, καὶ κύμινον, καὶ ὑσσώπου, ἢ ὀριγάνου κόμη. σικύαι δὲ κοῦφαι μὲν, συχναὶ δὲ, ἄλλη πρὸς ἄλλας τιθεμένη ἐς τὸ ἐπιγάστριον, ἐς τὰς ἰξύας, μέσφι βουβώνων· ἡ δὲ κατόπιν ἐς ἰσχία πρὸς νεφροὺς καὶ ῥάχιν. ταύτῃ γὰρ αὖτις πάντα πόνον ξυμφέροι. προσπίνειν δὲ κυμίνου ἢ πηγάνου ἀφεψήματος, καὶ τοῦ σίνωνος, ἢ ξὺν τοιούτοισι τῶν φαρμάκων τῶν ἀνωδυνέων τινά. μυρία δὲ ἄλλοισι ἄλλα τῇ πείρῃ γεγόνασι πιστά. ἀγαθὸν δὲ καὶ τὸ δι' ἐχιδνῶν φάρμακον, μέζον τοῦ μέτρου πρὸς τὸ ξύνηθες ποθέν. ἢν δὲ μήτε ὁ πόνος ἐνδιδῷ, μήτε φῦσα, μήτε κόπριον ἀναδοίη, τοῦ καθαρτηρίου τῆς ἱερῆς ὑπ' ἀνάγκης διδόναι. ἢ γὰρ ἀπηλάθη ξὺν φλέγματι καὶ χολῇ τὸ φάρμακον, ἢ διῆλθεν ἐξάγον φύσας· σκύβαλα, φλέγμα, χολὴν, τοῦ κακοῦ τὰς ἐντάσιας, τροφὴ διεξάγουσα· ζωμοὶ ἀλεκτορίδων, κογχαρίων, πτισάνης ὁ χυλὸς καθεφθὸς ξὺν πολλῷ λίπαϊ, ἀρχῆθεν προσεγχυθέντι τοῦ ἑψήσιος· ἐχέτω δὲ, κύμινον, λίτρον, πράσον ξὺν τῇ κόμῃ. ἢ ἰτρίη ξὺν ζωμῷ τινὶ διαχωρητικῷ, κοχλίαι ἄκρως ἑφθοὶ, καὶ ὠῶν δὲ χυμὸς, ἢ τελλίνης ὕδωρ ποτὸν, ἢν πυρεταίνῃ ξὺν ἀσάρῳ, ἢ νάρδῳ, ἢ κάχρυ ἑψηθέν. καὶ γὰρ φύσης ἀγωγὰ, καὶ οὐρητικὰ καὶ εὔπνοα· ἢν δὲ ἄπυρος ἔῃ, καὶ οἶνος ἔς τε τὴν τῶν ἐντέρων θέρμην, ἀτὰρ ἤδε ἐς ἀνάκλησιν τῆς δυνάμιος ἀρήγει, καὶ μαράθρου ῥίζης ἕψημα ποθὲν, καὶ ἀδίαντον, καὶ κινάμωμον· ἢν δὲ ἐς ἀπόστασιν τρέπηται ἡ φλεγμασίη, τῇδε ξυμβάλλειν ἄμεινον τοῖσι ἐς ἀπόστασιν φαρμάκοισι χρεόμενον· γεγράφαται δὲ τάδε ἐν τοῖσι χρονίοισι. ἔνθα κωλικῶν θεραπείη ἐγράφη.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΟ ἧπαρ ὀξέων παθῶν, κεφ. ς.

Ἐν ἥπατι τοῦ αἵματος ἡ γέννα, καὶ ἐς τὸ πᾶν ἔνθεν ἡ τοῦ * ἀφεψή. καὶ τὸ ξύμπαν ἧπαρ, ὁκοῖον αἵματος πάγος. ὀξύταται ὦν αἱ τῇδε φλεγμοναί. ἐγκέεται γὰρ τῷ χωρίῳ τῷδε ἡ τροφή. ἢν μὲν ἑτέρωθί τῃ φλεγμονὴ συστῇ, οὐ κάρτα γίγνεται ὀξείη. νέμεται γὰρ ἡ τοῦ αἵματος ἐπιρροή· ἐπὶ δὲ τῷ ἥπατι, οὐ χρέος ἑτέρωθεν ἥκειν. ἢν γάρ τις ἔμφραξις τὰς διεξόδους ἐπίσχῃ, πίμπραται τὸ ἧπαρ τῆς ἐκροῆς ἀμερθέν· ὁ δὲ τῆς τροφῆς εἴσροις, ἐς τὸ ἧπαρ ἐπιμίμνει. ἑτέρη γὰρ ὁδὸς τῆς τροφῆς ἐς τὸ πᾶν σκήνεος ἀπὸ τῆς κοιλίης καὶ τῶν ἐντέρων. εὐπόρως ὦν χρὴ τὴν κένωσιν ἐμποιέειν, τάμνοντα φλέβας τὰς ἐπ᾽ ἀγκῶνι, συχνὸν μὲν ἀφαιρέοντα, μὴ ἀθρόον δέ. ἀποσιτίῃ μὲν τὰ πρῶτα, ὀλιγοσιτίῃ δὲ αὖθις, ὅκως καὶ τοῖσι εἰσιοῦσι τὸ ἧπαρ κενεὸν ᾖ. χρὴ δὲ καὶ τοῖσι ἐπιθέτοισι διασκιδνάναι τὰ ἐν τῷ ἥπατι στήθεα. τέγξις μὲν ὦν ξὺν ἀλοῇ, ἢ λίτρῳ εἴρια πινόεντα οἰσύπῳ. χρέος ὦν ἐμψύξιος, οὕνεκα τῷ αἵματι αἴθεται τὸ ἧπαρ. θερμὸν γὰρ τὸ αἷμα. τοιάδε χρὴ καὶ τὰ ἐπιπλάσματα ἔμμεναι, ἀλίτων μὲν αἰρίνων, ἢ ἐρυσίμων, ἢ κριθῆς, καὶ λίνου σπέρματος· χυμῶν δὲ, οἴνου ὀξέος, μήλων τοῦ χυλοῦ, ἑλίκων τῆς ἀμπέλου, οἰνάνθης τῆς ὡραίης, ἢ τοῦ ζωμοῦ τῇδε λίπαος· πυρίη, σπόγγοισι καρποῦ δαφνῆς ἑψήματος, χίνου, γλήχωνος, ἴριδος· ἐπὴν δὲ τουτέοισι πρηΰνῃς, σικύην προσβάλλειν μέζονα, ὡς ἀμφιλαβεῖν πάντῃ τὸ ὑποχόνδριον, ἐντάμνειν δὲ βαθύτερα, ὡς πολλὸν ἑλκύσειας αἷμα. μετὰ δ᾽ ἑτέροισι δὲ αἱ βδέλλαι ἢ χάσαι κρέσσον. παρεισδύεται δὲ τοῦ ζώου ἡ δῆξις· ἀτὰρ ἡ δὲ μέζονας διαβρώσιας ποιέεται τῇδε καὶ δυσεπίσχετος ἡ ἀπὸ τῶν ζώων αἱμόρροια· κἢν ἄδδην ποτὸν ἐκπέσῃ τὸ θηρίον, σικύην προσβάλλειν. νέρθεν γὰρ ἕλκει τὸ νῦν.

κῆν ἅλις ἔχῃ κενώσιος, ἐς μὲν τὰ πρώματα ἰσχαίμασι χρέεσθαι, ἀδήκτοισι, ἀραχνίων ὑφάσμασι, μάννῃ, ἀλόῃ, ἐπιπάσσειν· ἠδὲ ἄρτῳ ἑφθῷ ξὺν πηγάνῳ, ἢ μελιλώτῳ, ἀλθαίης ῥίζῃσιν· ἐς δὲ τὴν τετάρτην ἡμέρην, κήρωμα ξὺν μυροβαλάνῳ, ἢ ἀψινθίου κόμῃ, καὶ ἴριδι. ἀτὰρ καὶ τὰ μαλάγματα τοιάδε χρὴ ἔμμεναι ὁκοῖα λεπτῦναι, ἢ διαραιῶσαι, ἢ οὔρησιν ῥέψαι. ἄριστον μὲν ὦν τὸ διὰ τῶν σπερμάτων, ὧν ἅπασι ἰητροῖσι ἡ πεῖρη εὔγνωστος. ἀγαθὸν δὲ καὶ ἔνθα ἡ σάμψυχος ἢ τὸ μελίλωτον ἐγκέαται. τροφαὶ δὲ λεπταὶ, εὔδρομοι, οὐρήσιος προκλητικαὶ, εὐδίοδοι, χόνδροι ξὺν μελικρήτῳ, καὶ ῥόφημα ἐκ τῶνδε ξὺν ἁλσὶ, ἠδὲ ἀνήθῳ· πτισάνης δὲ χυλὸς καὶ σμηγματώδης. ἢν δὲ καὶ δαύκου τοῦ καρποῦ ἐγχέῃ τι, κρέσσον ἐς οὔρησιν. ὑπάγει γὰρ διὰ τῶν ὀχετῶν, οἵπερ ἀπὸ ἥπατος ἐς νεφροὺς κραίνουσι· καὶ εἴη δὲ τοῖς ἀπὸ ἥπατος ἐκρέουσι ἡ τῇδε διέξοδος, εὐρύτητί τε τῶν ἀγγείων, καὶ ἰθύτητι τῆς ὁδοῦ. χρὴ ὦν καὶ συκίῃ τῇδε ἕλκειν ἐς τὴν χώρην προσβάλλοντα τῶν νεφρῶν κατ᾽ ἴξιον. ἀτὰρ καὶ τέγγειν τάδε λίπαϊ ξὺν πηγάνῳ, ἢ σχοίνῳ, ἢ καλάμῳ τῷ ἀρωματικῷ. ἐπὶ δὲ τοῖσδε ἐλπὶς τὸν νοσέοντα διαδρᾶναι τὸν ὄλεθρον· ἢν δὲ ἐς ἐμπύησιν τρέπηται, τοῖσι πυοποιοῖσι χρέεσθαι, ὁκόσα μοι ἐπὶ κωλικοῖσι λελέξεται. ἢν δὲ καὶ πῶρον γένηται, ὅκως μὲν τάμνειν, ὅκως δὲ ἐκβάλλειν, ἄλλῃ πῃ γεγράψεται· τάδε μοι καὶ ἐπὶ σπληνὶ γεγράφθω, ἤν κοτε ξυμφορὴ φλεγμασίης ὀξέης ἐς τόνδε καταβῇ.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΝΩΤΙΑΙΑΣ ΦΛΕβός, καὶ ἀρτηρίης ὀξείας νούσου, κεφ. ζ.

ΤΗν τῆς κοίλης φλεβὸς φλεγμασίην, καὶ παχέης ἀρτηρίης, αἳ παρὰ τὴν ῥάχιν τέτανται, καύσου ἰδέην ἐκάλεον οἱ πρόσθεν. καὶ γὰρ καὶ καύσοισι ἴκελα πάθεα ἐπὶ τοῖσι γίγνεται·

πῦρ ὀξὺ καὶ δριμὺ, ἄση, δίψος, ἀπορίη, σφυγμὸς παλμώδης ἐν ὑποχονδρίῳ, ἠδὲ τοῖσι μεταφρένοισι, ἄλλα μοι ὁκόσα ἐπὶ τοῖσι σημείοισι γεγράφαται· ἀτὰρ καὶ ἐς ξυγκοπὴν ὀκέλλει τὸ πῦρ, ὅκως ἐπὶ τῇσι καύσεσι. τῆς μὲν γὰρ φλεβὸς ῥίζωσις ἧπαρ· τῆς δ' ἀρτηρίης ἀρχῆς καρδίη. δοκέοις ἂν ὦν μὲν τὰ ἄνω μέρεα τῶνδε τῶν σπλάγχνων νοσέειν τὰ καίρια. θέρμην μὲν γὰρ ἡ καρδίη ἐνδιδοῖ τῇ ἀρτηρίῃ, τῇ φλεβὶ δὲ τὸ ἧπαρ αἷμα· ἀμφοῖν δὲ μεγάλοιν, μεγάλα τὰ ἔγγονα αἱ φλεγμοναί. τάμνειν ὦν αὐτίκα τὰς ἐπ' ἀγκῶνι φλέβας. καὶ συχνὸν μὲν ἀφαιρέειν αἷμα, μὴ ἀθρόον δὲ, ἀλλὰ καὶ δὶς, ἢ τρὶς, καὶ τῆς ἄλλης ἡμέρης, ὡς μεσηγὺ ἡ δύναμις ἀναλάβῃ· ἔπειτα ἐπιπλάσμασι χρέεσθαι, καὶ σικύῃ ἐς τὸ ὑποχόνδριον, ἔνθα ἡ διάφυσις τῆς ἀρτηρίης, ἀτὰρ ἠδὲ μεσηγὺ τῶν ὠμοπλατέων. ἢ γὰρ καὶ τῇδε σφύξιες ἔασι· σχάζειν τε ἀφειδέως, ἠδὲ πολλὸν ἀφαιρέειν αἷμα. οὐ κάρτα γὰρ ἐκ τῆς κενώσιος τῶνδε λειποθυμέουσι ὤνθρωποι· ἰσχομένη δὲ καὶ γαστὴρ πολλόν τι τοῦ ξυνήθεος· κλυσμοῖσι ἐς ὀλίσθον χρέεσθαι μαλθακοῖσι, δριμέσι δὲ ἥκιστα. ἐπιπυρεταίνουσι γὰρ οἵδε ἅλμη καὶ νίτρου τήξι. λίνου ὦν καρποῦ χυλὸς ἔστω, καὶ τήλιος, ἢ μαλάχης τῶν ῥιζῶν ἕψημα, καὶ ἐς πρόκλησιν ἢ ῥῆξιν ἱκανόν, μάλιστα ἄκρεα πόδες, ἢ χεῖρες τεθάλφθωσαν, γλευκίνῳ ἢ σικυωνίῳ λίπαϊ τῷ διὰ τῆς λιμνήστιδος χρίσματι. κάρτα γὰρ ψυχρὰ αὐτῶν τάδε γίγνεται. πιπίσκειν τε περὶ τῶν σιτίων, ὁκόσα οὖρον ἐξάγει, μῖον, ἄσαρον, ἀψίνθιον· ἐμπασσέσθω δὲ καὶ λίτρου· πάντων δὲ κράτιστον σικύη, καὶ κινάμωμον, ἤν τις εὐπορῇ. γάλα τοῖσδε ἢ τροφὴ καὶ φάρμακον. ἐμψύξιος γὰρ δέονται, ἔνδον ὁκοῖόν τι πυρὸς ἐκλελυμένου, καὶ τροφῆς γλυκείης. ἀτὰρ ἤδη ἐν ὀλίγῳ ὄγκῳ πολλή. ταῖς δὲ μέντοι ἐν τροφῇ τὰς ἀρετὰς ἴσχει τὸ γάλα. εὐπορείσθω δὲ νεοτόκου, καὶ ἐς δύο κυάθους τοῦ γάλακτος ἐμβεβλήσθω εἷς ὕδατος· ἄριστον δὲ καὶ τὸ τῆς βοός· τρίτον δὲ, αἰγός. τρο-

φαὶ εὔπεπτοι, τὰ πολλὰ χυλοὶ μαράθρου ῥίζης, καὶ σελίνου καρπὸς, ἐμβεβλήσθω καὶ μέλι, τὸ ὕδωρ δὲ τὸ πινόμενον, ἐχέτω τάδε. ἀτὰρ καὶ ἱδρῶτας χρὴ κινέειν, καὶ πάντα, διαπνοὰς ὑγρὰς καὶ εὐρόους ποιέειν. τέγξις κεφαλῆς ὁκοῖον ἢ ἐν καύσοισι, ἐπίθημα ἐς θώρηκα καὶ μαζὸν ἀριστερὸν ὁκοῖον ἐν συγκοπῇ· κοίτη, κατάκλισις ὄρθιος, ὅκως ἴκελα πάντα τοῖσι ἐν καύσοισι ᾖ· αἰώρη σμικρὴ ἐς ἱδρώτων πρόκλησιν· ἤδε λουτρὸν ἢν τοῦ πυρετοῦ ὑπεκκαυθῇ. οὐ γὰρ κρίσεσι τάδε τὰ πάθεα λύεται, εἰ καὶ καύσου ἔασι ἰδέαι.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΤΗΣ ΚΑΤΑ ΤΟΥΣ νεφροὺς ὀξείας νούσου, κεφ. η.

Κάτοξυ μὲν ἐν νεφροῖσι φλεγμασίη. συμφλεγμαίνουσι γὰρ ἀπὸ ἥπατος ἐς νεφροὺς κραίνουσαι φλέβες· τῇσι δὲ τὸ ἧπαρ· οὐ κάρτα ἐπιμήκεες ἐοῦσαι, κάρτα δὲ εὐρεῖαι, ὡς δοκέειν τοὺς νεφροὺς ἐξηρτῆσθαι ἄγχου τοῦ ἥπατος. ἀτὰρ καὶ ἰσχουρίη ἐπὶ φλεγμασίῃ γίνεται ξυντιμωρέουσα τῷ ὀξεῖ τῆς φλεγμασίης. πίμπλαται γὰρ ἡ τῶν νεφρῶν κοιλίη ὑπὸ πλημμυρίης τῶν οὔρων οὐ διεκθεόντων· τόδε μέντοι καὶ ἐπὶ λίθων γίγνεται. ἢν φύῃ μὲν ἐν νεφροῖσι, μέζων τῆς εὐρύτητος τῶν οὐρητήρων, ἐνίζει μὲν μὴ διεξιὼν, ἀτὰρ καὶ τὰ οὖρα ὅδε ἐπίσχει. ἀλλὰ ἀμφὶ μὲν τῆς γενέσιος τῶν λίθων, ἐν τοῖσι χρονίοισι λελέξεται, ὅκως ἢ μὴ ξυνήσωνται ἢ θρύπτωνται γιγνόμενοι. ἀμφὶ θερμασίης, ἠδ' ἐμφράξιος, ὁκόσα ὀξέως κλίνει, τῇδέ μοι γεγράψεται. ἢν ἐνστάσιες λίθων ἔωσι ἔντε φλεγμασίῃ, τάμνειν φλέβα τὴν ἔσω ἀγκῶνι, ἢν μὴ κωλύῃ τις ἡλικίη· εὔροον δὲ καὶ πολλὸν ἔστω τὸ αἷμα. οὐ γὰρ αἱ φλεγμοναὶ πρηΰνονται μοῦνον κενώσει· ἀλλὰ καὶ σφηνώσιες τῶν λίθων χαλῶνται τῇσι τῶν ἀγγείων κενώσεσι. ἀτὰρ ἤδε ἐν οὐρήσι διεκθέουσι οἱ λίθοι. ἔπειτα τέγ-

ἕζεσι γλευκίνου λίπαος, ἢ κυπρίνου, καὶ πυελίῃσι, καὶ ἐπιπλάσμασι ἀνίεται τὰ μέρεα. ἀρτεμισίη δὲ ἔστω ἡ βοτάνη, καὶ σχοῖνος, καὶ κάλαμος ὁ εὐώδης ἐν τοῖς καταπλάσμασι· ἔπειτα συκίην προσβάλλειν ἐς νεφροὺς κατ᾽ ἰσχίον, μάλιστα δ᾽ αὖ ἡ ἀπὸ τῶνδε τοῦ χωρίου κένωσις ὤνησε· λελαπάχθω δὲ κοιλίη κλυσμοῖσι ὀλισθηροῖσι, γλίσχροισι μᾶλλον ἢ δριμέσι, μαλάχης, ἢ τήλιος χυλοῖσι· κοτὲ δὲ φάρμακα περὶ τῶν σιτίων οὐρητικά, ὁκοῖα ἐπὶ ἥπατος λέλεκται. ἀτὰρ καὶ σιτία ἴκελα, εὔπεπτα. κακὸν γὰρ τουτέοισι ἀπεψίη. ἄριστον δὲ γάλα, μάλιστα μὲν ὄνου, ἵππου δὲ δεύτερον, καὶ οἴος δὲ καὶ αἰγός, χρήσιμον, ὅτι γάλα. ἢν μὲν οὖν ἄποροι ἔωσι, καὶ λούειν κρέσσον· ἢν δὲ μή, ἐς ἕψημα τῶν βοτανέων ἐνίζεσθαι, ἄχρις ὀμφαλοῦ τὸ ἄγγος πληροῦντα· ἢν δὲ ἐς πύον τρέπηται, ὁκοίοισι χρὴ ἐπιπλάσμασι ἠδὲ φαρμάκοισι χρέεσθαι, ἐπὶ πολλοῖσι μὲν καὶ πρόσθεν ὑπαρκέεται· ἢν δὲ ἐνστήκῃ λίθος, πυελίῃσι μὲν καὶ ἐπιπλάσμασι τοῖσι αὐτέοισι χρέεσθαι· θρύπτειν δὲ τοὺς λίθους τοῖσι πινομένοισι φαρμάκοισι· ἁπλαῖ μὲν, σίον τε πριονίτης αἱ βοτάναι, ἑφθαὶ ξὺν ἐλαίῳ ἢ ὄξεϊ ἐδωδίμῳ, καὶ τῶνδε χυλὸς προπινόμενος· ποικίλαι δὲ, τῆς βισίμου καλευμένης, τε τῆς δι᾽ ἐχιδνῶν καὶ κοσκίνου τοῦ θείου, ὁκόσαι τε δοκέουσι ἔμμεναι τῇ πείρῃ. κράτισται αἰῶραι τοῖσδε, καὶ σείσιες ἐς κίνησιν καὶ πρόωσιν τῶν λίθων. κάρτα γὰρ ἐπίπονος τῶν λίθων ἡ ἐς τὴν κύστιν ὁδοιποείη. ἢν δὲ ἐκπέσωσι ἔνθεν, ἄπονοί τε γίγνονται, οὐδ᾽ ὄναρ δοκέειν τοῦ πόνου εἰθισμένοι· ἀτὰρ τε ὡς ἐξ ἀφύκτων κακῶν τὴν ψυχὴν κατὰ μέγα λύονται.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ κύστιν ὀξέων παθῶν, κεφ. θ.

ΚΑὶ τῇ κύστι πάθεα ὀξέα ἴκελα τοῖσι νεφροῖσι γίγνεται, φλεγμοναὶ καὶ ἕλκεα, καὶ λίθοι, καὶ θρόμβων ἐμφράξιες, ἐφ' οἷσι ἰσχουρίη, στραγγουρίη· ἀλλὰ ὀξύτερος τῇδε ὁ πόνος, καὶ ὄλεθρος ὤκιστος. νεῦρον γὰρ πλατὺ ἡ κύστις. νεφροὶ δὲ, ὁκοῖον αἱμάλωψ τῆς ἥπατος ἔασι ἰδέης· ἀλλὰ καὶ αἰνότατοι καὶ οἴκτιστοι, ἔνθα μάλιστα γίγνετ' ἄρης ἀλεγεινὸς ὀϊζυροῖσι βροτοῖσι. τάμνειν ὦν αὐτίκα τὸν κενεῶνα, καταιονεῖν δὲ τὴν κύστιν λίπαϊ συχνῷ, ξὺν πηγάνῳ καὶ ἀνήθῳ. ἢν δὲ θρόμβοι ἔωσι τοῦ πόνου καὶ τῆς ἰσχουρίης αἴτιοι, ὀξύμελι πιπίσκειν, ἢ πτισάνου μικρὸν ξὺν μελικρήτῳ ἐς τὴν διάλυσιν τῶν θρόμβων, ἠδὲ ὁκόσα οὐρήσιας προκαλέεται, καὶ βοτάνας, καὶ σπέρματα. ἢν δ' ἐξ αἱμορραγίης ὁ κίνδυνος, ἴσχειν μὲν οὐκ εἰς ἀμβολὴν τῶνδε μᾶλλον· ἀτὰρ καὶ ὅδε οὐχ ἥκιστα ὁ κίνδυνος. ἀρήγειν μὲν ὦν καὶ τοῖσι αἷμα ἐπέχουσι· ἀρήγει δὲ ἡ ψύξις τῆς κύστιος, ῥοδίνου καὶ οἴνου τέγξις, καὶ ἐρείων κατείλησις ἀπὸ οἰσύπου· ἐπίθημα, φοίνικες ἐν οἴνῳ δευθέντες, ξὺν ῥοιῇ, ἢ χυλῷ τοῦ ῥόος· ἢν δὲ ἐκτρέπηται καὶ τῶν ἐπιθημάτων τὰ βάρεα, καὶ τὰς μεγάλας ψύξιας, ἐκτρέπειν· χρὴ γὰρ μὴ κάρτα ψύχειν ψυχρήν τε φύσει καὶ λεπτὴν ἐοῦσαν τὴν κύστιν· καταχρίειν δὲ γλυκίνῳ, ἢ ἀκακίῃ, ἢ ὑποκυστίδι, ξὺν οἴνῳ. σπόγγοισι δὲ, ἢν μὴ σφόδρα ἐπείγῃ ἡ αἱμορραγίη, μὴ χρέεσθαι. τροφαὶ σιτώδεες, εὔπεπτοι, εὔχυμοι, οὐρητικαὶ, ὁκοῖαί μοι ἐπὶ νεφροῖσι λελέχαται· γάλα, οἶνος γλυκὺς, θηραινὸς, ἢ σκυβαλίτης. φάρμακα πινόμενα, οὐρητικὰ, εὐώδεα, εὔροα, καὶ τἄλλα τὰ τοιαῦτα· ἄρειον δὲ κύστι τέττιγες, ἐφ' ὥρας μὲν ὀπτοὶ, ἔδεσμα· ἄωροι δὲ ξηροὶ, λεῖοι ξὺν ὕδατι. ἔστω δὲ καὶ τῆς ῥίζης τῆς νάρδου βραχὺ ξὺν τοῖσι τέττιξι ἀφεψῆσαι. τοῖσι αὐτέοισι ἐνίζεσθαι αἰτί

λουτρὸν ἐς ἄνεσιν τῆς κύστιος· ἢν δὲ λίθων ἔμφραξις ἐπίσχῃ τὴν οὔρησιν, τῷ ὀργάνῳ τῷ καθετηρίῳ ὠθεῖν τὸν λίθον, ἠδὲ ἄγειν τὸ οὖρον, ἢν μὴ ἔωσι φλεγμοναί. ἐπὶ γὰρ φλεγμονῇσι, οὔτε ὁ πόρος δέχεται τὸ ὄργανον, πρὸς δὲ τιτρώσκονται τῷ καθετῆρι. ἢν δὲ ἄπορος μὲν ἢ ἡ τῶνδε ἰητρείη, θνήσκῃ δὲ ὀδύνῃσι ὥνθρωπος, τάμνειν τὴν τειχάδα, καὶ τὸν τῆς κύστιδος τράχηλον, ἔς τε τὴν τῶν λίθων ἔκπλωσιν, καὶ τὴν τῶν οὔρων ἔκχυσιν, καὶ μάλιστα μὲν ἀκέσασθαι ἐς ὠτειλὴν ἄγοντα τὸ τρῶμα· ἢν δὲ μή, ῥοιάδα γενέσθαι τοῦ πύου βέλτιον, ἐς τὸν αὖθις τοῦ ἀνθρώπου βίον, ἢ τῇ ὀδύνῃ οἰκτίστως θανεῖν.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΥΣΤΕΡΙΚΗΣ ΠΝΙΓΟΣ, κεφ. ι.

Ὑστέρη τῇσι γυναιξὶ, ὑμένων ἀποτάσιας ἔνθα καὶ ἔνθα κατὰ λαγόνας ἴσχει· ἀτὰρ ἠδὲ ζώου πάθη, ἐν ὀσφρήσει. ἵεται γὰρ ἐπὶ τοῖσι εὐώδεσι πρὸς ἡδονήν, καὶ τὰ κάκοσμα καὶ ἀτερπέα, ὑπὸ ἀχθηδόνος φεύγει. ἢν μὲν ὦν τῶν ἄνω τι λυπῇ, προσιόντων γυναικηίων ἔξω· ὧν δὲ κατὰ στόμα τι ἂν εἴη, ὀπίσω χάζεται, ἠδὲ ἄνωθεν· ἴῃ δ' ἄν ποτε, καὶ ἔνθα καὶ ἔνθα, ποτὶ σπλῆνα καὶ ἧπαρ, ξυνδιδοῖ δὲ τὰ ὑμένια ἐς ἀπόστασιν καὶ ξυναγωγήν, ὅκως νηὸς λαίφεα. πάσχει δὲ τάδε καὶ ὑπὸ φλεγμασίης. καὶ γὰρ προπετεστέρη τῷ πάθεϊ καὶ τῷ ὄγκῳ τοῦ αὐχένος γίγνεται. ἢ γὰρ κατὰ πυθμένα φλεγμασίῃ, ἄνω ῥέπει. ἢν μὲν ἐς πόδας, ἔξωθεν. ἀσηρὸν μὲν ὦν καὶ ἀλεγεινὸν καὶ ἀτερπές· δύσχρηστον δὲ καὶ βαδίσαι καὶ ἐς πλευρὰν κατακέεσθαι, καὶ ὑπτίην, ἢν μὴ τὼ πόδε φλεγμήνῃ ἡ γυνή. ἢν δὲ ἄνωθεν φοιτοίη, ὡς ὀξύτατα μὲν τὸν ἄνθρωπον ἀπέπνιξε, πιέζει δ' ἀγχόνῃ τῆς ἀναπνοῆς. οὐδὲ γὰρ οὐδὲ φθάνει πνέειν τε καὶ βοᾶν τοὺς παρόντας κικλήσκειν

ἀρωγοὺς

ἀρώγοις. τῇσι γὰρ ἀναπνοῆς ἐπίσχεσις θᾶττον πολλῇσι· τῇσι δὲ
φωνῆς. εἰκὸς ὦν τοῖς ἐν τουτέοισι καλέσαι τὸν ἰητρὸν, πρὶν τὴν
ἄνθρωπον θανεῖν· ἀλλ' ἢν κοτε ἐκ συντυχίης ἥκῃ, γνόντα τὴν
φλεγμονὴν σχάσαι φλέβα, μάλιστα μὲν τὴν ἐπὶ τῷ σφυ-
ρῷ· ἢν δὲ μὴ εὔροον ἔῃ, τὴν ἐπ' ἀγκῶνι· ἐπαφαιρέειν δὲ ἀπὸ
τοῦ σφυροῦ. ποιήσειν δὲ τὰ ἄλλα, ὁκόσα ἂν καὶ ἄνευ φλε-
γμασίης ἀρήγῃ πνιγί. δεσμοὶ χειρῶν καὶ ποδῶν σφίγγοντες,
ἄχρι ναρκώσιος, ὀσμὴ κακωδέων, πίσσης ὑγρῆς, τριχῶν εἰ-
ρείου κεκαυμένων· λύχνου φλογὸς ἐσβεσμένης, καστορίου· πρὸς
τῷ κακώδει, καὶ τὰ νεῦρα ψυχθέντα θάλπειν. οὖρον παλαιὸν
καὶ τὴν αἴσθησιν ἐξανίστησι κάρτα τοῦ νεκρώδεος, καὶ τὴν ὑστέ-
ρην κάτω διώκει. τοῖσι δ' ὁρῶν καὶ τοῖσι προσθέτοισι εὐώδεσι ἐς
τὴν χώρην ἐπιβλητέον τῆς ὑστέρης, μύρῳ ὁκοῖον ἂν ἔῃ προ-
σηνὲς, ἠδὲ ἄδηκτον τὴν ἀφὴν, νάρδον, ἢ βάκχαρι τὸ αἰγύπτιον·
ἢ τὸ διὰ τῶν φύλλων τοῦ μαλαβάθρου, τοῦ δένδρεος τοῦ ἰνδικοῦ,
ἢ κινάμωμον κόπτειν ξὺν τῶν εὐόσμων τινὶ λίπαϊ· ἐγχέειν δὲ
τάδε, τοῖσι γυναικείοισι χώροισι. ἀτὰρ ἢν δὲ ἔγχυτον ἐκ τῶνδε
ξυστῇ, ἐγχέειν τῇ ὑστέρῃ· διαχέειν δὲ καὶ τὴν ἕδρην φυσέων ἀ-
γωγά. ἠδὲ ὑποκλύζειν μὴ δριμέσι, μαλθακοῖσι, γλίσχροισι,
ὀλισθηροῖσι, ἐς τὴν τῶν κοπρίων ἔξοδον μοῦνον, ὅκως ἡ χώρη
τῆς ὑστέρης, λαπαρὴ γίγνηται, ἀλθαίης χυλῷ, ἢ πτίλιος· μελίλω-
τον δὲ, ἢ σάμψυχον ξὺν τῷ λίπαϊ ἑψέσθω. ἢν δὲ βίης ἢ λαπά-
ξιος ἡ ὑστέρη δέηται, χερσὶ μὲν πιέζειν τὸ ὑποχόνδριον γυ-
ναικὸς εὐτόνου, ἢ ἀνδρὸς εὐαφοῦς, ἢ διαζῶσαι ταινίαις σφίγ-
γοντα· ὅκως τε διελάσῃ τὸν χῶρον, ὡς μὴ αὖθις ἄνω θέειν·
πταρμοὺς ποιέοντα ἐπιλαμβάνειν τὰς ῥῖνας. τῷ γὰρ πταρμῷ,
καὶ τῇ ἐντάσει μετεξετέροισι ὑστέρη ἐς χώρην ἤιξε· φυσῆν δὲ
ἐς οἷα γε ῥινῶν στρουθίου ῥίζης, ἢ πεπέρεος, ἢ τοῦ κάστορος· προ-
σβάλλειν δὲ σικύας κούφας, μηροῖσι, λαγόσι, ἰσχίοισι, βουβῶσι,
ἕλκοντα τὴν ὑστέρην· προσβάλλειν δὲ καὶ πρὸς, ἐς ἰσχίν, ἐς

τὸ μεσηγὺ τῶν ὠμοπλατέων, τῇ πνιγὶ ἀρήγοντα· ἢν δὲ ἐπὶ φλε-
γμονῇ πνίγηται, καὶ διασχάσαι τὴν ἐπὶ τῷ κλενὶ οἰκευμένην
φλέβα, καὶ ἀφαιρέειν συχνὸν αἷμα. ἀνατρίψιες τοῦ προσώπου,
τιλμοὶ τριχῶν, ξὺν ἐμποιήσι ἐς ἀνάκλησιν· ἢν δὲ καὶ μικρὸν
ἐπανενέγκωσι, ἐς ἀφέψημα ἀρωμάτων ἐνίζειν, καὶ εὐώ-
δεα θυμιᾶν ὑποθυμιῆν· πιπίσκειν δὲ περὶ τῶν σιπίων τοῦ κά-
στορος, καὶ τῆς ἱερῆς μικρὸν ξὺν τῷ κάστορι· καὶ ἢν ἐπανενέγ-
κῃ, λούειν, καὶ ἐς ὥρην ἐς τὰ ξυνήθεα τρέπειν· μελεδαίνειν δὲ
τὴν ἄνθρωπον, ὅκως ἄγηται τὰ ἐπιμήνια εὔροα.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΣΑΤΥΡΙΑΣΕΩΣ, κεφ. ια.

Τῶν ἐν τοῖς αἰδοίοισι νεύρων ἡ φλεγμασίη ὄρθιον ἀνίσχει τὸ
αἰδοῖον ξὺν ἐπιθυμίῃ καὶ λύπῃ ἀφροδισίων ἔργων ἀπρή-
ξιος. ἐντάσιες δὲ γίνονται σπασμώδεες, οὐδαμᾶ πρηΰ-
νόμεναι· ἀλλὰ καὶ ἐπὶ τοῖσι ἀφροδισίοισι ἀμάλθακτος ἡ ξυμ-
φορή. προσεκμαίνονται δὲ καὶ τὴν γνώμην, τὰ πρῶτα μὲν
ἐς ἀναισχυντίην, ἐπὶ παῤῥησίῃ τοῦ πλώματος. θαρσέας γὰρ
σφέας ποιέει ἡ ἀκυείη τῆς ξυνοισίης· μετέπειτα δὲ ἐπὴν ἀ-
ναλωφήσωσι, εὖτ᾽ ἂν σφίσι ἡ γνώμη τέλεον μίμνῃ. πάντων
ὧν εἵνεκα, τάμνειν φλέβα τὴν ἐπ᾽ ἀγκῶνι, καὶ τὴν ἐπὶ τῷ
σφυρῷ, καὶ πολλὸν ἀφαιρέειν, καὶ πολλάκις. οὐδὲ γὰρ ἄκαιρον
νῦν λειποθυμίην ἐμποιέειν, ἐς τὲ νάρκην τῆς γνώμης, καὶ
ἐς τὰς τῆς φλεγμασίης ξυνδόπας, καὶ ἐς τὰς τοῦ θερμοῦ τοῦ
κατ᾽ αἰδοῖον πρηΰνσιας. αἷμα γὰρ πολλὸν, θερμασίης μὲν καὶ
τόλμης ἔξαψις καρτερή· φλεγμασίης δὲ τροφὴ, καὶ παρέχου δὲ
γνώμης καὶ ἀταξίης ἔκκαυμα· καθαίρειν δὲ καὶ τὸ ξύμπαν
σκῆνος φαρμάκῳ τῇ ἱερῇ. οὐ γὰρ καθάρσιος δέονται μοῦ-
νον, ἀλλὰ καὶ φαρμακίης προσηνέος δρῆν μέντοι τάδε ἀμφω

ἱερὴ δύναται· καταπλάσσειν δὲ τά τε αἰδοῖα καὶ τὰς ἰξύας, καὶ
τὴν πληχάδα, καὶ τοὺς ὄρχιας ἐρίοισι τοῖσι ἀπὸ οἶος ῥυπῶ-
σι· ῥοδίνῳ δὲ ἢ οἴνῳ διῆναι χρὴ τὰ ἔρια, καὶ τέγγειν τὰ μέ-
ρεα πολλόν τι μᾶλλον τάδε καταιονεῦντα, ὅκως μήτε θάλψις
ἐκ τῶν ἐρίων ἔοι, ἀτὰρ ἡ ἔμφυτος θέρμη ὑπὸ ψυχρῆς δυ-
νάμιος τῶν χυμῶν πρηΰνηται. τοιάδε χρὴ καὶ τὰ ἐπιπλάσμα-
τα τιθέναι, ἄρτῳ ξὺν ἀρνογλώσσου χυλῷ τῇ βοτάνῃ, καὶ στρύ-
χνῳ, καὶ σέριδι, καὶ φύλλοισι μήκωνος, καὶ τοῖσι ἄλλοισι, ὅσα νάρκην
καὶ ψύξιας ἐμποιέει. ἀτὰρ καταχρίειν τοῖσι ἰκέλοισι τὰ αἰ-
δοῖα καὶ τὴν πληχάδα, καὶ τὰ ἰσχία, κωνείῳ ξὺν ὕδατι, ἢ οἴ-
νῳ, ἢ ὄξεϊ, μανδραγορίῃ, ἀκακίῃ, καὶ σπόγγοισι ἀντὶ τῶν εἰρί-
ων χρέεσθαι. μεσηγὺ δὲ ὑποκλύζειν μαλάχης ἑψήματι, καὶ
ἐλαίῳ καὶ μέλιτι· δριμὺ δὲ πᾶν. αὐτερειδώσαν σικύαι κατ᾽ ἰ-
σχίου, ἢ ἤτρου. ἄρισται δὲ καὶ βδέλλαι, νέρθεν ἑλκύσαι αἷμα·
καὶ ἐπὶ τοῖσι τρώμασι ἐπίπλασμα, αἱ ψίχες ξὺν ἀλθαίῃ·
ἔπειτα ἐνίζειν ὕδατι ἀρτεμισίης, ἐλελισφάκου, κονύζης ἑ-
ψήματι· καὶ ἐπὶ τὴν προσωτέρω μὲν ἢ μήκεϊ χρόνου, μὴ κα-
τὰ λόγον δὲ τὸ πλῆθος ἐνδιδῷ, δέος γὰρ σπασμοῦ· μάλα γάρ
τοι ἐπὶ τάδε σπῶνται· μεταβάλλειν χρὴ τὴν θεραπείην τοῖ-
σι θερμαίνουσι· χρέος μὲν γλευκίνου, ἢ σικυωνίου ἀντὶ ῥοδίνου·
εἰρίοισι δὲ καθαροῖσι καὶ ἐπιπλάσμασι ἀλεαίνουσι. ἐμάλαξε
γάρ κοτε τῶν νεύρων τὰς πρήσιας ἡ τοιήδε θεραπείη. ἀτὰρ καὶ
πιπίσκειν τοῦ κάστορος ξὺν μελικρήτῳ. τροφαὶ ἄτροφοι, ψυχραί,
βραχέα μετὰ τὰ σιτώδη, τὰ πλεῖστα λάχανα, μαλάχη, βλίτον,
θριδακίνη, ἑψητὴ κολοκύντη, σίκυος ἑφθός, πεπέων ὡραῖος,
οἴνου δὲ καὶ κρεῶν, μέσφι πολλῆς ἀναλήψιος φειδώ. οἶνος γάρ,
θάλψις μὲν ἐστὶ νεύρων, μάλθαξις δὲ ψυχῆς, ἐπανάκλησις δὲ
ἡδονῆς, γονῆς χύσεις, καὶ πρόκλησις ἀφροδισίων. τάδε μοι
ἐς τὰ ὀξέα γεγράφθω ἄκεα. χρὴ δὲ καὶ τὸν αὐτὸν τινὰ ξυνευ-
πρέειν, μὴ πάντα ἰδιωτείῃ ξυγγραφῇ προσίσχοντα τὸν νέον.

οὕτω τὰ ὀξέα πάθεα γίγνεται, ὡς ἐν τάξι τε τοῖσι γεγραμμένοισι καὶ μούνοισι, ἢ ἅπασι χρέεσθαι.

ΑΡΕΤΑΙΟΥ ΚΑΠΠΑΔΟΚΟΥ, χρονίων νούσων θεραπευτικὸν βιβλίον πρῶτον.

ΠΡΟΟΙΜΙΟΝ, κεφ. α.

ΕΝ τῇσι χρονίῃσι νούσοισι ἡ ἀμβολὴ τῆς ἰητρείης, κακόν. ὑπ' ἀμβλακίης γὰρ ὀκέλλει ἐς ἀνήκεστα πάθεα. φυσίωσις ἄρ' ὧδε ἴσχει, ὡς μὴ ῥηϊδίως ἀποφοιτῆσαι· ἢν ἐσβάλλῃ ἅπαξ· ἢν δὲ καὶ ἐκδηθύνῃ, χρόνῳ καρτερὰ ἔσται, καὶ ξυναποθνήσκειν γίγνεταί κοτε, καὶ τὰ σμικρὰ μεζόνων πιέεται διὰ δέξιας· κἢν τὸ πρόσθεν ἐς κίνδυνον ἀσινὲς ᾖ, ὁ τόκος τῶνδε γίγνεται ὀλέθριος. χρὴ ὦν μήτε τὸν νοσέοντα σιγῇ, ἢ αἰδοῖ τοῦ ἐλέγχου τῆς νούσου, μηδὲ ὑποδι-

εὑρίσκειν δὲ τῆς ἰητρείης, μήτε τὸν ἰητρὸν καταμβλακεύειν. ἄμφω γὰρ ἐς τὸ ἀνήκεστον ξυνάδει. μετεξέτεροι δὲ τῶν καμνόντων, ὑπ᾽ ἀγνωσίης τε τῶν παρεόντων, καὶ τῶν αὖθις ἐσσομένων, ἐς τέλος ξυνδιαιτέονται τῇ νούσῳ. ἐπὶ γὰρ τοῖσι πλείστοισι, οὔτε ἀλγυνέονται, οὔτι ὀῤῥωδέουσι θάνατον. διὰ τάδε ὦν ἰητρῷ σφέας αὐτοὺς οὐδὲ ἐπιτρέπουσι. πίστις δὲ τουτέων, κεφαλαίη, ἧς ἄμφι, πρότερον σφεράσω.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΚΕΦΑΛΑΙΗΣ, κεφ. β.

Κεφαλὴ δὲ ὁκόσον ἐς ζωὴν ἀναγκαῖον, τοσόνδε νούσῳ χαλεπωτάτη, καὶ τῶν ἀμφὶ τήνδε νούσων, ἡ μὲν ἐσβολὴ ὀλιγοπαθὴς ἐπὶ σμικρῷ ἄλγεϊ, καὶ ἤχεσι ὤτων, καὶ βάρεϊ· εἰ δὲ αὔξησιν προσλάβοι, καὶ τὰ τέλη ὀλέθρια. μὴ ὦν μηδὲ τὰ σμικρὰ ὑπερορῆν ἄλγεα. σμικροῖσι γὰρ καὶ τοῖσι ἄκεσι μετεξετέροισι ἰηθῆναι· ἢν δὲ πρόσω μὲν ἥκῃ χρόνου· μέζω γὰρ προσεπιγίγνεται ἄχθεα· τάμνειν τὴν ἐπ᾽ ἀγκῶνι φλέβα· πρόσθεν δὲ δυοῖν ἡμέραιν, οἶνον πιπίσκειν· ξυντεκμαιρόμενον δὲ τὴν δύναμιν, τὸ πλῆθος ἀφαιρέειν. ἄριστον δὲ μὴ ἐσάπαξ ἢν ἡ δύναμίς τε ἀνέχηται τὴν πληθὺν τῆς ἀφαιρέσιος, ξυνεχὲς τε τοῖσι αὐτέοισι μοχλεύηται ἡ νοῦσος. ὧδε μέντοι πάσῃσι τῇσι χρονίῃσι νούσοισι ξυνῳδόν· μεσηγὺ δὲ τριῶν ἢ τεσσάρων ἡμερέων, ἁδροτέρως διαιτᾷν, ἔπειτα τὴν ἱερὴν τὸ καθαρτήριον ξὺν μελικρήτῳ πιπίσκειν. ἀπάγει γὰρ μάλιστα ἥδε ἀπὸ τῆς κεφαλῆς τοῦ νούσου τὴν τροφήν. πλῆθος δὲ τοῦ φαρμάκου, ὁκόσον τέσσαρες, ἢ πέντε ὁλκῆς δραχμαί· κὴν εὖ καθαίρηται, λούειν τε καὶ οἶνον διδόναι, καὶ τὴν δύναμιν αὔξειν· ἔπειτα αὖθις τάμνειν φλέβα τὴν ἐπὶ τῷ μετώπῳ τὴν ὀρθίην. κυριωτάτη γὰρ ἥδε ἡ ἀφαίρεσις· τὸ δὲ πλῆθος ὅσον κοτύλης, ἢ σμικρῷ πλεῖον. λύειν δὲ μὴ ἀθροωτέρῳ. κενεαγγέειν γὰρ οὐ χρή· ἔπειτα τὰς κό-

μας ξυρῷ ἀφαιρέοντα, σικύην τῇ κορυφῇ προσβάλλειν προ-
τέρην· τὴν δὲ ἑτέρην τὴν μεσηγὺ τῶν ὠμοπλατέων ἐρείδειν ἀναί-
μακτον, σχάζειν τε τὴν ἐπὶ τῆς κορυφῆς ἀφειδέως ἐς τε πλῆ-
θος ὁλκήν, καὶ ἐς τὸ τοῦ βάθεος ἐντομήν. κεφαλαίην γὰρ τὰ μέ-
χρις ὀστέων ὀνίνησι αἵματα. ἢν δὲ ἐς ἀντίληψιν ἥκῃ τὰ τρώ-
ματα, τὰς ἀρτηρίας ἐκτάμνειν. διπλαῖ δέ, αἱ μὲν κατόπιν εἰ-
σὶ ὤτων σμικρόν τι προσωτέρω, δῆλαι δὲ τοῖς διασφύξε-
σι· αἱ δὲ τοῦ ὠτὸς ἐς τοὔμπροσθεν, αὐτῶν πλησίον. παρέχε-
ται γὰρ τῷ αἰτίῳ ὀχῷ· ἀτὰρ καὶ αἵδε δῆλαι διασφύξεσι. τά-
μνειν δὲ πρὸς τοῖς ὀστέοις τὰς μέζονας. αἱ δὲ γὰρ ὀνήϊσται. ἐπικέ-
αται καὶ ἕτεραι ἑκάστῃσι κάρτα λεπταί, ἃς οὐδὲ ὄφελος ἐκ-
τάμνειν. ὁ δὲ τρόπος ἐν τῇσι χειρουργίῃσι λέλεκται. μετὰ δὲ τὸ ἄ-
κος, κεφαλαίῃσι, καὶ ἐπιληψίῃ, καὶ σκοτώμασι, καὶ ξυμβλήδην
ἁπάσῃσι τῇσι τῆς κεφαλῆς νούσοισι, ἐπὶ πᾶσι δὲ φλέγμα
ἄγειν χρὴ προκενώσαντα τὴν γαστέρα, ἢ καταποτῷ ὑπηλάτῳ, ἢ
κλυσμῷ· ἄλλοτε μὲν ἐκ ῥινῶν πταρμικοῖσι, ἄλλοτε δὲ διὰ στόμα-
τος τοῖσι ἄγουσι φλέγμα. εἴδη δέ, πταρμικῶν μέν, πέπερι, στρου-
θίου ῥίζα, κάστορος τοῦ ὄρχιος· τάδε καὶ ξυνῇ· ἐς λεπτὰ δὲ κό-
ψαντα, καὶ σήσαντα, καλάμῳ ἐμφυσῆν, ἢ καυλῷ πτεροῦ χη-
νὸς παχέϊ. ἀγριώτερον δὲ τῶνδε καὶ βιαιότερον εὐφόρβιον
ξὺν τινὶ τῶνδε μιχθέν· ἀτὰρ καὶ ἐλαίοισι δὲ μίσγεται γλευκίνῳ,
σικυωνίῳ, ἢ τῷ ἀπὸ στύρακος μύρῳ. ὑγρὸν δὲ γίγνεται κάρτα,
ὡς ἔγχυτον· ἐγχέεται δὲ διὰ τοῦ ῥινὸς γ' αὐλοῦ. δίδυμοι δὲ οἵ-
δε, ξυμφυέες ἀπὸ μιῆς εὐροῆς, ὡς ἐσάπαξ ἀμφοτέροισι ἐγ-
χέειν. οὐ γὰρ ἀνασχετὸν ἡ διάστασις ἑκατέρου μυκτῆρος ἰδίῃ καὶ
ἰδίῃ. πίμπραται γὰρ ἡ κεφαλὴ αὐτίκα, καὶ δριμὺ ἄλγος αἱρέει.
τὰ δὲ διὰ τοῦ στόματος ἄγοντα φλέγμα, σίνηπι, κόκκος ὁ τῆς
κνίδης, πέπερι, σταφὶς ἀγρίη· τάδε ξὺν ἀλλήλοισι καὶ ἰδίῃ. ἐπεὶ
δὲ καὶ τῷ μασσήσασθαι μὲν αὐτά, καὶ τὸ πτύειν ξυνεχές ἐστι, καὶ
ὕδατι ἢ μελικρήτῳ, ἢ ὀξυκρήτῳ μίξαντα διδόναι, κλύζειν

τοῦ τὸ στόμα, καὶ ἐς τὰ παρείσθμια παρώσαντα ἀνατάσι τοῦ αὐχένος, τῷ τῆς ἐκπνοῆς πνεύματι κλύζειν· ἐπὴν δὲ ἐς ὅσον θέλῃς τὸ φλέγμα ἀγάγῃς, λούειν καὶ καταιονέειν τὴν κεφαλὴν κάρτα πολλῷ θερμῷ ὕδατι ἐς διαπνοήν. ἰσχυραὶ γὰρ γίγνονται σφηνώσιες. δεῖπνον εὐτελές· ἔστω δὲ καὶ οἶνος ἐς ἀνάκλησιν τοῦ στομάχου· μάλα γάρ τοι καὶ ὧδε πονέει. ἐπὴν δὲ μεσηγὺ τὴν δύναμιν ἑδράσῃς, κλυσμῷ χρέω τῷ ξυνήθεϊ, λίτρου πολλὸν ἐμπάσσων, ἢ ῥητίνης τῆς ἀπὸ τῆς τερμίνθου τοῦ δένδρεος ἐντήκων ὁλκῆς δραχμὰς δύο· ἐς δὲ τὴν ἐπιοῦσαν ἡμέρην αἷμα τῆς ῥινὸς ἔνδον ἀφαιρέειν, ὡς εἴσω παρωθεῖται τὸ ὄργανον, κατιάδιον εὐμήκες, ἢ τὸ καλεόμενον στορύνη, ἢ εἴ τις ἐλλειπῶς πρὸς τάδε ἔχει, χηνὸς χρὴ πτεροῦ τοῦ καυλοῦ τοῦ παχέος ἀπογλύψαντα τάμνειν τὰ νεῦρα ἐς ὀδόντα, ὅκως πριστῆρα· καὶ τόδε ἐς ῥῖνα κατιέναι, μέσφι τῶν ἰσθμοειδῶν· ἔπειτα ἀμφοτέρῃσι χερσὶ κινέειν, ὡς ξυγχαράσσοιτο ὑπὸ τῶν ὀδόντων ὁ χῶρος. ῥηϊδίη δὲ καὶ πολλὴ τοῦ αἵματος ἡ φορή. φλέβες γὰρ ἰσχναὶ τῇδε κραίνουσι, καὶ τὰ σώματα μαλακὰ καὶ εὔτμητα. ἔασι δὲ καὶ τοῖσι δημότῃσι πολλοὶ τῆς ἐγχαράξιος οἱ τρόποι, καὶ βοτάνῃσι βηχίῃσι καὶ φύλλοισι δάφνης ξηροῖσι, ἐνθέντες τάδε, ἢ τοῖσι δακτύλοισι κινέειν εὐτόνως. κενώσαντα δὲ ὁκόσον χρή· ἔστω δὲ πλῆθος ἐς κοτύλης τὸ ἥμισυ· μάσσειν σπόγγοισι καὶ ὀξυκρήτῳ, ἢ ξηρόν τι ἴσχαιμον ἐμφυσῆν, κηκίδα, ἢ σχιστὴν στυπτηρίην, ἢ βαλαύστιον. ἢν δὲ ἐπὶ τουτέοισι ἡ κεφαλαλγίη μίμνῃ, ἤντε ἀποπαύηται, αὐτὸν χρὴ ἐς τέλος ἥκειν τῆς ἰητρείης. φιλυπόστροφον γὰρ κακὸν, καὶ ἐν ἕδρῃ ἵζον τὰ πολλὰ φωλεύει. χρὴ ὦν ἀφαιρέοντα τὰς κόμας ξυρῷ· καὶ γὰρ τόδε κεφαλῇ ὀνήϊστον· καίειν πυρίῃσι καυτήρων, ἐπιπολῆς μὲν, ἐς μύας· ἢν δὲ μέσφι ὀστέου ἐθέλῃς, ἀπάνευθεν καὶ τῶν μυῶν· μύες γὰρ καυθέντες, ἔασι σπασμῶν προκλήσιες. κἢν μὲν ἐπιπολῆς καύσῃς, οἶνον εὐώδη λευκὸν ξὺν ῥοδίνῳ καταιονέειν δίς. ὀθόνην δὲ χρὴ τέγξαντα ἐπι-

ἐπιπάσσεσθαι τῇσι ἐσχάρῃσι, μέσφι ἡμέρης τρίτης· ἢν δὲ βαθέαι ἔωσι αἱ ἐσχάραι, πρόσθεν χρὴ κόμην ξὺν ἁλὶ τρίψαντα, ἢ δὲ ἐς ὀθόνην ἐγχρίσαντα ἐπιθέναι· τῇ δὲ τρίτῃ κηρωτὴν ἐκ ῥοδίνου ἐπὶ τοῖσι ἐπιπολαίοισι, ἢ φακὸν ξὺν μέλιτι, ἐπὶ τῇσι βαθείοισι ἐσχάρῃσι ἐπιθέναι· ὁκόσα δὲ ἐπὶ ὠτειλῇ φάρμακα, ἄλλῃ τῇ γεγράψεται. ἔταμόν τινες ὑπὲρ μέτωπον κατὰ τὴν στεφάνην τὸ δέρμα ἄχρις ὀστέου, καὶ τόδε ἐπιξύσαντες, ἢ ἐπικόψαντες μέσφι διπλόης, ἐς σάρκωσιν ἤγαγον. οἱ δὲ καὶ ἐσέτρωσαν τῷ ὀστέῳ μέσφι μήνιγγος. εὔτολμα δὲ τὰ ἄκεα. ἀτὰρ χρῆναι, κἢν ἐπὶ πᾶσι μὲν ἡ κεφαλαίη ἐπιμίμνῃ, ὁ δὲ νοσέων εὔθυμος, ἢ ὁ τόνος τοῦ σώματος ἀγαθός. ἢν ἐκ προσαγωγῆς ἔωσι, γυμνάσια ὀρθὰ ἐς στέρνα, καὶ ὤμοις, χειρονομίη, ἁλτήρων βολὴ, ἔξαλσις, καὶ ἡ ξὺν εὐπαιδεύτοις ἐν λουτροῖς ἀνείληψις· τρῖψις τὰ πρῶτα καὶ τὰ ὕστατα σκελῶν, κεφαλῆς δὲ ἐς μέσον. πιτυλοκοπίη τῷ ἐμπατάξειν ξυνεχής· φοινίσσειν δὲ καὶ τὴν κεφαλήν, ἄλλοτε μὲν σινήπι ξὺν ἄρτῳ διπλόῳ ἐγχρίοντα, ὡς μὴ ἀφόρητον εἴη τὸ πῦρ· ἄλλοτε δὲ φάρμακα ξυναλείφοντα, ὡς τὸ ξύνθετον τὸ διὰ τῆς λιμνήστιδος καὶ εὐφορβίου, καὶ πυρέθρου. ἔχει δὲ καὶ ἄνοδον πρός τε τὸν ἐν καιρῷ πόνον, καὶ ἐς μόχλευσιν τῆς ῥίζης τοῦ κακοῦ, θαψίης ὁ ὀπὸς, καὶ τὰ ξὺν τῇδε φάρμακα, ὁκόσα ἐσοιδαίνει τὸ δέρμα, καὶ ἰόνθοισι ἴκελα ἐκφύει βλαστήματα. δίαιτα δὲ, ἡ μὲν ἐφ᾽ ἑκάστῳ τῶν ἀλγέων, λεπτὴ, ὀλιγοποτίη, καὶ ὑδροποτίη ἐπίπροσθεν μάλιστα ἄκεός τινος· ξύμπαν δὲ δριμέων μὲν ἄφεξις, κρομμύων, καὶ σκορόδων, καὶ ὀποῦ τοῦ σιλφίου, σινήπιος δὲ μὴ πάγχυ. καὶ γὰρ τὸ δριμὺ αὐτέου, πρὸς τῇ τοῦ στομάχου ἀρετῇ, καὶ ἐς κεφαλὴν οὐκ ἄχαρι, φλέγμα χέον καὶ διαπνέον, ἢ δι᾽ ἑαυτόν καλόν. ὀσπρίων κάκιστον κύαμος, καὶ ἐς τὰ τοῦδε ἴδια, πισοὶ, καὶ ὦχροι, καὶ δόλιχοι δεύτερον, φακοὶ, οἵγε ἔχουσι μέν τινας ἀρετὰς πέψιός τε καὶ ἐκκρίσιος, κεφαλῆς δὲ πλήσμιον καὶ πόνου ποιητικόν· πλὴν ἑψηθέντες ξὺν πεπέρει, οὐκ ἀποξενωτέοι· χόνδροι δὲ οἵ τε πλυτοὶ χαρίεντες, ξὺν οἴνῳ καὶ μέλιτι ὅσοι ἡδύ-

ναι, καὶ τὸ ἐκ τουτέων ῥόφημα, καὶ οἱ ξὺν ἁπλόοισι ζωμοῖσι. καλοὶ γὰρ καὶ οἱ ἐν τῇ καρυκείᾳ καρποὶ, κάρυ, κοριάνου, ἀνίσου, σελίνου· δὲ λευκέων κρεάων, ἢ ἡδύοσμος ἢ βοτάνη, καὶ γλήχων πρὸς τοῖσι εὐώδεσι, ἴσχουσί τι καὶ οὔρων ἀγωγὸν, καὶ φυσῶν ἔξοδον. κρεῶν δὲ, πονηρὰ μὲν τὰ παλαιὰ πάντα· νεοσφαγῆ δὲ, ἀλέκτορος, πελειῶν ἢ φάσσα, ἢ πελειὰ, καὶ τὰ ἄλλα ὁκόσα μὴ μάλιστα πίονα, συῶν τὰ ἄκρεα, λαγωὸς ὁ ὀπτός· βοὸς δὲ καὶ οἴιος παχυόν τε, καὶ κεφαλῆς πλήσμιον. ἔλαφος δὲ, οὐ πάντη κακός, γάλα καὶ τυροὶ κεφαλαλγέες. ἰχθύων, οἱ πετραῖοι, ἠδὲ ὁκόσοι κατὰ χώρην, ἄριστοι. λαχάνων δὲ ἑφθῶν μὲν, ὁκόσα οὔρων καὶ κοιλίας ὑπαγωγὰ, μαλάχη, βλίτον, τεῦτλον, ἀσπάραγοι· δριμὺ δὲ καὶ κράμβη· ὠμὰ δὲ, θριδακίνη πάντων ἀρίστη· ῥίζαι δὲ πονηραὶ, καὶ ἑφθαὶ, ῥαφανίδες, γογγυλίδες, σταφυλῖνοι· οὐρητικὰ μὲν, πλήσμια δέ. σίσαρον φυσῶδες μὲν καὶ στομάχου ἐπαρτικόν. οἶνος λευκὸς, λεπτὸς, γλυκὺς μὲν ἐγγεγράφθω, στύψιος ἔχων, ὡς μὴ ἰσχεῖν τὴν γαστέρα. τρώγημα πᾶν, κεφαλαλγές, πλὴν φοίνικες πάσης ἰδέης. σύκων δὲ ὀπώρη καὶ σταφυλὴ προσηνὲς, καὶ ὅ,τι ἂν ἐπὶ τῆς ὥρης ἄριστον. πλησμονὴ πάντων καὶ τῶν ὠφελούντων κακόν· κάκιον δὲ ἀπεψίη. κόποι ἀπεψίης μὲν ἀσινέστεροι· ἐπιβλαβέες δὲ καὶ οἵδε. περίπατοι ἕωθεν ἐπὶ τῆς κοιλίης ἐκκρίσει· εὔπνοοι δὲ, εὔφοροι· ἄριστοι δὲ καὶ οἱ ἐπὶ τῷ δείπνῳ· αἰώρη μακρὰ, νήνεμος, ἀνήλιος τῇ κεφαλῇ· κακὸς γὰρ αὐτέῃ ὁ σείριος. ὁμιλίη γυναικὸς κεφαλῇ, νεύροις, κακὸν ἐπὶ πᾶσι. ἀποδημίη ἐς θερμότερον ἀπὸ ψυχρῶν, καὶ ἀπὸ ὑγρῶν ἐς ξηρότερον. ξύμφορος δὲ πλοῦς, καὶ ἐν θαλάσσῃ διαγωγὴ τοῦ βίου· κἢν παράλιός τις ᾖ, ἀγαθὸν λύεσθαί τε τῇ ἅλμῃ ψυχρῇ, καὶ νήχεσθαι τῇ θαλάσσῃ, καὶ τῇσι ψάμμοισι ἐγκαλινδέεσθαι, καὶ βιοτεύειν ἐς θάλασσαν. ἑτεροκρανίης ταὐτὰ ἄκεα. ὁκοῖον γὰρ τῇ κεφαλῇ ὅλῃ ἄκεα προσφορὰ, τοῖς δὲ πρὸς ἅπαν τῆς κεφαλῆς μέρος χρέεσθαι καλόν. ὁκόσοισι δὲ ἐκ τῶνδε ἄφυκτος ἡ νοῦσος, ἐλλεβόρῳ χρέεσθαι, τῇ ἐσχάτῃ καὶ δυνατωτάτῃ πάντων ἀγωγῇ.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΣΚΟΤΩΜΑΤΙΚΩΝ, κεφ. γ.

ΚΑὶ ἐκ διαδέξιος μὲν κεφαλαίης γίγνεται σκοτοδινίη· ἀτὰρ καὶ αὐτὴ πρόφατη ἐπ' αἰτίῃσι φύεται, αἱμορροΐδων ῥόου ἐπισχέσει, κἢν ἀπὸ ῥινὸς αἷμα μὴ ῥέῃ πρόσθεν ῥέον, ἢ μὴ διαπνέηται τὸ σκῆνος, ἢ ἱδρῶτι, ἢ πόνῳ πρόσθεν πιεύμενον. ἢν μὲν ὦν ἐπὶ τῇ κεφαλαίῃ ξυμπέσῃ, τάδε χρὴ πρήσσειν ἐς ἴησιν, ὁκόσα ἐπὶ τῇσι κεφαλαίῃσι λέλεκται· πᾶσι δὲ τὰ βιαιότερον ἰῆσθαι χρὴ ἐς τέλος τῶν ἀκέων, ὕστερον φράσω. ἢν δὲ ἀπό τευ ἐπισχέσιος ὑγρῶν ἡ νοῦσος ἀποβῇ, τὴν ξυνήθη ἔκκρισιν κινέειν. ὑγιεινὸν γὰρ τῆς φύσιος ἡ παλινδρομίη. ἢν δὲ ἡ μὲν μεγάλη, τὸ δὲ πάθος αὔξῃ, ἐπὶ μὲν τῇσι ἄλλῃσι ἐπισχέσεσι τῇσι διὰ ῥινὸς, ἢ ἱδρώτων, φλέβα τάμνειν τὴν ἐπ' ἀγκῶνι· ἢν δ' ἐπὶ ἥπατι πλημμύροντι ἢ σπληνὶ, ἢ τινι τῶν ἐν τοῖσι μέσοισι σπλάγχνων, ἀρηγὸν ἡ συκίη. χρὴ δὲ ὁκόσον ἂν ἐκ φλεβὸς πολλὸν ἐκρέῃ, τοσόνδε ἐκ τῶνδε ἀφαιρέειν αἷμα. τόδε γὰρ τῆς προφάσιος ἡ τροφὴ, ὥσπερ δὴ καὶ γαστήρ· ἐπὶ δὲ τῷδε, τὰ τῆς κεφαλῆς ἄκεα ξυνάπτειν, φλέβα τὴν ἐπὶ τῷ μετώπῳ ὀρθὴν τάμνοντα, ἢ τὰς ἑκατέρωθεν τῆς ῥινὸς πρὸς τοῖσι κανθοῖσι, σικύην τῇ κορυφῇ προσβάλλειν, ἐκκόπτειν τὰς ἀρτηρίας, ξυρεῖν τὴν κεφαλὴν, φοινίσσειν, φλέγμα ἄγειν διὰ ῥινῶν φαρμάκοισι, ἢ διὰ στόματος ὅκως ἔλεξα· ἅπαντα πρήσσειν ἐν κόσμῳ τῷ ἐπὶ τῇ κεφαλαίῃ εἰρημένῳ, πλὴν ὁκόσον κυκλαμίνου χυλὸς, ἢ ἀναγαλλίδος ἐγχυτὸς ἐς τὴν ῥῖνα ἔχει τὴν πρόφασιν. ἐπὴν δὲ τῶν ἀμφὶ τὴν κεφαλὴν ἀκέων ἥκῃ ἐς τέλος, ὁκόσα βιαιότερα ἐς τοὺς σκοτώδεας, τάδε χρὴ πρήσσειν, ἐμέτοισι τοῖσι ἀπὸ δείπνου, ἠδὲ τοῖσι ἀπὸ ῥαφανίδων χρέεσθαι, τὸ ἐκ τῶνδε δέον ἐστὶ, ἀτὰρ ἠδὲ ἐς ἐλλεβόρου παρασκευήν. μελέτῃσι γὰρ χρὴ τοῦ στομάχου ἐμέειν, ἐπὶ τοῖσι δριμυτέροισι ἐμετηρίοισι. ἀτὰρ καὶ τὸ φλέγμα λεπτότερον νῦν γίγνεται, καὶ ἐς

τὸ ἐλλέβορον διὰ χυτὸν ἐλλεβόρου· δὲ δόσιες πλεῦνες, τῇσι μὲν ἰσχυροτέροισι ἀρῆξαι ἐς μέγεθος ἄμυης, ἢ ὀλίγον ἁδρότερον τετμημένᾳ, ξὺν χόνδρῳ τε πλυτῷ, ἢ φακῷ ἡ δόσις· σταθμὸς δὲ ὁλκῆς δραχμαὶ δύο· ἐπὶ δὲ τῶν ἀσθενεστέρων καὶ ἰσχνοτέρων, τὸ ἕψημα ξὺν μέλιτι, μέτρον μυστίλαι δύο ἢ τρεῖς· τῆσδε ποιήσιος ὁ τρόπος ἄλλῃ πη λέξεται. μεσηγὺ δὲ ἑκάστου ἄκεος ὑπαναστρέφειν τὸν νοσέοντα ἐς τὴν τῶν μέσων ὑπομονήν· ἀρήγειν δὲ καὶ ἐπὶ τοῖσι παροξυσμοῖσι ὧδε· διαδέειν μὲν τὰ σκέλεα ὑπὲρ σφυρὰ καὶ γούνατα, καὶ χεῖρας καρποῖς τε καὶ βραχίονας ἔνερθε τῶν ὤμων πρὸς τοῖσι ἀγκῶσι. τέγξιες κεφαλῆς, ῥόδινον μύρον ξὺν ὄξεϊ· ἀνεψῆσαι δὲ χρὴ τῷ ἐλαίῳ, ἑρπύλλιον ἢ σπονδύλιον, ἢ κισσὸς, ἢ τι τοιόνδε. ἀνάτριψις ἄκρων, καὶ προσώπου· ὄσφρησις ὄξεος, γλήχωνος, ἡδυόσμου, καὶ τάδε ξὺν ὄξεϊ· διάστασις τῆς γένυος. ἔσθ' ὅτε γὰρ ἐρείδουσι τὰς γνάθους· γαργαρισμὸς παρισθμίων, ἐμέτου πρόκλησις. ἐπὶ γὰρ ἐκχύσει κοτὲ φλέγματος ἀνέχοντο ἐκ τοῦ ζόφου. τάδε μὲν ὦν ἐς τὴν τοῦ παροξυσμοῦ παρηγορίην καὶ σκέδασιν τοῦ ζοφώδεος. διαίτης δὲ πέρι ἁπάσης τῆς ἐν τῇ θεραπείῃ καὶ τῆς ἐς αὖθις τάδε γινώσκειν. ὕπνος πουλὺς, κακὸν δὲ καὶ ἀϋπνίη. πολὺς μὲν γὰρ ναρκοῖ τὰς αἰσθήσιας τῆς κεφαλῆς· ἀτμῶν πλημμυρὰ, ὄκνος ἁπάσης πρήξιος. τάδε μέντοι βάρεος καὶ ἤχων καὶ μαρμαρυγῶν ἐστὶ αἴτια, τῆς νούσου τὰ ξύμβολα· ἀγρυπνίη δὲ ἄπεπτον, ἄτροφον, καματηρὸν, τῷ σκήνεϊ ἄθυμον, δυσπαράγωγος ἡ γνώμη· διὰ τάδε ῥηϊδίως μαίνονται, καὶ μελαγχολέουσι οἵδε· ξύμφορος δὲ ὁ μέτριος ἐς τὴν τῆς τροφῆς οἰκονομίην, καὶ ἐς ἀνάπαυλαν τῶν δι' ἡμέρας καμάτων. πρόνοια καὶ ἐπιμονή. προσεδρίη τῆς κοιλίης ἐς ἀπόκρισιν. διαπνοῆς γὰρ ἡ μέζων αἰτίη κοιλίη. ἀνάτριψις αὖθις σκελέων δι' ἡμιτυμβίων τε καὶ χειρῶν μέσφι φοινίξιος, ἔπειτα νώτου καὶ πλευρέων, ὕστατα κεφαλῆς· ἀπὸ λινέων περίπαλοι, προσηνέες μὲν ἀρχῆθεν καὶ ἐς ἀπόπαυσιν

ἐπίτροχοι δὲ οἱ μέσοι, ἠρεμίη, κατάστασις τοῦ πνεύματος ἐπὶ τοῖσι περιπάτοισι ἔστω. ἀναφωνέειν χρὴ, τοῖσι βαρέσι φθόγγοισι μᾶλλον χρεόμενον ἢ χέειν. ὀξέες γὰρ, κεφαλῆς διαστάσιες, κροτάφων παλμοὶ, ἐγκεφάλου διασφύξιες, ὀφθαλμῶν πρήσιες, ἤχων ἀκοή· μετείη ὀξυφωνίη, κεφαλῇ ὀνήϊστον· ἔπειτα δὲ, καιρὸς αἰώρης, ἐς διαπνοιὴν τοῦ παντὸς κεφαλῆς βάρεος, πλῆθος δὲ ἔσαι πολλὸν, πλὴν ὁκόσον ἀκάματον ᾖ· ἐπὶ δίφροισι τοῖσι τοῦ χωρείου, μηδὲ ξυνεχέσι καμπῇσι αἰώρη γιγνέσθω. ἰλίγγων γὰρ τάδε προκλήσιες. εὐθέες δὲ καὶ μακροὶ, καὶ λεῖοι ἔστων καὶ οἱ περίπατοι. ἢν μὲν ὦν ἐν ἔθει ἔωσι ἀρίστου, ἄρτου μούνου ὀρέγειν, ὁκόσον μηδὲν ἐμποδὼν τοῖσι γυμνασίοισι ἔμμεναι. προπεπέφθαι γὰρ χρὴ· κεφαλῇ καὶ χεῖρες, καὶ αἱ τῶν δὲ τρίψιες· ἐπὶ δὲ τοῖσι δὴ πρηέως, ἐς ἀνάκλησιν θέρμης, καὶ εὐσαρκίης καὶ τόνου· ἔπειτα κεφαλὴν τρίβεσθαι ὄρθιον ἑωυτέου μέζονι ὑπέχοντα· ἀτὰρ καὶ τὰ γυμνάσια ἐς βαχήλου πρήσιας, καὶ ἐς δίωσμον χειρῶν συντείνει, εὐπαιδεύτως. ὑπεραιωρεῦντα δὲ χρὴ τὴν κεφαλὴν, καὶ τὰς ὄψιας γυμνάζειν χειρονομίῃ, ἢ δίσκων βολῇ, φιλονεικεῦντα πυγμῇ· κακὸν δὲ σφαίρα, μικρή τε καὶ μεγάλη· τῆς γὰρ κεφαλῆς καὶ τῶν ὀφθαλμῶν αἱ δινήσιές τε καὶ ἐνστάσιες σκοτώματα ποιέουσιν. ἄριστον ἀφελέες καὶ δρόμοι. τὸ ὀξὺ μὲν πᾶν, ἐς τὰ σκέλεα πάντων πονώσιες, ψυχρολουσίη ἀλουσίης κρέσσων· ἀλουσίη δὲ θερμολουσίης· στύψαι, πυκνῶσαι, ξηρῆναι κεφαλὴν, ψυχρολουσίη δυνατωτάτη, ὑγείης ἡ κατάστασις. ὑγρῆναι, λῦσαι, ἀχλυῶσαι, θερμολουσίη δυνατωτάτη. κεφαλῆς γὰρ νούσου αἱ προφάσιες. τοιοίδε καὶ οἱ νότοι, βαρυήκοοι. ἡσυχίη ἐπὶ τοῖσι γυμνασίοισι ἐς κατάστασιν τοῦ παρέχου. πίεσις τῆς κεφαλῆς ἐς τὴν τοῦ δέρματος ξύσιν. προπόσιες ὕδατος πόσι, ἢ οἴνου ὑδαρέος, ἄριστον εὐτελές. λαχάνων κόμης τὰ μαλθακτήρια, μαλάχης, τεύτλου, βλίτου, ἔμβαμμα, εὐστόμαχον, εὔστομον, κοιλίης μαλθακτικόν,

ἀβαρὲς δὲ κεφαλῇ, διὰ θύμου, ἢ θρύμβρης, ἢ σινήπιος. ὠδὶν, τὰ θερμὰ χειμῶνος· θέρεος δὲ τὰ ψυχρὰ, γυμνὰ τοῦ ὀσχακώδεος, μὴ ὀπτὰ, ἐλαῖαι, φοίνικες, τάριχος ὡραῖον, χόνδρος πλυτὸς, ξὺν τινι τῶν γλυκέων, ὁκόσον ἡδῦναι αἱρετόν. ἐπὶ τοῖσδε ἄλες. ἠρεμίη, ἡσυχίη καὶ ἀκοῆς, καὶ λαλιῆς. περίπατοι, ἔνθα ἂν εὔπνοον· εὔχαει ἢ δένδρεσι, ἢ βοτάνῃσι· ἢν δὲ ἐς δεῖπνον ἥκῃ, μάλιστα μὲν αὖθις ψυχρολουτέειν, σμικρὸν ὑποχρισάμενον λίπαϊ. εἰ δὲ μὴ, σκέλεα μοῦνον. τὸ δεῖπνον σιτῶδες οἷον ἰτείον, ἢ ῥόφημα χόνδρου, ἢ πτισάνη ἄφυσος, ἑψήσιος εὔπεπτος· φάρμακα δὲ τὰ ἐς ἡδονὴν τῆς πτισάνης, πέπερι, γλήχων, ἡδύοσμον, κρομμύων, ἢ πράσων σμικρὸν, μὴ δὲ ὁκόσον ἐμπλεῦσαι· ὄξος δὲ τὸ δριμὺ ξύμφορον· κρεῶν, τὰ ἐκ πιόνων μὴ πίονα· συῶν πόδες καὶ κεφαλή· πτηνὰ πάντα· τῷ πλήθεϊ δὲ τεκμαίρεσθαι· λαγωὸς, καὶ τὰ θηρευτὰ δέ, ἀλεκτορὶς εὔπεπτος καὶ ξύμφορος. τράγημα παντὶ κεφαλαλγὲς, πλὴν φοίνικος, ἢ τῶν ὡραίων σύκων, ἢ σταφυλῆς, ἢν ἄφυσος ὥνθρωπος ἔῃ, εὐσιτίῃ· ἡ δὲ πεμμάτων εὔπεπτα, καὶ ἄκνισα, καὶ κοῦφα, περίπατοι, θυμηδία, ἐν ἡσυχίῃ ἐς ὕπνον ἄφεσις.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΕΠΙΛΗΨΙΗΣ, κεφ. δ.

Ἀκέων ὅ,τι περ μέγα καὶ δυνατώτατον, ἐς ἐπιληψίην χρέεσθαι. φυγὴ γὰρ οὐ μοῦνον ἐπιπόνου πάθεος, καὶ κινδυνώδεος ἐφ' ἑκάστης ὑπομνήσιος, ἀλλὰ καὶ ἰδέης αἶσχος καὶ ὀνείδεος τῆς συμφορῆς· καί μοι δοκέω, εἴπερ εἰς ἀλλήλους ἐν τοῖσι παροξυσμοῖσι ἐνέβλεπον, ὁκόσα πάσχουσι οἱ νοσέοντες, οὐκ ἂν ἔτι ζώειν τλαῖεν ἄν. ἀλλὰ γὰρ τὰ δεινὰ ἑκάστῳ καὶ τὰ αἰσχρὰ, ἀναισθησίη καὶ ἀθενσίη κρύπτει· ξυνομαρτέειν δὲ τὴν ἰητρείην τῇ ἑαστώνῃ τῆς φύσιος ἄριστον, ἥ τε τῇσι μεταβολῇσι τῆς ἡλικίης, ἐς μέγα ἀμείβεται τὸν ἄνθρωπον. ἢν γὰρ ἡ ξυνή-

θης τῷ κακῷ δίαιτα ἐνῇ ἐμβιοτεύει ἡ νοῦσος, οἴχεται, οὐκέτι ἐπιφοιτεῦσα ἐς τὸν αἰῶνα. ξυναποίχεται γὰρ τῷ πρόσθεν ἤδεϊ. ἢν οὖν τῆς κεφαλῆς λάβηται, ἐνοικέει. τῇδε ἅπαντα χρὴ προσήσειν, ὁκόσα μοι ἀμφὶ κεφαλαίης λέλεκται, ἀμφί τε τὰς τοῦ αἵματος ἀφαιρέσιας, ἠδ' ἀμφὶ τὰς καθάρσιας φλεβῶν τε ἐπ' ἀγκῶνος, μετώπου τε ὀρθίας· σικύης· τὰς δὲ ἀφαιρέσιας, μὴ μέσφι λειποθυμίης ποιέεσθαι. πρόκλησις γὰρ τοῦ πάθεος, λειποθυμίη. ἀρτηρίας τάμνειν ἁπάσας, τάς τε ὤτων πρόσω τε καὶ ὀπίσω· καθάρσιας δὲ ποιέεσθαι ἐξοχέας τουτέων πάντων, τῇ ἱερῇ τῷ καθαρτηρίῳ, ἃ τῆς κεφαλῆς τοῖσι ἄγουσι φλέγμα· πολλῷ δὲ δυνατώτερα ἔσω φάρμακα. φέρει γὰρ ἡ δῆξις τῶν δὲ τοὺς πόνους· εὐθυμίη δὲ καὶ εὐελπιστίη τίθησι τοὺς νοσέοντας τλήμονας. χρεὼν καὶ πῦρ φέρειν ἐς τὴν κεφαλήν. αἰνέει γάρ· τετρῆναι δὲ χρὴ πρόσω τὸ ὀστέον μέχρι διπλόης, ἔπειτα κηρωτῇσι καὶ ἐπιπλάσμασι χρέεσθαι, ἔστ' ἂν ἡ μῆνιγξ τῶν ὀστέων ἀποστῇ, τερέτρῳ χρὴ περικόπτειν τὰ γυμνά, κἢν ἐπὶ σμικρὰ αὐτέχῃ μέχρι αὐτομάτου ἀποστάσιος, ἕως ὅτε μέλαινά κοτε τουτέων καὶ παχέη εὑρεθῇ ἡ μῆνιγξ· καὶ ἐπὴν ἐς μύδησιν, ἢ καὶ κάθαρσιν τοῦ ἰητροῦ εὐτόλμως ἀκεομένου, ἐς ὠτειλὴν ξυμβῇ τὸ τρῶμα, ὥνθρωπος ἐξήλυθε τῆς νούσου. ἐπὶ πᾶσι φοινίξιες κεφαλῆς, ξυνήθεες μὲν, ὁκόσαι μοι ἐν τοῖσι πρόσθεν εἰρέαται· δυνατωτέρη δὲ, ἡ διὰ τῶν κανθαρίδων. χρὴ δὲ ἐπὶ πρόσθεν τῆς χρήσιος τριῶν ἡμερῶν, πίνειν γάλα ἐς τὴν τῆς κύστιος φυλακήν. κανθαρίδες γὰρ, κάρτα σίνονται κύστιν. τάδε μὲν οὖν ἢν κεφαλὴ πεπόνθῃ· ἢν δὲ τὰ μέσα εἰσάγῃ τὴν αἰτίην, καὶ τάδε ἐπάγει τὴν νοῦσον. ἥκιστα δὲ τάδε γίγνεται. ξυμπαθέει γὰρ κεφαλῇ τὰ μέσα μᾶλλον ὡς ἐπὶ μεγάλῳ κακῷ, ἢ παρ' ἀρχὴ τῆς νούσου. ὅκως δ' ὦν ἔχῃ, φλέβα τάμνειν τὴν ἐν ἀγκῶνι καὶ ἐπὶ τῶνδε. ἀπὸ σπλάγχνων γὰρ ἡ ῥοή· ἀτὰρ καὶ καθαίρειν τοῖσδε μᾶλλον τῶν ἄλλων, καὶ τῇ

ἱερῇ καὶ κνεώρῳ, καὶ κόκκῳ κνίδης. τάδε γὰρ φλεγμάτων ἀγωγά. τὸ δὲ κάλλιον αὐτέων ἡ σικύη· ἐπιθημάτων δὲ καὶ ἐπιπλασμάτων ὁ φόρτος εὔδηλος, καὶ πάντη γράφειν περιττὸν, εἰ μὴ ὁκόσον δύναμιν αὐτέων γινώσκειν, ὅτι χρὴ τοῖσδε λεπτῦναι, διαπνεῦσαι, εὔροα καὶ εὔπνοα ποιέειν, καὶ πεπληείοισι φαρμάκοισι, θερμοῖσι, ξηροῖσι, καὶ οὔρων ἀγωγοῖσι χρεόμενον, καὶ ἐν τροφῇ καὶ ἐν φαρμακίῃ· κρέσσων δὲ πάντων κάστορος ὄρχις πινόμενος ἐν μελικρήτῳ πολλάκις τοῦ μηνὸς, ὁκόσα τε ποικίλα φάρμακα τωυτὸν πρήσσει, ἡ διὰ τῶν θηρείων ποικίλη, καὶ ἡ τοῦ Μιθριδάτεω ἐπιποικιλωτέρη· πίνειν δὲ καὶ τὴν Βηστίνου. εὔπεπτα γὰρ καὶ εὔχυμα ταῦτα, καὶ οὔρων ἀγωγά. ὁκόσα γὰρ χρὴ γράφειν τῶν ἁπλῶν φαρμάκων, αἳ δὲ ἔχουσι αἱ δυνάμιες, κινάμωμον, καὶ κασίην, φύλλα τὰ μαλαβάθρου, καὶ πεπέρεος, καὶ σεσέλεος πάσας ἰδέας. καὶ τι γὰρ οὐκ ἂν εὕροις ἐν τοῖσδε τῶν δυνατωτάτων. λόγος ὅτι καὶ γυπὸς ἐγκέφαλος, καὶ αἰθυίης ὠμῆς κραδίη, καὶ οἱ ἐνοικάδιοι γαλεοὶ βρωθέντες λύουσι τὴν νοῦσον· ἐγὼ δὲ τῶνδε μὲν οὐκ ἐπειρήθην· ἐθεασάμην δὲ ἀνθρώπου γε νεοσφαγέος ὑποθέντας φιάλην τῷ τρώματι, καὶ ἀρυσαμένους τοῦ αἵματος πίνοντας. ὢ τῆς παρεούσης μεγάλης ἀνάγκης, τλῆναι κακὸν ἀκέσασθαι μιάσματι κακῷ· εἰ δὲ καὶ ὑγιέες ἐκ τούτου ἐγένοντο, ἀτρεκὲς οὐδεὶς ἔχει μοι λέγειν. ἄλλη δέ τις γραφὴ ἔφραζεν, ἧπαρ ἀνθρώπου φαγεῖν. ἀλλὰ τάδε μὲν γεγράφθω τοῖσι μέχρι τῶνδε τλήμοσι. προσαρήγειν δὲ καὶ τῇ διαίτῃ, καὶ ἑκάστοισι τῶν γινομένων, ἢ δι' ἄλλων, ἢ δι' αὐτοῦ. νόον δὲ χρὴ οὐδὲν ὑποφορέειν, μηδὲ πρήσσειν τι εἰκῇ, μάλιστα μὲν ἐφ' ἑκάστοισι σμικροῖσι πάντως ὠφελεῦντα· ἢν δὲ βλάπτοντα μηδέν. καὶ γὰρ ὁράματα ὁκόσα μὴ θηητὰ, καὶ ἀκούσματα, καὶ γεύματα, καὶ θυητὰ μυρία ἐλέγχει τὴν νοῦσον. φράζεσθαι ὦν περὶ πάντων μάλα, ὕπνος πολλὸς, παχύτης, ὀργὴ, ὁμίχλη τῆς αἰσθή-

στος· ἀγαθὸν δὲ ξυμμετρίη· κοιλίης ἔκκρισις ἐπὶ τοῖσι ὕπνοισι ἄριστον. μάλιστα πνευμάτων, καὶ φλεγμάτων. περίπατοι μακροὶ εὐφυέες, ἀνέλικτοι, εὔπνοοι, ὑπὸ δένδρεσι μὲν μυρσίνης, ἢ δάφνης, ἢ τοῖσι δριμέσι καὶ εὐώδεσι· βοτάνῃσι δὲ, καλαμίνθῃ, γλήχωνι, θύμῳ, ἡδυόσμῳ. μάλιστα μὲν τοῖσι ἀγρίοισι αὐτομάτοισι· ἢν δὲ μὴ, κἂν ποιητοῖσι· ἐν τοῖσι καὶ αἰῶραι μακραὶ, καὶ αἵδε εὐθέες· ὁδοιπορίῃσι καλὸν χρέεσθαι, μὴ παρὰ ποταμὸν εἰς τὸ ῥεῦμα ὁρῆν. ἰλίγγων γὰρ ποιητικὸς ῥόος. μηδὲ ἐν κύκλῳ στροφούμενον, μηδὲ βέμβηκα δινεύμενον· ἀσθενέστερος γὰρ ἑδραῖον ἱστάναι τὸ πνεῦμα. ξυνελίσσεται γὰρ τῷ κύκλῳ· δίνησις δὲ σκοτώματος, καὶ τῆς ἐπιληψίης πρόκλησις. ἀπὸ δὲ τῆς αἰώρης, περίπατος ἠρεμαῖος. ἔπειτα ἡ ἡσυχίη, ἐς ἀποκατάστασιν τοῦ ἐν τῇ αἰώρῃ ταράχου· γυμνάσια δὲ ἐπὶ τούτοισι πρὸς χεῖρας, ἐνόντων τῶν ἄκρων ἀφ' ἡμιτριβέος λινοῖσι ὠμοῖσι· ἄλειμμα μὴ κάρτα λιπαρὸν, τρῖψις ἐν μελλήσει μὲν οὖσα, σκληροτέρη δ' ἐς πύκνωσιν· οἰδαλέοι γὰρ καὶ παχέες οἱ πλεῖστοι. μεσηγὺ δὲ ὅλης τῆς τρίψιος, κεφαλὴ ὀρθὴ τετρίφθω. γυμνάσια τὰ εἰς τὸν αὐχένα καὶ ὤμους, χειρονομίη, πάντα ὁκόσα μοι ἐπὶ σκοτωματικῶν λέλεκται. ἅλις δὲ ἐνθάδε τοῦ ἐκεῖ φόρτου· πλὴν ὁκόσα ὀξύτερα χρὴ τὰ τῆσδε γυμνάσια ἔμμεναι, ἐς ἱδρῶτα καὶ θέρμην. τάδε γὰρ πάντα κεπλαύει ἀτὰρ καὶ ἐν τῷ παντὶ βίῳ χρὴ ὀξυθυμίην ἀόργητον ἐμποιέειν. τροφαὶ πᾶσαι παχέεσι ὀσπρείοισι κακόν· σιτώδεες δὲ ἄρτοι ξηρότεροι, χόνδροι πλυτοὶ καὶ τὰ ἐκ τῶνδε ῥοφήματα· τὰ δὲ ἐς ἡδονὴν φάρμακα, ταῦτα τοῖς πρόσθεν· τῶν δριμέων δὲ νῦν ἔστω πλεῦνα, πεπέρεος, ζιγγιβέρεος, λιβυστικοῦ· ἐμβάμματα δὲ δι' ὄξεος καὶ κυμίνου, καὶ ἡδέα, καὶ χρήστιμα. κρεῶν μάλιστα μὲν ἀπειργέσθω πάμπαν, εἰ δὲ μήγε, ἐν τῇ θεραπείῃ· ἐς δὲ τὴν ἀνάληψιν ἔστω ὁκόσα κοῦφα ἢ φύσει, οἷον τὰ πτηνὰ, πλὴν νήσσης, καὶ τῇ πέψει ὅκως λαγωοί. οἶνος πό-

δες, τάριχος· καὶ ἐπὶ τοῖσι δίψος ἀγαθόν. οἴνου ὀλιγοποσίη, λευκοῦ, λεπτοῦ, εὐώδεος, εὐόσμου, οὐρεομένου. λαχάνων ἑφθῶν, ὁκόσα ἐς δύναμιν δριμέα, λεπτῦναι, οὖρα κινῆσαι, ὁκοῖόν τι κράμβη, ἀσπάραγος, κνίδη. ὠμῶν δὲ, θριδακίνη ἐφ' ὥρα. σίκυος δὲ καὶ πέπων, ἀνδρὶ μὲν κρατερῷ προσιτά, τοῖσι δὲ δοτέον μέσφι γεύσιος. κακὸν γὰρ τῶνδε ἡ πληθὺς, ψυχρῶν ἐόντων καὶ ὑγρῶν. σύκου χλωροῦ, καὶ σταφυλῆς ἡ χρῆσις ὡραῖος· περίπατοι· ἐπὶ τοῖσι δὲ, θυμηδίη ἄλυπος· ὀργὴ δὲ καὶ λαγνείη κακόν. καὶ γὰρ τὸ πρῆγμα, τῆς νούσου φέρει τὰ σύμβολα. ἀπάτη δέ τις ἔστε μετεξετέροις ἰατροῖς ξυνουσίης. ἐπεὶ γὰρ ἡ τοῦ φύσιος εἰς ἄνδρα μεταβολὴ ἀγαθόν τι πρήσσει, μετεβιάσαντο τὴν παίδων φύσιν ἀώρῳ ξυνουσίῃ, ὡς θᾶσσον ἀναῤῥώσοντες· ἀγνοέουσι δὲ τῆς φύσιος τὴν αὐτομάτην προθεσμίην, ἐφ' ἣ πάντα γίγνεται τὰ ἄκεα· ἡ δὲ γὰρ ἑκάστῃ ἡλικίῃ ξυντίκτει τὰ οἰκεῖα ἐν χρόνοισι ὡραίοισι. ἐν χρόνῳ γὰρ οἱ πιτασμοὶ σπέρματος, γενείου, πολιῆς. τίς οὖν ἱκανὸς προσαλλάξαι τῆς φύσιος, τοῦτο μὲν τὴν ἀρχῆθεν τῶν σπερμάτων μεταβολὴν, τοῦτο δὲ τὴν ἐς ἑκάστου προθεσμίην· ἀλλὰ καὶ προσέκοψαν εἰς τὴν φύσιν τοῦ νοσήματος. οὐκέτι γὰρ ἐγκαίρως τινὲς εἴασι τῇ ἀρχῇ τῆς ξυνουσίης, προσινόμενοι ἀωρίῃ τοῦ πρήγματος. βιοτεύειν δὲ χρὴ ἐν χώρῃσι θερμῇσι ξηρῇσι. ψυχρὸν γὰρ καὶ ὑγρὸν ἡ νοῦσος.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΜΕΛΑΓΧΟΛΙΗΣ, κεφ. ε.

Χρεὼ βουλῆς ἀμφὶ αἵματος ἀφαιρέσιος ἐν τοῖσι μελαγχολικοῖσι, ἀφ' οὗ γίγνεται ἡ νοῦσος, ἀλλὰ καὶ κακοχυμίης οὐδ' ἐπὶ σμικρῷ τῷ πλήθει. ἢν μὲν οὖν ἡλικίης νέης λάβηται, καὶ ὥρης ἐαρινῆς, τάμνειν φλέβα τὴν ἐπ' ἀγκῶνι τῷ δεξιῷ μέσην, ὅκως ἀπὸ τοῦ ἥπατος εἴη ἐπίκαιρος ἡ ῥοή. τόδε γὰρ τὸ

Σπλάγχνον αἵματος αἱ πηγαί· χολῆς δὲ ἡ γένεσις, ἄμφω μελαγχολίης ἡ τροφή. τάμνειν δὲ κἢν ἰσχνοὶ ἔωσι καὶ λείφαιμοι· σμικρὸν δὲ ἀφαιρέειν, ὁκόσον αἴσθηται τομῆς ἡ δύναμις· οὐκ ἐλεγχθείη δὲ ἐπὶ τῷ τόνῳ. καὶ γὰρ εἰ παχὺ καὶ χολῶδες καὶ πεπηγὸς εἴη τὸ αἷμα, καὶ μᾶλλον ὅκως ἀμόργη, ἀλλὰ τόδε ἐστὶ τῆς φύσιος ὁ χῶρος καὶ ἡ τροφή. ἢν ὧν τοῦ δέοντος πολλὸν ἀφέλῃς, ἀτροφίῃ ἡ φύσις ἐξίσταται τῆς ἕδρης· ἢν δὲ πολύαιμος ᾖ, τὰ πολλὰ μὲν οὐ κάρτα γίγνεται πονηρόν, τάμνειν δὲ τὴν φλέβα, καὶ μὴ αὐτῆμαρ ὁκόσον χρὴ ἀφαιρέειν, ἀλλ' ἐκ διαστάσιος, καὶ αὐτῆμαρ δέ. τὸ δὲ πλῆθος δηλώσουσιν αἱ δυνάμιες· μεσηγὺ δὲ ἁδροτέρως διαιτᾷν, ἐς ἄλλης κενώσιος ὑπομονήν. χρὴ γὰρ καὶ τῷ στομάχῳ ἀρήγειν, καὶ τῷ νοσέοντι καὶ κάμνοντι. τῷ δὲ τῆς μελαίνης χολῆς ἐγκεομένης ἐπίπροσθεν μιῆς ἡμέρης λεπτῶς διαιτηθέντι, μέλανος ἐλλεβόρου δοτέον ξὺν μελικρήτῳ, σταθμοῦ ὁκόσον ὁλκὰς δύο. ὑπάγει γὰρ ὅδε μέλαιναν χολήν· ἀτὰρ καὶ τοῦ θύμου τοῦ Ἀττικοῦ ἡ κόμη καὶ ἥδε ἄγει μέλαιναν χολήν· ἄρειον δὲ ξυμμίσγοντα διδόναι ἑκάστου μέρους ἓν ἐς ὁλκὰς δύο ἀμφοῖν, λούειν τε ἀπὸ τῆς καθάρσιος, καὶ οἴνου βραχὺ διδόναι, καὶ τῆς ἄλλης τῆς ἐν τῇ τροφῇ χάριτος. στομάχου γὰρ τῇ δυνάμει, καματηρὸν ἡ κάθαρσις. μεταβαίνειν αὖθις ἐπὶ τὰ μέσα· ἄχρι δὲ προχαλάσαντα ἐπιπλάσματι καὶ τέγξει, σικύην πρὸς τὸ ἧπαρ καὶ τὴν κοιλίην, ἢ τὸ στόμα ταύτης προσβάλλειν. ἥδε γὰρ ἡ ἀφαίρεσις πολλόν τι ἐπικαιροτάτη τῆς φλεβοτομίης· προσβάλλειν δὲ καὶ τοῖσι μεταφρένοισι, μεσηγὺ τῶν ὠμοπλατέων· ἐνταῦθα τοῦ στομάχου ἐστὶν ἡ πρόσφυσις. εἶτ' αὖθις ἐπαναστρέφειν, καὶ ἢν τῇ διαίτῃ βλαστηθῇ ἡ δύναμις, τὴν κεφαλὴν ξυρέειν, ἔπειτα σικύην τῇ κεφαλῇ προσβάλλειν. καὶ γὰρ ἡ πρώτη καὶ μεγίστη τῆς νούσου ἐν τοῖσι νούσοισι αἰτίη. ἀλλ' οὐδὲ αἱ αἰσθήσιες ἔασι ἀσινέες. ἐκεῖθεν γὰρ σφέων ἡ ἀπόστασις, καὶ ἡ ἀρχή. ξυντρέπονται ὧν καὶ αἵδε κοι-

γωναὶ οὖσαι τῆς πάθης· μετεξέτεροι δὲ καὶ παραισθάνονται, πα-
ραφορῇ τῆς αἰσθήσιος· χρὴ δὲ μάλιστα τῷ στομάχῳ ἀρήγειν, καὶ
τοῦδε νοσέοντος, καὶ ἐν τῷδε τῆς μελαίνης χολῆς ἐγκεομένης.
πιπίσκειν οὖν χρὴ τοῦ χυλοῦ τοῦ ἀψινθίου ξυνεχῶς ἀπὸ σμι-
κροῦ τοῦ μεγέθεος ἄχρι κυάμου. κώλυμα γὰρ τόδε χολῆς γε-
νέσιος. ἀγαθὸν δὲ καὶ ἀλόη. ἥδε γὰρ ὑπάγει εἰς τὸ κάτω ἔν-
τερον τὴν χολήν. ἢν μὲν οὖν νεοτόκον τὸ πάθος ᾖ, καὶ μὴ πολ-
λὸν ὥνθρωπος ἐκτραπῇ, ἅλις μὲν ἐπὶ τοῖσι ἰήσιος· τῆς δὲ λοι-
πῆς διαίτης χρέος ἔς τε ἀνάληψιν τῆς ἕξιος, καὶ ἐς κάθαρ-
σιν ἀκριβέα τοῦ πάθεος, καὶ ἰσχὺν τῆς δυνάμιος, ὡς μὴ παλιν-
δρομέωσι αἱ νοῦσοι· φράζω δὲ αὖθις τὴν ἐν τῇ ἀναλήψει
βιοτήν. ἢν δὲ ἐπὶ τοῖσδε σμικρόν τι ὑποπτώξασα ἡ νοῦ-
σος παλίνορσος ὀφθῇ, μεζόνων ἀκέων χρέος. μὴ οὖν ἀμβο-
λὴ χρόνου γιγνέσθω· ἀλλ' ἢν ἐπισχέσει γυναικῶν καταμη-
νίων, ἢ ἀνδρὸς αἱμορροΐδων ῥόου ἡ νοῦσος παρῇ, ἐρεθίζειν τὰ
χωρία, προχέειν τι τοῦ ξυνήθεος· ἢν δὲ μέλλῃ καὶ μὴ ἥκῃ,
ἄλλῃ τῃ τοῦ αἵματος μεταρρυέντος, ἐπιπαρέρχῃ δὲ ἡ νοῦσος, κε-
νώσιας ποιέεσθαι αὐτῷ, ἡγεόμενον ἀπὸ τῶν σφυρῶν. κἢν μὴ
ἐς ὅσον χρὴ ἐντεῦθεν ἀφέλῃς, καὶ τὴν ἐπ' ἀγκῶνι τάμνειν
φλέβα· μεσηγὺ δὲ τριῶν ἢ τεσσάρων ἡμερῶν ἀναθρέψιος,
τὴν ἱερὴν τὸ καθαρτήριον φάρμακον πιπίσκειν. ἔπειτα σι-
κύην τοῖσι μέσσοισι προσβάλλειν, τῷ ἥπατι ἐγχρίπτοντα, πρήσ-
σειν τὰ ἔργα, ἢ τάχος ἀνύοντα. σμικροῖσι μὲν γὰρ ἄκεσι οὐ
πείθεται, κἢν ἐς τὰ μεγάλα ἰθύνῃ, ἐν ἕδρῃ ἵζει ἡ μελαγχο-
λίη, καὶ ἣν πάντη τοῦ σώματος ἐνοικήσῃ, αἰσθήσεσι, γνώμῃ, αἵ-
ματι, χολῇ, λάβηται δὲ καὶ νεύρων, αὐτή τε ἐς ἀνήκεστον τρέπε-
ται, ἐσκοτεῖ τε τῷ σκήνεϊ ἑτέρων νοσημάτων τόκοις, σπασμοῦ,
μανίης, παραλύσιος· κἢν ἐκ μελαγχολίης τάδε γίγνηται, τὰ
ἐπιγιγνόμενα ἀνήκεστα. ἐλλεβόρῳ οὖν χρέεσθαι ἐς ἴησιν τοῦ κα-
κοῦ. ἐπίπροσθεν δὲ τοῦ ἐλλεβόρου χρὴ τόν τε στόμαχον μελετῆ-

σαι ἐξεμέειν, καὶ τὰ ὑγρὰ λεπτῦναι, καὶ τὸ σκῆνος εὔροον ποιέειν. ἔμετοι δὲ τάδε πρήσσουσι, ἄλλοτε μὲν οἱ νήστιες, ἄλλοτε δὲ ἐκ ῥαφανίδες. φραζέσθω δὲ πέντε τρόπον καὶ τὴν ὕλην· φραζέσθω δὲ καὶ τοῦ ἐλλεβόρου τὰ εἴδεα τῆς χρήσιος τοῦ τρόπου· καὶ ὅκως προσυγκρινῆσαι ἕκαστον χρὴ, καὶ ὅκως ἐν τοῖσι ἐμέτοισι ἀρήγειν. ἄπιστον ἐπὶ τοῖσδε, εἰ μὴ ἐλύθη ἐς τὸ πάμπαν ἡ νοῦσος, ἢ πολλῶν ἐτέων ἔσχε διαλείψιας. τὰ πολλὰ γὰρ τοῦδε ἀπότοκοι μελαγχολίαι· ἢν δὲ ἔμπεδος ἥδε, μὴ ἤδη προειλμένειν. χρὴ ὦν τὰ ἐς τὸν ἐλλέβορον ἅπαντα πρήσσειν. ὑγιέας μὲν ὦν ἅπαντας ποιέειν ἀδύνατον τοὺς νοσέοντας. ἦ γὰρ ἂν ἰητρὸς κρέσσων θεοῦ· ἀπονίην δὲ καὶ διαλείψιας, καὶ νούσων ἐπικρύψιας, δυνατὴν θέμις ἰητρῶν. ἢ ὦν ἀπαυδῆν ἐπὶ τοῖσδε καὶ ἀπαρνεῖσθαι προϊσχομένους ἄμφω τὸ ἀήθες, ἢ καὶ ἐς τέλος τοῖσι ἔργοισι ὁμιλέειν· διδόναι δὲ καὶ τῆς ἱρῆς τῆς δι' ἀλόης ἄλλοτε καὶ ἄλλοτε. καίριον γὰρ φάρμακον τῆς μελαγχολίης τόδε, στομάχου καὶ ἥπατος καὶ χολῆς καθάρσιος ἄκος ἐόν· ἀτὰρ καὶ μαλάχης σπέρματος ὁκόσον ὁλκῆς δραχμὴν πιπίσκειν ξὺν ὕδατι, ἄριστον πεῖρῃ τις ἐπιστώσατο. μυρία δὲ τῶν ἁπλῶν φαρμάκων ἄλλα ἄλλοισι εἴη χρηστά· ἐπὶ δὲ τοῖσι πόνοισι τοῖσδε ἐς ἀνάληψιν ἄγειν. μετεξετέροισι γὰρ, ἐς μὲν τὸν τῆς ἰητρείης καιρὸν ἡ νοῦσος ἐξ ἕδρης διεκινήθη· ἢν δὲ ἐς ἀνάπλασιν σαρκῶν καὶ δυνάμιος ὥνθρωπος ἥκῃ, ξυναπηλάθη πάντα τῆς νούσου τὰ ἴχνια. δύναμις μὲν γὰρ φύσιος, ὑγείαν τίκτει· ἀσθένεια δὲ νοῦσον. ἀπίτω ὦν ἐς ἀνάληψιν ὁ νοσέων, πεφυκόσι θερμοῖσι ὕδασι ἐνδιαιτώμενος. ἔστι γὰρ τὰ ἐν τοῖσδε φάρμακα, ὀνηϊστά, ἄσφαλτος, ἢ θεῖον, ἢ στυπτηρίη, πολλὸν πλεῦνες τουτέων ἄλλαι δυνάμιες. ἀγαθὸν μὲν γὰρ ὑγρασίη ἐξ αὐχμοῦ τῆς νούσου, καὶ ταλαιπωρίη τῆς ἰήσιος· ἀραιαὶ δὲ καὶ μαλθακαὶ σάρκες ῥηϊσταὶ πρὸς ἄφεσιν τοῦ νοσήματος· ξηραὶ δὲ καὶ πυκναὶ τοῖς μελαγχολῶσι αἱ σάρκες, ἄλειμμα λιπαρὸν ἅμα τρίψιος εὐαφοῦς, πολλῷ τῷ λίπαϊ δέχονται

* ἄρτοι πλυτοὶ, ξὺν τινὶ γλυκεῖ Θηραίῳ τῷ κρητὶ, καὶ σκυβελλίτῃ τῷ παμφύλῳ, ἢ οἶνος καὶ μέλι μίξιος παλαιῆς· ᾠῶν καὶ ψυχροτέρων καὶ θερμῶν τῶν γυμνάδων τῶν ἀπὸ τοῦ ὀστρακοδέος· κρεῶν τὰ μὴ πίονα, καὶ σμηγματώδεα· σύων μὲν πόδες καὶ τὰ τῆς κεφαλῆς, πλευρῶν τὰ πλευρὰ ἀπίονα, θηρίων, λαγωῶν, δορκάδων, πτωκὸς, ὀπώρης, ὁκοῖον τι ἄριστον ᾖ. ἐπὶ τῇ τοῦ στομάχου ἀναφορῇ προμηθεύεσθαι περὶ τῆς τροφῆς, ὅκως μὴ καταποθεὶς ἀνεμῆται. διδόναι οὖν πρὸ πάντων σιτίων, μελίκρητον κυάθου ἥμισυ, καὶ πιόντα ἐξεμέειν ἐς τὴν τοῦ στομάχου κάθαρσιν. ὧδε γάρ σοι ἡ τροφὴ ἑδραίη μένει· φάρμακα δὲ τῶν ἀναγκαίων καθαρτήρια, πίτυος καρπὸς καὶ κνίδης, τῶν σπερμάτων τοῦ κοκκάλου, καὶ πεπέριος, ἀμυγδάλων αἱ πικραὶ, καὶ μέλι ἢ τῷδε ἡ ξύστασις· ἢν δὲ ξηρῆναι θέλῃς, ἄριστον σμύρνα, καὶ ἴρεως ἡ ῥίζα, καὶ τὸ διὰ τῶν θηρίων φάρμακον, καὶ ἡ τοῦ Βυστίνου καὶ Μιθριδάτου, καὶ ἄλλαι μυρίαι· ἐπιθήματα δὲ, ἡ τῶν ἐπιπλασμάτων ὕλη, μελίλωτον, καὶ μήκωνες, καὶ τερμίνθου δάκρυον, καὶ ὕσσωπον, καὶ λίπας τὸ ἀπὸ ῥόδων, ἢ τῆς οἰνάνθης· κηρὸς δὲ τουτέων πάντων πάγος. ἄλειμμα λιπαρὸν, αἰῶραι, περίπατοι, ἄλλα ὅσα σαρκῶν τε ἀνάπλασιν ποιέεται, καὶ δυνάμιος ἰσχὺν, καὶ τῆς φύσιος ἐς τὸ ἀρχαῖον ἀποκατάστασιν.

*

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΦΘΙΣΙΟΣ, κεφ. η.

* ὅκως ἐν νηῒ καὶ γαλήνῃ. καὶ γὰρ εἰ εὐτυχοίη ὁ νοσέων, ἐν θαλάσσῃ γίγνοιτ᾽ ἂν αἰώρῃ, καὶ βιοτῇ. καὶ γάρ τι ξηρὸν ἐς τὰ ἕλκεα ξυνδίδωσι ἅλμη· ἀπὸ δὲ τῆς αἰώρης ἐφησυχάσαντα, χρίεσθαι νῶν λιπαρῷ λίπαϊ· ἐπὶ τῇσι * τρίψεσι δ᾽ ἐξεχὲς καταιονεόμενον ἀπ᾽ ὀλίγου ἐκ προσαγωγῆς, ἐς κοτύλας πέντε ἢ ἓξ, ἢ πολλόν τι πλεῖον· ἢν δὲ μὴ, ὁκόσον τις δύνηται· πολλάκι γὰρ τόδε μοῦνον

αὐτὴ πάσης τροφῆς ἤρκεσε· γάλα δὲ ἡδὺ μὲν προσίεσθαι· πιεῖν δὲ ῥήϊστον, στερεὸν θρέψαι, καὶ τροφῆς ἁπάσης ἐκ παιδὸς ξυνηθέστερον· ἰδεῖν δὲ τερπνὸν τῇ χροιῇ· φάρμακον δὲ ἀρτηρίῃ ἄκερχνον, διαπτερῶσαι βρόγχον, ἄγειν φλέγμα εὔπνοον, ὀλισθηρὸν δὲ τὴν κάτω διέξοδον· ἕλκεσι δὲ φάρμακον γλυκὺ, καὶ ἄλλου παντὸς εὐμενέστερον. ἢν μὲν ὦν τις πολλὸν τοῦδε πίνῃ, οὐδὲ μιῆς τροφῆς ἄλλης χρέος. ἀγαθὸν γὰρ ἐν νούσῳ ἔνι φάρμακον γάλα τωυτὸν γίγνεσθαι, καὶ τροφήν. καὶ γὰρ ἀνθρώπων τῶν γαλακτοφάγων τὰ ἔθνεα, σίτου οὐκ ἔδει· ἄριστον δὲ ξὺν γάλακτι καὶ πολτοὶ, καὶ ἴτρια, καὶ χόνδροι πλυτοὶ, καὶ ὁκόσα ἐδεστὰ ἐκ γάλακτος γίγνεται· καὶ τροφῆς ἢν ἑτέρης δέῃ, ἔστω ὁμοίη, πτισάνης ὁ χυλὸς, εὔπεπτος, λιτή· χρὴ δὲ τοσόνδε ἡδύνεσθαι, ὁκόσον ῥυμφάνεσθαι ἐπὶ ῥηΐστῃ· ἢν καὶ τῶν ἐς ἡδονὴν τι λαμβάνῃ, καὶ τόδε ἔστω φάρμακον, λιγυστικοῦ κόμην, γλήχωνα, ἡδύοσμον, ἅλων βραχὺ, ὄξος ἢ μέλι. ἢν μὲν στόμαχος ἀπεπτέῃ, τόδε παρέχειν· ἢν δὲ μηδὲν ὅδε προσαναγκάζῃ, πάντων ἐστὶ πτισάνη κρέσσων· ἔξεστι δὲ τὴν πτισάνην ἐς χόνδρον ἀλλάξαι· ἀφυσότερος γὰρ καὶ εὐπεπτότερος, ἢν καὶ ὡς πτισάνη μιγματώδης ἐπτίσθω. ἐν τῇσι ὑγροτέρῃσι ἀναγωγῇσι κύαμος καθαίρει ἕλκεα, ἀλλ᾽ ἐστὶ φυσώδης. πισὸς δὲ ὦχρος ὁκόσον ἀφυσότερα, τοσόνδε ἑλκέων ἀκαθαρτότερα. ξυντεκμαιρόμενον ὦν πρὸς τὰ παρεόντα, τοῖσδε χρῆσθαι· ὄψα δὲ αὐτέων, ἅσσα καὶ ἐπὶ πτισάνῃ λέλεκται· ὠὰ δὲ, ἐκ πυρὸς μὲν ὑδρέα θερμά· ἄριστον δὲ ἐκ ζώων ἀρτίτοκα, πρὶν τὴν *

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΗΠΑΤΟΣ, κεφ. ιγ.

* ἥπατι ἕλκος ἔσοι ὀλέθριον. ἡ χαλεπωτάτη δὲ ἐς τὴν γαστέρα ξύῤῥοια τοῦ πύου, ἢν τὸν στόμαχον ἴσχῃ ὁδὸν ἐς τὴν ἄνω φορήν. τροφὴ γὰρ αἰτίη τοῦ ζῆν· τροφῆς δὲ ἡγεμὼν ὁ στό-

μάχος· ποτὶ καὶ τὰ φάρμακα ὅδε τοῖσι εἴσω διαφέρει. ἢν ὦν περὶ ἅπαντα μὲν ὄγκος κατὰ πόσιος ἔλθῃ, θᾶσσον ἐκθανεῖν ἀνάγκη νόσῳ τε καὶ λιμῷ. γνώματα δὲ ἑκάστου χώρου, ὅπη τὸ πύον τρέψεται, ἕτερα καὶ ἕτερα, ἤντε δι' ἐντέρων ἴκῃ, στρόφοι, γαστὴρ ὑγρὴ, φλέγματα καὶ χολὴ, ἔπειτα ξὺν περιῤῥοῇ αἱμάλωψ, ἢ περιπλύσιος ὁκοίη κρεῶν ὠμῶν· ἢν δὲ ἐς κύστιν ἔῃ, βάρος ἐν νεφροῖσι καὶ ὀσφύϊ. τὰ μὲν ὦν πρῶτα πολλὰ καὶ χολοβάφια· ἔπειτα θολερὰ, ἀνυπόστατα καὶ ἀκατάστατα· ἐπὶ πᾶσι δὲ καὶ ἡ ὑπόστασις λευκὴ παρείη. ἢν δὲ ἐς στόμαχον ἀνωρέπῃ, ναυτίη, ἀποσιτίη, ἔμετοι φλέγματος, ἢ χολῆς, λειποθυμίη, σκοτοδινίη, μέσφι ξυῤῥαγῇ. μάλιστα μὲν ὦν ἀποτρέπειν τήνδε. πονηρὴ γὰρ ἡ ὁδός· ἢν δὲ τὸ πύον βιαιότερον εὕρῃ, χρὴ πάντα ποιέειν, καὶ τῷ στομάχῳ ἀρήγειν, καὶ τροφῇσι, καὶ φαρμάκοισι, καὶ διαίταις, πάντα μειλίχως. φαρμάκοισι ἐς τὴν τοῦ κόλπου ῥαγίην· βοτάνην τὴν ὑσσώπου ξὺν μελικρήτῳ πιπίσκειν, καὶ πρασίου τῆς κόμης, καὶ τῆς δὲ ξὺν μελικρήτῳ καὶ χυλὸν τῆς ἀψίνθου. τάδε μέντοι περὶ τῶν σιτίων πίνειν χρεὼν, ὡς λεπτὰ μὲν τὰ ὑγρὰ γίγνηται, εὔροα δὲ τὰ παχέα, εὔρηκτα δὲ τὰ ἔμπυα στόματα. διδόναι δὲ ὄνου γάλα λεῖον, ἄχολον, εὔτροφον, ἐς τυρὸν ἀσύστατον, ἥπερ ἐστὶ γάλακτος ἀρετή. περισπᾶσθαι δὲ καὶ χάριτας πόματος καὶ σίτου· κἢν μικρῷ χείρω τῶν ὠφελεόντων ἔωσι διδόναι. ἔσται γὰρ διέξοδος ναυτιώδεϊ καὶ ἀτερπεῖ ὑγρῷ. μετεξετέροις γὰρ ἡ τοῦ πύου διέξοδος βλάψαι, μήπω τι καὶ ἀπόσιτοι ἔσονται· κἢν τι λάβωσι εὐηκέες. χρὴ δὲ καὶ ἐπὶ τῇσι ἄλλῃσι ἐκροῇσι, παντοίην μελέτην τοῦ στομάχου ποιέεσθαι· ὅδε γὰρ ἡ πάντων φαρμάκων ὁδός· μεμνῆσθαι δὲ καὶ τοῦ ἥπατος χρεὼν, ἔνθα τῶν ἑλκέων ἐστὶ ἡ ῥίζα. ἢν δὲ ἐς κύστιν ὁρμᾷ, οὐρητικοῖσι ἐξάγειν, ἀσάρου τῆς ῥίζης, καὶ φοῦ, καὶ ἀδιαίτου, καὶ μείου τῶν ἐμπότων. τάδε μέντοι ξὺν μελικρήτῳ πιπίσκειν· ποικίλον μέντοι τὸ Βησίνου φάρμακον,

καὶ τὸ διὰ τῶν φυσαλλίδων ἄριστον· ἤδη ὁκόσα διὰ τῆς ἴρης τῆσι ἐπαινέεται. ἢν δὲ δι' ἐντέρων ἀγῇς, τὸ ἀγωγὸν ἔχεις γάλα, μάλιστα μὲν ὄνου· ἢν δὲ μὴ, αἰγὸς, ἢ μήλων. χυλοὶ δὲ ὀλισθηροὶ καὶ σμηγματώδεες, ὁ τῆς πτισάνης, ὄψα, πέπερι, ζιγγίβερι, λιγυστικόν· ἀθρόον δὲ εἰρῆσθαι ἀμφὶ πάσης διαίτης, ἐπὶ πάσῃ συῤῥήξει, τροφαὶ μὲν εὔχυμοι, εὐστόμαχοι, εὔπεπτοι, ἢ χυλοὶ, ἢ διὰ γάλακτος πόλτοι, ἄμυλοι, ἰτεία ξὺν γάλακτι.

*

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΣΠΛΗΝΟΣ, κεφ. ιδ.

ΣΚίῤῥου τοῦ ἐπὶ σπληνὶ λύσις οὐ ῥηΐστη· ἢν δὲ καὶ ἀπότοκοι τῶνδε νοῦσοι γένωνται, ὕδρωψ, ἢ καχεξίη, ὀκέλλει τὸ κακὸν ἐς ἀνήκεστον, τὸν ἰητρὸν τὸν σκίῤῥον ἰῆσθαι. χρὴ ὦν ἀποτρέπειν γιγνομένους, καὶ λύειν ἄρτι ἀρχομένους· ἐνίστασθαι δὲ τῇσι φλεγμονῇσι, ἢν γὰρ οἱ σκίῤῥοι διάδοχον ἐς διαπνοίην ἄγωνται τὴν ἀπόστασιν. τάδε γὰρ φλεγμασίης ἰητρείοισι δὲ χρέεσθαι, ὁκόσα μοι ἐν τῇσι ὀξείῃσι λέλεκται. ἢν δὲ πάντα τὰ πρήσσοντι ἐν φλεγμασίῃ ὁ σκίῤῥος ἐμμένῃ, καὶ πυρὶ ἰκέλοισι χρέο ἐς μάλθαξιν τῆς σκιῤῥίης, τέγξεσι δι' ὀξέος, καὶ ἐλαίου, καὶ μέλιτος· αὐτὴ δὲ εἰρίων, πτύγματα ἔστω ἀπὸ λίνου. ἐμπάσσειν ὦδε τῆς μυροβαλάνου σεσησμένης, ἐπιπλάσμασί τε τοῖσι μαλθακωτάτοισι

*

ΑΡΕΤΑΙΟΥ ΚΑΠΠΑΔΟΚΟΥ,

χρονίων παθῶν θεραπευτικὸν βίβλιον β.

* *

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΔΙΑΔΗΤΟΥ, κεφ. β.

Ὕδρωπος ἰδέη τοῦ διαβήτεω πάθος αἰτίῃ καὶ διαθέσι, χώρῃ δὲ μούνῃ διάφορον, ἔνθα τὸ ὑγρὸν ἐκρέει. ἀσκίτῃ μὲν γὰρ δοχεῖον τὸ περιτόναιον, οὐδ' ἐκροὴν ἴσχει, ἀλλὰ μίμνον τῇδε πλημμυρεῖ· διαβήτεω δὲ φορὴ μὲν ὑγροῦ ἡ ἀπὸ τοῦ πάσχοντος ἔσω τῇ καὶ ξυντήξις· ἐς δὲ νεφροὺς καὶ κύστιν ἡ ξυνόδωσις καὶ περὶ ἔξοδον φέρει· ἢν δὲ τοῖσι ὑδεριῶσι ἡ ὁδὸς ἐπιγίγνεται, ἢν ἐς ἀγαθὸν ἡ νοῦσος τρέπηται. ἀγαθὸν δὲ ἡ λύσις τῆς αἰτίης, καὶ μὴ τοῦ ἄχθεος ἀφαιρείη μοῦνον· δίψος δὲ τουτέοισι μέζον ἐκκρέον γὰρ τὸ ὑγρὸν αὐαίνει· ἔστι δὲ καὶ ἄκεα ἐς τὴν ἐπίσχεσιν τῆς ξυντήξιος, καὶ ὠυτὰ τοῖσι ὕδρωψι· ἐς δὲ τὸ δίψος μεγάλης ἰητρείης χρέος. τόδε γὰρ ἐν τῷ εἴδεϊ ἀλγέων πάντων μέζον· καὶ ἢν πίωσι τὸ ὑγρόν, περίκλησις οὐρήσιος· ποτὶ καὶ ἐνθέον τόδε ξυναπάγει τῆκον καὶ ἐν τῷ σκήνεϊ. φαρμάκων οὖν ἀδίψων χρέος. δίψος γὰρ μέ-

γα, ἀκοείη ποτοῦ· ποτὸν γὰρ οὐ δὴ ὅσον γίγνηται δίψεος ἄκος. πάντη δεῖ τῷ στομάχῳ ἀρήγειν ἔνθα τοῦ δίψεος αἱ πηγαί. ἢν ὦν τῇ ἱερῇ καθαίρῃς, ἐπιθήμασι χρέο, νάρδῳ, μαστίχῃ, φοίνιξι, μήλοισι κυδωνίοισι ὠμοῖσι· τῶν δὲ ὁ χυμὸς μὲν ξὺν νάρδῳ καὶ ῥοδίνῳ ἄριστον ἐς τέγξιν· ἐπίπλασμα δὲ ἡ σὰρξ αὐτέων ξὺν μαστίχῃσι καὶ φοίνιξι· ἐν κηρῷ δὲ καὶ νάρδῳ τῷ μύρῳ ἡ τουτέων μίξις ἀγαθὴ, ἢ οἱ χυλοὶ ἀκακίης τε καὶ ὑποκυστίδος, ἔς τε τὰς τέγξιας καὶ ἐς τὰ ἐπιπλάσματα. ἀτὰρ καὶ ὕδωρ τὸ ποτὸν, ξὺν τῇσι ὀπώρῃσι ἑψείσθω· τροφαὶ δὲ καὶ γάλα καὶ ξὺν τῷδε σιτία, ἄμυλοι, χόνδροι, ῥοφήματα, οἶνοι στρύφοντες ἐς τὸν τοῦ στομάχου τόνον, ἀκρητέστεροι μᾶλλον, ἐς τὴν τῶν ἄλλων χυμῶν ἐξηέρωσίν τε καὶ διάνηψιν. ἀλμώδεσι γὰρ δίψος· οἶνος δὲ στρύφων τε ἅμα καὶ ψύχων μεταβολῇ τε καὶ εὐκρασίῃ· ἐς δύναμιν δὲ κἢν οἶνος γλυκὺς ὁκοῖος ἅμα εἴη ἐς τὴν αὐτοῦ γενέσθαι. φάρμακα ποικίλα τὰ ὠυτὰ, ἡ διὰ τῶν θηρίων, ἡ τοῦ Μιθριδάτεω, ἡ διὰ τῶν ὀπωρέων, τά τε ἄλλα ὁκόσα ὕδρωπος ὀνηϊστά. ἀτὰρ καὶ ἡ ξύμπασα δίαιτα καὶ ὁ βίος ὠυτός.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΛΙΘΙΑΣΕΩΣ ΚΑΙ ἑλκώσεως νεφρῶν, κεφ. γ.

ΑΜφὶ μὲν φλεγμασίης καὶ αἱμοῤῥαγίης, καὶ ὁκόσα ὀξέως ἀπὸ νεφρῶν κτείνει, ἐν τοῖσι ὀξέσι γεγράφαται· ἀμφὶ δὲ ἑλκώσιος, ἠδὲ λίθων γενέσιος, ὁκόσα τὰ πολλὰ ξυναποθνήσκει πρεσβύτῃσι, μάλιστα νέῳ γράφω, ἄγχιστα μὲν ἐς ἄκεσιν· εἰ δὲ μὴ, τοῖσι ὅγε παρηγορήσεται. λίθων μὲν ὦν εὐφυῆ γενέσθαι ἐς ἄγονον τρέψαι ἀδύνατον. ῥηΐτερον μὲν γὰρ μήτρην ἄτοκον θέμεναι, ἢ νεφροὺς λιθιῶντας ἀλίθους. ἐς διέξοδον ὅκως ἀρήγειν χρή. ἢν ὦν ἐνεδρηΐζωσι οἱ λίθοι, τὰ ἄκεα φερέσθω. κάρτα

γὰρ ὀδυνέονται, ποτὶ καὶ ξυνέθανον στρόφοισι τοῦ εἰλεῷ κώλου, καὶ
ἰσχουρίῃ. ξυναφέα γὰρ ἀλλήλοισι νεφροί τε καὶ κῶλον. ἢν γὰρ
λίθων ἐνστάσιες ἔωσι, ἐπὶ δὲ τοῖσι ἰσχουρίῃ τε καὶ στρόφῳ, τὴν
ἐπὶ τῷ σφυρῷ τάμνειν φλέβα τῷ κατ' ἴξιν τοῦ νεφροῦ. αἱ
γὰρ τοῦ αἵματος ἀπὸ νεφρῶν ἔκροιαι ἀνιᾶσι τῶν λίθων τὰς
σφύξιας. φλεγμονὴ γὰρ δήσασα ἴσχει τὰ πάντα· φλεγμονῆς δὲ κε-
νεαγγείη λύσις· τέγγειν τε τὰς ψύας ἔνθα τῶν νεφρῶν ἡ χώρη·
λίπας δὲ παλαιὸν ἢ τὸ νέον ῥύπην ἴσχετο· οὐρητικὸν δὲ καὶ ἀ-
νήθου ἡ κόμη, καὶ λιβανωτὶς ἢ σάμψυχον. τοῖσδε χρὴ ὅκως
ὕδωρ καταιονεῖν. σμικρὸν γὰρ αἱ χρήσιες. ἀτὰρ καὶ τοῖσδε πυ
ελίῳ, βοείῃσι κύστεσι ἐγχέοντα ἔλαιον ἀνθέμιδος. ἐπιπλα-
σμάτων νῦν ὕλη ξὺν τοῖσι ἀλίτοισι ἡ αὐτή. ἔλυσε καὶ σικύη
κούφη κοτὲ τῶν λίθων τὴν ἔνστασιν· ἄριστον δὲ κἢν ἐπὶ φλε-
γμασίης στάσης· ἢν δὲ τάδε σοι ποιέοντι ἔτι μίμνωσι οἱ λί-
θοι, ἐς ἔλαιον τὸν ἄνθρωπον καθιέναι. τὸ γάρ τοι ἅμα πάντα
ποιέει· ἀλέη μὲν χαλᾷ· τῇ δὲ ἐκγλισχραίνει· τὸ δριμὺ δὲ ἐς
προθυμίην δάκνει. τάδε μέντοι ἔξοδα λίθων, καὶ σφῶν προ-
κλήσιες· πίνειν δὲ φαρμάκων τῶν ἁπλῶν μὲν ῥίζας, φοῦ.
μεῖον, ἄσαρον· βοτάνας δὲ, τὴν πριονίτην, ἢ πετρόσελι, ἢ σίον,
ποικίλων δὲ μύρα μὲν ὁκόσα ἴσχει νάρδον, κασίην, σμύρναν,
κινάμωμον.

*　　*　　*

ἀπουλώσῃ σίνηπι, καὶ ἐκ πυρὸς ἐσχάραι, καὶ ἐπιθήματα ἃ προ-
σθέν μοι λέλεκται· δίαιτα δὲ καὶ ἄλειψις, καὶ πλοῦς καὶ ἡ ἐν θα-
λάσσῃ βιοτὴ, ἅπαντα τοῖσι ἐπὶ νεφρῶν ἐστὶν ἄκεα.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΓΟ*ΝΟΡΡΟΙΗΣ, κεφ. ε.

ΚΑὶ τοῦ ἀτερπέος τοῦ πάθεος εἵνεκεν, καὶ τοῦ κατὰ σύντηξιν
κινδυνώδεος, καὶ τῆς ἐς διάδεξιν γένεος χρείης, λύσιν χρὴ

μὴ βραδέως τὴν γονόῤῥοιαν, πάντων κακῶν οὖσαν αἰτίην. περόπτα μὲν ὦν ὅκως ῥεῦμα κοινὸν ἰῆσθαι σύμψεσι τῇσι ἀμφὶ τὴν κύστιν καὶ τὴν ῥοιὴν τῶν χωρέων, καὶ ἐμψύξεσι ψοῶν, λαγόνος, αἰδοίων, διδύμων, ὅκως μὴ ῥέῃ ἐς πολλὸν ἡ γονή· ἔ-τα αὖθις ἀλεῆναι τὸ πᾶν, ἐς τὸ τὰς ἀφόδους ξηραίνειν. σύμψεσι μὲν ὦν καὶ τέγξεσι, ἔλαιον μὲν, τὸ ἀπὸ τῆς ὄιος ξὺν τοῖς λύμασι· λίπας δὲ τὸ ῥόδινον μύρον, ἢ τὸ διὰ τῆς οἰνάνθης ξὺν οἴνῳ λευκῷ εὐώδεϊ, ἐκ προσαγωγῆς δέ. ἀλεαίνοντα λίπας τὸ κοινὸν, καὶ μελίλωτον ἐκζεσθὲν ξὺν αὐτῷ, καὶ σάμψυχον, καὶ λιβανωτὸς, ἢ κόνυζα· ἄρισον καὶ ἀνήθου κόμη, καὶ ἔτι μᾶλλον ἡ ῥυτή. τοῖς δὲ, ἐς τὰ ἐπιπλάσματα χρέο, κριθῶν καὶ ὀρόβων ἀλίτοισι, καὶ ἐρυσίμου τοῦ σπέρματος. καὶ νίτρον· μέγα δὲ ἐς τὴν ἁπάντων ξύμπνοιαν καὶ ξυνάφειαν. τάδε καὶ ἐπιπλάσματα, ὁκόσα φοινίσσει, καὶ ἰόνθους ἐγείρει, καὶ τὸ ῥεῦμα παροχετεύει, καὶ ἀλεαίνει τὰ χωρία. τοιόνδε τὸ χλωρὸν ἐπίπλασμα, καὶ τὸ διὰ τοῦ καρποῦ τῆς δάφνης· πιπίσκειν δὲ καὶ τοῦ κάστορος συχνὸν, καὶ τῆς ῥίζης τοῦ ἁλικακάβου ὁκόσον δραχμῆς ὁλκῆς, καὶ τῆς ἡδυόσμου τὸ ἕψημα· ποικίλων δὲ τὸ διὰ τῶν δύο πεπερέων, ἡ Σύμφωνος, ἡ Φίλωνος ἄρισον, καὶ διὰ τοῦ σίγχου τοῦ θείου φάρμακον ποτὸν, καὶ ἡ τοῦ Βησίνου, καὶ ἡ διὰ τῶν ἐχιδνῶν τῶν ἑρπετῶν. τὸ ξύμπαν δὲ διαίτῃ διδόναι, ἐπιτρέπειν τε καὶ πιστεύειν χρὴ καὶ γυμνασίοισι καὶ περιπάτοισι καὶ αἰώρῃσι. τάδε γὰρ τὴν ἕξιν ἐς θερμασίην τρέπει, ὅπερ ἐπὶ τῷ πάθεϊ χρέος· εἰ δὲ καὶ σώφρων ἔοι ἐπὶ τοῖσι ἀφροδισίοισι, καὶ λούοιτο ψυχρῷ, ἐλπὶς ὡς ὤκιστα ἀνδρωθῆναι τὸν ἄνδρα.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΣΤΟΜΑΧΙΚΩΝ, κεφ. ϛ

ΗΕν τοῖσι ἄλλοισι πάθεσι μετὰ τὴν θεραπείην δίαιτα, ἐς ἰσχὺν καὶ κράτος τοῦ σώματος, εὐπεψίη ἀγαθή· στομαχικοῖσι δὲ

κούνοις ἤδε γίγνεται πλημμελής. ὅκως ὦν αὕτη γίγνοιτο φερά-
τω. ἱκανὴ γὰρ αἰώρη, περίπατοι, γυμνασίη, φωνασκίη, τροφαὶ
ἐς πέψιν ἀγαθαὶ ἀναμαχέσασθαι τὴν τοῦ στομάχου κακοσι-
τίην· ἀδύνατον δὲ τάδε καὶ ἀπεψίην λῦσαι μακρὴν, καὶ τὴν
σκελετίην τοῦ σκήνεος ἐς ὄγκον σάρκας ποιῆσαι· πολλὸν δὲ
μέζον ἐπὶ τουτέων ἔστων αἱ τῇσι κάμνουσι χάριτες, καὶ τὸ κα-
θαρῶς ἅπαν δρᾷν, καὶ τῇσι ἐπιθυμίῃσι ἕπεσθαι τῶν ἰηθὲν, μὴ
μεγάλα βλάπτοντα. ἄριστον γὰρ τόδε, ἢν μὴ κάρτα ὠφελοῦν-
των ὄρεξις ἥκῃ. φάρμακα δὲ ποτὰ, χυλοὶ, ἀψίνθιον, καὶ ναρ-
δος τὸ μύρον, καὶ ἡ διὰ τῶν θηείων, καὶ τοῦ ἐν πέτραις ὁ καρ-
πὸς, καὶ ζιγγιβέρειος, καὶ πεπέρειος, καὶ σεσέλιος· τάδε πεπτήρια
καὶ κατὰ τοῦ στέρνου ἐς στύψιν ἐπίθημα, νάρδοι, μαστίχαι, ἀλόαι,
ἀκακίαι, καὶ μήλων κυδωνίων ὁ χυλός· καὶ αὐταὶ δὲ τῶν μήλων
αἱ σάρκες ἀμφιθλασθεῖσαι ξὺν φοίνιξι ἐπίθημα στῦφον.
ἀτὰρ καὶ τἄλλα ὁκόσα μοι ἐς διαβήτεω γεγράφαται ἐς δί-
ψεος ἄκος. τὰ ὡυτὰ γὰρ καὶ τοῖσι δίψος γίγνεται· ὁ δὲ τόνος
τοῦ στομάχου ἄδιψον στομαχικοῖσι.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΚΟΙΛΙΑΚΩΝ, κεφ. ζ.

ΗΝ τῶν σιτίων ἀκρισίης ἡ κοιλίη ἔῃ, διαῤῥέῃ δὲ ἡ τροφὴ
ἄπεπτος, ἄθρεπτος, ὠμὴ, καὶ μηδὲν εἰς τὸν ὄγκον ἀνίῃ, κοι-
λιακοὺς τούσδε κικλήσκομεν. ψύξει μὲν ἐμφύτῳ τῷ τῆς ἐς
πέψιν θερμασίης, ἀπονίῃ δὲ τῆς ἐς ἀνάδοσιν δυνάμιος. χρὴ
ὦν τὴν κοιλίην πρόπιστα μὲν πόνων ἀνιέναι, ἠρεμίῃ, καὶ ἀ-
ποσιτίῃ. ὧδε γὰρ παλινδρομέουσι αἱ δυνάμιες· ἢν δὲ καὶ
πλήθεος τοῦ ἐν τῷ στομάχῳ φαντασίη ἔῃ, νήστεσι ἐμέτοισι χρέε-
σθαι ἀφ' ὕδατος ἢ μελικρήτου· τὴν κοιλίην δὲ σκέπειν καὶ τέγ-
γειν ἐς στῦψιν, ἐρίοισι μετὰ τοῖς ἐξ ὄιος πιναροῖσι· λίπαϊ δὲ ῥοδί-
νῳ μύρῳ, ἢ τῷ διὰ τῆς οἰνάνθης, ἢ μηλίνῳ· ἄριστον καὶ ἢν ἀπὸ

τοῦ χρίνου, καὶ ὑποκυστίδι, ἢ ὀμφακίῳ· ξὺν τοῖσδε δὲ ἐπι-
πλάσματα, θερμὰ μὲν ἐς θίξιν, ἐς δύναμιν δὲ στρυφνά· καὶ
ἣν τι τοῦ ἥπατος ἢ τῆς κοιλίης κατὰ στόμα ἐντάσιες, ἢ φλε-
γμασίαι ἔωσι, σικύην προσβάλλοντα ἐντάμνειν· καὶ ἔστι οἷ-
σι τόδε μοῦνον ἤρκεσε· ἐπὴν δὲ κηρωτῇσι ἐς οὐλὴν ἥκῃ
τὰ τρώματα, ἢ δὲ ἐπὶ σκληρείῃ κραίνῃ, τῇ δὲ βδέλλας τὰ θη-
ρία προσβάλλειν· ἔπειτα ἐπιθήματα πεπλικὰ ἐπιθέναι, ὁκοῖον
τὸ διὰ τῶν σπερμάτων ἣν ἔχῃ χαμαιλέοντος ῥίζαν, ἄελσον, καὶ
ἔνθα οἱ τῆς δάφνης ἔασι καρποί, καὶ τὸ μάλαγμα ἐπίκλη-
σιν τὸ χλωρόν, καὶ τὸ ὑμὸν τὸ μυσήελον. τάδε γὰρ μαλάσσει τε
καὶ ἀμύσσει, καὶ θερμασίην ἐγείρει, καὶ ἄφυσα τὰ σπλάγχνα
ποιέει, ὧν περ ἐς σύψιν χρέος. ἀτὰρ καὶ σίνηπι καὶ λίμνησις,
καὶ εὐφόρβιον, καὶ ὁκόσα τοιάδε πάντα τὴν μὲν ψύξιν κωλύει,
ἀνάκλησιν δὲ θέρμης ποιέεται. τοιάδε χρὴ καὶ πιπίσκειν φάρ-
μακα ἐς σύψιν. χρέος μὲν προόπισα, ὁ τοῦ ἀρνογλώσσου χυ-
λὸς ξὺν ὕδατι ἐσυμμένῳ μύρτοισι, ἢ κυδωνίοισι μήλοισι·
ἄελσον καὶ γίγαρτον σαφυλῆς ὀμφακίτιδος· οἶνοι τῶν κάρτα
συφόντων· ἔπειτα δὲ τὰ διηθαίνοντα τὴν γαστέρα φάρμακα, ποτὰ
ὁκόσα διὰ ζιγγιβέρεος καὶ πεπέρεος, καὶ σελίνου τοῦ καρποῦ τοῦ
ἀγρείου τοῦ ἐν πέτραις, τὸ διὰ τῶν θηρείων τῶν ἐχιδνῶν πι-
κλικώτατον· ἣν δὲ ἐπὶ τοῖσι μηδὲν ἢ σμικρὸν ἐνδιδῷ, τοῖσι ἀπὸ
ῥαφανίδων ἐμέτοισι χρέο· ἣν δὲ καὶ ἐγκρύψῃς ταῖσδε ἐλλε-
βόρου τοῦ λευκοῦ ῥίζαν ἐς μίην νύκτα, εὐτονωτάτη ἄν σοι γένοι-
το ἡ κάθαρσις, ἔστε τὴν τῶν ὑγρῶν τῶν ψυχρῶν κάθαρ-
σίν τε καὶ ἔκκρισιν, καὶ ἐς τὴν ἔξαψιν τοῦ θερμοῦ· ἀτὰρ καὶ
ἡ δίαιτα καὶ ὁ βίος τοῖσδε ἔστω ξύμμετρα. οἱ ὕπνοι νύκτωρ
μὲν, δι' ἡμέρης δὲ περίπατοι, ἀναφωνήσιες, αἰώρη ἤτε ἐν δά-
φνῃσι, ἢ μυρρίνῃσι, ἢ θύμῳ. ἔχει γάρ τι ἡ διαπνοὴ καὶ ἡ ἀνα-
πνοὴ τοιόνδε φάρμακον πεπλήειον· γυμνάσια, τρίψιες, χειρονο-
μίη, ἁλτήρων βολαῖσι τοῦ θώρηκος, καὶ τῆς κοιλίης κόπτι,

προπόσιες. σμικρότατα γὰρ εἰς τόνον εὐσταλὲς ἄρτος. ἐπὶ τῇδε φοίνιξις, περίπατοι ῥαθυ- * *

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΑΡΘΡΙΤΙΔΟΣ καὶ ἰσχιάδος, κεφ. ιϐ.

Σιπύων καὶ ῥαφανίδων πολλάκις· ἔπειτα ἐς τὸν ἐλλέβορον ἄγειν· δίαιτα δὲ ἡ ἐπὶ τοῖσδε, ξυνὴ τοῖσι ἄλλοισι πάθεσι, καὶ ἐπὶ τῇ διαίτῃ, ἄλειψις, ψυχρολουσίη θαλασσίη. μάλιστα μὲν οὖν, ἅπασι ἀρθριτικοῖσι ξυνὰ ἄκεα· καὶ γὰρ καὶ τοῖσι ποδαγρικοῖσι ἐλλέβορος τὸ μέγα ἄκος· ἀλλὰ ἐν τῇσι πρώτῃσι προσβολῇσι τοῦ πάθεος. ἢν δὲ ἐκ πολλῶν μὲν ἤδη χρόνων ἔῃ, ἀτὰρ καὶ ἐκ διαδέξιος πατέρων φανῇ, ξυναποθνήσκει ἡ νοῦσος· ἐς δὲ τοὺς παροξυσμοὺς τῶν ἄρθρων, τάδε χρὴ πρήσσειν· εἴρια μὲν ἔστω ἐξ οἴος τὰ οἰσυπώδεα· τέγξιες δὲ διὰ ῥοδίνου καὶ οἴνου· μετεξετέροισι δὲ καὶ σπογγιὴ ξὺν ὀξυκρήτῳ ὤνησεν. ἔπειτα ἐπίπλασμα ἄρτος, ξὺν τοῖσι ψύχουσι κολοκύντης καὶ πέπονος, καὶ σικύη λιτὴ, καὶ ἀρνόγλωσσον ἡ βοτάνη, καὶ ῥόδων τὰ φύλλα. ἀτὰρ καὶ ἡ σιδηρεῖτις ἄπονος ξὺν ἄρτῳ, καὶ θείῳ, καὶ συμφύτου ῥίζα, καὶ πεντάφυλλος ἡ βοτάνη, καὶ πράσιος ἡ τοῖσι φύλλοισι λεπτή. τῆσδε μέντοι τὸ μὲν ἀφέψημα, ἐξάντλημα ἄπονον· αὐτὴ δὲ ἐπίπλασμα ξὺν ψιξὶ, ἢ κριθῶν ἀλίτῳ· μήλων τε τῶν κιτρείων τὸ ἄβρωτον ξὺν ἀλφίτοισι ἄριστον· σῦκα ξηρὰ, καὶ θάψια, ξὺν τινὶ τῶν ἀλίτων. ἥδε μέντοι ψύξιος ἡ ὕλη· καὶ τόδε μέντοι ἄλλοτ᾽ ἄλλον ὤνησε, καὶ τωυτὸν ἄλλοτε ἄλλῳ· μετεξετέροισι δὲ, τὰ ἀλεαίνοντα ξυμφέρει, καὶ τωυτὸν ἄλλοτε ἄλλῳ ὠφελέει. λόγος δὲ καὶ τόδε κάρτα ἄπονον ἔμμεναι· αἶγα χρὴ βοτάνης τῆς ἴελδος ἐμφαγεῖν· ἐπὴν δὲ πλησθῇ, διαλείποντα ὁκόσον ἡ νομὴ ἐν τῇ γαστρὶ μαχθείη, καταθῦσαι τὴν αἶγα, ἠδὲ ἐντὸς τῆς γαστρὸς ἐς τὴν κόπρον ἐγκρύψαι

τῷ ποδὶ· φάρμακα δὲ μυρία. καὶ γὰρ τοὺς νοσέοντας, ἑωυτῷ φαρμακέας εὑπόροις ἤθεσι ἡ ξυμφορή· τῶν δὲ ἰητρῶν τὰ φαρμακα, ἐν τῇσι γραφῇσι λελέξεται.

ΘΕΡΑΠΕΙΑ ΕΛΕΦΑΝΤΟΣ, κεφ. ιγ

Τῶν νούσων μέζονα χρὴ τὰ ἄκεα ἐς λύσιν αὐτέων ἔμμεναι· ἐλέφαντος δὲ τηλίκου κακοῦ, τίς ἀξιόνικος γίγνοιτ' ἂν ἰητρείη. οὐ γὰρ μέρει ἢ σπλάγχνῳ ἑνὶ, ἢ ἔνδον ἐνσκήπτει μοῦνον, ἢ ἔξω τὸ κακὸν ἕρπει, ἀλλὰ ἔνδοθί τε ὅλῳ τῷ ἀνθρώπῳ ἐνοικέει, καὶ ὅλον ἔξωθεν ἀμπέχει. ἀτερπὲς μὲν καὶ φοβερὸν ἰδεῖν θηρίου γὰρ ἰδέη· δέος δὲ ξυμβιῶναί τε, καὶ ξυνδιαιτᾶσθαι, οὐ μεῖον ἢ λοιμῷ· ἀναπνοῆς γὰρ ἐς μετάδοσιν, ῥηϊδίη βαφή. αἰῶν οὖν εὕροι τις ἐν ἰητρικῇ οὐδὲ ἄξιον ἔχον ἄκος. ἀλλὰ γὰρ πάντα χρὴ ξυμφέρειν φάρμακα, καὶ δίαιταν, καὶ σίδηρα, καὶ πῦρ, καὶ τάδε, ἢν μὲν ἐπὶ νεοτόκῳ τῷ πάθεϊ προσβάλῃς, ἐλπὶς ἰήσιος· ἢν δὲ ἐς ἀκμὴν ἥκῃ ἡ γένεσις, καὶ ἐν τοῖσι σπλάγχνοισι ἑδραιωθῇ, ποτὶ καὶ ἐς τὰ πρόσωπα προσβάλλῃ, ἀνέλπιστος ὁ νοσέων. τάμνειν ὦν τὰς ἐπ' ἀγκῶνι φλέβας ἄμφω δέ· τάμνειν δὲ καὶ τὰς ἐπὶ σφυροῖσι αὐτῆμαρ. κρέσσον γὰρ ἡ διάστασις, ἔστε πολλὴν τὴν τοῦ αἵματος ῥοὴν, καὶ ἐς ἀνάκλησιν τῆς δυνάμιος· χρεὼν γὰρ αἷμα πολλάκις καὶ πολλὸν ἐκχέαι, τοῦ πάθεος τὴν τροφήν· σμικρὸν δὲ ἐν αὐτέῳ τὸ χρηστὸν τῆς φύσιος ἢ τροφῆς· ξυντεκμαίρεσθαι ὦν ἀφαιρέοντα τὸ πονηρὸν καὶ ἐντηκτὸν, μὲν σμικρὸν τὸ οἰκεῖον, μέσφι ἂν προσαπαυδήσῃ ἀτροφίῃ ἡ νοῦσος· ἡ γὰρ νεαρὴ ξυμπλακεῖσα τῷ σώματι, χρόνῳ μακρῷ ἠμαύρωσε τὴν παλαιήν· ἔπειτα δὲ ἱερὴν πιπίσκειν μὴ ἐσάπαξ, ἀλλὰ γιγνέσθω πάντα πολλάκις, ἐξ αἰσθήσιος καὶ παλινδρομίης· ἔστω καὶ ἡ ἄλλη κάθαρσις φαρμακώδης ἐν σιτίῳ· ἡ ἐπὶ τῷ ἰχ ἢ ἔλαια ἔστω. ἡ δὲ γάλα ἀδιάκριτον· πολλὸν δὲ ἔστω τόδε

διαχώρησ

διαχώρησιν πιεῖν· ἐχέτω δὲ μοίρην τὴν πέμπτην ὕδωρ, ὡς παῦ τὸ γάλα διεκθέειν. ἐς ἐμέτους δὲ θᾶσσον ἄγειν νηστείας τὸ πρῶτον· ἀπὸ σιτίων δ' αὖτις· ἔπειτα ἀπὸ ῥαφανίδων. πολλάκις δὲ καὶ ξυνεχέως πάντα γιγνέσθω. ἐς ἐλλέβορον ἄγειν τὰ καιρῷ παντί, μᾶλλον δὲ ἦρος καὶ φθινοπώρου διδόναι ἡμέρην ἀφ' ἡμέρης· καὶ αὖθις ἐς νέωτα· κἢν ἡ νοῦσος κρατυνθῇ, φαρμάκων ποτῶν, ὁκόσα τις γιγνώσκει ἐπιπίσκειν. ἀγαθὸν γὰρ φαρμακεύειν πολλὸν ἐς ὄνησιν. κἀγὼ δὲ ὁκόσα γιγνώσκω γράφω, κεδρίης κύαθον ἕνα· κράμβης δύο μίσγοντα διδόναι.

ἄλλο. Σιδηρίτιδος τοῦ χυλοῦ κύαθος εἷς, τριφυλλίου εἷς, οἴνου καὶ μέλιτος κύαθοι δύο. ἄλλο. ἐλέφαντος τοῦ ὀδόντος ῥινήματος, ὁλκῆς δραχμή, ξὺν οἴνῳ κρησίου κυάθων δύο· ἀτὰρ καὶ τῶν ἐχίων τῶν ἑρπετῶν θηρίων αἱ σάρκες, καὶ αἵδε ἐς ἀρτίσκους πεπλασμέναι πίνονται· ἀποτάμνοντα δὲ χρὴ τῆς κεφαλῆς καὶ τῆς οὐραίης ἕκαστον, ὁκόσον δακτύλους τέσσαρας, τὸ λοιπὸν ἕψειν ἐς διάκρισιν τῶν ἀκανθῶν. τὰς δὲ σάρκας ἀρτίσκους διαπλάσαντας, ψύχειν ἐν σκιῇ· ἐπιπίσκειν δὲ τοῖσδε, ὅκως καὶ τὴν σκίλλην· καὶ αὐτοὶ δὲ οἱ ἔχιες ὄψον ἐν δείπνῳ, ὡς ἰχθύας δὲ χρὴ τούτοις σκευάσαι. ἢν δὲ τὸ δι' ἐχιδνῶν τὸ ποικίλον παρέῃ φάρμακον, ἀντὶ πάντων πίνειν τόδε. ἰῆται γὰρ πάντα ὁμοῦ· ῥύπτειν δὲ καὶ τὸ σκῆνος, καὶ τοὺς ὄχθους λεαίνειν. φάρμακα δὲ ἄλλα μυρία· τῶν Κελτῶν, οἳ νῦν καλέονται Γάλλοι, τὰς λιτρώδεας τὰς ποιητὰς σφαίρας, ᾗσι ῥύπτουσι τὰς ὀθόνας, σάπων ἐπίκλην, τῇσι ῥύπτειν τὸ σκῆνος ἐν λουτρῷ ἄριστον· καὶ ἀνδράχνην, καὶ ἀείζωον ξὺν ὄξει, ἀτὰρ καὶ λαπάθου ῥιζέων ἀφέψημα. ξὺν ἀπύρῳ θείῳ ῥύπτει καλῶς. ποικίλον δὲ ἀλκυονίου τοῦ λείου, καὶ νίτρου, καὶ τρυγὸς ὄξεος κεκαυμένης, καὶ στυπτηρίης σχιστῆς, καὶ θείου τοῦ ἀπύρου, καὶ κόστου καὶ ἴριδος, καὶ πεπέρεος. Τάχα δὲ χρὴ πάντα μίσγειν ἑκάστῳ τὸ πρὸς δύναμιν· ἄλλο δὲ ἴσον καὶ τόδε καταπάσσοντα ἀνατρίβειν. ἐς δὲ τὰς

ὄχθοις τοῦ προσώπου, κλημάτων τὴν σποδιὴν, ξὺν λιπεῖ θηρείων στέατι μίσγοντα χρίειν, λέοντος, ἢ παρδάλιος, ἢ ἄρκτου, ἢν δὲ μὴ, χηναλώπεκος. ὅμοιον γὰρ ἐν ἀνομοίῳ, ὅκως πίθηκος ἀνθρώπῳ ἄριστον· καὶ ἀμμονιακὸν τὸ θυμίημα, ξὺν ὄξεϊ, καὶ ἀρνογλώσσου χυλῷ, ἢ πολυγόνου, καὶ ὑποκυστὶς, καὶ λύκιον· ἢν δὲ πελιδναὶ ἔωσι αἱ σάρκες, προσεγχαράσσειν ἐγχυλώσιος εἵνεκεν. ἢν δ' ἐπὶ τοῖσι δριμέσι ῥεύμασι ἀναδαρέντα πωρηύνειν τὰ μέρεα ἐθέλῃς, τήλιος ἀφέψημα, ἢ πτισάνης χυλοῦ ῥύμμα μαλθακόν· λίπας δὲ ῥοδίνου, ἢ σχινίνου, λουτρὰ δὲ ξυνεχέα ξύμφορα ἐς ὑγρασμὸν, καὶ ἐς διαπνοὴν τῶν κακῶν χυμῶν. τροφὴ δὲ καθαρὴ, εὔχυμος, εὔπεπτος, ἁπλῆ, καὶ δίαιτα εὐκρινὴς πάντῃ, καὶ ἐν ὕπνοισι, ἢ καὶ περιπάτοισι, καὶ χώρησι· γυμνάσια, δρόμοι, καὶ ἀνειλήσιες, καὶ κωρυκοβολίαι· ἅπαντα ἀκάματα ξὺν ἐμμελεῖ ἐπιτάσει. ἔστω δὲ καὶ ἀναφώνησις τοῦ πνεύματος, γυμνάσιον τὸ καίριον. ἐσθὴς ἔστω καθαρὴ, οὐχ ὡς ὁρῆσθαι μοῦνον ἡδὲ, ἀλλ' ὡς ὅτι καὶ τὰ πινόεντα, ὀδαξώδεα τῷ δέρματι. πιπίσκειν ἀψινθίου τοῦ οἴνου νήστιας. ἄριστον δὲ ἄρτος ἐκ κριθῶν, καὶ τράγος ὡραῖος, καὶ σμικρόν τι μαλάχης, ἢ κράμβης ἡμίεφθον, ξὺν κυμίνου ἐμβάμματι· ἐς δὲ δεῖπνον, σταφυλῖνος ἢ ῥίζα, καὶ χόνδροι ξὺν τῷ οἴνῳ, καὶ τῷ μέλιτι παλαιῷ τὴν μῖξιν, καὶ τὰ θαλάσσια, ὁκόσα τὴν γαστέρα ὑπολύει, τελλίνων ζωμοὶ, ὄστρεα, ἐχῖνοι, καὶ τῶν ἰχθύων οἱ πετραῖοι· χερσαίων δὲ τὰ θήρεια, λαγὼς, ἢ σῦς. πετεινῶν, πέρδικες πᾶσαι, φάσσαι, πελειάδες, καὶ ὁκόσα ἡ χώρη ἄριστα ἴσχει. ἀκροδρύων, τὰ ὡραῖα· οἶνοι γλυκεῖς, οἰνωδέων κρείσσονες. λουτρὰ φύσει θερμὰ, θειώδη· καὶ βίος ἐν ὕδασι μακρὸς, εἴθε καὶ θάλασσα καὶ πλοῦς· ἐλλεβορισμοὶ, ἐλλέβορος λευκὸς μὲν, τῆς ἄνω κοιλίης κάθαρσις· μέλας δὲ, τῆς κάτω, καὶ ἔστιν ὁ λευκὸς οὐκ ἐμετήριον μοῦνον, ἀλλὰ καὶ ξυμπάντων ὁμοῦ καθαρτηρίων ὁ δυνατώτατος, οὐ τῷ πλήθει καὶ τῇ ποικιλίῃ τῆς ἐκκρί-

πος· τόδε γὰρ καὶ χολέρῃ ὀνήσει· οὐ δὴ ἐντάσεσι καὶ βίῃ τῇσι ἐπὶ τοῖσι ἐμέτοισι· ἐς τόδε γὰρ ναυτίῃ καὶ θάλασσα κρέσσον· ἀλλὰ δυνάμι τε ποιότητι οὔτι φαύλῃ· τήνδε περ καὶ ὑγιέας τοὺς κάμνοντας ποιέει, καὶ ἐπ' ὀλίγῃ τῇ καθάρσι, καὶ ἐπὶ σμικρῇ τῇ ἐντάσι. ἀτὰρ καὶ πάντων τῶν χρονίων νούσων ἐς ῥίζαν ἱδρυμένων, ἣν ἀπαυδήσῃ τὰ λοιπὰ ἄκεα, τόδε μοῦνον ἰητήριον. πυρὶ ἴκελον γὰρ ἐς δύναμιν λευκὸς ἐλλέβορος, καὶ ὅ,τι περ πῦρ ἐργάζεται ἐκκαῖον, τοῦδε πλέον ἐλλέβορος εἴσω παρεκθέων ὀνήσει, εὔπνοιαν μὲν ἐκ δυσπνοίης, ἐξ ἀχροίης δὲ εὐχροίην, καὶ ἀπὸ σκελετίης, εὐσαρκίην.

ΑΙ ΔΙΑΦΟΡΟΙ ΓΡΑΦΑΙ ΚΑΙ σφαλμάτων τινῶν ἐπανορθώσεις.

Σελίδ. στίχ.

1 πόσις, καὶ βληχροὶ
πλησ. ἴσως, πλησίον δέ-
ος. ἄλλως δὲ, ἰδέας
2 περιγ. ὑπ' ἀπειρίης
κλάειν, ἀνακλαίειν, καὶ
ἀνακλάζειν
καὶ σφ. ἴσ. τὴν ἡμέρην
ἐνυπν. καὶ μέγα ἐμβοεῖν
3 τὸ, ἐν δὲ χρόνῳ
καὶ ῥῖνα, ἄνεσις δὲ
ναι, ῥηϊδίως λυθῆναι
4 πᾶσι, ἡρεῖσθαι
5 ἐν ἐκλ. γράφε, κεκλασμέ
ναι· σκέλεα ξυγκε-

καμμένα ἐναντίως.
6 ἐπευθ. τε καταπάξαι
φλεγ. πνεύματος ἢ πά-
θοις
ρην, ὑπὸ τοὺς
θρωποι, ἴσως, ἀπὸ λύσ-
σης
7 εἴσοισι, γρ. ἴκελαι
μᾶλλ. γρ. ἀφωνίη· πνὶξ ἢ
8 ἐς τὰ, εἵλκωσε
πετάθη, τε ἔπνιξε
θαι τε, γρ. πτέρυγες
10 ρσι, κακοδμίη
παχὺ, κνηθέων
11 σαν, γρ. ὁ ὑμὴν, ἄλλως

οὐ μὴν

12 μᾶν. τὸ πλύον

13 ροφλὼ, προσβάλληται

λα περιγ. γρ. σμικρὴ αἰ-

τίη, οὐδὲ σμικρῆ

14 προσ. εἰς μακρὸν

15 φρων, τὴν ἱερὴν

16 χρεμ. γρ. χρέμψοισι

ψις, ἐπὶ ͻ

17 αἰτὶ, φθορῆς

τοῦ ἤπ διὰ κινδυνεύης

18 ος ἴχ, γρ. αὐτὴ περιείησαν

τῆ, μακρὴ καὶ οὐ

21 ρέων, οἶσι παρεμφήνη

24 λατοι, διιεροωμένης

δέα, ἴσως, ῥνίδιος, ἄπο-

νος

25 κεν. κυαναὶ

26 νω, γρ. πνευμ^{τ}χ

27 νώτ. γρ. τὸ πλεῖς.

28 θρη, ἢ ὄκνος

29 τω, ἐμφυνη

32 τω ἴζ. πρὸς ὦτα τοῦ

33 ὁκόσ. δὲ ὀξύτητι, ὥστ᾽ ἐν

34 ται, αὐτῷ τῆς ὑστερτέρης

35 χοιλὼ, ζωῶδες

γυναικ. ἥκιστα ἐκ τοῦ

36 ἐς τὸ, ἄμφοδον, ἐσφαλ-

μένως

κοιλ. ἐπηρμένην

37 ει, αἰτί. χρονίων σημειω-

τικὸν βιβλ.

μετὰ τὸ κεφάλαιον η. ὦ

καὶ ἄλλο, Περὶ πνευμονι-

κῆς, κεφ ι. περὶ

καὶ ἐφεξῆς οὐδὲν ε-

ἰσκεῖ.

38 ματος. τὰ χονὴ ἀνασμ.

σι πυρ. ἀπὸ τῆνσιος

σι δὲ, ὅσιν ὁρῶν

39 ταμένω, ἐν κυβερνίη αὐλῶν

41 πεψ. νωθείης

42 τίσι, μαραινομένοισι

κίλω, ἐς ἐρήμην

ὥρη, θέρος μὲν καὶ φθι-

νόπωρον

μὲν, σως, εἰ γὰρ ἥσυχοι

λων, φιλανθρωπίη

φυρσοι, ἴσως, ὀλοφύρσιες

ἐς

43 χόνδρ. ὁκόσα βρομώδε-

ες. ὡς ἐξ ἁλὸς ὀρυ-

γμίη

46 ἐς τὸ, ἄμφοδον αἰδῶσι,

ἐσφαλμένως, ὡς δο-

κεῖ

47 ἀπὸ πλ. τοῦ σώματος

σμώ, σμῶν

γυναικ. προσκαίρου

χεῖρες, ἴσως, ἐς τὸ ἴσον

48 μα, ξιωαφέα καλέεται

τὰ δεξ. μέσφι παρὰ τὸ δὲ

λαξαμ. ἐς χεσμὸν

49 των, καὶ κραίνοισι

δῦτε, ἠδὲ

50 μός. παλαίνεται

παγος, ὄψαι ἐς τὸ

51 ΗΝ. ἐκ ἰὸς ἐξ

πανάγ ἔμπυοι οἵδε

νεχθέν. ἔμπυοι

ἴδια, διὰ φθοῆς

52 δὲ τῇ βιάσῃ

53 χέβρ. χέβρωχοι

(ὑχς. ἐκκεε)

55 μικρὸν, ἴσως, μακρὸν

57 πυδύμ. κολπώδεα

περήξι, δίηθεται

θρά. ῥογμὸς, ἐγχήγορσις

νή. ἴσως, ἐπιθυμίη ἐς τὸ

60 αἱμ, γρ. αἱμάλωψ

62 ὀμίχλ. ὡς μὴ δοκέειν

63 ὅδε, ἴσως, ὧδε

βάγοισι, μηδαίτεροι χροιῇ

64 λαβῃ, ἰθέλω ἐργασίῃ

65 μότερον, λευκόχροοι

66 σατῷ, χυμασι

ἔγχρον. ἐνύδρωπα-

δὲ, ἡ ὠχρότης

67 δεῖ, τρέψις

ἐστὶ ἐπὴν, ὤμων

69 τέχν. ἴηνται

70 γόνεσι, ἐμπλέη

σαρκ. ἐν ἀνελπίστοισι

βραχ. πόθαι

71 μεταρ. μεταρρέει

72 ἢ σῦρ. αὐτέων

πον, ὑδνειῇ

73 οὐ γὰρ, ἴσως, ἀφέστιος

74 τα πλ., ποιῶντες

75 Νεφρ χροιῇ

77 ςδεα, ἢ περ, ἤ, ἢ παρ

οὐρέουσ. ἢ ξυμμορφή.

78 μὲν, φαρμάκω ἀμφι-

θρύπτω

θρωπ μετὰ ἰδύρων

τῇσι, μηδώσεσι

κύστις, οὐ δίῃσι

80 ἡ φορ. ῥοὴ τὸ γονοῦ γίγν.

λευκ. ἀπόσιτοι, ψυχροὶ,

ναρκ. ὑδρίαι σκελέων ἀ-

κρατέες, καὶ ἐς πάν-

τα παρετοί.

ρῆς, ἀλγέης μέσφι

σι, ὑπὸ ἀκρατίης γίγνον-

ται. κρεόσων μετὰ οἴνου

81 νον, ἀθέητα μένῃ. καὶ, ἀνα-

πεμπάζονται δ' ἐν

αὐτῇ

84 λευκῶν, ἐπ' ἄνθρακος

τοῖσι, ἐν κυμβάλοισι
86 ἢ ῥυπέων, γρ. βρυλέων, ὡς
αἴω, σελίδ. 10.
κρίσ. πινεσμὸς
87 πλδῦν. ἴσως, ἀμφὶ ἀντέ-
ρου τοῖσι ἀγνοοῦσι
τὸ πρῆγμα
γος, θρομβοῦται γὰρ
88 χὴ δὲ, ἢ νομὴ
89 δὲ, ὥρης
πιλῶ, ἴσως, διαρρέειν
ἔντ. ἐν τούτῳ οἶσι θερμὸν
τῶν
πε, καταπίωσιν, καὶ, αἰ αἷσ
σιν
90 δὲ, ἐπὶ πλ.
91 πεα, ὁμοίην πάχει
92 χαλ. πᾶς ὁ ἰητρ.
93 καὶ ἐν, καὶ ὀστέων οἶσι
κνὸν, καὶ χώσιος, τῆδε
94 ἢ ὀσφ. ἴσως, ὀκέλλει
95 οἱ τῶν, οἱ π ων δὲ
δὲ λικέων
φαρμά. χρὴ, ἴσως, χρήζει
96 σκήν. γρ. οἱ θρήϊκες
97 τε καὶ, τοῖσι ὤμοισι
φεσι, μητρὶ ἀντὶ πέρῳ
98 πάγος, ὡς ἔπι
99 ῥηΐδίη, ῥηϊδίως
100 θος, ῥύπτει δὲ συχνὰ,
βαθεῖς
λα, ὄπιες, ἴσως, ὄψιες
101 ται τὸν ἄνθρωπον
ἄλγος, ἐν τῶ
102 ὡς γὴρ. δὲ, ἐς φῦμα,
ζωὴν
103 πυρ. ἄλκεα
105 ραφ. οὗτε
106 πισαί. ἴσως, ὡς ἀτρο-
φώτερος
107 θέρμ. διαλυτικὰ, τὰ
τῆς
108 σιν. τὴν πᾶσιν
109 ὕλη, ὃ ἄλιτον, ἀντὶ τοῦ
ἄλφιτον
πανίη, κουρῆ
110 φορον, πῦρ τὸ
τροφῆς, ἢ κυαμοῦ, διὰ
ἐσφηνωμένως, ὡς δο-
κεῖ.
113 φλεγμῆς, αἱ διαθέσιες
κυωνίῳ, Σικυώνιον
ται, εἰργομένου τοῦ
114 χολὴν, ὕσσωπος ἐν με-
λικρήτῳ ἑψηθεῖσα
ἑψηθ. ὀρίγανος· δριμὺ
μὲν
φορῆς, ἀνέζεσθαι κυά-
θων γ.
115 ἀσθή. γρ. αἰσθήσιος

τᾶδε, γρ. λιμνήστιδος
σησιν, μάστησιν
116 κρον, ἴσως, ἢ ὕφεδρ
117 ἦν, τὴν δὲ, τε, ξυνήθεσι
ἀποπλ. ἢ ἐπ' ἀρ.
118 νήτ. δένδρεω
μάλ. εἰ δὲ κάλυμα
ἔσω, κρισέρη
119 ἄπυρ. ἄπωροι
120 δὲ χρὴ, ἐπισολὴν τῆς
σι, οὐκ ἀεὶ
121 ἐπὶ, ἐκκρεμῆ
καὶ ξυνὸν, οἱ ὦψ, γαλεοψη-
λαφίη, ἴσως, γαλεοψη-
λαφίη
122 βλώσῃ, γυναικὶ, φλ.
123 δὲ γὰρ, ἐς ἔνθληψιν
νῳ, γρ. ἐν οἷς
124 θριον, μετεξετέροισι
126 τὰ τηκτ. πυρίῃ θερμῇ
127 φεψ. σύκον τε πίονα
128 θρόον, μέζον τοῦ τμῆς
129 κλυσμ. ἐπιπλήσιες
σμοι, χρήσιες
καὶ κλ. πάθος. αὖω γὰρ
ἀλλὰ ξυνετὸν
131 φλεγ. θερμασίῃ ὀξώκ.
μένων, μιγματώδης
132 σίων, μήλῳ ἑφθῷ
γαστέρ. στέῤῥης δήιτον

γυνῃ. ἐγκαιομένης
133 μίσγειν, καὶ κάγχρυ τοῖσι
μης, σικύην, ὃ καὶ ἀλη
θέστερον δοκεῖ.
134 σιος, πτύελα
δὲ μὴ, πικέριον
κώνου, κοκκάλου
135 ἀλλὰ, δέει τῆς
138 λίπαι, γρ. λιμνήστιδος
140 ψύξαι, σύψαι τε
141 φλεβ. διαιρεῖ γὰρ
λὸς, μοίρην
κρήτῳ, ξηρὰ παύσειν
142 πυρ. τῶν χρωμάτων
143 ποικ. ἥκειν
φημα, ἄλεσι
144 κοινῶ, ἐς τὸ πειρὸν
ος. ἕτερον, ἴσως, ὕστερον
146 λὰ, γρ. χείρων
σιν, ἴσως, ἐμφωύει
δὲ, πλησμονῆς
147 ὀρέγ. γρ. δίψος
τρείῃ, γρ. ἐνεργῷ
151 κίνης. ὥρης, ἴσως αἰώ-
ρης
τέρῃ, λύσαντα
154 λίπαος, γρ. δάφνης
155 κῆν, ἴσως, ἰσχαίνουσι
φθῳ, γρ. τόνδε
αὖ, καύσοισι

158 χρηὸς, ἴσως, ἔπι γάλα. καὶ
ἄπωροι, ἢ, ἄπυοι
159 ται, θηρωιὸς
160 καὶ γὰρ, βαθεῖ
161 τον δὲ, λαπάσιος
ἐς οἷα γε, ἴσως οἴακε
165 ὑπέρορ. ἰαύθη
πλῆθ. ἐσάπαξ ὧν
168 καὶ ωμ καυτῆρων βολὴ
λαδν, ἴσως, ἐμπλάτησιν
ταςς, καὶ τὸ ποιητικὸν
169 λοὶ, κάρφ

ἐκ οἶδε, εὔπνοες
καὶ ἐν. ἴσως, διεξαγωγὴ
172 κεῖοι, καὶ ὑπέρτατοι.
του, ἀσήγειν, ὁκόσον
173 σθαι, φυγὴ γὰρ μουσῶν
177 τοῦ, ἴσως, ἔασι
180 ἀδειώ, ἴσως, ἦν γὰρ
189 HN, ἴσως, ἀκρατὴς ἢ
ἄπεπτ. ἴσως, ἄτρεπτος
γειν, ἐς γύψον.